Okurlarımıza ÖZEL GÖSTERİM! Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi

sinema

SAYI: 2009-01 5 YTL KKTC Fiyatı: 6.5 YTL

TURKUVAZ

BU YIL OSCAR'I KİM ALIR?

Unutulmaz Performanslarıyla
ANGELINA JOLIE

Woody Allen Sunar
VICKY CRISTINA BARCELONA

SİNEMADA POLİS DÜNYASI

Clint Eastwood'dan Gerçek Bir Hikaye
CHANGELING

Tom Cruise Hitler'e Karşı
OPERASYON: VALKYRIE

4 FİLM 4 RÖPORTAJ

PANDORA'NIN KUTUSU / Yeşim Ustaoğlu - SÜT / Semih Kaplanoğlu
GÜZ SANCISI / Tomris Giritlioğlu - VALİ / Çağatay Tosun

ISSN 1304-5695

WELLA
PROFESSIONALS
Hair comes alive in our hands
DİRENÇLİ SAÇIN GÜCÜNÜ HİSSEDİN...
ZAMANA KARŞI
SAHİP OLDUĞUNUZ
GÜÇ
Canlandırıcı bir deneyim için Lifetex Resist'in Yaşlanma Önleyici Servisi ile tanışın.
Rooibos ve Keratin içeren Koruyucu Kompleks saçın doğal koruyucu tabakasını güçlendirir, direnme gücünü arttırarak sağlıklı ve genç kalmasını sağlar.
Size en yakın yetkili Lifetex Kuaför Salonu'nu 212 329 09 00'dan öğrenebilirsiniz.
lifetex
resist shampoo
lifetex
resist foam emulsion
Sadece yetkili Lifetex kuaför salonlarında bulunmaktadır.

MeDyaVizyON

gururla sunar

DEMO FİLM

U.S.T.A.

KOLİBA FİLM YAPIM

MİA YAPIM

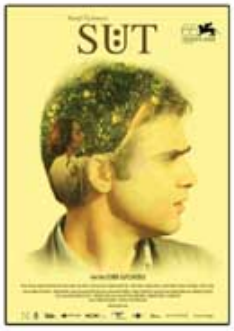

KAPLAN FİLM PRODUCTIONS

ANS YAPIM

HAYALİM FİLM

FONO FİLM | DENİZ FİLM

SUGARWORKZ
TIMS PRODUCTIONS

ELİTA FİLM YAPIM

IRMAK FİLM

2008 - 2009 Sezonunda birlikte çalışma fırsatı bulduğumuz tüm yapımcılarımıza teşekkür ederiz.

www.medyavizyon.com.tr

Dünyanın her yerinde kendinizi star gibi hissedeceksiniz.

En prestijli havayolu birliklerinden Star Alliance'a katılan Türk Hava Yolları ile; şimdi her zamankinden daha ayrıcalıklısınız. Türk Hava Yolları'nın genç filosundaki 100'den fazla uçağı, dünyaca ödüllü servisi, konforu ve kalitesiyle dünyanın 140'dan fazla noktasına direkt, Star Alliance ayrıcalığıyla da dünyanın 960'tan fazla noktasına uçabilirsiniz. Üstelik dünyanın her yerindeki havalimanlarında, "özel yolcu salonu" hizmetlerinden yararlanabilirsiniz.

Türk Hava Yolları'nın ayrıcalıklar dünyasına hoş geldiniz.

75 YIL

www.thy.com | 444 0 849

TÜRK HAVA YOLLARI

A STAR ALLIANCE MEMBER

İÇİNDEKİLER

sinema

TURKUVAZ

İmtiyaz Sahibi
Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş adına
Ahmet Çalık

Tüzel Kişi Temsilcisi ve Genel Müdür
Levent Tayla
Genel Müdür Yardımcısı
Yonca Ertürk

Yayın Direktörü
Aslıhan Sarp Işman
Genel Yayın Yönetmeni
Senem İşmen
Sorumlu Müdür
Yusuf Yazıcıoğlu
Görsel Yönetmen
Uğur Güç
Editörler
Müjde Işıl
Ebru Çeliktuğ
Murat Emir Eren

Fotoğraf Editörü: Muzaffer Sağlam
Marka Müdürü: Gözde Güleryüz Türkel
Üretim Planlama Yönetmeni:
Nuray Kavuncubaşı
Üretim Planlama Sorumlusu:
Ufuk Can

TURKUVAZ GRUBU HİZMETLERİ
Marka ve Pazarlama Grup Başkanı:
Sinan Köksal
Kurumsal İletişim Grup Başkanı:
Fecir Alptekin
Mali İşler Müdürü: Özgür Sarışık

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA
Turkuvaz Reklam Grup Başkanı: Ümit Dinal
Genel Müdür: Rana Karıdağ
Genel Müdür Yard.(Pazarlama): Ayrıur Atalık
Genel Müdür Yard. (Satış): Hakan Yonsul
Reklam Müdürü: Rahşan Kürkçü
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü: Elif Ezer
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

SİNEMA Dergisi'nin imtiyaz ve yayın hakkı Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş.'ye aittir.
Turkuvaz Dergi Tel: (0212) 411 23 23
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Turkuvaz Dergi Grubu
Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: ARALIK 2008
Dağıtım
Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)
Yayıncı:
Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş.
Basıncı:
Turkuvaz Matbaacılık Yay. A.Ş.
Basıldığı Yer:
Akpınar Mah. Hasan Basri Cad. No:4 Samandıra/KARTAL/İSTANBUL
İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

TURKUVAZ DERGİ ABONE HİZMETLERİ
Tel: 0216 651 5 651
e-mail: abone@turkuvazdergi.com.tr
(Hafta içi 09:00-18:00saatleri arası hizmet verilmektedir)
www.turkuvazabone.com

GÜNDEM

Gerçek olamayacak kadar tuhaf! 42
1920'lerin Los Angeles'ında, kirli polis teşkilatına ve erkek egemen toplumun değer yargılarına karşı koyarak kaybolan çocuğunu bulmaya çalışan bir kadının hikayesini anlatıyor Clint Eastwood. Yaşanmış bir olaydan uyarlanan "Sahtekâr" ayın ilgiyi hak eden filmlerinden.

Dudak payı... 50
10 unutulmaz performansıyla Angelina Jolie...

Acılara dair bellek tazelemesi 52
"Suyun Öte Yanı" ve "Salkım Hanımın Taneleri"yle başladığı üçlemesini bu ay gösterime girecek filmi "Güz Sancısı" ile tamamlayan Tomris Giritlioğlu sorularımızı yanıtladı.

Tarih farklı gelişebilir miydi? 58
II. Dünya Savaşı sırasında Hitler'e suikast girişiminde bulunan bir avuç askerin hikayesini anlatan "Operasyon: Valkyrie" filminin perde arkasını araştırdık.

62 Unutmanın hatırlattıkları
Yeşim Ustaoğlu, bu kez orta sınıfa, modernizme ve karakterlerinin psikolojik yolculuğuna odaklanıyor. Yönetmenle yeni filmi "Pandora'nın Kutusu" üzerine bir söyleşi yaptık.

66 Hüzünlü bir aşk komedisi
Seyirciden en fazla ilgi gören Woody Allen filmlerinden biri olan "Barselona, Barselona"da yönetmen en iyi bildiği kanaldan ilerleyerek gönül ilişkilerini analize devam ediyor.

70 Yusuf'un zihninde yolculuk
Semih Kaplanoğlu'nun "Yumurta" ile başladığı Yusuf Üçlemesi'nin ikinci filmi olan "Süt", yönetmenin sinemasından alışık olduğumuz bir tarza sahip olmakla birlikte seyirci için kimi şaşırtıcı unsurlar da barındırıyor.

74 "Aleni gerçekleri anlattık"
Televizyondaki işleriyle tanınan yönetmen Çağatay Tosun ilk sinema filmi "Vali"yi anlattı.

KAPAK FOTOĞRAFI: Corbis

DOSYA

Silahla halledilemeyen işler diyarı 76

Bu ay gösterime girecek bir polis hikayesi olan "Pride and Glory"den yola çıkarak sinema tarihindeki polis dramaları arasında bir gezintiye çıktığımız dosyamızda perdeye yansıyan haliyle polis dünyasına odaklanıyoruz.

2009 Oscarlarının tuhaf hikayesi 82

Birçok iddialı ismi karşı karşıya getirmesi kuvvetle muhtemel bu yılki Oscar ödül töreni sürprizlere gebe görünüyor. 2009 Oscar yarışındaki son duruma ilişkin tüm ayrıntılar dosyamızda.

ARMAĞANLAR

Koleksiyon Kartı: "For A Few Dollars More"
Afişler: "A.R.O.G.", "Yalanlar Üstüne", "Sonbahar", "Avustralya".

HER AY

22 Box Office ve Yıldız Tablosu

24 Seyir Defteri

26 Eleştiriler
"Dünyanın Durduğu Gün", "Barselona, Barselona", "Yalanlar Üstüne", "Avustralya", "Sonbahar", "Sibirya Ekspresi".

32 Sinemadan Çıkmış İnsan
Bursa İpek Yolu Film Festivali, "Sıcak", "Sonbahar", "Aramızda Casus Var".

34 Özel Seans
Sinema gündeminden haberler, yeni projeler...

40 Işık ve Gölge
Atilla Dorsay

94 Kült Filmler
"Blue Sunshine"

96 Soundtrack Analiz
"Benim Aşk Postam"

97 DVD Rehberi

114 Sinema Çıkışı
Onur Ünsal

AYIN filmleri

Zack and Miri Make a Porno, Öldür Beni, Mutant Günlükleri, Yolcular, Doğmamış, Bay Evet, Alacakaranlık, Kadri'nin Götürdüğü Yere Git, Inkheart, Largo Winch, Scar, Uzay Maymunları, Çılgın Dostlar 2, Despero, Pride and Glory, Kirpi, Prenses Lissi ve Kar Adamı Yeti, Far Cry, Süt, Vali, Barselona, Barselona, Pandora'nın Kutusu, Operasyon: Valkyrie, Sahtekâr, Güz Sancısı.

AYIN FİLMLERİ

ZACK AND MIRI MAKE A PORNO

Yönetmen: Kevin Smith. Oyuncular: Elizabeth Banks, Seth Rogen, Jason Mewes, Gerry Bednob, Edward Janda, Jennifer Schwalbach Smith, Kenny Hotz, Brandon Routh, Anne Wade, Justin Long. Senaryo: Kevin Smith. Görüntü Yönetmeni: David Klein. Kurgu: Kevin Smith. Müzik: James L. Venable. Yapım Tasarımcısı: Robert Holtzman. Yapımcı: Scott Mosier. Süre: 101 dk. Yapım: ABD (2008). İthalatçı: Umut Sanat. Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 2 Ocak 2009

Uzun zamandır yakın arkadaş olan ve aynı evi paylaşan Zack (Seth Rogen) ve Miri (Elizabeth Banks) dağ gibi sorunlarla karşı karşıya kalmışlardır ve ekonomik açıdan zor bir dönemden geçmektedirler. Evin elektrik ve suyunun kesilmesi, bardağı taşıran son damla olur. Ekonomik darboğazdan kurtulmak için Zack ve Miri'nin aklına bir çözüm gelir: Evde porno film çekmek... İkisi de bu durumun arkadaşlıklarını bozmasına izin vermeyecektir. Ancak filmi çekmeye başlayınca durum, iki arkadaş arasındaki işbirliğinden uzaklaşarak farklı bir noktaya varır.

NOTLAR: "Clerks./Tezgâhtarlar" ve "Jay and Silent Bob Strike Back/Sessiz ve Derinden"in bası çektiği bir avuç filmle sinema dünyasına kendine ait bir tarz armağan eden Kevin Smith, son dönemlerde moda haline gelen yetişkin komedisi türündeki bir yapımla izleyici karşısında. Filmin ismini duyup konusunu da okuyunca akla ilk gelen isim Smith değil Judd Apatow oluyor. "Zack and Miri Make a Porno"nun ilham kaynağı da Apatow'un ta kendisi aslında. Apatow'un yönettiği "The 40 Year Old Virgin/40 Yıllık Bekâr"ı izleyen Smith, Seth Rogen'in performansına hayran kalır. "Zack and Miri Make a Porno'nun senaryosunu bitirdiğimde her yerde onun yüzünü görmeye başlamıştım" diyen Smith, "Knocked Up/Kaza Kurşunu" ile yıldızı iyice parlayan Seth Rogen'i filminde oynatmaya kararlıdır. Öyle ki, genç aktör oynamayı kabul etmeseydi, Smith de bu filmi yapmayacaktı. "Zack and Miri Make a Porno"ya ismini veren diğer anakarakteri oynayacak aktris aslında Rosario Dawson'dı. "Eagle Eye/Kartal Göz" için imza atınca Dawson'ın yerine Seth Rogen, "The 40 Year Old Virgin"de beraber rol aldığı Elizabeth Banks'i önerdi ve Banks böylece kadroya dahil oldu. "Zack and Miri Make a Porno" için yapılan yorumlar ise muhtelif... Kevin Smith'in tarzının Judd Apatow'a çok benzediğini iddia edenler de var, bu yapımın yönetmenin en romantik filmi olduğunu söyleyenlerde...

ÖLDÜR BENİ

Yönetmen: Korhan Uğur. Oyuncular: Burak Sarımola, Nihan Aslı Elmas, Erol Alpsoykan, Aysan Sümercan, Mehmet Erbil. Senaryo: Korhan Uğur. Görüntü Yönetmeni: Ercan Özkan. Kurgu: Ergun Könüman. Müzik: Erkan Bediroğlu. Yapımcı: Mustafa Saygın. Süre: 95 dk. Yapım: Saygın Film - Türkiye (2008). Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 2 Ocak 2009

Ozan (Burak Sarımola) ve Atilla (Mehmet Erbil) köy yasantısı ve yöresel yemek tarifleri hakkında TV programı yapan iki arkadaştır. Bir gün Dikili'nin gizemli bir köyüne giderler. Orada Emine Teyze'nin (Aysan Sümercan) esrarengiz şerbetlerinden içen Ozan'ın hayatı değişir ve ölümsüz olduğunu anlar. İki arkadaş köyden ayrılmak ister ama şerbeti içenler köyü terk edememektedir. Şerbeti içmeyen Atilla, arkadaşını orada bırakıp gider. Ozan bir süre sonra köydekilerin de bu şerbetten içtiğini ve tek ölümsüzün kendisi olmadığını fark eder. Köydeki herkesin önceki hayatlarında yapamadıklarını sıraladıkları bir listeleri vardır. Yeni hayatlarında listedekileri gerçekleştirmektedirler. Ozan da kendine bir liste yapar.

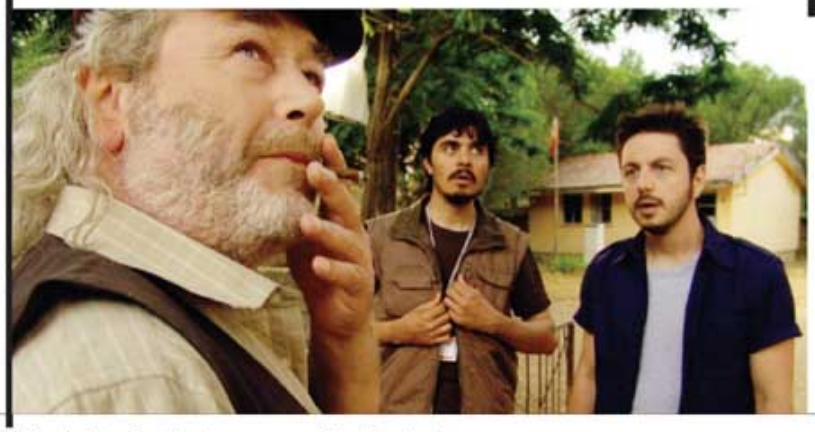

NOTLAR: Ölümsüz olduğunu anlayıp kendini öldürmeye çalışan ve sonsuza kadar bir köyde yaşamak zorunda kalan bir adamın fantastik öyküsünü anlatan "Öldür Beni", çeşitli televizyon program ve dizilerinde senaristlik de yapmış, reklam ve klip yönetmeni Korhan Uğur'un ilk sinema filmi. 1976 İzmir doğumlu Uğur, ilk filmi için kendi memleketini mesken tutmuş. İzmir'de 30'dan fazla köy dolaşan ekip, çekimleri Dikili'nin 3 ayrı köyünde gerçekleştirmiş. Çekimleri 16 günde biten film için 30 kişilik bir ekip çalışmış ve 250 bin YTL harcanmış. Ölüm olgusunu hem komedi hem de gerilim üzerinden irdeleyen bu fantastik yapımın oyuncu kadrosunda Burak Sarımola (Neredesin Firuze?, Son Ders) ve Nihan Aslı Elmas (Beş Vakit) dikkat çekiyor.

Hazırlayan:
Müjde Işıl
mujde.isil@turkuvazdergi.com.tr

MUTANT GÜNLÜKLERİ

THE MUTANT CHRONICLES

Yönetmen: Simon Hunter. Oyuncular: Thomas Jane, Ron Perlman, Devon Aoki, Benno Fürmann, John Malkovich, Sean Pertwee, Anna Walton, Tom Wu, Steve Toussaint, Pras Michel. Senaryo: Philip Eisner. Görüntü Yönetmeni: Geoff Boyle. Kurgu: Sean Barton, Alison Lewis. Müzik: Richard Wells. Yapım Tasarımcısı: Caroline Greville-Morris. Yapımcı: Stephen Belafonte, Tim Dennison, Peter La Terriere, Pras Michel, Edward R. Pressman. Süre: 111 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 2 Ocak 2009

Dünyanın doğal kaynakları insanoğlu tarafından yok edilmiştir. The Capitol, Bauhaus, Mishima ve Imperial adlı dört birlik arasındaki şiddetli savaşlar ise tüm hızıyla sürmektedir. Capitol askerlerinden Mitch Hunter (Thomas Jane), Bauhaus birliklerinin ilerleyişini durdurmak için savaştığı sırada antik taştan bir mühür yok edilir ve korkunç mutantlar ortaya çıkar. Mitch, hızla çoğalan mutantlardan kaçmayı başarır. Brotherhood adlı eski bir tarikatın lideri olan Rahip Samuel (Ron Perlman) aynı zamanda kehanetler kitabının da koruyucusudur. Kehanete göre mutantlar güçlenecek ancak kaderinde Kurtarıcı olmak yazan kişi onları yok edecektir. Samuel, dünyayı mutantlardan kurtarmak üzere Mitch başta olmak üzere bir grup güçlü savaşçıyı biraraya getirir.

NOTLAR: Mazisi 1993'e kadar uzanan ve zaman içinde bilgisayar oyunundan çizgi romana uzanan geniş bir evren yaratmış aynı adlı rol yapma oyunundan uyarlandı "The Mutant Chronicles". Film vakti zamanında Stephen Norrington, Roger Christian ve hatta John Carpenter'a teklif edilmiş bir projeydi. Sonunda yönetmen koltuğuna oturan isim ise İngiliz Simon Hunter oldu. "The Mutant Chronicles" ile ikinci uzun metrajına imza atan Hunter, ülkesinde reklam ve kısa filmleriyle tanınıyor. Filmin senaryosu ise 11 sene evvel "Event Horizon/Ufuk Faciası"nı kaleme almış Philip Eisner'a ait. 2000 görsel efektli sahne içeren filmin hazırlık süreci ve tamamlanması yaklaşık 3 yıl sürdü. "The Mutant Chronicles"ın oyuncu kadrosunda iki isim dikkat çekiyor. Meşhur "Hellboy"umuz Ron Perlman ve usta aktör John Malkovich. Perlman sanılanın aksine, Hellboyvari bir mutantı değil, bir rahibi canlandırırken Malkovich'i de kısacık bir rolde izleyeceğiz.

YOLCULAR

PASSENGERS

Yönetmen: Rodrigo Garcia. Oyuncular: Anne Hathaway, Patrick Wilson, Andre Braugher, Dianne Wiest, David Morse, William B. Davis, Ryan Robbins, Clea DuVall, Don Thompson, Andrew Wheeler. Senaryo: Ronnie Christensen. Görüntü Yönetmeni: Igor Jadue-Lillo. Kurgu: Thom Noble. Müzik: Ed Shearmur. Yapım Tasarımcısı: David Brisbin. Yapımcı: Joseph Drake, Nathan Kahane, Julie Lynn, Judd Payne, Matthew Rhodes, Keri Selig. Süre: 94 dk. Yapım: ABD (2008). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 2 Ocak 2009

Genç terapist Claire Summers (Anne Hathaway), hocası tarafından korkunç bir uçak kazasından sağ kurtulan beş yolcuya danışmanlık yapmakla görevlendirilir. Böyle güç bir görev alan Claire'in yasadığı zorluklar, yardım elini reddeden ve kazayı bahane ederek ona açık açık kur yapan Eric'le (Patrick Wilson) karşılaşınca kat be kat artar. Claire Eric'le arasında mesleğinin gerektirdiği mesafeyi korumaya çabalarken, diğer hastalar da kazaya dair ve havayolları şirketinin resmi açıklamalarıyla çelişen ayrıntıları anımsamak için mücadele vermektedirler. Yolcular gizemli bir şekilde ortadan kaybolmaya başlayınca Claire de bu olayda havayolu şirketinin parmağı olduğundan şüphelenir.

NOTLAR: Öyküsü "Fearless/Korkusuz" ve Lost karışımı gibi duran "Passengers", yaratıcılarına göre ölümle hesaplaşma ya da hayata bağlanma değil, sınırları aşan bir aşk öyküsü aslında. "İlk çocuğumun doğacak olması beni çok korkutmuştu. Hayatınızı sonsuza dek değiştirecek o anın korkusu, en korkunç durumlardan biri olan ve gerçeğe tanıklık edecek bir aşkın doğmasına neden olan bir uçak kazasına dönüştü. "Passengers"ı yazma sürecinde tüm sınırları aşan bu aşk öyküsünü buldum. Aşk, öykü boyunca devam eden tek şey" diyor filmin senaristi Ronnie Christensen. Her ne kadar merkezde aşk olsa da filmin kilit sahnesi uçak kazasının yer aldığı bölüm. Bu sahne için gerçek görüntülerle bilgisayar teknolojisi birleştirilmiş. Vancouver'ın Spanish Banks bölgesinin kumsalında uçağın parçalanmış hali için özel bir set kurulmuş. Filmin yönetmeni ise ünlü yazar Gabriel Garcia Marquez'in oğlu olan ve daha çok TV çalışmaları ile tanınan Rodrigo Garcia.

DOĞMAMIŞ

THE UNBORN

Yönetmen: David S. Goyer. Oyuncular: Odette Yustman, Gary Oldman, Cam Gigandet, Meagan Good, Jane Alexander, Idris Elba, Rhys Coiro, Carla Gugino, James Remar, C.S. Lee. Senaryo: David S. Goyer. Görüntü Yönetmeni: James Hawkinson. Kurgu: Jeff Betancourt. Müzik: Ramin Djawadi. Yapım Tasarımcısı: Craig Jackson. Yapımcı: Michael Bay, Andrew Form, Bradley Fuller. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 9 Ocak 2009

Casey Bell (Odette Yustman), kendisini çocukken terk eden annesinden nefret etmektedir. Ancak son zamanlarda başına gelen açıklanamaz olaylar neticesinde, annesinin onu neden bıraktığını anlamaya başlar. Rüyalarında korkunç kâbuslar gören genç kadın, uyanık olduğu zamanlarda da karşısında beliriveren bir çocuk hayaletinin işkencesi altındadır. Yasadıklarının nedenini anlayabilmek ve bu kâbuslardan kurtulmak için ruhlar üzerine uzman bir isim olan Rabbi Sendak'tan (Gary Oldman) yardım ister. İkiz kardeşinin anne karnındayken öldüğünü öğrenen Casey, Sendak'ın yardımları sonucunda, ailesinde geçmişi Nazi Almanyası'na uzanan bir lanet olduğunu keşfeder. Bu beladan kurtulmanın tek yolu, hiç doğmamış biri tarafından açılmış ve bu dünyanın ötesine uzanan geçiş kapısını kapatmaktır.

NOTLAR: "Blade" serisiyle tanınan David S. Goyer, Christopher Nolan ile birlikte Batman'e taze kan getirdikten sonra sinema dünyasında büyük bir saygınlık kazandı. Goyer şimdi de kendisinin yazıp yönettiği bir korku filmi ile seyirciyi selamlıyor. Son Batman'lerde olduğu gibi Gary Oldman'ın da rol aldığı "The Unborn", şeytan çıkarmadan merdivende ters yürüyen yaratıklara ve çocuk kılığındaki iblise kadar "The Omen" ve "The Exorcist" karışımı gibi durmakta. Goyer'in etkilendiği yapımların başında da "The Exorcist" ve "Rosemary's Baby" geliyor. "The Unborn"un asıl çıkış noktası ise yönetmenin uzun süredir kafasını meşgul eden ikiz kardeşler vakasıydı aslında. "İkizleri daima korkutucu bulmuşumdur. Aklıma doğmamış ikizinin muallat olduğu bir insan hakkında bir fikir geldi. Hamilelik sırasında biri gelişirken diğeri ölen ikizler hakkında birçok hikâye duymuştum. Bu durumun ikizlerden hayatta kalan üzerinde nasıl bir psikolojik etkisinin olacağını düşünmeye başladım." Yönetmen araştırmaları sonucunda görmüş ki ikiz sahibi ebeveynler, ikizlerden biri ölünce diğerine bu olayı anlatmıyor; dolayısıyla ikizlerden hayatta kalan, tek çocuk olduğunu zannederek büyüyor. Bu konudaki incelemeleri Goyer'i, Yahudi soykırımına ve Naziler'in soykırım boyunca yaptıkları korkunç deneylere kadar götürmüş. Bunların en bilineni ise Ölüm Meleği olarak tanınan Doktor Mengele'nin Auschwitch toplama kampında Yahudi ikizler üzerinde yaptığı deneyler. Arî ırkın mavi renkte gözlere sahip olması gerektiğine inanan Mengele, koyu göz rengini maviye dönüştürmek için Yahudi ikiz çocuklar üzerinde işkence niteliğinde deneyler yapmıştı. Yönetmenin Nazi döneminden sonraki diğer ilham kaynağı da dinî simgeler oldu. "Din ve korku filmleri hep elele olmuştur. En bilinen dinî simgeler ölüm sonrası yaşam, doğaüstü varlıklar ve hayaletlerdir" diyor Goyer. Bu kadar korkutucu öğe arasında filme ilişkin ilginç ve komik bir detaya da değinmeden geçmeyelim. "The Unborn"un fragmanını izleyenler ilk baştaki, Casey'nin televizyon seyrettiği sahneyi anımsayacaktır. İzlediği film "The Bourne Identity"dir. "The Unborn"un ilk adı 'Born'dur ama bu ismin akıllara "Bourne" serisini getireceğini düşünen stüdyonun talebiyle filmin ismi "The Unborn"a dönüşür. Goyer de bu duruma nazire yaparcasına, Casey'ye televizyonda "The Bourne Identity"yi izletir. Casey'i canlandıran Odette Yustman'ı "Cloverfield/Canavar"daki performansıyla hatırlayacaktır sinemaseverler. Genç aktris "The Unborn"daki şeytan çıkarma sahnesi için özel olarak hazırlanmış. Bu sahnede bol bol çığlık atan Yustman, gerçekçi görünmek için çok zorlanmış. "YouTube'taki gerçek şeytan çıkarma görüntüleri, araştırmamın ana kaynağı oldu. İnsanlar farklı tepki veriyordu. Bazıları hiçbir şey yapmazken bazıları da adeta deliriyordu. Aslında mesele bu konuda kaç kitap okuduğunuz ya da kaç video izlediğiniz değil. Fiziksel olarak kendinizi yaptığınız işe adamadıkça hiçbir şey size yardım edemez" diyerek rolüne ne kadar ciddiyetle hazırlandığını ifade etmiş Yustman.

Esquire
ADAMAKILLI DERGİ

Babayasa der ki:

"En karizmatik CHE geliyor!"

"Bush'a iş bakıyoruz!"

"5 milyon dolarlık elmasa dokunduk!"

Ocak sayısı bayilerde!

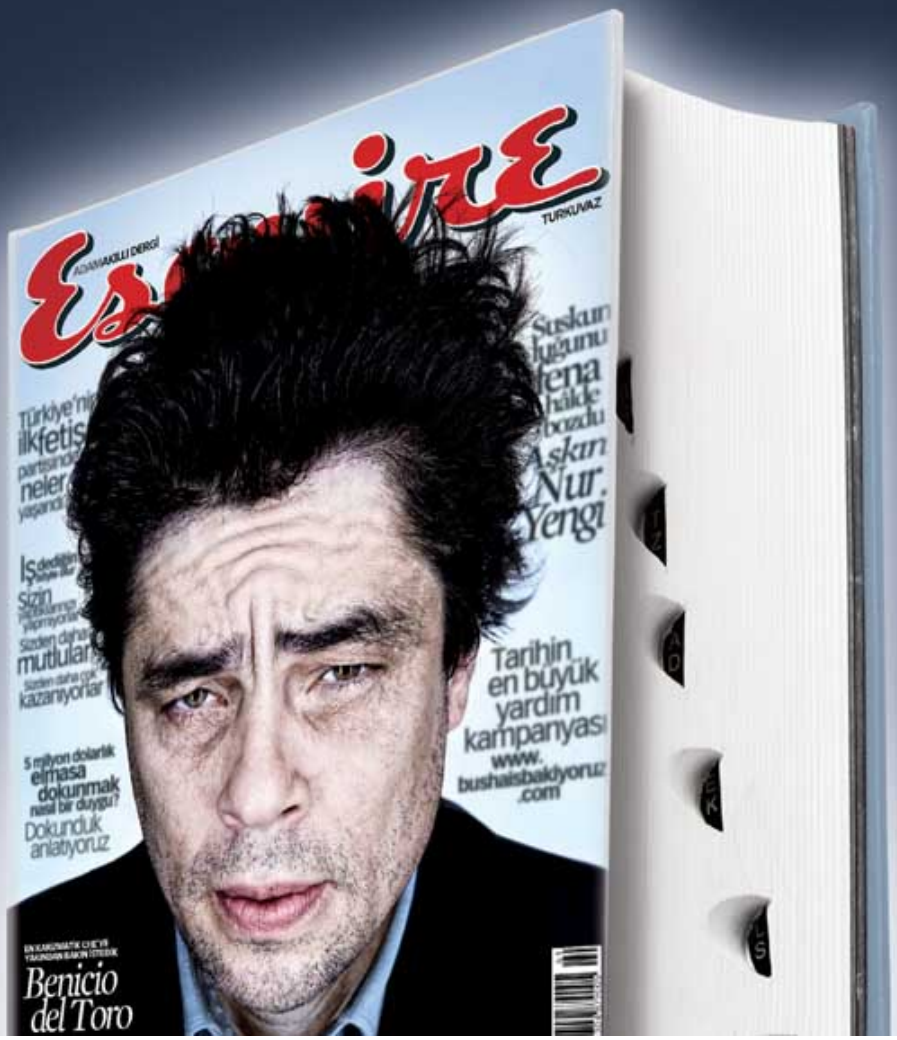

TURKUVAZ

ABONE HATTI
0216 651 5 651

BAY EVET

YES MAN

Yönetmen: Peyton Reed. Oyuncular: Jim Carrey, Zooey Deschanel, Sasha Alexander, Bradley Cooper, Terence Stamp, Danny Masterson, Molly Sims, Patrick Labyorteaux, John Michael Higgins, Fionnula Flanagan. Senaryo: Nicholas Stoller, Jarrad Paul, Andrew Mogel (Danny Wallace'ın aynı adlı kitabından). Görüntü Yönetmeni: Robert D. Yeoman. Kurgu: Craig Alpert. Müzik: Mark Everett, Lyle Workman. Yapım Tasarımcısı: Andrew Laws. Yapımcı: Jim Carrey, David Heyman, Richard D. Zanuck. Süre: 104 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 16 Ocak 2009

Carl Allen'ın (Jim Carrey) rutin bir hayatı vardır. Çalıştığı bankada kredi başvurularını geri çevirmediği zamanlarda, arkadaşlarının davetlerini reddetmekte, evde koltuğuna gömülüp tek başına televizyon seyretmektedir. Tam anlamıyla 'Bay Hayır' olmuştur ve bellidir ki hayatı bu şekilde hiçbir yere varmayacaktır. Ta ki bir gün çok basit bir şeye, her şeye evet deme ilkesine dayanan bir kendi kendine yardım programına katılana dek. Seminerin lideri, katılımcıları daha çok evet diyerek hayatlarını değiştirmeleri konusunda yüreklendiren bir 'evet' gurusudur. Evet kelimesinin gücünü açığa çıkaran Carl'ın hayatı beklenmedik ve harika bir şekilde değişmeye başlar: İşte terfi almakla kalmaz. Bir gece vakti yolda kalan arabasına benzin almak için yürüyüşe çıktığında Renee Allison (Zooey Deschanel) onu arabasıyla götürmeyi teklif edince, Carl doğal olarak 'evet' der'. Böylece yeni bir aşka yelken açar.

NOTLAR: İskoç asıllı mizahçı ve televizyon/radyo sunucusu Danny Wallace, kızarkadaşı tarafından terk edildikten sonra kötü günler geçirmektedir. Kendini eve kapatır, onu hayata döndürmeye çalışan arkadaşlarını sürekli geri çevirir. Bir gün Londra otobüsünde tesadüfen konuştuğu birinin 'daha çok evet demelisin' tavsiyesi onun için bir dönüm noktası olur ve bu tavsiyeyi uygulamakla kalmaz, her şeye evet dediği dönem zarfında yaşadıklarını 2005'de yayımlanan Yes Man adlı kitapta toplar. "Hayatınızın aşkıyla iyi bir partide olabileceği kadar kötü bir partide de tanışabilirsiniz, ama hayır derseniz, bunu asla bilemezsiniz" diyen Wallace'ın işte bu kitabından uyarlandı "Yes Man". Filmin yönetmeni "Bring It On-Gençlik Atesi" ve "The Break-Up-Ayrılık"tan tanıdığımız Peyton Reed. Senaryoda ise "Fun with Dick and Jane-Dick ve Jane İşbaşında"nın senaristlerinden ve "Forgetting Sarah Marshall-Aşkzede"nin yönetmeni Nicholas Stoller'ın imzası var. Senaristler Wallace'ın İngiltere anılarını Amerikan hikâyesine uyarlarken hiç zorlanmamışlar. Wallace da ortaya çıkan sonuçtan hayli memnun kalmış ve "Hikâyeyi daha geniş kitlelere ulaştırmak için Amerikanlaştırırken harika bir iş çıkardılar; hikâyenin özü tıpatıp aynı kaldı" demiş. "Yes Man"i sürükleyen isim ise hiç şüphesiz Jim Carrey. Ancak ondan önce başrol için düşünülen isim, bir başka komedyen, Jack Black olmuş. Nihayette ise Jim Carrey'nin olmuş Carl Allen rolü. Son olarak "The Number 23/23 Numara" adlı gerilim filminde ciddi ve korkutucu bir rolde izlediğimiz aktör, "Yes Man" ile yeniden o bildik komedi günlerine geri dönüyor. Filmde tam bir Carrey şov izleyeceğiz aslında. Aktör gitar çalıyor, Korece konuşuyor, motosiklete biniyor, hatta bungee-jumping yapıyor. California Pasadena'daki bir köprüden bungee jumping yapan Carrey, özellikle dublör kullanmak istememiş. Bu sahneyi bir kerede çekmek isteyen film ekibi yapılacak atlayışı görüntüleyebilmek için altı kamera kullanmış. Carrey'nin bu filmle özel bir bağ kurduğu da dikkatlerden kaçmıyor. Zira aktör, bu filmde oynamak için önceden bir ücret almamış. Bunun yerine gişe hasılatından pay almayı tercih etmiş. Filmde Jim Carrey'e, "The Happening/Mistik Olay"da rol alarak hayranlarını şaşırtan Zooey Deschanel eşlik ediyor. Oyunculuğun yanısıra şarkıcılık yeteneği de olan Zooey Deschanel, bu kabiliyetini filmde sergileme imkânı bulmuş. Son söz ise Jim Carrey'den..."Seyirciler bu filmi izledikten sonra eve gidip, 'Ne kadar sık hayır diyorum? Acaba biraz daha sık mı evet demeliyim?' diye düşünecekler".

ALACAKARANLIK

TWILIGHT

Yönetmen: Catherine Hardwicke. Oyuncular: Kristen Stewart, Robert Pattinson, Billy Burke, Ashley Greene, Nikki Reed, Jackson Rathbone, Kellan Lutz, Rachelle Lefevre, Cam Gigandet, Edi Gathegi. Senaryo: Melissa Rosenberg (Stephenie Meyer'ın aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Elliot Davis. Kurgu: Nancy Richardson. Müzik: Carter Burwell. Yapımcı: Wyck Godfrey, Greg Mooradian, Mark Morgan, Karen Rosenfelt. Süre: 122 dk. Yapım: ABD (2008). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 16 Ocak 2009

Bella Swan (Kristen Stewart), yeniden evlenen annesi tarafından Arizona'dan babasının yanına, Washington yakınlarındaki Forks adlı küçük bir kasabaya gönderilir. Önceki okulunda sınıf arkadaşlarından hep farklı olan Bella, yeni okulunda da hiçbir şeyin değişmeyeceğini ve yalnız kalacağını düşünmektedir. Gizemli ve yakışıklı Edward Cullen (Robert Pattinson) ile tanışan Bella, kimselere benzemeyen bu çocuktan çok etkilenir. Edward aslında bir vampirdir. Ancak uzun azı dişleri yoktur. Ailesi ender bir özellige sahiptir; insan kanı içmez. Bella ve Edward arasında tutkulu bir ilişki başlar. Edward'a göre Bella, 90 yıldır beklediği ruh eşidir. Ancak yeni bir vampir grubunun, James (Cam Gigandet), Laurent (Edi Gathegi) ve Victoria'nın (Rachelle Lefevre) kasabaya gelmesiyle hayatlan bir anda tehlikeye girer.

NOTLAR: Amerikalı yazar Stephenie Meyer'ın imzasını taşıyan Twilight serisi; Twilight, New Moon, Eclipse ve Breaking Dawn adlı dört kitaptan oluşuyor. Vampir edebiyatını gençlik kültürü ve romantizm ile tazeleyen; vampir ile ölümlü insan arasında bir nevi Romeo-Juliet aşkı yaratan bu seri, dünya çapında 25 milyondan fazla sattı; 37 dile çevrildi. Seriye adım veren ve serinin ilk kitabı olan Twilight, sinemaya uyarlanırken az daha greve kurban gidiyordu. Melissa Rosenberg, Hollywood yazarlarının 2007 sonunda gerçekleştirdikleri grev başlamadan hemen önce, 6 haftalık hızlı bir çalışmanın neticesinde tamamladı filmin senaryosunu. Bella karakterini canlandıran Kristen Stewart'ın bu filmde başrolü kapması, Emile Hirsch'ün tavsiyesiyle gerçekleşti. Daha önce Hardwicke'in yönettiği "Lords of Dogtown"da oynayan Hirsch, "Into the Wild"da beraber rol aldığı Stewart'ı yönetmene öneren kişi oldu. "Harry Potter" serisinin Cedric'i Robert Pattinson ise Edward rolü için 5000 aday arasından seçildi. 37 milyon dolar bütçeli film, ülkesinde vizyona girdiği ilk gün 36 milyon dolara ulaşan hasılatıyla gişede büyük bir başarı kazandı. Filmin dünya çapındaki hasılatı ise 210 milyon doları aşmış durumda. Şimdi sırada serinin ikinci kitabı New Moon var. Başrolleri yine Kristen Stewart ve Robert Pattinson paylaşacak, senaryoyu yine Melissa Rosenberg yazacak. Ancak Catherine Hardwicke, devam filmini yönetmeye niyetli değil.

KADRİ'NİN GÖTÜRDÜĞÜ YERE GİT

Yönetmen: Onur Tan. Oyuncular: Safak Sezer, Alp Kırşan, Ahmet Mümtaz Taylan, Esin Civangil, Eylem Şenkal, Koray Şahinbaş, Mert Kırlak, Ebru Özenden, Barış Atas, Nesrin Akdağ. Senaryo: Uğur Uludağ. Görüntü Yönetmeni: Riko. Yapımcı: Cem Özer, Derya Karaköse. Yapım: Usta Film - Türkiye (2008). Dağıtımcı: Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 16 Ocak 2009

Kadri (Şafak Sezer) ve Cem (Alp Kırşan) birbirinden vazgeçemeyen iki yakın dosttur. Cem yasadığı ve hayal kırıklığıyla sonuçlanan büyük aşkından bunalıma girmiş ve onu hayata döndürmek yine Kadri'ye düşmüştür. Cem'in kadim dostu, alışveriş merkezlerinde palyaçoluk yapan Kadri, onu içine düştüğü bu bunalımdan kurtarmayı kendine bir borç bilir ve arkadaşını aldığı gibi, kendine gelmesi için Antalya'ya götürür. Kadri, arkadaşının bu zamanında ona her şekilde destek olmayı sürdürürken, Cem'in eski sevgilisi Betül (Eylem Şenkal) de yeni sevgilisi Hakan (Koray Şahinbaş) ile aynı tatil köyüne gelir. Kadri ve Cem, kendilerini hiç tahmin etmedikleri olayların içinde bulur.

NOTLAR: Susanna Tamaro'nun, Yüreğinin Götürdüğü Yere Git adlı kitabının Türkçe adının sulu bir komediye esin kaynağı olduğundan haberi var mı bilmiyoruz ama "Kadri'nin Götürdüğü Yere Git", Cem Özer'in ortağı olduğu USTA'nın (Uluslararası Sinema Televizyon Atölyesi) yapımcılığını üstlendiği ilk komedi filmi. Yapım aynı zamanda Onur Tan'ın yönettiği ilk sinema filmi. "Eşkıya" ve "Dar Alanda Kısa Paslaşmalar" başta olmak üzere birçok filmde uzun süre kurgucu olarak çalışan Tan, Sağır Oda ve Düğün Şarkıcısı gibi popüler TV dizilerinin de yönetmenliğini yapmıştı. "Kadri'nin Götürdüğü Yere Git", "A.R.O.G"dan sonra teaser'ı en fazla izlenen film olması kadar Şafak Sezer'in sete geç gelmesi nedeniyle Cem Özer'le giriştiği kavgayla da adından söz ettirmişti.

AYIN FİLMLERİ

INKHEART

Yönetmen: Iain Softley. Oyuncular: Brendan Fraser, Eliza Bennett, Andy Serkis, Paul Bettany, Alex Argenti, Stephen Armourae, Leeroy Bailey, Adam Bond, Jim Broadbent, Mike Busson. Senaryo: David Lindsay-Abaire (Cornelia Funke'nin aym adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Roger Pratt. Kurgu: Martin Walsh. Müzik: Javier Navarrete. Yapım Tasarımcısı: John Beard. Yapımcı: Cornelia Funke, Ileen Maisel, Diana Pokorny, Iain Softley. Süre: 106 dk. Yapım: ABD, Almanya, İngiltere (2008). Dağıtımcı: Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 23 Ocak 2009

12 yasındaki Meggie (Eliza Bennett), tıpkı babası Mo Folchart (Brendan Fraser) gibi bir kitap kurdudur. İkisinin, ortak bir özellikleri daha vardır: Yüksek sesle kitap okudukları zaman, kitapta yazanlan canlandırıp gerçek dünyaya getirebilmektedirler. Ancak canlanıp kitap sayfalarından çıkan her karaktere karşılık, gerçek hayattan biri kitabın içine kaçmaktadır. Meggie küçükken Mo, Inkheart adlı kitabı okuduğunda Capricorn (Andy Serkis) kitaptan çıkmış; Meggie'nin annesi de romanın içine girmiştir. Yıllar sonra Mo ve Meggie ikinci el kitap satan bir dükkânda gezinirken, Mo bir kitabın içinden tanıdık sesler geldiğini duyar. Bu kitap, Ortaçağ satoları ve garip yaratık çizimleri ile dolu Inkheart'tır. Mo kitabı bulduğuna inanamaz. Çünkü karısı kitabın içine girdiğinden beri her yerde bu kitabı aramaktadır.

NOTLAR: J. K. Rowling'in Alman versiyonu olarak nitelendirilen Cornelia Funke; Inkheart, Inkspell ve Inkdeath'ten mütesekkil Inkworld üçlemesi ile ünlü. Beyazperdede izleyeceğimiz film de, üçlemenin 2003'te yayımlanmış ilk romanı olan ve Türkçe'ye Mürekkep Yürek adıyla çevrilmiş Inkheart. Filmin başrolünde "Mumya" serisi ve "Journey to the Center of the Earth/Dünyanın Merkezine Yolculuk" gibi fantastik yapımlarda izlemeye alıştığımız Brendan Fraser var. Ancak bu sefer stüdyonun değil doğrudan yazarın tercihiyle filmde yer almış aktör. Cornelia Funke'nin Mo 'Silvertongue' Folchart rolü için başından beri düşündüğü isim, en sevdiği oyuncu olan ve Mo karakterini ondan esinlenerek yaratıp ona ithaf ettiği Fraser'mış. Stüdyonun daha ünlü bir Hollywood yıldızını oynatma isteğine karşılık, filmin yapımcılarından biri olan yazarın ısrarıyla Fraser başrolü kapmış. Hikâyenin kötü karakteri Capricorn'u da "Yüzüklerin Efendisi"nin Gollum'u Andy Serkis canlandırmış. "Inkheart"ın yönetmeni ise "K-PAX" ve "The Skeleton Key/İskelet Anahtar" ile takip listesine aldığımız Iain Softley.

LARGO WINCH

Yönetmen: Jérôme Salle. Oyuncular: Tomer Sisley, Elizabeth Bennett, Kristin Scott Thomas, Miki Manojlovic, Karel Roden, Radivoje Bukvic, Anne Consigny, Ivan Marevich, Micaelle Mee-Sook, Gilbert Melki. Senaryo: Julien Rappeneau, Jérôme Salle (Philippe Francq ve Jean Van Hamme'ın aym adlı çizgi roman serisinden). Görüntü Yönetmeni: Denis Rouden. Kurgu: Richard Marizy. Müzik: Alexandre Desplat. Yapım Tasarımcısı: Michel Barthélémy. Yapımcı Nathalie Gastaldo, Philippe Godeau. Süre: 120 dk. Yapım: Fransa (2008). İthalatçı: D Productions. Dağıtımcı: Pinema.

Gösterim Tarihi: 23 Ocak 2009

Varlıklı iş adamı Nerio Winch (Miki Manojlovic) şüpheli şekilde ölünce, yoktan var ettiği şirketinde entrikalarla dolu bir iktidar savaşı başlar. Yönetim kurulu üyeleri eski patronlarının herkesten gizlediği Largo (Tomer Sisley) adında bir oğlu olduğunu öğrenince şaşırırlar. Maceraperest, isyankâr ve savaşcı bir ruha sahip Largo, tehlikeli bir yaşam sürmektedir. Babasının öldüğünü öğrenince, bu olayı araştırmaya başlar. Hem kendi yaşamını hayatını hem de babasının kurduğu imparatorluğu korumak için babasının düşmanlarıyla amansız bir mücadele onu beklemektedir.

NOTLAR: Belçikalı Jean Van Hamme ve Philippe Francq'ın yarattığı Largo Winch, 1990'dan itibaren yayımlanmış ve 16 albüme ulaşmış bir çizgi roman serisi. Aslında Van Hamme ilk olarak 70'lerin sonunda Largo Winch karakterine bir roman serisinde yer vermiş ancak başarılı bulunmayınca Winch'i rafa kaldırmıştı. Yıllar sonra Philippe Francq ile bu karakteri geliştirip yeniden hayata döndürdü; maceralarını bir seri haline getirdi. Largo Winch, 2001 yılında TV dizisi olarak beyazcama uyarlandı, sonra da bilgisayar oyunu haline geldi. Çizgi romanı sinemaya uyarlamak ise Jérôme Salle'e nasip oldu. Yönetmen, Yvan Attal ve Sophie Marceau'yu biraraya getirdiği ilk uzun metrajı "Anthony Zimmer" ile özellikle ülkesi Fransa'da çok iyi eleştiriler almıştı. "Anthony Zimmer"den sonra Hollywood'dan çok sayıda teklif almış, iyi senaryolar sunulmuş kendisine. "Fransa'da kalmaya karar verdim. Çünkü Hollywood'un aksine burada filmin son hali üzerinde son söz yönetmenin ve bu durum kanunla garanti altına alınmış durumda." İkinci filmi olarak "Largo Winch"i tercih etmesinin nedenini de şöyle açıklamış yönetmen: "Kimsesizlik ve baba ile oğul arasındaki ilişki hayli ilgimi çekti." Çekimleri Malta, Sicilya, Hong Kong, Bosna-Hersek ve Çin'de yapılan "Largo Winch"in bütçesi, Hollywood standartlarına göre ortalama ama Avrupa ölçeğinde hayli yüksek; 25 milyon avro. Filmin başrolünde ise Almanya doğumlu Fransız stand up'çı Tomer Sisley var.

Abone olun

her 3 sayıdan birini bedava okuyun!

1 yıllık abonelik bedeli

~~60 YTL~~ 40 YTL

SON TARİH 31 OCAK 2009

ABONE HATTI 0 216 651 5 651

www.turkuvazabone.com

Çeşitli kredi kartlarına sunulan 12 taksit fırsatından yararlanın.
Derginiz her ay yurtiçikargo güvencesi ile adresinize ulaşacaktır.

AYIN FİLMLERİ

SCAR

Yönetmen: Jed Weintrob. Oyuncular: Angela Bettis, Kirby Bliss Blanton, Devon Graye, Ben Cotton, Christopher Titus, Brittney Wilson, Monika Mar-Lee, Brandon Jay McLaren, Carey Feehan, Al Sapienza. Senaryo: Zack Ford. Görüntü Yönetmeni: Toshiaki Ozawa. Kurgu: Chris Figler. Müzik: Roger Neill. Yapım Tasarımcısı: Trevor Smith. Yapımcı: Douglas Berquist, Jamie Gordon, Courtney Potts, Norman Twain. Süre: 90 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 16 Ocak 2009

Cenaze levazımatçısı olan Ernie Bishop'ın (Ben Cotton) Ovid kasabadasında yaptığı korkunç eylemler hâlâ unutulmamıştır. Bishop 16 yıl önce bodrumundaki morga kapattığı gençleri bağlı tutmuş; bedenlerini keserek onlara işkence yapmış, küçük bir ayna yardımıyla onlara vücutlarında yaptığı hasarı göstermiştir. Bishop'ın kurbanlarından biri de Joan Burrows'tur (Angela Bettis). O sırada 16 yaşında olan Joan kendini keserek Bishop'ın esaretinden kurtulmayı başarmış, ardından da onu öldürerek bir kahraman haline gelmiştir. Genç kız bu olaydan sonra kasabadan ayrılır. Yeniden Ovid'e döndüğünde aradan 16 yıl geçmiştir. Dönüş nedeni, yeğeni Olympia'nın (Kirby Bliss Blanton) okul balosudur. Ancak Joan gelir gelmez kasabada cinayetler başlar. Ardından da Olympia ortadan kaybolur. Joan katili bulmaya çalışırken polis ise onu bir numaralı şüpheli olduğu gerekçesiyle hapse atar. Joan yeğenini kurtarmak için hapisten kaçmak zorundadır.

NOTLAR: Slasher türündeki "Scar"ı türün diğer örneklerinden ayıran bariz özelliği, kanlı sahnelerin daha gerçekçi görünmesi amacıyla filmin yapımında 3D teknolojisinin kullanılmış olması. Çekimleri 25 günde Kanada-Calgary'de gerçekleştirilen filmin başrolünde "Girl, Interrupted/Aklım Karıştı"dan hatırlayacağımız Angela Bettis var.

UZAY MAYMUNLARI

SPACE CHIMPS

Yönetmen: Kirk De Micco. Seslendirenler: Andy Samberg, Cheryl Hines, Jeff Daniels, Patrick Warburton, Kristin Chenoweth, Kenan Thompson, Carlos Alazraqui, Zack Shada, Omid Abtahi, Patrick Breen. Senaryo: Kirk De Micco, Robert Moreland. Görüntü Yönetmeni: Jericca Cleland. Kurgu: Debbie Berman. Müzik: Chris P. Bacon. Yapım Tasarımcısı: Bo Welch. Yapımcı: Barry Sonnenfeld, John H. Williams. Süre: 81 dk. Yapım: ABD (2008). İthalatçı: FilmPop. Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 9 Ocak 2009

Ham III, ilk şempanze astronotun torunudur. Özgür ruhlu Ham, büyükbabasından kalan şöhreti yaşamaktansa kendi yolunu çizmiş, sirk maymunu olarak hayatını sürdürmektedir. Ancak uzak bir gezegenin barış içinde yaşayan sakinlerini, şeytani diktatör Zartog'tan kurtarma görevi kendisine düşünce, Ham gönülsüz bir kahramana dönüşür. Ona bu tehlikeli yolculuğunda korkusuz Luna ve ekip komutanı sinirli Titan eşlik edecektir.

NOTLAR: Küçük seyircileri beyazperdeye davet eden "Space Chimps"in aynı adlı bir bilgisayar oyunu mevcut.

ÇILGIN DOSTLAR 2

OPEN SEASON 2

Yönetmen: Matthew O'Callaghan, Todd Wilderman. Seslendirenler: Mike Epps, Joel McHale, Jane Krakowski, Jacquie Barnbrook, Cody Cameron, Crispin Glover, Olivia Hack, Sean Mullen, Steve Schirripa. Senaryo: David I. Stern. Müzik: Ramin Djawadi. Yapımcı: Kirk Bodyfelt, Matthew O'Callaghan. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 16 Ocak 2009

Elliot, Giselle'e sınlsıklam aşık olmuştur. Ancak tam da o sırada Mr. Weenie bir grup sımsık ev hayvanı tarafından sahibine götürülmek için kaçınlır. Boog, Elliot, McSquizzy ve tüm orman sakinleri bir plan hazırlayarak sosise benzeyen arkadaşlarını kurtarmaya karar verir. Bu plan onları düşmanları olan ev hayvanlarının dünyasına götürür. Kanis Fifi'nin liderliğindeki ev hayvanlarıysa Mr. Weenie'yi savaşmadan bırakmamaya kararlıdır.

NOTLAR: Sony Pictures Animation'ın ilk uzun metrajlı animasyonu olan "Open Season/Çılgın Dostlar"ın iki sene sonra gelen ve ülkesinde doğrudan DVD için yapılmış devam filmi. İkinci filmde sadece yönetmenler değişmemiş. Anakarakterler aynı kalsa da ilk filmdeki Martin Lawrence (Boog) ve Ashton Kutcher'ın (Elliot) bası çektiği seslendirme kadrosunda da değişikliğe gidilmiş.

DESPERO

THE TALE OF DESPEREAUX

Yönetmen: Sam Fell, Robert Stevenhagen. Seslendirenler: Emma Watson, Dustin Hoffman, Sigourney Weaver, Matthew Broderick, Stanley Tucci, Christopher Lloyd, Robbie Coltrane, William H. Macy, Kevin Kline, Frank Langella. Senaryo: Gary Ross (Kate DiCamillo'nun aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Brad Blackbourn. Kurgu: Mark Solomon. Müzik: William Ross. Yapım Tasarımcısı: Evgeni Tomov. Yapımcı: Cornelia Funke, Ileen Maisel, Diana Pokorny, Iain Softley. Süre: 100 dk. Yapım: ABD, İngiltere (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 23 Ocak 2009

Cesur ve yetenekli bir fare olan Despereaux'nun küçük cüssesine kıyasla çok büyük hayalleri vardır. Kocaman kulaklarına nazaran vücudu küçücük kalsa da, çaresizlik ve korku dolu bir hayat sürmeyi kabul etmez. O, taparcasına sevdiği şövalye masallarındaki gibi kutsanmış bir yaşamı olduğuna inanmaktadır. Ancak içinde yaşadığı toplumun bir fareden beklediği kurallara uymayınca ülkesinden kovulur. Kendisi gibi dışlanmış iyi kalpli bir sıçan olan Roscuro ile arkadaş olur. Dor ülkesinin prensesi Pea ise annesini kaybettikten sonra kötü günler geçirmektedir. Hayallerindeki prensinin gelmesini, kasvetli ve keyifsiz hayatından kurtarmasını umutsuzca bekler durur. Despereaux, dış görünümün hiç de önemli olmadığını göstermek ve kaçırılan Prenses Rea'yı kurtarmak için elinden geleni yapacaktır.

NOTLAR: Minicik bir fareden olağanüstü bir aşçı oluyorsa pekâlâ şövalye ruhlu bir kahraman da çıkabilir. Kısa aralıklarla beyazperdeye gelen fareli animasyonların yeni örneği "The Tale Of Despereaux". Başkahramanımız olan Despereaux'nun sorunu fare olması değil, fare tabiatına aykırı bir görüntüye yani kocaman kulaklara sahip olması. Bu animasyonun kaynağı, Amerikalı çocuk kitapları yazarı Kate DiCamillo'nun 5 sene önce yayımlanmış aynı adlı romanı. DiCamillo Despereaux'yu, geniş kulaklarıyla kahramandan gayrı her şeye benzeyen bir kahraman yaratmasını isteyen arkadaşının küçük oğlunun arzusundan yola çıkarak yazmış. Filmin yönetmenlerinden Sam Fell'i yine fareli bir animasyon olan "Flushed Away/Fare Sehri"nden tanıyoruz. Yönetmen koltuğunu paylaştığı ve daha önce birçok yapımda animatör olarak çalışmış Robert Stevenhagen'in ise bu ilk yönetmenlik tecrübesi. "The Tale Of Despereaux"nun senaryosu, "Pleasantville/Yasamın Renkleri" ve "Seabiscuit/Zafer Yolu"nun yaratıcısı Gary Ross'a ait.

PRIDE AND GLORY

Yönetmen: Gavin O'Connor. Oyuncular: Colin Farrell, Edward Norton, Jon Voight, Noah Emmerich, Jennifer Ehle, John Ortiz, Frank Grillo, Shea Whigham, Lake Bell, Carmen Ejogo. Senaryo: Joe Carnahan, Gavin O'Connor. Görüntü Yönetmeni: Declan Quinn. Kurgu: Lisa Zeno Churgin, John Gilroy. Müzik: Mark Isham. Yapım Tasarımcısı: Dan Leigh. Yapımcı: Greg O'Connor. Süre: 130 dk. Yapım: ABD, Almanya (2008). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 30 Ocak 2009

Tierneyler'de polislik aile meslegidir. Baba Tierney (Jon Voight), New York Polis Departmanı'nda basdedektiftir. Oğlu Ray (Edward Norton) dedektif, diğer oğlu Francis (Noah Emmerich) de ailenin damadı olan polis Jimmy Eagan'ın (Colin Farrell) görev yaptığı bölgeden sorumludur. Ray, görevlendirildiği davada araştırmalarını derinleştirdikçe ve ipuçlarını birleştirdikçe su sonuca ulaşır: Teşkilattaki bazı polisler kirli işlere bulaşmıştır. Daha da kötüsü bu olayın ucunun kendi ailesine ulaştığına dair ipuçları vardır. Ray hayatının en önemli seçimiyle karşı karşıyadır. Doğru kararı vermek zorundadır. Ya ailesine sadık kalacaktır ya da görev yaptığı teşkilata...

NOTLAR: "Babam New York'ta görevli bir dedektifti. Onun dünyasında büyüdüm. Bu filmde babamın dahil olduğu o dürüst polisler anılmaktadır. Hikâye kurgusal olmasına rağmen film babama saygı duruşu niteliği taşıyor." "Pride and Glory"nin senaristi ve yönetmeni Gavin O'Connor; Colin Farrell, Edward Norton, Jon Voight gibi usta isimleri biraraya getirdiği filmini böyle tanımlıyor. O'Connor, 90'ların sonunda kardeşi Gregory ile birlikte "Pride and Glory"nin senaryosu üzerinde çalışmaya başladı. New York Polis Teşkilatı'nda çalışan bir polisin katkısıyla yazılan, sadakat ve yozlaşma temalı hikâye, 1970'lerin atmosferini anımsatır nitelikteydi ve gazete mansetlerinden inmeyen polis skandallarını merkeze alıyordu. Beğenilen bu taslak senaryo, Joe Carnahan'ın yaptığı değişiklikler ve eklemelerle çekime hazır hale getirildi. Başroller için ise Mark Wahlberg ve Hugh Jackman düşünülmüştü. Çekimler 2002'de başlayacaktı ama 11 Eylül saldırıları gerçekleşti. Kurtarma çalışmaları süresince kahramanca çalışan ve birçok kayıp veren New York polisini yıpratacağı düşüncesiyle bu proje rafa kaldırıldı. Uzunca bir bekleyiş döneminden sonra hayata geçen projede, yönetmenin babasından izler taşıyan Baba Tierney rolünü önce Nick Nolte oynayacaktı. Ancak aktörün dizindeki eski bir yara yeniden ortaya çıkınca Nolte'nin vazgeçtiği rol Jon Voight'a gitti.

AYIN FİLMLERİ

KİRPİ

Yönetmen: Erdal Murat Aktas. Oyuncular: Mazhar Alanson, Güven Kıraç, İrem Altuğ, Birsen Dürülü, İsmail İncekara, Zuhal Topal, Caner Özyutlu, Murat Seresli, Bahar Akça, Zihni Göktay. Senaryo: Erdal Murat Aktas, Atay Sözer (Sulhi Dölek'in aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Alper Derli. Kurgu: Mustafa Preseva. Müzik: Orhan Salıbel. Sanat Yönetmeni: Ayşem Pelin Aktan. Yapımcı: Erdal Murat Aktas, Volkan Yabasun. Yapım: Demo Film, Saran Film - Türkiye (2008). Dağıtımcı: Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 30 Ocak 2009

İntikam soğuk yenen bir yemekse; Kirpi Reşat (Mazhar Alanson) ve Tahir Yaman (Güven Kıraç) da zeytinyağlı yemekleri bir gece buzdolabında bekletince ertesi gün çok daha lezzetli olacağını bilip bunu kendilerine hayat felsefesi olarak benimsemiştir. İkili, kendilerine yapılan haksızlık ve kötülükleri asla unutmamakla kalmaz; büyük bir sabırla uygun zamanı bekleyip gerekeni ne pahasına olursa olsun sinsice ve gizlice yaparlar.

NOTLAR: Öykü ve romanlarının yanı sıra Süper Baba ve İkinci Bahar gibi klasikleşmiş TV dizilerinin senaristiydi Sulhi Dölek. 2005 yılının sonlarında hayata gözlerini yuman Dölek, vefatından kısa süre önce Erdal Murat Aktaş'a bir teklif götürmüştü: Türkiye İş Bankası 1996 Edebiyat Büyük Ödülü'nü kazanan romanı Kirpi'nin sinema uyarlaması. 2002'de "Mumya Firarda"yı yöneten Aktas, sonraki film projesi için Dölek'in teklifini kabul edince yazar da "Kirpi"nin senaryosunu için hazırlıklara başlamıştı. Ancak Dölek aniden beyin kanaması geçirip vefat edince bu proje de geçici olarak rafa kaldırıldı. Geçen zaman zarfında Dölek'in ailesinden izin alan yönetmen Aktas, 'Dölek'in vasiyeti' olarak gördüğü projeyi 2.5 yıl süren çalışmanın ardından tamamladı. Kuruntu Ailesi ve Tatlı Kaçıklar gibi uzun soluklu TV dizilerinin senaristlerinden, aynı zamanda ödüllü öykücü ve karikatürist olan Atay Sözer ile Erdal Murat Aktas yazdı senaryoyu. Böylece "Kirpi", Sulhi Dölek'in romanından uyarlanan ilk sinema filmi oldu. Filme adını veren ve Dölek'in 'çoğumuzun içinde bir Kirpi Reşat var' dediği karakteri Mazhar Alanson canlandırıyor; kızı Eda da küçük bir rolde ona eşlik ediyor. "Kirpi"nin konsept danışmanlığını ise Alanson'un karısı Biricik Suden yaptı.

PRENSES LİSSİ VE KAR ADAMI YETİ

LISSI UND DER WULDE KAISER

Yönetmen: Michael Herbig. Seslendirenler: Michael Herbig, Christian Tramitz, Rick Kavanian, Lotte Ledl, Gerd Knebel, Waldemar Kobus, Henni Nachtsheim, Monika John, Andreas Borcherding, Mike Carl. Senaryo: Michael Herbig, Alfons Biedermann. Kurgu: Christoph Hutterer, Marc Michel. Müzik: Ralf Wengenmayr. Yapımcı: Michael Herbig. Süre: 85 dk. Yapım: Almanya (2007). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 30 Ocak 2009

Onlar göz kamaştıran bir dünyanın büyüleyici çiftidir. Lissi ve kocası İmparator Franz'ın hayatları kusursuzdur. Harcayıp bitiremeyecekleri kadar çok paraya ve golf oynamaya yetecek kadar çikolataya sahiptirler. Lissi ve Franz'ın ülkeyi yönetmek ve kraliyeti temsil etmek konusunda bazı sorumlukları vardır, o kadar. İkilinin muhteşem hayatı Lissi'nin kaçırılması ile mahvolur. Korkusuz Franz, buyurgan annesini de yanına alarak karısını kaçıranların peşine düşer. Lissi'nin yol boyunca ardında bıraktığı mesaj parçalarını bulur. Parçaları biraraya getirmeye çalışır, çok zorlanır, delirmenin eşiğine gelir ama karısını aramaktan vazgeçmez.

NOTLAR: Romy Schneider'ı üne kavuşturan Sissi karakteri çoğu sinemaseverin malumudur. 50'li yıllarda çevrilen üç Sissi filminde Schneider, Franz Josef ile evlendikten sonra genç yaşta Avusturya İmparatoriçesi olan Prenses Elisabeth rolüyle romantik film tutkunlarının kalbinde taht kurmuştu. Beyazperdede izleyeceğimiz Alman yapımı animasyon da o ünlü Sissi filmlerini tiye alıyor. Orijinal filmdeki ana unsurlar, animasyonda fazlasıyla abartılmış doğal olarak. Bulutların üzerinde dolaşan bir çiftin karşısında zorba bir kayınvalide ve deli zırvası bir kaçırılma hikâyesi yer almakta. Beyazperdenin unutulmaz karakterlerinden Sissi'yi bir animasyon parodisine malzeme yapma fikrinin sahibi, Alman komedyen Michael Herbig. Bully lakabıyla tanınan Herbig, Sissy parodisini ilk olarak 1997'de Bullyparade adlı TV sovu serisinde sergilemişti. Yıllar içinde skeç formatındaki hikâyeler uzun metraj animasyonun belkemiğini oluşturdu. Michael Herbig, animasyonun sadece senaristliğini, yönetmenliğini ve yapımcılığını üstlenmekle kalmadı; Lissi ve Ignaz karakterlerini de seslendirdi. Kıtkafa Ignaz'ı, Brad Pitt'in "Snatch."de canlandırdığı Mickey O'Neil karakterinden ilham alarak yaratmış Herbig.

FAR CRY

Yönetmen: Uwe Boll. Oyuncular: Til Schweiger, Emmanuelle Vaugier, Udo Kier, Natalia Avelon, Anthony Bourdain, Jay Brazeau, Scott Cooper, Chris Coppola, D. Harlan Cutshall, Don S. Davis. Senaryo: Masaji Takei, Michael Roesch, Peter Scheerer. Görüntü Yönetmeni: Mathias Neumann. Kurgu: Karen Porter. Müzik: Jessica de Rooij. Yapım Tasarımcısı: Tink. Yapımcı: Uwe Boll, Dan Clarke, Shawn Williamson. Yapım: Almanya, Kanada (2008). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 30 Ocak 2009

Eskiden Özel Kuvvetler'de çalışan Jack Carver (Til Schweiger), genç gazeteci Valerie Cardinal'i (Emmanuelle Vaugier) askeri üssün yer aldığı bir adaya götürmektedir. Pasifik'te yer alan bu adada kaos yaşandığına dair duyum alan genç kadın, bundan iyi bir haber çıkacağını düşünmektedir. Ancak adaya varır varmaz askerlerin saldırısına uğrarlar. Jack adayı bir an önce terk etmek niyetindeyse de Valerie olayın iç yüzünü öğrenmeye kararlıdır. Fakat Doktor Krieger'in (Udo Kier) adamları tarafından tutsak edilirler. Ve kendilerini, doktorun mükemmel ölüm makinesini yaratma deneylerinin sonucunda genetiği değiştirilmiş askerlerle karşı karşıya bulurlar.

NOTLAR: Yönetmenlik kariyerini popüler bilgisayar oyunlarını beyazperdeye uyarlamak üzerine kuran ancak ne oyun fanatiklerini ne de sinemaseverleri tatmin edebilen Uwe Boll bu tutkusundan vazgeçmiyor. "Far Cry", yönetmenin 7. oyun uyarlaması. 2004'te piyasaya çıkan bu bilgisayar oyunu, Til Schweiger'in karizması ve usta aktör Udo Kier'in varlığıyla, Boll'un makûs talihini değiştirecek mi, göreceğiz.

OPERASYON: VALKYRIE

VALKYRIE

Yönetmen: Bryan Singer. Oyuncular: Tom Cruise, Kenneth Branagh, Bill Nighy, Tom Wilkinson, Carice van Houten, Thomas Kretschmann, Terence Stamp, Eddie Izzard, Kevin McNally, Christian Berkel. Senaryo: Christopher McQuarrie, Nathan Alexander. Görüntü Yönetmeni: Newton Thomas Sigel. Kurgu: John Ottman. Müzik: John Ottman. Yapım Tasarımcısı: Lilly Kilvert, Tom Meyer. Yapımcı: Bryan Singer, Gilbert Adler, Christopher McQuarrie. Süre: 120 dk. Yapım: ABD, Almanya (2008). Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 30 Ocak 2009

Filmle ilgili yazı 58. sayfada

SAHTEKÂR

CHANGELING

Yönetmen: Clint Eastwood. Oyuncular: Angelina Jolie, John Malkovich, Jeffrey Donovan, Colm Feore, Amy Ryan, Michael Kelly, Gattlin Griffith, Michelle Martin, Frank Wood, Devon Conti. Senaryo: J. Michael Straczynski. Görüntü Yönetmeni: Tom Stern. Kurgu: Joel Cox, Gary Roach. Müzik: Clint Eastwood. Yapım Tasarımcısı: James J. Murakami. Yapımcı: Clint Eastwood, Brian Grazer, Ron Howard, Robert Lorenz. Süre: 141 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 30 Ocak 2009

Filmle ilgili yazı 42. sayfada

SÜT

Yönetmen: Semih Kaplanoğlu. Oyuncular: Melih Selçuk, Başak Köklükaya, Rıza Akın, Saadet Işıl Aksoy, Alev Uçarer, Serif Erol, Orçun Köksal, Sahra Özdağ, Semra Kaplanoğlu, Tülin Özen. Görüntü Yönetmeni: Özgür Eken. Kurgu: François Quiqueré. Sanat Yönetmeni: Naz Erayda. Yapımcı: Semih Kaplanoğlu. Süre: 102 dk. Yapım: Kaplan Film – Türkiye, Fransa, Almanya (2008). Dağıtımcı: Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 2 Ocak 2009

Filmle ilgili yazı 70. sayfada

VALİ

Yönetmen: M. Çağatay Tosun. Oyuncular: Erdal Besikçioğlu, Şebnem Dönmez, Uğur Polat, İsmail Hacıoğlu, Ayşegül Ünsal, Özgür Çevik, Şemsi İnkaya, Gökhan Soylu, Hakan Gerçek, Türkü Hazer. Senaryo: Batur Emin Akyel, M. Çağatay Tosun. Görüntü Yönetmeni: Ferhan Akgün. Kurgu: Ufuk Özenates, Nurcan Çelik. Müzik: Cem Tuncer, Nail Yurtsever, Engin Arslan. Yapımcı: Ata Türkoğlu. Yapım: Koliba Film - Türkiye (2008). Dağıtımcı: Medyavizyon

Gösterim Tarihi: 9 Ocak 2009

Filmle ilgili yazı 74. sayfada

BARSELONA, BARSELONA

VICKY CRISTINA BARCELONA

Yönetmen: Woody Allen. Oyuncular: Scarlett Johansson, Rebecca Hall, Javier Bardem, Manel Barceló, Josep Maria Domènech, Christopher Evan Welch, Chris Messina, Patricia Clarkson, Kevin Dunn, Julio Perillán. Senaryo: Woody Allen. Görüntü Yönetmeni: Javier Aguirresarobe. Kurgu: Alisa Lepselter. Yapım Tasarımcısı: Alain Bainée. Yapımcı: Letty Aronson, Stephen Tenenbaum, Gareth Wiley. Süre: 96 dk. Yapım: İspanya, ABD (2008). İthalatçı: Bir Film. Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 16 Ocak 2009

Filmle ilgili yazı 66. sayfada

PANDORA'NIN KUTUSU

Yönetmen: Yeşim Ustaoğlu. Oyuncular: Tsilla Chelton, Derya Alabora, Övül Avkıran, Onur Ünsal, Osman Sonant, Tayfun Bademsoy, Nazmi Kırık. Senaryo: Yeşim Ustaoğlu, Sema Kaygusuz. Görüntü Yönetmeni: Jacques Besse. Kurgu: Franck Nakache. Müzik: Jean-Pierre Mas. Yapımcı: Yeşim Ustaoğlu, Muhammet Çakıral, Serkan Çakarer, Behrooz Hashemian, Natacha Devillers, Catherine Burniaux, Michael Weber. Süre: 112 dk. Yapım: Türkiye, Fransa, Belçika, Almanya (2008). Dağıtımcı: Tiglon Film.

Gösterim Tarihi: 23 Ocak 2009

Filmle ilgili yazı 62. sayfada

GÜZ SANCISI

Yönetmen: Tomris Giritlioğlu. Oyuncular: Beren Saat, Murat Yıldırım, Zeliha Berksoy, Tuncel Kurtiz, Belçim Bilgin Erdoğan, Okan Yalabık, Avni Yalçın, Hüseyin Avni Danyal, Kenan Bal, İlker Aksum. Senaryo: Etyen Mahçupyan, Nilgün Önes (Yılmaz Karakoyunlu'nun aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Ercan Yılmaz. Kurgu: Ulas Cihan Simsek. Müzik: Tamer Çıray. Sanat Yönetmeni: Naz Erayda, Nilüfer Çamur Giritlioğlu, Erol Taştan. Yapımcı: Bahadır Atay, Fatih Enes Ömeroğlu. Süre: 122 dk. Yapım: C Yapım - Türkiye (2008). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 23 Ocak 2009

Filmle ilgili yazı 54. sayfada

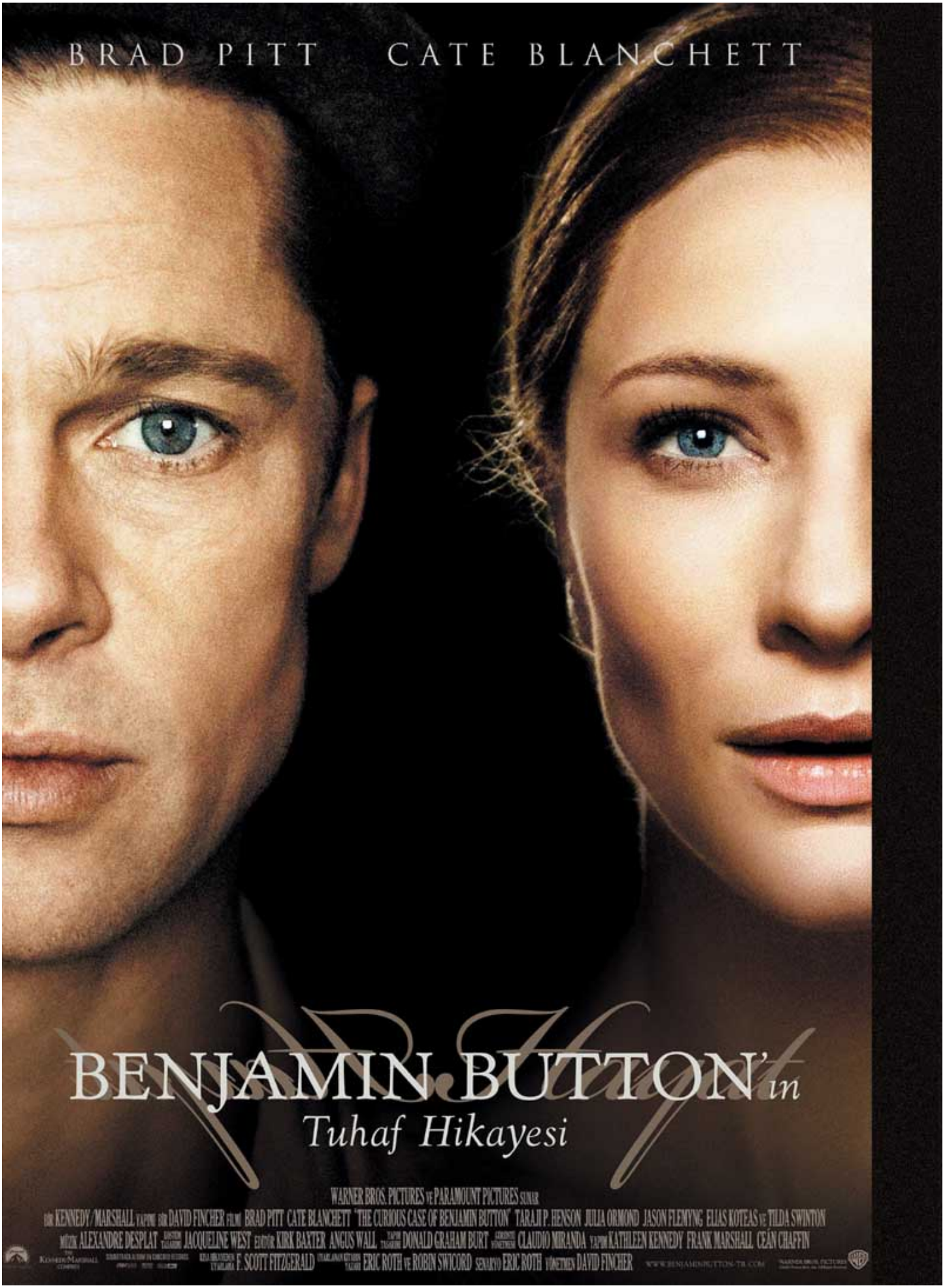
BRAD PITT CATE BLANCHETT
BENJAMIN BUTTON'in
Tuhaf Hikayesi
WARNER BROS. PICTURES ve PARAMOUNT PICTURES SUNAR
bir KENNEDY/MARSHALL YAPIMI bir DAVID FINCHER FİLMİ BRAD PITT CATE BLANCHETT "THE CURIOUS CASE OF BENJAMIN BUTTON" TARAJI P. HENSON JULIA ORMOND JASON FLEMYNG ELIAS KOTEAS ve TILDA SWINTON
MÜZİK ALEXANDRE DESPLAT KOSTÜM TASARIMI JACQUELINE WEST EDİTÖR KIRK BAXTER ANGUS WALL YAPIM TASARIMI DONALD GRAHAM BURT GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ CLAUDIO MIRANDA YAPIMCI KATHLEEN KENNEDY FRANK MARSHALL CEÁN CHAFFIN
KISA HİKAYESİNİ YAZANLARA F. SCOTT FITZGERALD UYARLAMA KİTABININ YAZARI ERIC ROTH ve ROBIN SWICORD SENARYO ERIC ROTH YÖNETMEN DAVID FINCHER
WWW.BENJAMINBUTTON-TR.COM

ÖZEL GÖSTERİM

ve **sinema** işbirliğiyle

BENJAMIN BUTTON'IN

Tuhaf Hikayesi

"Yedi", "Dövüş Kulübü", "Zodiac" filmlerinin yönetmeni David Fincher'ın merakla beklenen yeni filmi, Türkiye'de ilk önce Sinema okurlarıyla buluşuyor.

Başrollerinde Brad Pitt ve Cate Blanchett'ın yer aldığı "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi", 80'lerinde, yaşlı bir adam olarak doğan ve yıllar geçtikçe gençleşen Benjamin Button'ın sıra dışı yaşamını konu alan epik bir aşk hikayesi. Warner Bros. ve Sinema, sizlere bu filmi gösterime girmeden önce izleme fırsatı sunuyor.

Tarih: 27 Ocak 2009, Salı Saat: 20.00 Yer: Cevahir Megaplex

Özel gösterime katılma koşulları

15 Ocak 2009 tarihine kadar, sinemadergisi@turkuvazdergi.com.tr adresine "Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi" filminin özel gösterimine katılmak istediğinizi belirten bir e-posta gönderin. Gönderdiğiniz e-postaya adınızı soyadınızı ve telefon numaranızı yazmayı unutmayın. Son başvuru tarihine kadar e-posta gönderen ilk 100 kişi özel gösterime çift kişilik davetiye kazanacak.
Özel gösterim ücretsizdir.
Kazanan okurlarımıza e-posta yoluyla ulaşılarak davetiyeleri gönderilecektir.

6 ŞUBAT'TA SİNEMALARDA

THE KENNEDY/MARSHALL COMPANY

www.benjaminbutton-tr.com

WARNER BROS. PICTURES

©2008 Warner Bros. Ent. All Rights Reserved

BOX OFFICE

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolga.akinci@turkuvazdergi.com.tr

TÜRKİYE box office

12 - 14 Aralık 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Seyirci	Top. Seyirci
1. A.R.O.G.	UIP	600	2	564.478	2.611.425
2. Muro: Nalet Olsun...	Özen Film	339	2	380.397	1.528.273
3. Issız Adam	Cinefilm	103	6	98.204	1.282.852
4. Osmanlı Cumhuriyeti	UIP	199	4	80.113	1.270.935
5. Dünyanın Durduğu Gün	Tiglon	100	1	78.358	78.358
6. Madagaskar 2	UIP	121	3	57.693	319.477
7. Destere	Tiglon	115	4	6.145	242.004
8. Aramızda Casus Var	Tiglon	55	3	5.571	81.754
9. Fırtına	Özen Film	5	5	2.672	36.237
10. Aşk Tutulması	Medyavizyon	15	8	2.469	361.640

ABD box office

12 - 14 Aralık 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. Dünyanın Durduğu Gün	Fox	3.560	1	30.480.153	30.480.153
2. Four Christmases	Warner Bros.	3.540	3	13.074.470	87.775.974
3. Twilight	Summit	3.649	4	7.951.131	150.045.826
4. Bolt	Buena Vista	3.133	4	7.464.282	88.849.005
5. Avustralya	Fox	2.703	3	4.169.277	37.767.253
6. Quantum of Solace	Sony	2.635	5	3.715.522	157.583.232
7. Nothing Like the Holidays	Over.	1.671	1	3.531.664	3.531.664
8. Madagaskar 2	Paramount	2.768	6	3.181.231	169.937.394
9. Milk	Focus	328	3	2.598.638	7.590.976
10. Transporter 3	Lions Gate	2.541	3	2.351.229	29.377.088

Rakamlar milyon dolar.

1 Yıl Önce
2007
07 - 09 Aralık
1. Beyaz Melek
2. Altın Pusula
3. Beowulf: Ölümsüz Savaşçı
4. Garfield Geri Dönüyor
5. Musallat

2 Yıl Önce
2006
10 Kasım - 14 Aralık
1. Sınav
2. Dondurmam Gaymak
3. Hokkabaz
4. Testere 3
5. Casino Royale

3 Yıl Önce
2005
11 Kasım - 08 Aralık
1. Harry Potter ve Ateş Kadehi
2. Babam ve Oğlum
3. Testere 2
4. Uçuş Plan
5. Maskeli Besler

İNGİLTERE box office

12 - 14 Aralık 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. Dünyanın Durduğu Gün	Fox	465	1	2.754.017	2.754.017
2. Madagaskar 2	Paramount	510	2	2.434.706	9.884.606
3. Four Christmases	Entertainment	419	3	1.130.962	6.664.997
4. Inkheart	Entertainment	410	1	700.625	700.625
5. Rab Ne Bana Di Jodi	Yash Raj	60	1	403.842	403.842
6. Taşıyıcı 3	Icon	318	2	400.340	1.831.486
7. Changeling	Universal	359	3	381.406	3.535.626
8. Quantum of Solace	Sony	365	7	328.291	52.527.992
9. Body of Lies	Warner Bros.	155	4	90.482	2.758.455
10. Lakeview Terrace	Sony	164	2	74.950	428.005

Rakamlar milyon pound.

Tüm zamanların en iyi haftası

Geçtiğimiz bayram haftasında sinemalarda bugüne kadar ki (1989'da UIP ve Warner Bros.'un Türkiye'de temsilcilik açmalarından bu yana) en yüksek seyirci sayısına ulaşıldı. Aşağıdaki listede son 3 yılda en çok seyircinin sinemaya gittiği 15 haftayı bulabilirsiniz. Sizin de dikkatinizi çekecektir. Son 3 yıldaki en iyi 15 haftadan 5'i 2008 senesine ait. Bir başka dikkat çekici nokta ise bu listede yer alan dönemlerin 8 tanesinin ya bayram ya da sömestr haftası olması.

Hafta	Sıralamadaki 1. Film	Film Sayısı	Toplam Seyirci
05 - 11 Aralık 2008	A.R.O.G.	37	3.816.955
03 - 09 Şubat 2006	Kurtlar Vadisi: Irak	46	2.423.165
06 - 12 Ocak 2006	Hababam Sınıfı 3,5	36	2.101.959
22 - 28 Şubat 2008	Recep Ivedik	55	2.015.397
13 - 19 Ocak 2006	Hababam Sınıfı 3,5	37	1.781.768
10 - 16 Şubat 2006	Kurtlar Vadisi: Irak	63	1.683.549
29 Şubat - 06 Mart 2008	Recep Ivedik	65	1.662.934
21 - 27 Aralık 2007	Kabadayı	61	1.514.173
20 - 26 Ekim 2006	Hokkabaz	53	1.390.291
17 - 23 Şubat 2006	Kurtlar Vadisi: Irak	51	1.288.447
21 - 27 Kasım 2008	Osmanlı Cumhuriyeti	54	1.256.180
07 - 13 Mart 2008	Recep Ivedik	82	1.247.776
26 Ocak - 01 Şubat 2007	Çılgın Dersane	60	1.224.814
02 - 08 Şubat 2007	Çılgın Dersane	51	1.151.691
14 - 20 Aralık 2007	Kabadayı	63	1.141.051

Kaynak: www.boxofficeturkiye.com

Şafak Sezer
Kadri'nin Götürdüğü Yere Git

2008	Maskeli Besler: Kıbrıs	960.979
2007	Kutsal Damacana	627.855
2007	Maskeli Besler: Irak	1.239.902
2006	Hababam Sınıfı 3,5	2.069.720
2005	Maskeli Besler İn.Peşinde	782.604

Penelope Cruz
Barselona, Barselona

2008	Aşkın Peşinde	35.240
2006	Dönüş	54.446
2006	Bandidas	39.804
2005	Sahara	29.613
2004	Bulutların Üstünde	35.600

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Kerem Akça	Okan Arpaç	Alkan Avcioğlu	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Cüneyt Cebenoyan	Atilla Dorsay	Murat Erşahin	Engin Ertan	Talip Ertürk	Burak Göral	Senem Işmen	Tunca Arslan	Nil Küral	Ege Görgün	Müjde Işıl	Murat Özer	Uygar Şirin	Murat E. Eren	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin S. Yalçın	Fırat Yücel	Ortalama
Aramızda Casus Var		3.5	3.5	3.5	1	3.5		4	3.5	3	3	3	3.5	3	3	4	2.5	3	1.5		2	3.5	2	4.5	3.5	3.06
A.R.O.G		2	2	3	1.5	2	2.5	3	2	1.5	2.5	3.5	3	2	2.5		2.5	3	2	3	1.5	3	3.5	2.5	2.5	2.45
Avustralya					3.5	3	2.5	4	3			2.5	3		3		2				2	4		3		2.95
Barselona, Barselona		2				4	2.5	4	4	3.5	4			2.5		4					3				3.5	3.36
Dünyanın Durduğu Gün	2.5	1.5	3.5	2	1.5		1	2.5	2	1.5	2	2	2.5		3		2	3		2.5		3.5	2.5			2.27
Düşes		3		3			4	3							2.5		3	3			3	4.5		3		3.20
Fırtına		2.5	4		1.5	3	1.5	2.5	2.5	2				2.5			2.5		1.5		2.5	3			4	2.53
Gomorra		2.5	4.5	3		4.5	3	3.5	4.5	3	2.5					3.5	3.5		2.5	3	4	5	5		3.5	3.58
Issız Adam	3	2	3.5	2	3	3.5	3.5	3	3	1.5	1.5	2.5	2		2.5	4	3	3	2	1.5	2	2.5	3.5	2.5	2.5	2.62
Madagaskar 2		3		3	3.5	3			3			3.5			2.5	2.5	3		3.5			3.5				3.09
Muro: Nalet Olsun İçimdeki...			1											1	1.5						1		1			1.10
Mustafa		3	3.5		2	1	1	3	1.5	2				3		2.5	2.5		2		1.5	3	3	3.5		2.37
Osmanlı Cumhuriyeti		3	1.5		0.5	2.5	1	2.5	2.5			1.5	1	1	1			1.5	1	1		2.5	1.5		0.5	1.52
Pandora'nın Kutusu		3	3.5		3	4	2		4	3	2.5	2.5	3.5	3	3.5	4	3.5	3.5	2		4.5		3	2.5	3.5	3.20
Rec: Ölüm Çığlığı		4.5	3	4				3.5	3.5	3	3.5					5	3			3		3			1.5	3.37
Quantum of Solace		3	3.5	3	2	3	1	2.5	2.5	2	2	2.5	2	2	3.5	3.5	2.5	2.5	3	3	2	4	3	4	3	2.70
Sıcak		3					1.5	3	1.5		1.5	2	2	1.5	1		1.5	1.5		1	1	1.5	1	1.5	1.5	1.61
Sınıf	3.5	2	4		3	4	4.5	4	4.5	3.5	4	3.5		3	4	3.5	2.5	4	3		5	5	4.5	2.5	4	3.70
Sibirya Ekspresi		2		2.5		2			2.5	1.5			2.5	1	2.5			2.5				3		3.5	2.5	2.33
Sonbahar	3	3	5	4	3.5	4.5	4.5	5	5	3	4	4.5	4	3.5	4	5	4	4.5	4	4	5	4	5	5	4	4.20
Süt		4			3.5	4	4	4	4.5	4.5	3	4	4	3	4.5	4	3	3.5	4.5		4	4	4	3.5	4	3.88
Taşıyıcı 3		2	2					1.5	2.5			2						1.5				3				2.07
Yalanlar Üstüne		1.5		2		3	1	3.5	3		2.5	2	2		2.5		2	2.5	2	2.5	2	4	2.5	3		2.41

Seyir Defteri

UYGAR ŞİRİN
uygarsirin@yahoo.com

* "Osmanlı Cumhuriyeti"nden yola çıkarak bir komedi, bir de dram yapılabilir bence. Komedinin adı "Kahpe Avrupa" veya "Kahpe Amerika" olacak, "Osmanlı Cumhuriyeti"nin ultra milliyetçi tavrıyla ve filmdeki basit, sığ ve karton Avrupalı/Amerikalı tiplemesiyle kafa bulacak. Dram ise bir filminde eleştirdiği sinema anlayışını bir sonraki filmine aynen taşıyan bir yönetmenin kısır döngüsünü anlatacak.

* "A.R.D.G."u izledim, anlamadığım iki şey var. 1) Türkiye'nin en iyi komedyenlerinden birisi, belki de birincisi olan bir insan, nasıl olur da Mel Brooks'un, ZAZ'ın 15-20 yıl önce tükettiği "filmlere gönderme yapma", "filmin film olduğunu açık etme" esprilerine bu kadar yaslanır? 2) Türkiye'nin en iyi komedyenlerinden birisi, belki de birincisi olan bir insan, nasıl olur da kendisine yönelik eleştirileri (ki % 90'ı ipe sapa gelmez laflardır) bu kadar kafaya takar, yaptığı işlere bu kadar yansıtır ve o vasat altı eleştirilerin kendi zaman ötesi işlerini zedelemesine izin verir?

* "A.R.D.G."la ilgili üç cümle var ki, itiraz ediyor ve düzeltme talep ediyorum. Birincisi, "G.D.R.A.'dan iyi." Hayır, iyi olmadığı gibi, fersah fersah geri. İkincisi, "popüler sinemamızda bir milat." Hayır, milat olan 'G.D.R.A.'ydı. Üçüncüsü, "filmde 3500 espri var". Olabilir ama dördü komik.

* Olası makalelere isim ve konu önerileri: "Kadının Yeri Memleketteki Evidir: Son Dönem Hollywood Filmlerindeki Kariyer ve Para Düşkünü Kentli Kadınların, Derin Amerika'daki Memleketlerine Gidip Hayatın Anlamını Bulmaları"

* Kazım Öz'ün "Fırtına"sı, yönetmenin üçüncü filmi olmasına karşın bir ilk filmin yüklülüğünü ve kafa karışıklığını taşıyor. Sosyalist Kürt gençlerinin 90'ların ilk yarısındaki macerasını her yönüyle anlatmaya girişen bu "Bir Zamanlar Kürdistan'da" denemesi, "Hababam Sınıfı" filmlerinin yapısıyla Angelopulos sinemasının biçimlerini, sinema duygusu içeren çeşitli anlarla hayli eski sinemasal yöntemleri yan yana getiriyor. Türk gençlerini, 80'lerin Yeşilçam filmleri misali, "İngilizce şarkılar dinleyip tuhaf tuhaf dans eden süslü ahmaklar" olarak gösterdiğinde, bir Kürt gencine yekten "cahil ve kıro" diyenlerden bir farkı kalmadığının da bilincinde değil ne yazık ki. Öz bir sonraki filminde, "Fırtına"nın finalinde (ve galiba aklının) kaldığı yerden, yani "dağ"dan yeniden doğabilir mi acaba?

* Arada verdiği gereksiz dramatik molalar hariç espriler birbiri ardına dizen, bazen aynı karede (evet, karede) birkaç espri birden yapan, siz bir şakaya gülerken öbürünü patlatan, ilkinden daha güzel bir devam filmi var ama adı, inanmazsınız, "Madagaskar 2".

* Popüler olmuş bir Türk filmine de çalıntı denmesin artık, n'olur. Yani bir filme, affınıza sığınarak söylüyorum, bu kadar ahlaksızca ve dangalakça saldırılır mı?.. "Issız Adam"ın nasıl bir çalıntı olduğunu okudunuz mu? O karakteri ordan, şu sahnesi burdan, filanca repliği de öbür filmdenmiş. Helal olsun Çağan Irmak'a, nasıl komplike bir hırsızlık planlamış. "Ada'nın, sevgilisinin yatağına uzandığı sahne 'Kutup Çizgisi Aşıkları'nı andırıyor" diye bir şey okudum ben ya, delirmek işten değil! "A.R.D.G."daki taş devrine gitme hikayesi de bilmem ne filminde varmış. Yahu bütün bunlar olsa olsa bu filmlerin yenilikçi ya da taze olmadığını gösterebilir. Yoksa Savaş Ay'ın babası sihirbaz diye hokkabaz filmi çekemeyeceksin, "No Reservations" diye bir film var diye aşçılı film çekemeyeceksin... Böyle bir şey olur mu?

* Bu arada, şuradan çalıntı diye parmakla gösterdikleri "No Reservations" da bir Alman filminin yeniden çevrimi. Çalıntıyı filan geçtim, bildiğin fotokopi yani! Ama bu hırsızlık komplosunu düzecek kadar tahsilli olanlar, böyle şeyleri bilmeyecek kadar da cahildir aynı zamanda. Napıcaksın işte, burası "Cem Yılmaz 'G.D.R.A.' için çektiği bazı sahneleri kullanmamış, sonraki filmde kullanacakmış" diye bir lafın ciddi ciddi konuşulduğu, birilerinin de çıkıp "Evet çok doğru, çünkü fragmandaki sahne 'G.D.R.A.'da yoktu" diye ahkam kestiği bir memleket.

* Film çekilmeden önce "Burn After Reading" senaryosunu okumuş olsaydım, Coenler'e tek bir tavsiyem olurdu: "Burn after writing."

* Bursa İpek Yolu Festivali'yle noktaladığım mini festival trafiğinin ardından sizin için bazı istatistikler derledim...
Bir filmin yönetmeni, yapımcısı veya oyuncusu "Filmi nasıl buldun?" diye sorduğunda gerçek düşüncesini söyleyenlerin oranı: % 9; partilerde, adını söyle, hani şu Pulp Fiction şarkısı veya onun modern versiyonu çaldığında V şekline getirdiği parmaklarını gözlerinin önünden geçirme hareketini yapanların oranı: % 88; içeriğe ambalajdan daha fazla önem veren festivallerin oranı: % 43.

DÜNYANIN DURDUĞU GÜN

KUTLUKHAN KUTLU kutlukhan@gmail.com

Sizin gezegeniniz mi?

Eski filmin kendi dönemine hakimiyetine, görsel kurnazlığına ve her şeyin ötesinde o yalın büyüsüne sahip değil.

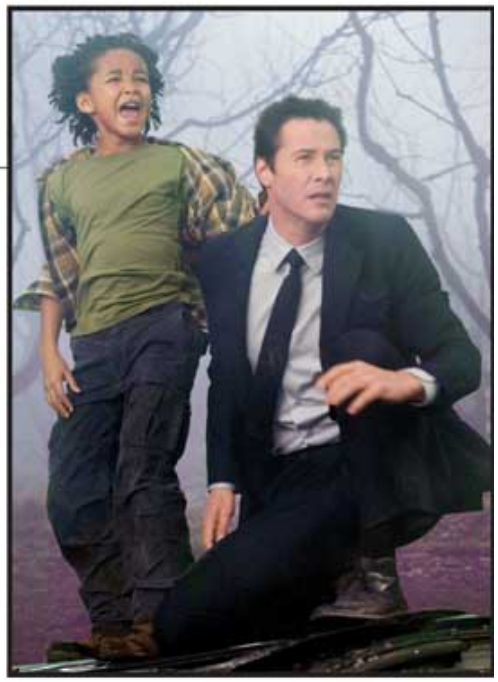

1951 yapımı klasik, bilimkurgu tarihinde adı sık sık geçen bir film. Genelde de "savaş karşıtı mesajı" sebebiyle anılıyor. Fakat bu kullanışlı küçük etiketi kelime anlamıyla alırsanız, filmi izlediğinizde biraz hayalkırıklığına uğrayabilirsiniz doğrusu. Çünkü nihayetinde o ünlü "savaş karşıtı mesajı", savaşma ihtimalini önce "aba altından sopa göstererek", sonra da apaçık güç kullanma tehdidiyle bastıran bir anlayış üzerine kuruluydu – günümüzün "Bush doktrini" filtresinden daha da ürpertici görünmesi bir yana, bu tehdidin ötesinde konu üzerine pek dişe dokunur bir sözü de yoktu metnin.

Robert Wise'ın "The Day the Earth Stood Still"inin asıl gücü imgelerinde ve türün seyirciyle ilişkisini manipüle etme biçimindeydi . 50'lerde iri robotlar, güçlü ışınlar, büyük bir şehrin ortasına inen uçandaireler gibi bilimkurgu unsurları ânında insanların istila paranoyasını harekete geçiren, yıkımla ve savaşla ilişkilendirdikleri şeylerdi. O zamanların Amerikan bilimkurgu ve korku sineması biraz bu gerilimlerin ve kuşkuların alanıydı nihayetinde. Işte "The Day the Earth Stood Still" genelde korku ve yıkımla ilişkilendirilen bu resimleri alıp "saldırgan düşman" değil de "barış elçisi" olarak yeniden kodluyor, bu durumda da aslında "korkan"ları "muhtemel saldırgan" haline getiriyordu. Yani 50'ler bilimkurgu sineması Sovyetler Birliği korkusu üzerine kuruluysa, bu film salt sinemasal konvansiyonları kullanma biçimiyle seyirciyi bir bakıma "kendi Sovyetleri" haline getiriyordu.

Bu öykü bir şekilde hep "mesajı" üzerinden konuşulageldiğinden, adeti bozmayalım: Scott Derickson'ın yeni çektiği "The Day the Earth Stood Still" ise "savaş karşıtı" mesajı temelde bir "yıkım karşıtı" mesaj olarak alıyor ve silahlanma yarışının yerine çevresel tahribatı koyuyor. Klasiğin uzaylısı temelde, "dünyada didişmenize karışmadık ama artık teknolojiniz gelişti, sakın bizim için de tehlike oluşturmayın" diyordu. Keanu Reeves'in oynadığı yeni Klaatu ise yan şaşkın yan tehditkâr bir ses tonuyla "Sizin gezegeniniz mi?" diye sorarak bakışını çabucak ortaya koyuyor. Zekice bir hamleyle insanın dünyayla "sahip/mal varlığı" ilişkisine doğrudan meydan okuyor. Üstelik bunu yaparak "Dünyada da sadece kendinizden mesul değilsiniz" diyerek, sorumluluk dağılımını iyiden iyiye somut bir zemine çekiyor.

Öte yandan bu yeni filmin en önemli sorunlarından biri de her şeyi sanki biraz fazla somut zemine çekmesi, biraz fazla şemalarına ayırması zaten. Nihayetinde daha önce de söylediğim gibi, orijinalin asıl cazibesi imgeleri beklenmedik görevlerde kullanma biçimi ve onların etrafına kurulu yan naif yan ciddi, yan kasvetli yan sürreal dünyasıydı. Derickson'ın ise aynı imgeleri (yani dev robot GORT'u, uzay gemisini, ışınları) devrimci bir şekilde kullanması pek kolay değil, çünkü zaten tazeliklerini yitirmiş, bu dönemle o zamanki gibi bağları olmayan imgeler bunlar. O yüzden yönetmen bu hedefe hiç göz koymayıp tıkır tıkır işleyen ve mesajını net bir şekilde veren bir bilimkurgu/aksiyon filmi yapmayı hedeflemişe benziyor. Filmi için görsel olarak çarpıcı bir dünya kuruyor ve işe klasik bir Spielberg öğrencisi gibi girişiyor girişmesine de Spielberg sinemasına organik bir hava veren o hayranlık ve hayret hissini yakalayamıyor. O yüzden de özellikle bu tür öyküleri perdede çok izlediyseniz, olay örgüsünün ve nerede aksiyona girip nerede aksiyonu noktalayacağının fazlaca tasasında olan bir film bulacaksınız karşınızda.

Öyküyü çekip çevirme biçimi için de geçerli bu, görsel dünyasını yaratma biçimi için de. Klaatu'nun gemisinden iner inmez insanlar tarafından vuruluşunun ardından her şey hastaneden kaçmaya, konuşacak "yetkililer" ya da insanlığı temsil edebilecek başka parlak kişiler bulmaya ve nihayetinde dünyanın kaderini tayin etmeye doğru, kurulmuş saat tahmin edilebilirliğinde ilerliyor. David Scarpa'nın güncellediği senaryo, Klaatu ile "körpe zihni korku ve önyargıyla kirlenmiş" küçük çocuk arasındaki konuşmalarda iletişim kanallarını biraz açmışa benziyor ama bu diyaloglar bile doğal birer sohbet gibi görünmüyor; karakterlerden biri duygusal olarak bir noktadan bir diğerine gelsin diye yazılmış hissi veriyor. O yüzden de ilk filmdeki "pansiyonda kalan ve sofradaki uzaylı tartışmasını sükunetle dinleyen uzaylı" ve "pansiyondaki bekar annenin oğlunu gezmeye çıkaran uzaylı" gibi hakikaten sıradışı insani anları, yan komik yan ürpertici sahnelerin yerini tutan bir şey yok.

Bazı yeniden yapımlar orijinallerinin dünyasını zenginleştiriyor (David Cronenberg'in "The Fly"ı geliyor hemen akla)... Bazılarıysa gözardı ettikleri yüzünden ortaya yeni bir şey getirip bizi heyecanlandırmaktan ziyade, o yepyeni çehrelerindeki boşluklarla orijinal filmleri ya da öyküleri aslında neyin özel kıldığını hatırlamamızı sağlıyor. "The Day the Earth Stood Still"in yeniden yapımı, daha çok ikincilerden. Evet film yer yer hayli göz alıcı ve iyi yapılmış aksiyon sahneleri var... "Mesaj"ı ise ilkinden daha net, daha güçlü ve daha güncel... Ama eski filmin kendi dönemine hakimiyetine, görsel kurnazlığına ve her şeyin ötesinde o yalın büyüsüne sahip değil.

THE DAY THE EARTH STOOD STILL ✪✪

Yönetmen: Scott Derrickson. Oyuncular: Keanu Reeves, Jennifer Connelly, Jon Hamm, Jaden Smith, Kathy Bates, John Cleese, Brandon T. Jackson, James Hong, Roger R. Cross, Aaron Douglas. Senaryo: David Scarpa. Görüntü Yönetmeni: David Tattersall.

Yapım: ABD (2008). | Süre: 103 dk.

Gösterim Tarihi: 12 Aralık

Allen Avrupa tatilini tamamlıyor

Woody Allen son birkaç filminde rotasını New York'tan Londra'ya çevirmişti. Yönetmenin filmografisinde bu yeni dönemi başlatan "Maç Sayısı" ekseriyetle övgülerle karşılanmış, ancak takipçileri "Scoop" ve "Cassandra'nın Rüyası" benzer bir ilgi görmemişlerdi. Açıkçası bu filmlerin hepsinin benzer bir soruna sahip olduklarını söylemek mümkündü, zira hiçbirisi yeterince otantik olamıyor, turistik bir bakış açısı taşıyorlardı. Özellikle sınıf atlama rüyası üzerine kurulu "Maç Sayısı" ve "Cassandra'nın Rüyası"nda bu gerçekçilik sorunu kendisini iyice belli etmekteydi.

Buradan hareketle Woody Allen sineması üzerine şöyle bir düşünürsek, aslında kendisinin en Avrupalı Amerikan yönetmenlerden birisi olduğunu söyleyebiliriz. Hepimizin bildiği üzere, Allen kendisine usta olarak Bergman'dan Rohmer'e uzanan bir çizgide Avrupa sinemasından isimleri seçmiş, New York'a hem benzeyen, hem de olabildiğince farklı bu kıtanın kültürel mirasından her daim etkilenmişti. Kendisini tekrar etmeye başladığı ve filmografisinin içerik açısından tıkandığı bir dönemde, belki de kendisini yenilemek için, şaşırtıcı olmayacak şekilde Avrupa'da çalışmayı seçti. Şimdilik dört filmlik bu yolculuğu bir nevi öze dönüş veya kendini yeniden keşfetme gezisi olarak görmek ziyadesiyle mümkün.

Woody Allen'ın bu sefer İspanya'da çektiği "Barselona Barselona" (Vicky Cristina Barcelona) böylesi bir çıkarımı daha da mantıklı hâle getiriyor. Başkarakterler Vicky ve Cristina New Yorklu iki genç kadın. Barselona'da geçirdikleri bir yaz tatili boyunca farklı deneyimler yaşıyor, kendileriyle ilgili yeni şeyler keşfediyorlar. Her ikisi de hayatlarını değiştirmek için önlerine konulan imkânları değerlendiremiyor ve biraz buruk şekilde yaz sonunda New York'a geri dönüyorlar. Hemen eklemek gerek, filmin bu anlamda değişikliğe kapalı veya onu reddeden bir tavrı yok. Gayet iyi biliyoruz ki hem Vicky, hem de Cristina Barselona'da kendileriyle ilgili öğrendikleri yeni şeyleri hayatlarının bir evresinde mutlaka değerlendirecekler. Fakat başka birisi gibi davranmanın, asla tam anlamıyla organik bir parçası olamayacakları hayatın egzotikliğine kapılmanın anlamsızlığını keşfediyorlar. Dolayısıyla finaldeki geri dönüş bir yenilgi duygusu yaratmıyor.

Benzer şekilde bu sefer Woody Allen da Londra'da çektiği filmlerinin aksine başka birisi gibi davranmıyor. Her şeyden önce "Barselona Barselona"da turist kimliğinin son derece farkında ve bunu filme başarıyla yediriyor. Öte yandan en iyi bildiği alana, kadın erkek ilişkilerine yöneliyor ve buradan mizah duygusu yüksek anlar çıkartıyor. Hatta filmin komedi açısından en kuvvetli sahneleri İspanyol ve Amerikalı karakterler arasındaki kültürel farklılıklar ve özellikle de dil sorunu üzerine kurulu olanlar.

Aslında genel olarak "Barselona Barselona" için son dönem Woody Allen filmleri arasında onun bildik tarzına en yakın olanı demek bile mümkün. Örneğin Vicky rolündeki Rebecca Hall çoğu sahnede hem fiziği, hem de performansıyla Diane Keaton'ı anımsatıyor. Scarlett Johansson'ın Cristinası'ysa bir zamanlar Mia Farrow'un canlandırdığı Allen karakterlerinin deli doluluğundan çok şey taşıyor.

Hall ve Johansson'ın canlandırdıkları karakterlerdeki bu tanıdıklığa rağmen, filmin gerçek yıldızlarının Javier Bardem ve Penélope Cruz olduklarını da eklemek gerek. Özellikle Cruz yardımcı bir rolde olmasına rağmen, ikinci yarısı boyunca neredeyse filmi tek başına üstleniyor, gözüktüğü az sayıda sahnede ritme ciddi bir katkıda bulunuyor. Elbette bu İspanyol karakterler de belirli klişeler üzerine kurulular, ancak filmin yapısı bu durumu da kabullenilir bir hâle getiriyor. Baştan sona bir anlatıcının sesinden dinlediğimiz hikâyede Allen hiçbir zaman gerçekçi olmak iddiası taşımıyor. Daha ziyade Amerikalı karakterlerini Barselona'da geçen modern bir masalın içine bırakıyor. Bu masalı bazen Bergman filmlerinin kadın karakterlerinden ödünç alınma detaylarla, bazen de Rohmervari diyaloglarla süsleyerek Avrupalı ustalarına selam etmekten de geri durmuyor. Hepsinden önemlisi bu masalsı atmosfer, Allen'ın Londra'da çektiği dramatik filmlerin aksine, bahsettiğimiz turistik bakış açısını ve egzotikliği anlaşılır kılıyor.

Buradan hareketle tekrar dönüp Allen'ın Avrupa macerasına bakacak olursak, daha önce de değindiğimiz gibi "Barselona Barselona"da yönetmen engelleyemediği dışarıdan bakışının son derece farkında. Bu nedenle filmin finalini Woody Allen'ın hangi yönde gideceğine dair bir mesaj olarak görmek de mümkün. Kaldı ki çekimleri tamamlanan yeni filmi "Whatever Works" New York'da geçmekte. Dolayısıyla Allen kısa süreli bir Avrupa macerasından sonra tekrar iyi bildiği mekâna dönmüş sanki. Öyle ümit edelim ki, bu kısa süreli Avrupa turu Allen'ı gerçekten yenilemiş, kendine has sinema dilini tekrar keşfetmesine aracı olmuş bulunsun. Açıkçası "Barselona Barselona" bu anlamda yeterince ipucu barındırıyor ve yönetmenin bir sonraki filmi için seyircisini heyecanlandırıyor.

> En iyi bildiği alana, kadın erkek ilişkilerine yönelen yönetmen buradan mizah duygusu yüksek anlar çıkartıyor.

VICKY CRISTINA BARCELONA ✪✪✪

Yönetmen: Woody Allen. Oyuncular: Scarlett Johansson, Rebecca Hall, Javier Bardem, Manel Barceló, Josep Maria Domènech, Christopher Evan Welch, Chris Messina, Patricia Clarkson, Kevin Dunn, Julio Perillán. Senaryo: Woody Allen. Görüntü Yönetmeni: Javier Aguirresarobe.

Yapım: İspanya, ABD (2008). | Süre: 96 dk.

Gösterim Tarihi: 9 Ocak

YALANLAR ÜSTÜNE UYGAR ŞİRİN uygarsirin@yahoo.com

Gerçekten de yalanlar üstüne

Her şey tam tahmin ettiğimiz gibi ve tam tahmin ettiğimiz sırayla oluyor. Bu biraz da eleştirmenlerin suçu değil mi?

Roger Ferris. Orta Doğu'da çalışan bir CIA ajanı. ("Orta Doğu" demem yetiyor çünkü biliyorsunuz Hollywood'dan baktığınızda bizim buralar komple Orta Doğu sayılıyor ve Orta Doğu'daki bütün ülkeler birbirinin aynı sayılıyor.) Işini iyi yapan bir çocuk. "İnsani" bir tarafı var. Yani "Orta Doğulular da insandır" diyor. (Hımım, ilginç.) Onların güvenini kazanmak, onlarla el ele vermek istiyor.

Cut: Amerika'da CIA merkezindeyiz. Ed Hoffman'la tanışıyoruz. Kendisi Ferris'in şefi. O bir kötü polis. "Bırak bu insaniyet ayaklarını" diye düşünüyor, "Araplar'ı kullanalım, ezelim, öldürelim, yeter ki şu teröristi ele geçirelim."

Ferris'le Hoffman arasındaki farkı iyice, ama iyice anlayalım diye, Ferris ateş altında kalıyor, yanında bombalar patlıyor, arkadaşları ölüyor, köpekler tarafından ısırılıyor, işkenceden geçiyor; Hoffman kahve içiyor, çocuklarını okula götürüyor, çocuklarını maça götürüyor, gazetesini okuyor. Yani biri olay yerinde, canıyla canıyla çalışıyor, diğeri masa başında, dünyadan habersiz, görmeğini bile kirletmeden yaşıyor. Çaktınız?

O esnada... Fiyakalı helikopterler pata pata uçuyor. Afili kamuflajlar giymiş askerler "Copy this", "Roger that" diyerek terörist hücrelerini basıyor. Galaktik uyduların multimetrik ekranlara aktardığı sonik görüntüler sayesinde (sıfatlar tarafımdan uydurma ama filmin havası bu) Suriye'deki bir çölde gezinen ajanın adımları bile Virginia'dan izleniyor. Hikaye nereye sıçrarsa perdede civi civi civi diye o yerin adı yazıyor.

Ve Irak'ta bir sokak görüyoruz. Ürdün'de bir cami. Suriye'de bir çöl.

Bir Bond filminin koşuşturmacalı dünya seyahati hazzını ikame edecek ve yan korku, çeyrek şaşkınlık ve çeyrek merakla seyredilecek bir küresel slayt gösterisi. Bu gösteride Irak, Ürdün ve Suriye birer dekor, birer aksesuar. Gözalıcı bir kubbe. Renkli bir örtü. Bol baharatlı bir yemek.

Ve karşınızda, zerre risk almayan, iyi polis-kötü polis, iyi Arap-kötü Arap sıfatları dışında karakterleriyle ilgilenmeyen bir senaryo.

İyi Arap'ı kötü Arap'dan ayıran şey terörizme karşı olması. Hani Paşa gibi adı "tırnak sökücü"ye çıkacak kadar sağlam bir işkenceci olabilir. Olsun, yine de zekidir, dürüsttür, işini yapıyordur. Terörist değildir. Iyidir.

Ama Amerikalı'ysan iş değişir. Sen insanlarla ilişki kurmalısın, aklını kullanmalısın, işkence yapmamalısın. Ancak o zaman iyi polis olabilirsin. Seni "kötü" yapan özellikler Orta Doğulu poliste bulunduğunda onu "kötü" yapmaz. Onlar o kadar medeni değil çünkü. Anladın?

Pardon unuttum, filmde bir Arap daha var. Güzel Arap Kızı. Bildin? Hep vardır o. Hani masum ve kırılgan. Hani gözleri çok güzel. Canım... Öyle bir ülkede, o baskı altında genç bir kızın bir ilişki yaşaması ne kadar zor, sen biliyor musun? Ama gözleri çok güzel. Yüzü de. "Orta Doğulular'la (ki biliyorsun, hepsi Müslüman'dır) 'cennette 99 hurinin onları beklediğini sanıyorlar' diye dalga geçebiliriz, ama Orta Doğu'da kendi cennetini yaratan bir Amerikalı'ya bir Arap hurisi bağışlamayı da asla ihmal etmeyiz" hesabı.

Sonra bir an gelir ve filmde Türkiye'yi görürüz. Salondaki koltuğumuzda kendimize çekidüzen veririz, yanımızdaki arkadaşla göz göze geliriz. Fakat o da ne? Adana havaalanında cüppeli adamlar. Yine Adana'da Fas'taki mimariyi anımsatan bir otel. "Bu adamlar bizi yanlış tanıyor ya!" diye isyan ederiz. Ama isyanımız sadece filmin Türkiye bölümüyle sınırlı kalır, nedense öncesine ve sonrasına bulaşmaz. Peki, yedi iklim dört bucağı dolaşan bu filmin, Türkiye'ye gelince mi cahilliği ya da gerçekleri çarpıtası tutuyor? Türkiye faslında gördüklerimiz, filmin tamamına şüpheyle bakmamızı gerektirmez mi?

Neyse, uzun lafın kısası, ikinci sınıf polisiye senaryosuna 11 Eylül cilası. İkinci sınıf polisiye yönetmenliğine yetenekli bir çift gözün cilası. Her şey tam tahmin ettiğimiz gibi ve tam tahmin ettiğimiz sırayla oluyor. "Heyecan veren", "insanı koltuğuna çivileyen", "2 saatte su gibi akıp giden" bir şey varsa da ben göremiyorum.

Bakınız, buraya yazıyorum: "Yaratık"ı, "Bıçak Sırtı"nı, "Thelma ve Louise"i çeken adam, "Kara Şahin Düştü"nün, "Cennetin Krallığı"nın ve "Amerikan Gangsteri"nin ardından bir de "Yalanlar Üstüne"yi çekiyorsa, bunun suçu biraz da bu vasat filmlerde "çarpıcı"lık, "etkileyici"lik, "akıcı"lık, "koltuğa çivileyici"lik bulan sinema yazarlarındadır. (Tıpkı "Taksi Şoförü"nü, "Kızgın Boğa"yı, "Komedyenler Kralı"nı çeken adamın "Göklerin Hakimi"ni, "Köstebek"i çekmesinde; "Zelig"i, "Suçlar ve Kabahatler"i çeken adamın "Scoop"u, "Cassandra'nın Rüyası"nı çekmesinde; "Sinek"i, "Videodrome"u çeken adamın "Şark Vaatleri"ni çekmesinde olduğu gibi.)

"Sinema tarihinden bir 'Yalanlar Üstüne' eksilse ne olur?" diye sormak isterim ama hadi, o kadar ileri gitmeyeyim ve şunu sorayım: "Yalanlar Üstüne"yi Ridley Scott çekmese ne olur? Bu senaryoyu, diyelim Scott'dan daha kötü (ona da emin değilim ya neyse) ama yine eli yüzü düzgün bir şekilde perdeye aktaracak elli tane yönetmen yok mu? Scott, Scorsese, Allen, Cronenberg gibi ustaların, son dönemde pek de kıymetli olmayan işlere imza atmalarının bir nedeni de, bu isimlerin tarihleri ve ustalıkları bir yana bırakılması (veya o tarih ve ustalıktan etkilenilmesi) ve o filmlerin az ya da çok ama illa ki övülmesi değil mi?

"Yalanlar Üstüne"nin Ocak'ta gösterime gireceğini sanıp Seyir Defteri için kısa bir paragraf yazmıştım: "'Yalanlar Üstüne'nin fragmanını izledim. Filme şimdiden iki yıldız veriyorum. Lütfen buna önyargı demeyin. Isterseniz önyergi ya da önsezi diyebilirsiniz. Isterseniz tecrübe de diyebilirsiniz."

Film gösterime girince kehanette bulunmanın anlamı kalmadı. Ama evet, yanılmamışım.

BODY OF LIES ✪✪

Yönetmen: Ridley Scott.
Oyuncular: Leonardo DiCaprio, Russell Crowe, Mark Strong, Golshifteh Farahani, Oscar Isaac, Ali Suliman, Alon Abutbul, Vince Colosimo, Simon McBurney, Mehdi Nebbou.
Senaryo: William Monahan (David Ignatius'un romanından).

Yapım: ABD (2008). | Süre: 128 dk.

Gösterim Tarihi: 19 Aralık

Bir zamanlar Avustralya'da...

Dikkatli izleyiciler "Avustralya"nın başında, Baz Luhrmann'ın yapım şirketi Bazmark'ın logosuna dikkat kesileceklerdir. Bir kangurunun ayakları etrafında çiçekler dolanıyor ve ona şu cümle eşlik ediyor: "Korku içinde yaşanmış bir hayat, yarım yaşanmış bir hayattır." Bu logonun bu filme denk gelmesi belli ki tesadüf değil. Az sonra izleyeceğiniz, yarı aborijin-yarı beyaz bir çocuğun korkularını alt ederek, hayattaki yönünü tespit etmesinin hikayesi ne de olsa.

Tüm Luhrmann filmlerinde olduğu gibi, bunda da daha en baştan seyirci olarak konumumuz belirleniyor, yabancılaştırma çarkları çalışıyor. "Strictly Ballroom"da röportaj verenler, "Romeo + Juliet"teki TV spikeri, "Moulin Rouge!"un hüzünlü yazarı gibi "Avustralya"nın da bir hikaye anlatıcısı var: Küçük Nullah. Hikaye anlatma sanatı dedesi Kral George'dan öğrendiği bir maharet, ayrıca aborijinlerin önemli bir geleneği. Filmin sonunda ifade edeceği gibi, bunu, o hikayenin insanlarına ve mekanlarına olan aidiyetini devam ettirmek için anlatıyor -aynı Baz Luhrmann gibi. Dünyanın değişik yerlerinde yaşayıp film çektikten sonra ülkesine dönen yönetmen için de bu filmin yapım süreci adeta bir "kendini bulma yürüyüşü" ("walkabout").

Anlaşılan o ki, "Moulin Rouge!" ile müzikale tuhaf taklalar attırdıktan sonra Luhrmann epik filmle 2000'lerde ne yapabileceğini görmek ve göstermek istiyor. Çocukluğunu seyrederek geçirdiği ve etkisinde kaldığı tonlarca film, "Rüzgar Gibi Geçti", "Bir Zamanlar Batı'da", "Arabistanlı Lawrence", "Devlerin Aşkı", "Red River" vs. ilham kaynakları... İhtiyacı olan malzemeyi de anavatanında buluyor. Yapay, abartılı ve ihtişamlı sahneler için ona istediği arka planı verebilecek, olağanüstü güzellikteki Avustralya doğası ve bir aşk hikayesinin çerçevesini oluşturacak tarihi olaylar; melez çocukların zorla kültürlerinden kopanlması ve Darwin'in Japonlar tarafından bombalanması.

Konu pek tanıdık; şehirli kadın ile doğal adamın çarpışması ve tahrin ettiklerinden fazla ortak yönleri olduğunu fark etmeleri... İngiliz Lady Sarah Ashley çapkınlık yapmakla meşgul olduğuna inandığı kocasını alıp ülkesine geri götürmek için Avustralya'ya vardığında kocasının öldürülmüş olduğunu görüyor. Hiç aklında yokken çifliğinin ve sığırlarının başında buluyor kendini. Sığır çobanına karşı gelişen duyguları, yarı aborijin-yarı beyaz çocuk Nullah'ya beslediği şefkat onu hayal edemeyeceği bir yolculuğa sürüklüyor. Aslında hepsi için beklemedikleri türde bir ruhani yolculuk oluyor bu.

Peki Baz Luhrmann 1940'ların epik filmini ne şekilde yeniden yaratıyor, ya da yaratabiliyor mu? Kırmızı perde üçlemesi olarak da değerlendirilen önceki üç filminin oyunbazlığı, yaramazlığı ve sonsuz yaratıcılığının peşinde olanlar "Avustralya" karşısında biraz hayalkırıklığına uğrayabilir. Film, Baz Luhrmann imzalı naif ve çılgın romantizmden payını almakla birlikte, türün yapısına tabiri caizse bir "milenyum dokunuşu" getirmiyor. Her sahnesinden sinema sevgisi fışkırıyor, filmde göndermeler gırla gidiyor, pek çok klasiğin izine rastlayabiliyorsunuz ama sonuç insanı yabancılaştıran ve tür üzerine kafa yormaya iten bir pastiş olmaktan uzak. Luhrmann hayranları mızıkayla "Somewhere Over The Rainbow"u çalan bir aborijin çocuğu tatmin edici derecede kitch bulmayacaktır sanıyorum.

Başta, Avustralya'nın "uzaklarda bir diyar", "gizemli, uzak kara parçası" olması fikriyle dalga geçecek gibi görünen film (kanguru sahnesi çok eğlenceli!), hikayenin gelişimiyle bu egzotikleştirmeyi onaylayan bir hal alıyor. Bu büyülü toprağa ayak basan "yabancı", kendisini "Oz Büyücüsü"nün Dorothy'si gibi, bir iç yolculukta bulmakta. Masal vurgusu, karakterlerin "Kral George", "Çoban", "Bayan Patron" gibi isimlerle anılmasında devam ediyor. Alttan alta Luhrmann dünyasında olduğumuzu hissettiren yönler de bunlar zaten.

Filmin kendini farklı hissettiği taraf kuşkusuz bunun esas olarak Nullah'nın hikayesi olması ve "çalınmış kuşaklar" gerçeğini, kendi masalsı-şeker gerçekliğinde de olsa ele alması. Kapanış karesinin başbakanın özür sözleriyle bitmesi bu niyetin göstergesi. Tabii tarihi gerçekler, acılar ve savaşlar, büyük bir aşk hikayesinin ihtişamlı dekoru sadece. Her şey öylesine coşkun, büyük ve abartılı ki, doğayla, evrenle ve dolayısıyla kendileriyle müthiş bir uyum içinde yaşayan aborijinlerin hayatlarının sadeliği bu gümbürtünün ortasında iyice ortaya çıkıyor. Servet, toprak ve güç uğruna verilen savaşlar iyice anlamsız görünüyor. Kral George'un düşen bombalara anlam veremez halde kalakalması akıldan çıkacak gibi değil.

Neredeyse iki filmlik malzemeye sahip "Avustralya"da heyecan, aşk, nefret ve maceranın dozu yüksek; seyirciye bol bol gülme, ağlama, eğlenme fırsatı sunan, "her şey dahil" bir paket gibi film. Hep hayatına çok iyi patronluk yapıyormuş izlenimi veren Nicole Kidman, Bayan Patron rolünde kesinlikle ikna edici ve slapstick ile trajedi arasında gidip gelen tona ayak uydurmakta başarılı. Hugh Jackman'ın kas sergileyici, göz alıcı çobanıyla kimyası yüksek bir ikili oluşturuyorlar. Nullah rolü için keşfedilen Brandon Walters ise filmin hoş sürprizi. Tüm yıkımlara rağmen Luhrmann, filmini umut verici bir notada bitirmeyi tercih ediyor. Nullah'nın dediği gibi, "Yağmur yağacak. Çimenler yeşerecek ve hayat bir kez daha başlayacak." Luhrmann'ın bir sonra yeşeren projesinin daha özgün ve teorik anlamda zengin olmasını bekleyebiliriz o zaman.

Baz Luhrmann'ın hem sinemaya hem de anavatanına sevgi gösterisi ve saygı duruşu...

AUSTRALIA

Yönetmen: Baz Luhrmann.
Oyuncular: Nicole Kidman, Hugh Jackman, David Wenham, Bruce Spence, Bryan Brown, Jack Thompson, John Jarratt, Jacek Koman, Ben Mendelsohn, Bill Hunter. Senaryo: Baz Luhrmann, Stuart Beattie, Ronald Harwood, Richard Flanagan.

Yapım: Avustralya, ABD (2008). | Süre: 166 dk.

Gösterim Tarihi: 26 Aralık

SONBAHAR MURAT EMİR EREN murat.eren@turkuvazdergi.com.tr

Tükeniyorsak sebebi var

Özcan Alper'den 95 dakikalık saygı duruşu.

"Sonbahar"ın Yusuf'u, ciğerini tüketen on yıllık mahkumiyetinin ardından, geride bıraktığı memleketine, annesine, çocukluğuna, aşık olma duygusuna, çocukluk arkadaşlarına yönelik bir bilinç akışı yaşıyor. Sadece, köklerine dönen herhangi bir karakterin geçmişiyle hesaplaşmasına benzemiyor "Sonbahar"da olup biten. Bir kalıba bir klişeye sığmıyor. "Sonbahar"da geçmişe yönelik pişmanlıklara, değişimin, geç kalmış olmanın verdiği sıkıntılara fazlaca yer yok. Yaşamın olağan akışındaki kadar pişmanlık, bir o kadar kazanç mevcut. Zira Yusuf, -filmin dünyasında- fikirleri ve inançları nedeniyle cezalandırılmış, yaptıklarına pişman edilmiş bir karakter değil. "Sonbahar"da Özcan Alper, yakın dönemde izlediğimiz ve merkezinde sol görüşlü bir karakterin yer aldığı filmlerin çoğunda görülen bu marazdan özellikle uzak duruyor. Karakterini izleyiciye sevimli, evcil göstermek adına onu cezalandırmıyor. Bu kez, oğlu babasız kalacağı için, kendisi öleceği için –bkz. "Babam ve Oğlum"- üzülüp, Yusuf'un o "anarşik" kişiliğini bir kenara bırakmamız istenmiyor. Üstelik risk alıp, yine son demlerini yaşayan bir karakteri anlatırken yapıyor bunu. Yolu, F Tipi cezaevlerine karşı yapılan ölüm orucu eylemlerinden, Hayata Dönüş operasyonlarından geçen ve türlü hastalıkla didişen Yusuf, kendisini muayene eden doktora göre dik başlılığında o denli ileri gidiyor ki, çoğu arkadaşı sağlık durumu nedeniyle hapishaneden tahliye edilmişken, o ölüm döşeğinde olmasına rağmen tahliye olmuyor. Muayene sırasındaysa, gözü pencere önünde duran bir güvercine takılıyor. Yönetmen Alper'in ısrarla kurguya dahil ettiği bu plan, küçük bir özgürlük imgesinden öte, Yusuf'un umutlanma, o vakitten sonra yaşamak istediklerine işaret ediyor belki de.

Baştaki iddiamıza dönelim. Yusuf, ciğerlerinin iflas ettiğini ve tahliye edileceğini öğrenip, memleketine doğru canlı bir cenaze olarak gerçekleştirdiği yolculuğunda "diyelim ki" bir bilinç akışı yaşıyor. Bu bilinç akışında bazen zihninde yaşattığı fantezilerden yola çıkıyor, bazen de bu fantezileri tutarlı bir rotaya oturtuyor. Doğu Karadeniz'deki köyüne ulaştığında, köyün büyüklerinin önce onu tanımayacağını, sonradan, cezaevinden "sağ salim" geri döndüğü için pek memnun olacaklarını öngörüyor örneğin. Henüz burada bile yönetmen Özcan Alper, bizleri Yusuf'un hikayeyi dramatik sulara sürükleyen hastalığından uzak tutmaya gayret gösteriyor. Yusuf da öyle istiyor çünkü. Hastalığını kimselere çaktırmıyor. Yusuf'un bilinç akışı, annesini ilk gördüğü sahneyle devam ediyor. Öyle bir sahne ki bu, on yıldır Yusuf'un aklında dönüp durmuş. Nitekim Yusuf'un, belki "Annem şimdi pencere kenarındaki sedire oturmuştur, üzerinde kaç bin kere sarılıp uyuduğum yeşil yeleğiyle, bir eli çenesindedir" diyerek hayalinde idealize ettiği bu sahne, eve girer girmez hemen karşısında beliriveriyor –bu sahne bilinç akışı teorimizi fena halde destekleyen bir yapıya sahip. Ya akrabaları, onlar da akşam olunca salondaki sobanın etrafına doluşup Yusuf'u görmeye gitmez mi? Gider elbette. Al sana defalarca yaşamayı düşündüğü bir sahne daha. Çocukluk arkadaşı, ailedeki yegane akranı ve akrabası Mikail'in onunla en çok ilgilenen kişi olacağı da malum. Onun sosyalizm idealine yoldaşlık edeceği de bunların yanına eklenebilir. Kendisine "En güzel yıllarını sosyalizm için hapiste mi geçirdin?" diye soran, dağılmış Sovyetler Birliği ülkelerinden kopup gelen Eka da öyle elbet. O da bir fantezi ürünü. Özetle, Yusuf'un film boyunca yaşadıkları, kendi fantezi dünyasından kopan parçalar gibi görünüyor. Onun zihin yolculuğuna, bu şekilde dahil olmuşlar gibi...

Bu durumda film, gerçekçi bir tavır takınmıyormuş gibi, abartılı bir naiflik taşıyormuş gibi görünebilecekken, Özcan Alper'in çeşitli müdahaleleriyle durum tersine dönüyor. Yusuf'un zihninde çocukça bir heyecanla idealize ettiği bu zihinsel yolculuktaki katı gerçekler ortaya çıkıyor ve film gerçek darbesini indiriyor izleyiciye.

Annesini beklediği gibi bulması, yaşama veda ettiğinde ona vereceği acıyı yüze katlıyor örneğin. Mikail'in aynı yerde tıkılıp kalmış, onu bekliyor olması, sevindirici değil, bizzat Mikail'in kendi ağzından da işittiğimiz üzere acı verici bir vaka olup çıkıyor -Mikail köyü de ayrı bir hapishaneye benzetiyor. Okuduğu romanlarda rastladığı, sosyalizm hayalini iyi kötü yaşayan topraklarda büyümüş gencecik bir Sovyet kızını sevmekle ilgili fantezisi, henüz onunla ilk tanıştığı andan itibaren bir trajediye dönüşüveriyor. Matematik dersi verdiği küçük yaştaki akrabasına travmatik vaziyeti yüzünden üzüntü vereceğini de hesap edemiyor Yusuf.

Filmin en önemli erdemiyse, Yusuf'un, zihninde kurduğu bu ideal dünyadaki kendisinden kaynaklanan trajedilerin altında ezilmemesi oluyor. Yusuf, yaşadığı küçük çaplı aşk hikayesi sayesinde, ülkesine dönüp direnmeye devam etmesi için kuvvet kazanan Eka'nın, yurt dışına birlikte gitmeye yönelik davetine icabet etmekten –ona belli etmese de- geri durmuyor. İntihan düşündüğü zamanda dahi kendisine kızıyor. Küçük akrabasına verdiği sözü tutup, bisiklet alıyor. Tüm bunları yaparken idealerine karşı, yaşama karşı umudunu yitirmediğini, hala tükenmediğini, başına gelenlerin bir lanet değil bir seçim olduğunu, kendisinin bir ibret vesikası değil, seçimleriyle yaşamayı, mücadele etmeyi bilen bir insan olduğunu haykırıyor. Tükenirken bile ortada bir seda bırakabileceğini ispat ediyor.

Bu noktada, o meşum hastalığın Yusuf'un ciğerlerine yerleşmiş olması da mana kazanıyor. Zira Yusuf, nefesini, ciğerlerini tüketerek çaldığı tulumuyla on yıllık suskunluğunu bozduğunda, ortaya annesini mesut eden, bizleriyse yer ile yeksan eden bir acı seda çıkıyor. Yılın en iyi final sahnesini bu "tükeniş" taçlandırıyor. "Ortaya çıkacak olanın kıymetini bildikten sonra, tükenmeye değmez mi" diye soruyor "Sonbahar". Değmez mi hiç?

SONBAHAR ★★★★

Yönetmen: Özcan Alper.
Oyuncular: Onur Saylak, Raife Yenigül, Megi Kobaladze, Serkan Keskin, Nino Lejava, Sibel Öz, Cihan Çamkerten, Serhan Pirpir, Yasar Güven.
Senaryo: Özcan Alper.
Görüntü Yönetmeni: Feza Çaldıran.

Yapım: Kuzey Film Türkiye (2007).
Süre: 95 dk.
Gösterim Tarihi: 19 Aralık

Hitchcock ile Dostoyevski buluşuyor

Öncesinde 5 uzun metraji vardı, ama Brad Anderson'ı dünyaya tanıtan "El Maquinista/Makinist" (2004) oldu. Bağımsız filmler çeken bir yönetmen için rüya gibi bir projeydi "Makinist", çok ilgi gördü, epey konuşuldu. Ve fakat ana konu, başrolü üstlenen Christian Bale oldu, rolü için 30 kilo zayıfladığı vs yazıldı çizildi, Bale'in oyunculuk başarısı geri kalan her şeyi gölgede bıraktı. Oysa "Makinist" Anderson'ın sinemasal bir dünya yaratma yeteneğini de gösteren bir filmdi. Ayrıca varoluşçuluğa ilgi duyduğu anlaşılıyor, oyuncu yönetimi, ışık, film ritmi ve kurguya olağanüstü hakimiyeti dikkat çekiyordu. Yönetmenin hayranlık duyduğu iki dev sanatçıya, Hitchcock ve Dostoyevski'ye yaptığı göndermeler de önemliydi, özellikle Dostoyevski etkisi yoğundu filmde: Bale'in canlandırdığı Trevor'ın, "Budala"yı okuduğu görülüyor, yan hikayelerden biri "Öteki"nin izinden gidiyor, suç ve vicdan azabı temalarına odaklanan ana öykü, "Suç ve Ceza"nın kalite ve lezzetine ulaşmaya çalışıyordu.

Sonuçta Anderson, çok düşük bütçeyle tipik Hitchcock eserleri yapısında bir film kurma başarısıyla ünlendi: Sıradan ve masum bir insanın kendini içinde bulduğu, sıra dışı, tehlikeli, çoğunlukla ölümcül yönleri olan, kontrol edemediği, hatta anlayamadığı, gerilimli bir maceradan sağ kurtulma çabası... 1970'lerde "Three Days of the Condor/Akabanın Üç Günü" gibi politik gerilimler ve 80'lerde "Die Hard/Zor Ölüm" serisi gibi eserlerin öncülüğüyle bu yapı ciddi bir evrim geçirmiş, ama temel özelliği gene de değişmemişti: Maceranın kökeni "dışarısı" idi; ana kahramanımız, kendisiyle hiçbir ilişkisi olmayan, "kirli" bir dünyaya girmek zorunda kalır, birtakım kötü niyetli adamların yol açtığı bir fırtınada savrulurdu. "Makinist"in film teorisi açısından devrimci sayılması gereken yönleri, Dostoyevski temalarıyla ilişkiliydi: Macerayı başlatan dış değil, iç dünya idi, daha doğrusu "dışarıda" olup bitenlere karşı "içerde" yaşanan tepki... Ayrıca ana kahraman masum biri değil, vicdan azabından muzdarip bir anti-kahraman idi...

Yönetmenin yeni filmi "Sibirya Ekspresi", gene Hitchcock ve Dostoyevski etkileri belirgin olsa da, ilk bakışta "Makinist"e hiç benzemiyor, büyük bölümü Çin ve Rusya kırsalında ilerleyen bir trende geçen, büyük bütçeli, gösterişli macera sahnelerine de yer veren bir film var karşımızda. Öte yandan "Sibirya Treni", temaları itibarıyla, tipik bir Brad Anderson filmi...

Film hakkında kalem oynatan neredeyse herkesin "Strangers on a Train", "A Lady Vanishes", "North By Northwest" gibi klasik Hitchcock filmlerini anımsaması çok doğal, ama filmin "bağımsız yapım" olduğunu atlamamak gerekiyor. Dünya sinemasını yakından izleyen herkes bilir ki "Makinist" gibi bir filmi yapmayı başaran bir yönetmene Hollywood'un kapıları ardına kadar açılır, hemen ertesi yıl, yüksek bütçeli ve -genelde- abuk sabuk bir gerilim-aksiyonun afişinde adına rastlanır. Brad Anderson bağımsız kalmayı tercih etti, bunun bedelini de ödedi, bir sonraki filmini gerçekleştirebilmesi yaklaşık 3 yıl sürdü ama, değerdi, özgürlüğünü koruması ve kendine özgü bir film yapması ancak bağımsız kalmasıyla mümkün olabilecekti.

Hollywood, hele de başarıyla modernize edilebilmişse klasik Hitchcock yapısındaki senaryoları çekmeye hep meyillidir, ama Dostoyevski temalarıyla uzlaşması neredeyse imkansızdır. Hele de yüksek bütçeli filmlerde Hollywood için hareket önemlidir, psikolojik ve felsefi derinlik sağlamak amacıyla maceranın ritminin düşürülmesine sıcak bakmaz. Anderson ise asıl bunlarla ilgileniyor: Kendi dışındaki dünyanın pisliği ve yozlaşmış kişilikleriyle karşılaşan ana karakterin nasıl değiştiği ve (küreselleşen) "kirli" dünyada nasıl var olunacağı sorunsalıyla... Verdiği röportajlarda, Ben Kingsley'in canlandırdığı Grinko karakterinin "Suç ve Ceza"daki müfettişten hareketle yaratıldığını söylüyor, zaten bu esinlenme çok belirgin, ama "Sibirya Treni", içeriği açısından "Budala"nın temalarına daha yakın. Ve "Suç ve Ceza"nın ikinci cildine, yani "suç" değil, "ceza" kısmına, "ruhun arınması" (ve huzura kavuşma) temasına... Filmin ikinci, ana kahramanlar Roy ve Jessie'yi ilk gördüğümüz sahnesinde masumiyet ve şefkat temalarına vurgu yapılması çok anlamlı, nitekim öykünün tüm virajları Jessie'nin, -çok sonraları edindiği- etik değerlerini ve huzurunu koruma çabası, istemeden suç işlemesi ve vicdan azabı çekmesi sayesinde oluşuyor. Özellikle finalde,

-hissettiği şefkatin sonucu olarak- macera sırasında epey zarar gören Abby'nin bir tür tazminat almasını sağlaması, böylece kendi kefaretini de ödemesi, yine Dostoyevski evreniyle paralellikler taşıyor. Hikayenin tüm iniş çıkışları arasında, bu saydığım temalarla beraber, tüm film boyunca ilerleyen ana izlek ise "şuur", yani yaşama ilişkin bilinç, hayatın tüm olumsuz taraflarının da farkında ve bilincinde olarak, ama saflığını yitirmeden, rastladığın her şey ve herkese şefkatle yaklaşarak yaşamak...

Sonuç olarak Anderson'ın ilk yüksek bütçeli, ana akım filmi olan "Sibirya Treni", hem benzerlerinden bir hayli farklı, hem de her şeyiyle o kadar başarılı ki yönetmen aynı çizgiyi sürdürmeyi uygun görürse, 4-5 yıl-film sonra "tipik Anderson yapısı"ndan söz etmek mümkün olabilecek.

> Hayatın tüm olumsuz taraflarının da farkında ve bilincinde olarak, ama saflığını yitirmeden, rastladığın her şey ve herkese şefkatle yaklaşarak yaşamak...

TRANSSIBERIAN ✪✪✪

Yönetmen: Brad Anderson. Oyuncular: Woody Harrelson, Emily Mortimer, Kate Mara, Eduardo Noriega, Thomas Kretschmann, Ben Kingsley, Etienne Chicot, Mac McDonald, Colin Stinton, Saulius Bagaliunas. Senaryo: Brad Anderson, Will Conroy.

Yapım: İngiltere, Almanya, İspanya, Litvanya (2008). | Süre: 111 dk.

Gösterim Tarihi: 19 Aralık

BURSA İPEK YOLU FİLM FESTİVALİ

Bursa'dan kervan geçti

Bu yıl üçüncüsü düzenlendi Uluslararası Bursa İpek Yolu Film Festivali'nin. İlkinde, festivalin ödülü olan 'Altın Karagöz'ü veren jürideydim. İlk festivalin ilk ödülü yüzünden mi, yoksa Koza Han'da oturup orta şekerli kahvemi içerken, varoluşumun beni ilk kez rahatsız etmediği gerçeğinin verdiği iç huzurdan mı bilmiyorum, hep çok rahat ve mutlu hissettim kendimi Bursa İpek Yolu'nda. Sakin, bilge, aydınlık avluları, ağaçları, evleri ve sokaklarıyla sinemaseverleri bir hafta boyunca en iyi şekilde ağırladı tarihi şehir. Biz SİYAD üyeleri, yine pek ayrılmadık birbirimizden. 'Simultane' oluşlara bırakıverdik kendimizi. Sinema salonlarının dışında, birçok tarihi ve doğal güzelliği ziyaret ettik, Bursa'nın simgelerinden İskender kebabın tadına baktık (defalarca), lobi sohbetlerini sürdürdük, fasıl ve şiir eşliğinde dayanışma ve dostluk kavramlarını sağlamlaştırdık, namı sınırların dışına çıkmış Bursa Spor seyircisini, stadında izleme şansı bulduk. Hatta 'oynasana oynasana oynasana oynasana Bursa Spor' tezahüratını, sıkıcı seyreden film aralarında içimizden mırıldandık… Festivalin açılış konuğu Gael Garcia Bernal, aklını fikrini magazinle bozmuş 'bir elinde cımbız bir elinde ayna' kişiler tarafından merakla izlendi. 'Kısa boylu ama çok şirin', 'şu gülüşe bak', 'ay ne sempatik' yorumları etrafta dönerken, ben genç yaşına rağmen, günümüzün önde gelen aktörleri arasına nasıl girdiğini sorguladım basın toplantısında karşımda duran ve tuhaf sorulara cevap vermeye çalışan otuz yaşındaki bu insanın. Bir film festivali için gerçekten önemli bir konuktu Bernal. Popüler, mütevazı, ağırbaşlı, bilgili, hepsinden önemlisi, ilkokulda birlikte okuduğunuz eski bir sınıf arkadaşı gibiydi, meraklı ve hayran bakışlar arasında hafif mahcup ve kibarca oturup, çayını yudumlarken. Galasını Bursa'da yapan yerli film "Hayatın Tuzu", birçoğumuzun beğenisini topladı. Ben örneğin, gayet iyi buldum bu ilginç filmi. Senaryosunu, 'Leman'dan bildiğiniz Ender Özkahraman'ın yazdığı, Murat Düzgünoğlu'nun yönettiği yapım, ticari kaygılardan uzak, samimi, sıcak, gerçeküstü oluşlarla bezenmiş gerçekçi bir tasvir, etkileyici bir dramdı. Levent Ülgen'in başı çektiği oyuncu kadrosu, bazılarını ilk kez tanıdığımız 'iyi' oyunculardan oluşuyordu. 'Gurur hayatın tuzudur' derken, acıtan gerçekleri seriyordu film gözlerimizin önüne. Bitlis'te yaşayan bir ailenin çıkmazları. İmkânsızlık, izole bir zamansızlık ve ulaşılmazlık… Uzak, yalnız ve gizemli, küçük bir Doğu şehrinin samimi tablosu. Bir ilk film için doğal kabul edilen 'birçok meseleye değineyim, bu fikri de ekleyeyim' isteği ve gereksiz 'dış ses' haricinde gerçekten iyi bir filmdi "Hayatın Tuzu". O derece samimi geldi ki bana, gözüme çarpan, bence olmamış küçücük ayrıntıları ötelemek istedim, hatta görmedim bile. Bütün emeği geçenleri gönülden tebrik etmek ve bu ekibin takipçisi olmak düşüyordu artık bize. Sırbistan yapımı "Aşk ve Diğer Suçlar" da beğendiğim bir film oldu. Yeni bir düzene geçişin, gerçekte yok olmuşluğun sancılarını ve çaresizliğin damakta bıraktığı o garip, iç burkan yalnızlık tadını başarıyla yansıtıyordu film. Acımasız vahşi düzen karşısında yenilmiş, yok olmuş insan ruhları. Gri, yüksek, soluk apartman bloklarıyla çevrili Belgrad'dan yokluk ve hüzün manzaraları. Çıkmazlarla kaplı eski bir şehrin artık nefes almayan umutsuz insanları. Birer hayalet gibi mırıldandıkları aşk ve umut melodisiyle hayatla bir şekilde baş etmeye çalışan küçük insanlar. Gezegenin yok olacağı ana dek dinlenmekten vazgeçilmeyecek belki de o en hüzünlü aşk şarkısı, İspanyolca Meksika ezgisi 'Bésame Mucho'nun eşlik ettiği ve defalarca söylendiği film, kendini aşka adayan ama bir şekilde yitiren, kaybeden, yok olan, tutturamamış insana, ülkeye, kıtaya adanmış acılı bir ağıtı… Ulusal Altın Karagöz Uzun Metraj Film Yarışması Jürisi'nin En İyi Film seçimi beni şaşkınlığa uğrattı. "Gökten Üç Elma Düştü", ödül için yarışan on filmin en kötüsüydü bana göre. "Süt", "Noktalı", "Gitmek", "Fırtına", "Hayatın Tuzu", "Gölge" ve ulusal SİYAD jürisinin en iyi film olarak seçtiği "Dilber'in Sekiz Günü"nden çok sonra gelen bir yapımdı 'en iyi film' seçilen "Gökten Üç Elma Düştü". Jüri kavramına bakışım ve hoşgörüm yine sınandı. Hatta bu kez zarar gördü, yıprandı. Demek ki dedim içimden, 'gerçekten tuhaf bütün oluşlar'… Bésame Mucho çalarken ruhumun derinlerinde, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Saatleri Ayarlama Enstitüsü"nün bazı satırlarını Bursa'da, bir avluda oturup kulpsuz bir fincanda kahvesini içerken yarattığını hayal ettim. Bursa'ya gelecek yıla dek veda edip İstanbul'a dönerken, otobüs terminalinin telaşlı kalabalığında bir film kervanı geçti aniden gözümün önünden. Tahmin edeceğiniz üzere Bésame Mucho çalıyordu fonda.

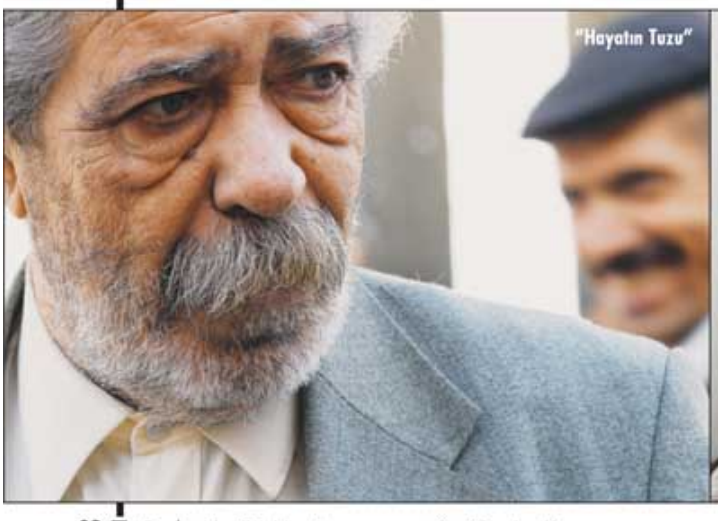
"Hayatın Tuzu"

"Gökten Üç Elma Düştü"

Murat Erşahin
murat.ersahin@superonline.com

SICAK

Uzun, upuzun bir sıcak...

'Sıcak' adını duyunca aklıma ilkin Nazım'ın ünlü eseri "Şeyh Bedreddin Destanı"nın dizeleri geldi: 'Sıcaktı sıcak sapı kanlı kör bir bıçaktı sıcak'. Ama mevzunun hiçbir ilgisi yoktu tabii bu durumla... Abdullah Oğuz, suç, vicdan ve kader üzerine bir öykü çekmiş. Ama film pek sıcak gelmedi bana... Düpedüz soğuktu hatta. Öyküsünde ciddi sorunlar vardı. Gitmiyordu senaryo. Özensiz ve özelliksizdi. Diyaloglar büyük büyük laflardan oluşmuştu. Zorlamaydı. Karakterler emanet gibiydi. Karakterlerin dünyasına girilmemiş, son derece yüzeysel değinilmişti. El yordamı ve öğrenilmiş, tanıdık hislerle bağ kurmaya çalışıyordu insan perdede gördükleriyle. Ebru Akel, düzgün fiziği ve 'iyi, dozunda' oyunuyla sivriliyordu rol arkadaşlarının arasından. Teknik işçiliği ise iyiydi filmin. Görüntüleri, sesi, müziği... Ama bu kadardı işte. Oğuz, "Mutluluk"tan sonra çıtayı aşağı düşürmüştü. Oysa ümitliydim ben. Olmamıştı. Bir de upuzundu film. Bitmek bilmiyordu. 120 dakikada neler anlatıyordu oysa insanlar... Bu meseleleri kurcalayan, buna benzer öyküler anlatan ne kadar çok film izlemiştik. Onlarca, yüzlerce, yerli, yabancı film... Öylesine bir şey vardı perdede. Açılımı olmayan, sizi sıkıca kavramayan, yeni bir şey söylemeyen, yeni bir tarza sahip olmayan, sarsmayan, heyecanlandırmayan, çok sıradan bir filmdi "Sıcak". Film değil, sadece salon sıcaktı...

SONBAHAR

Aklıma hep Nazım Hikmet'in, Ahmed Arif'in, Can Yücel'in şiirleri geldi "Sonbahar"ı izlerken... Ruhi Su'nun içli sesi eşlik etti onlara... İçerdiği tavizsiz ve gerçek karanlığa rağmen, inadına gülümseyen bir filmdi perdedeki. 'Yaşamak şakaya gelmez' diyordu bir yandan, bir yandan da 'karanmasın yeter ki sol memenin altındaki cevahir' diye sesleniyordu. Uzun, hüzünlü bir palto giyinmişti... Iyi bir film "Sonbahar". Bir 'ilk film' için son derece olgun, yürekli ve doğru... Ülkede yaşanmış ve yaşanan acıları, toplumsal yaraları ajite etmeden yedirmiş öykusüne. İnsanın ta içine işliyor. İnsancıl. F-tipi cezaevleri, açlık grevleri arasında yıllarını geçiren Yusuf'un öyküsü anlatılan. Tahliye edildikten sonra Artvin'deki dağ köyünde, yaşlı annesiyle birlikte sonbaharın kışa dönüşünü izleyen Yusuf'un... O içerdeyken, on yıl zarfında yani, babası ölmüş, ablası büyük kente göçmüş, bir başına kalan anası, çok sevdiği çayı bile içemez olmuş... Hayatını, evinden, ülkesinden uzakta; etini satarak kazanan Gürcü kızla birlikte yeniden yaşama isteği bulan genç adam, nefis doğa görüntüleri eşliğinde son bir sonbahar yaşıyor. Etrafı kuşatan zulüm, yalnızlık, adaletsizlik ve imkânsızlık aslında bütün dünyanın bir F tipi cezaevi olduğunu söylüyor... Bir ağıtla sona eriyor içinde devrim ateşi yanan film. Acılı ama insandan, iyilikten, güzellikten ve gelecekten yana umudunu kesmeyen bir ağıtla...

Ama umudu var büyük insanlığın, umutsuz yaşanmıyor...
Nazım Hikmet

ARAMIZDA CASUS VAR

Aptallığın verimli ovasında...

Ustalık payesini belki de ilk filmleri "Blood Simple" ile kazanmış Coen Kardeşler, geçtiğimiz yıla damga vuran "İhtiyarlara Yer Yok"un ardından absürd bir kara komediye imza atmışlar. Çok rahat, tavizsiz, nasıl istedilerse öyle bir film çekmişler. "Burn After Reading" için, aptallığın dayanılmaz trajedisi üzerine incelikli bir kara mizah da diyebiliriz. Dünyayı dolduran, hatta gezegenden taşan aptallığın... Bütün oluşların ve de 'önemli' meselelerin, en ufak bir zekâ pırıltısı olmadan çözümlendiğine dair sağlam bir kanıt Coenler'in filmi. ABD'de, hatta bütün gezegende. Öte yandan, 'zekâ, göreceli bir kavramdır!' da diyen yapımda George Clooney, Brad Pitt, Tilda Swinton, John Malkovich ve Frances McDormand gibi yıldızlar döktürüyorlar. Özellikle McDormand ve zekâ özürlü spor salonu çalışanı rolünde Pitt muhteşemler. Averaj hatta, averaj altı zekâların her yerde gemilerini nasıl yürüttüklerini, 'boş'luğun, 'donanım' karşısında bir erdem halini aldığını, içi boşaltılmış, ideolojiden soyutlanmış, yabancılaşmış, aklını sadece zayıflama egzersizleri ve tüketim ile bozmuş günümüz insanını bekleyen 'mutlu sonu' haykıran film, iyilik, doğruluk, mantık ve zekâ gibi olmazsa olmaz kavramların günümüzde ne derece önemsizleştiğini acı ile gülümseten bir öyküde anlatıyor. Politik bir hiciv olarak da izlenebilecek yapım, ABD'nin, özellikle tıkanmış neo kapitalizmin ve doğal olarak sistemin sunduğu, dayattığı medeniyetin, akıl ve zekânın en büyük düşmanı olduğunun altını çiziyor. Çok zeki ve doğal olarak hınzır bir film.

ÖZEL SEANS

yeni projeler...

PEK YAKINDA

Çöz çözebilirsen

"The Da Vinci Code/Da Vinci Şifresi"nden iki sene sonra Ron Howard ve Tom Hanks yine bir Dan Brown uyarlamasında, "Angels & Demons/Melekler ve Şeytanlar"da biraraya geliyor.

Hem edebi hem de sinemasal anlamda Dan Brown'un miladı Da Vinci Şifresi olarak kabul edilir. Halbuki Angels & Demons/Melekler ve Şeytanlar, Da Vinci Şifresi'nin zamansal ve içeriksel olarak öncülüdür. Brown, Melekler ve Şeytanlar'ı Da Vinci Şifresi'nden 3 sene önce yani 2000'de yazmış; bilimle açıklanmaya çalışılan dinî öğeler, tarihi simgeler, gizli örgütler, çözülmesi gereken zorlu şifreler ve tabii ki başkahraman Robert Langdon ilk olarak Melekler ve Şeytanlar'da ortaya çıkmıştır. Ancak çoğu okuyucunun bu kitabı Da Vinci Şifresi'nden sonra keşfetmesi gibi sinemada da benzer bir durum yaşandı. Önce Da Vinci Şifresi uyarlandı beyazperdeye; iki sene sonra da "Melekler ve Şeytanlar".

Hikâye, İsviçre'deki Nükleer Araştırma Merkezi'ndeki bir fizikçinin öldürülmesi ile başlıyor. Göğsü Illuminati sembolüyle dağlanmış olarak bulunan fizikçinin bomba niteliği taşıyan icadı da çalınmıştır. Bunun üzerine Harvard Üniversitesi Simgebilim Profesörü Robert Langdon İsviçre'ye çağrılır. Katolik Kilisesi'nin bağnazlıklarıyla çatışmış 400 yıllık bir örgüt olan Illuminati'nin bu cinayetle bağını çözmeye çalışan Langdon'a, öldürülen fizikçinin kızı Vittoria Vetra yardım edecek; tarihi Roma sokaklarında tehlikeli bir macera yaşanacaktır.

Melekler ve Şeytanlar'ın film hakları Sony tarafından 2003'te Da Vinci Şifresi ile birlikte alınmıştı. Dolayısıyla ilk filmde olduğu gibi Melekler ve Şeytanlar'ı da senaryolaştıracak isim yine Akiva Goldsman oldu. Goldsman senaryoyu yazmıştı ancak üzerinde biraz da çalışılması gerekiyordu. Goldsman, Hollywood yazarlarının 2007 sonunda gerçekleştirdikleri greve katılınca "Melekler ve Şeytanlar"ın yapımı da ertelendi ve filmin senaryosu David Koepp tarafından yeniden yazıldı. Yönetmen Ron Howard, "Melekler ve Şeytanlar"ı "Da Vinci Şifresi"nin öncülü değil devamı olarak ele almayı tercih etmiş. Aynca yönetmen bir röportajında, bu roman Da Vinci Şifresi kadar popüler olmadığı için uyarlamada kendilerine bir önceki filme göre daha fazla özgürlük tanıdıklarını vurgulamış.

Tom Hanks'in bir kez daha Robert Langdon'ı canlandırdığı "Melekler ve Şeytanlar"ın başkadın oyuncusu ise Vittoria Vetra rolünde izleyeceğimiz Ayelet Zurer. Başta Naomi Watts olmak üzere birçok önemli adayın arasından bu rol için seçilen İsrailli aktris, Steven Spielberg'ün "Münih"inde suikast timinin başındaki Avner'in hamile karısını, "Vantage Point/Bakış Açısı"nda da bir teröristi canlandırmıştı. Filmin oyuncu kadrosunda Ewan McGregor ve Stellan Skarsgard da yer almakta. "Melekler ve Şeytanlar"ın henüz çekim aşamasındayken tıpkı "Da Vinci Şifresi"nde olduğu gibi Vatikan'ın yasaklamalarına ve hışmına maruz kaldığını da ekleyelim.

ÖZEL SEANS

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

WHATEVER WORKS

"Match Point/Maç Sayısı", "Scoop" ve "Cassandra's Dream/Cassandra'nın Rüyası"nı İngiltere'de, "Vicky Cristina Barcelona"yı da İspanya'da çeken Woody Allen, 4 yıl aradan sonra memleketine geri döndü. New York'ta çekilen "Whatever Works"ün başrollerini Evan Rachel Wood ve Larry David paylaşıyor. David eksantrik bir karakteri, Wood da onunla gönül ilişkisi yaşayan Melodie'yi canlandırıyor. Filmin konusu hakkında detaylı bir bilgi ise henüz yok. Filmde Allen oyuncu olarak yer almıyor. Ancak yönetmenin alter egosunu, TV efsanesi Seinfeld'in yaratıcılarından Larry David canlandırıyor.

MORNING GLORY

Roger Michell yeni filmi "Morning Glory" adlı komedide Harrison Ford ve Rachel McAdams'ı biraraya getiriyor. Filmin senaryosunu "The Devil Wears Prada/Şeytan Marka Giyer"in senaristi Aline Brosh McKenna yazıyor. Yazar, moda sektöründen sonra bu sefer de televizyon dünyasına zoom yapıyor. Filmin konusu bir TV kanalında geçiyor ve haber programı yapımcısı (McAdams) ile üzerinde denetim kurmaya çalıştığı deneyimli sunucu (Ford) arasındaki sıkı mücadeleyi anlatıyor. Filmin yapımcısı ise J.J. Abrams.

SOUL KITCHEN

Fatih Akın çekimlerine Hamburg'da başladığı yeni filmi "Soul Kitchen" ile komedi türüne soyundu. Aslında bu projenin hazırlıklarına 2004 yılında başlamış Akın. Ancak önce "Yaşamın Kıyısında"yı çekmeyi tercih etmiş. 4 milyon avro bütçeyle çekilen "Soul Kitchen"daki oyuncular hayli tanıdık. "Kısa ve Acısız", "Solino" ve "Duvara Karşı"dan sonra yine Akın'la işbirliği yapan Adam Bousdoukos filmde başrolde ve zor günler geçiren Yunanlı bir restoran sahibini canlandırıyor. Restoranın aşçısı rolünde ise Birol Onel var. Yönetmenin bir diğer vazgeçilmez oyuncusu Moritz Bleibtreu (Temmuzda, Solino) de yeni filmin kadrosunda yerini almış.

THE TREE OF LIFE

Terrence Malick 30 yıldır üzerinde çalıştığı, hatta "The Thin Red Line/İnce Kırmızı Hat"tan önce çekmeyi planladığı projeyi nihayet hayata geçirdi. "The Tree of Life" adını taşıyan ve 1950'lerde geçen yapım, büyüdükçe masumiyetin kaybına tanık olan çocukların hikâyesini anlatıyor. Oyuncu kadrosunun yıldız isimleri Brad Pitt ve Sean Penn. 2007 sonlarında filmde Penn'in oynayacağı kesinleşirken Heath Ledger'la da konuşulmuş, ancak anlaşma sağlanamayınca onun yerini Brad Pitt almıştı. Çekimleri Teksas'ta yapılan "The Tree of Life"ın 2009 sonunda vizyona girmesi planlanıyor.

Bizim Kars'ta böyle derler

İlk sinema filmi "120"yi Ozhan Eren ile birlikte yöneten Murat Saraçoğlu, "0... Çocukları"ndan sadece bir sene sonra ikinci solo filmi "Deli Deli Olma"yla seyirci karşısına çıkıyor. Filmin adı Kars'ta 'aklını başına al' anlamına gelen deyimden geliyor. "Deli Deli Olma"nın başrollerini, "Yol"dan 28 sene sonra yeniden biraraya gelen Tank Akan ve Şerif Sezer paylaşıyor. 70'li yaşlarındaki Mişka (Tank Akan), eksiden köyün değirmenini işletmektedir ancak modern makineler çıktıktan sonra, işini yapamamış ve maddi sıkıntıya düşmüştür. Köyün huysuz ihtiyarı Popuç (Şerif Sezer), Mişka'dan nefret eder ve köyde yaşamasını istemez. Köylüler Mişka ile Popuç arasında kalmıştır. Mişka hastalanınca iki yaşlı geçmişlerini sorgularlar ve aralarındaki büyük sır ortaya dökülür. "Deli Deli Olma"nın en ilginç özelliği, filmde Tank Akan ve Şerif Sezer'in filmdeki gençlik sahnelerini kendi çocukları Barış Oregül ve Deniz Arna'nın canlandırması. Levent Tülek ve Zuhal Topal'ın da rol aldığı ve çekimleri Kars'ta beş haftada tamamlanan film Şubat ayında vizyona girecek.

DELİ DELİ OLMA

Bir tutam Andy Warhol, biraz da Hande Yener

Kalıpları ve sınırları olan genç moda editörü Yağmur (Dicle Kartal) erkek kardeşi Bulut'un (Çağrı Aslan) eşcinselliğini kabul etmemektedir. Oyun yazarı olmak isteyen Bulut "Fabrika" adını verdiği evinde, kendine Andy Warhol'culuk oynadığı bir dünya yaratmıştır. Yağmur'un yakın arkadaşı Efe (Umut Armağan) 'nefret cinayetine' kurban gider. Bunun üzerine Yağmur bir karar verir: Kardeşini 'tedavi ettirecek ve onu kurtaracaktır'. Böylece sonunun Efe gibi olmasını engelleyecektir. Konusundan da anlaşılacağı üzere "Kraliçe Fabrika'da" aile bağlarına, gençliğe, ilişkilere, aşka farklı bir bakış açısıyla yaklaşmayı hedefleyen bağımsız bir yapım. Film, Hep Böyle Kal adlı romanın yazarı Ali Kemal Güven'in ilk uzun metrajı. Sadece 15 günde ve neredeyse sıfır bütçeyle çekilen filmde Billur Kalkavan ve Özgür Özberk'in yanı sıra Hande Yener de konuk oyuncu olarak yer aldı ve gay ikonunu canlandırdı. "Kraliçe Fabrika'da" vizyona girmeden önce yurtiçi ve yurtdışındaki festivallerde görücüye çıkacak.

KRALİÇE FABRİKA'DA

Ankara ödüllerini belirledi

20. Ankara Uluslararası Film Festivali'nin özel ödülleri belli oldu.

Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı tarafından gerçekleştirilen Ankara Uluslararası Film Festivali sinema sanatına emek vermiş, sinemayı yüceltmiş sanatçıları ve kurumları ödüllendirmeye devam ediyor. Bu yıl 12-22 Mart 2009 tarihleri arasında 20.si düzenlenecek olan festivalin özel ödülleri açıklandı. Aziz Nesin Emek Ödülü; oyuncu olarak yer aldığı filmlerdeki sıra dışı ve etkili oyunculuğuyla Türkiye sinemasına farklı bir bakış getirdiği ve senaryo yazarı olarak Türkiye sinemasının geleneksel kalıplarının dışında, yenilikçi yapıtlar ortaya koyduğu, canlandırdığı karakterlere benzersiz bir üslup kazandırdığı için Macit Koper'e takdim edilecek. Sanat Çınarı ünvanı ise, besteleriyle kitlelere ulaşmayı öngörmüş, son 40 yılı kapsayan sanatsal serüveni boyunca müzik alanına yaptığı katkılardan dolayı Muammer Sun'a verilecek. Bu sene Kitle İletişim Ödülü de sinema eğitiminin üniversitelerde kurumsallaşmasına yaptığı katkılar nedeniyle GISAM'ın (Görsel-Işitsel Sistemler Araştırma ve Üretim Merkezi) olacak.

ANKARA ULUSLARARASI FİLM FESTİVALİ

Yeşilçam heyecanı başladı

Bu sene 2.si verilecek Yeşilçam Ödülleri için yarışacak adaylar 21 Ocak'ta açıklanacak.

Kültür ve Turizm Bakanlığı himayesinde, Türkiye Sinema ve Audiovisuel Kültür Vakfı'nın (TÜRSAK) organizasyonu ve Turkcell'in ana sponsorluğunda gerçekleştirilen Yeşilçam Ödülleri, 3 Mart 2009'da ikinci kez Türk sinemasına emek verenleri onurlandıracak. 1 Ocak- 31 Aralık 2008 tarihleri arasında gösterime girmiş 47 Türk filminin herhangi bir başvuru olmaksızın doğal aday kabul edildiği Yeşilçam Ödülleri iki aşamalı bir seçici kurulun değerlendirmesi sonucu 11 dalda veriliyor. Sektör jürisinin her dalda belirlediği 5 aday filmin oylama dosyaları, yaklaşık 1500 kişinin oluşturduğu ikinci aşamanın geniş katılımlı jürisine ulaştırılacak. Geniş jüri ise her kategorideki bu beş aday içinden birincileri belirleyecek.

Bu sene Yeşilçam Ödülleri için yarışacak adaylar 21 Ocak'ta açıklanacak. En İyi Film, En İyi Yönetmen, En İyi Senaryo, En İyi Görüntü Yönetmeni, En İyi Müzik, En İyi Kadın Oyuncu, En İyi Erkek Oyuncu, En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu, En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu, Genç Yetenek ve Turkcell İlk Film kategorilerinde verilecek ödül heykelciklerinin yanı sıra En İyi Film ödülünün sahibi 150 bin YTL, Turkcell İlk Film ödülünün sahibi ise 30 bin YTL'lik para ödülüyle desteklenecek.

Haydi senaryo yazalım

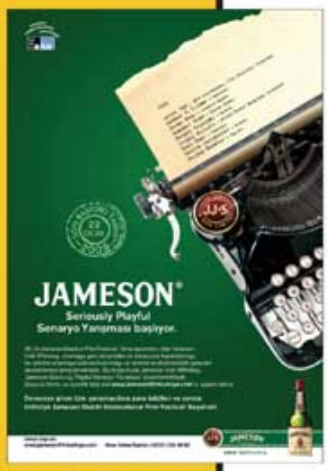

Uzun yıllardır Dublin ve Tribeca Film Festivalleri'nin sponsorluğunu üstlenen, 2008 yılında ise 27. Uluslararası İstanbul Film Festivali Milos Forman Kuşağı'nın sponsoru olan Jameson Irish Whiskey'nin sinema dünyasına yönelik projeleri devam ediyor. Jameson Irish Whiskey, 22 Ocak 2009 tarihine kadar devam edecek Jameson Seriously Playful Senaryo Yarışması ile sinemaya yeni senaristler ve senaryolar kazandırmayı amaçlıyor. Yarışmaya Türkiye'de yaşayan ve 18 yaşını dolduran herkes katılabiliyor. Jüri üyeliğini Meral Okay, Ümit Ünal, Yetkin Dikkinciler, Nurgül Yeşilçay, Azize Tan, Zeynep Özbatur, Mehmet Y. Yılmaz, Muammer Brav ve Serpil Kılıçlı'nın yapacağı yarışmada En İyi Senaryo ödülü kazanan 1.000 avro para ödülü ve 2009 Dublin Film Festivali'ne katılma hakkı elde edecek. Jüri Özel Ödülü'nü kazanan ise 500 avro para ödülü alacak.

Başvuru ve detaylı bilgi için:
www.jamesonfilmturkiye.com

Bir film nasıl okunur?

Dergimiz yazarlarından Alkan Avcıoğlu'nun yönettiği Bir Film Nasıl Okunur semineri 25 Ocak, Pazar akşamı başlıyor. Kadıköy'de KargART'ta yapılacak seminerin amacı sinemanın temel konseptlerini tanıtıp çağdaş film gramerini kavramaya dair pratik geliştirmek. Seminerde katılımcılarla beraber kamera, ışık, kurgu, ses, oyunculuk gibi sinemasal anlatım öğeleri incelenirken, film izleme deneyimleri zenginleştirilip farklı okuma biçimleri geliştiriliyor. 8 hafta süren seminerde hep gözümüzün önünde duran film kodlarının nasıl okunacağı öğretilirken, klasiklerden çağdaş örneklere birçok film masaya yatırılacak. Her kamera konumunun, her görüntü düzenlemesinin anlamı nasıl şekillendirdiğinin sahne örnekleri üzerinden incelendiği atölyede, bir filmin nasıl analiz edilebileceğine dair filmlerin anlam perdesini aralamaya uzanan bir yolculuğa çıkılıyor. Pazar günleri yapılacak seminerin 8 haftalık katılım ücreti 300 YTL.

Ayrıntılı bilgi için:
Tel: 0216 330 31 51 - info@kargart.org

İzlemek yetmez, okumak da lazım

Bu ay da sinemaseverleri farklı temalarda ve birbirinden ilginç sinema kitapları bekliyor.

Neden Bazı Filmler Daha İyi?

Sinema yazan Burak Göral üçüncü kitabında, Film+ dergisinde Bıkmadığımız Filmler köşesindeki yazılarını genişleterek biraraya topladı. Yazarın en sevdiği aktör olan Al Pacino'nun "Scarface/Yaralı Yüz"ü ile başlayan kitap "Aliens", "The Silence of the Lambs/Kuzuların Sessizliği", "Reservoir Dogs/Rezervuar Köpekleri", "The Shawshank Redemption/Esaretin Bedeli", "The Usual Suspects/Olağan Şüpheliler ve "Gladiator/Gladyatör" başta olmak üzere 16 filmden oluşuyor. Alman filmi "Koş Lolo Koş" hariç hepsi Amerikan yapımı olan bu filmlerin ezici çoğunluğu 90'lı yıllara ait. Eserde, sinema kitaplarında görmeye alıştığımızın aksine siyah beyaz değil, renkli görseller kullanılmış. "Sinemayı yüksek sanat yapan şey kuşkusuz görüntünün gücü olduğu kadar anlatı sanatıdır" diyen Göral, 'anlatı sanatındaki ustalığını konuşturan' yapımlardan seçmiş filmleri. Yazılarını kaleme alırken uyguladığı yöntem, filmlerde aslında nelere dikkat çekildiğini anlatmak olmuş. Yazara göre türleri hatta ideolojileri ne kadar farklı olursa olsun 'daha iyi' filmlerin ortak özelliği, belli masal formlarından, mitolojilerden ve dinsel motiflerden faydalanmaları ve söz konusu biçimleri sinemasal formata uydurarak 'derinlikli' hikâyelerle anlatmaları. Hayal et Kitap'tan çıkan Neden Bazı Filmler Daha İyi?, sevdiğimiz filmleri yeniden keşfetmek için keyifli bir yolculuk vaat ediyor.

Çırak

Gerçek adı Kenan Demir. Ancak o Hollywood'da Kevin Corchiani olarak biliniyor. 1981'de Tokat'ın Gözpınar köyünde dünyaya gelen Demir'in hikâyesi adeta bir Amerikan rüyası, hatta tipik bir "kendini iyi hisset" filmi senaryosu. Ailesiyle İstanbul'a göç eden ve bakkal çıraklığı yaparak para kazanan Demir'in mekânı artık Hollywood. Başrollerinde Nehir Erdoğan ve Nilüfer Açıkalın'ın oynadığı "Broken Angel/Meleğin Sırları"nın yapımcılarından biri de o. Kenan Demir, namı diğer Kevin Corchiani, Phoenix'ten çıkan Çırak adlı kitabında, Türkiye'den Hollywood'a uzanan yolculuğunu gayet eğlenceli bir üslupla anlatıyor. Corchiani şu sıralar yapımcılığını üstleneceği Türk-Amerikan ortaklığında iki sinema filminin hazırlıklarıyla meşgul. Üstelik filmlerden birisinin başrolünde kendisi oynayacak.

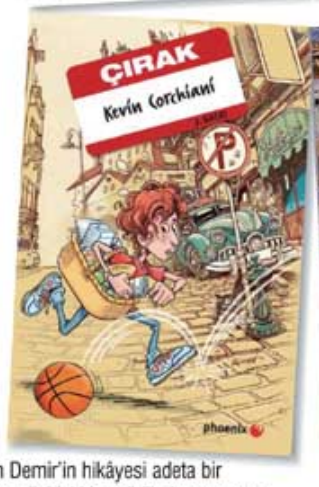

Hürrem Erman

'Bu kitapta Yeşilçam'da uzun yıllar yapımcılık yapmış, hakkında iyi kötü bir dolu rivayet dolaşan Hürrem Erman'ın hayatını ve Erman Film'in tarihini bulacaksınız... Bu çabanın ardında Hürrem Erman'ın kişiliğinden yola çıkarak Yeşilçam'ın bir dönemine ışık tutmak da var kuşkusuz.' Sinema yazarı Rıza Kıraç, böyle tanımlıyor Can Yayınları'nda çıkan Hürrem Erman – İzlenmemiş bir Yeşilçam Filmi adlı yeni kitabını. Öykü ve romanlarıyla da tanıdığımız Kıraç'ın, eleştirilerini topladığı Film İcabı-Türkiye Sinemasına İdeolojik Bir Bakış'tan sonraki ikinci sinema kitabı bu.

Onu tanıyanların gözünde Hürrem Erman tam bir İstanbul beyefendisi, tipik bir salon adamıydı. 'Ben kendi tabiatıma uygun filmleri severim. Hissi filmleri yani' diyen Hürrem Erman'ın şirketinde yönetmenliğe başlamıştı Lütfi Akad, Atıf Yılmaz, Memduh Ün ve daha pek çokları. Sezer Sezin'i film yıldızı yapan da, Akad'ı Göç Üçlemesi için sonuna kadar destekleyen de, Hülya Koçyiğit'i kızı gibi koruma altına alıp kariyerine yön veren de oydu. 1948-1982 yılları arasında "Vurun Kahpeye", "Hıçkırık", "Son Beste" gibi bir döneme damgasını vurmuş yapımların başı çektiği tam 122 filmin yapımcılığını üstlendi. Kitapta Erman'ın yaşamıyla paralel olarak Yeşilçam'ın Yeşilçam olduğu yıllardan, seks ve arabesk furyasının etkisindeki 80'lere uzanan yaklaşık 40 yıllık sinema tarihimiz okuyucuyla buluşuyor.

Gecekondu Sineması

Sinema eğitimi almış olan Engin Yıldız'ı, 5N1K ve Oradaydım adlı televizyon programlarının yönetmeni olarak tanıyoruz. Araştırmacı yaklaşımını ve belgeselci bakış açısını televizyondan sinemaya taşıyan Yıldız, Hayal et Kitap'tan çıkan Gecekondu Sineması adlı kitabında hâlâ çözümlenememiş toplumsal bir sorunu, aynı zamanda sinemamızın en önemli kaynaklarından birini mercek altına alıyor. Atıf Yılmaz'ın 1959'da Orhan Kemal'in bir öyküsünden uyarladığı "Suçlu", ilk gecekondu filmi olarak kayıtlara geçmişti biliyorsunuz. 60'larda ve 70'lerde büyük şehre göç merkezinde şekillenen gecekondu teması, sonraki yıllarda komedilerin, arabesklerin, kadın filmlerinin içinde yer aldı. Yıldız kitabında, sinemamızda genellikle gecekondunun sadece fon olarak kullanıldığına dikkat çekerek zengin-fakir ayrımın iyice keskinleştiği ve krizlerle boğuştuğumuz günümüzde hâlâ güncel olan bu olgunun sinema için keşfedilmeyi bekleyen bir konu olduğunun da altını çiziyor.

"Çay içmeye gidiyordum aslında!"

Genç yetenek Melih Selçuk, henüz ilk kez kamera karşısına geçtiği halde, Semih Kaplanoğlu'nun üçlemesinin ikinci filmi "Süt"teki Yusuf performansıyla şaşırttı ve övgü topladı.

"Bir kitap okudum, hayatım değişti" diye başlar bazı hikayeler. Melih Selçuk'un oyunculuk hikayesiyse, "Bir ilan gördüm, hayatım değişti" diye başlıyor. Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü son sınıf öğrencisi olan Selçuk, 1984 yılında Mardin, Kızıltepe'de dünyaya gelir. Küçüklüğünden beri sinemayı çok seven, ama oyunculuktan çok film yönetmeni olmakla ilgilenen genç oyuncu, geçen yaz Mithat Alam Kültür Merkezi'nde çay içmeye giderken gördüğü bir ilanın peşine düşer: "Oyuncu aranıyordu ve hiçbir bilgi yoktu. Hangi film, kim yönetiyor sormadım bile, çünkü ufak bir roldür; gidip sette bir şeyler öğrenirim diye düşündüm. Öğrendim de gerçi!" Mülakatlarda, -filmin ne olduğundan habersizken- en beğendiği oyuncu sorulduğunda "Nejat Işler" der. O sırada Yusuf üçlemesinin ilk filmi "Yumurta"da Nejat Işler'in canlandırdığı Yusuf karakterinin ilk gençliğini "Süt"te canlandıracağından habersizdir. Tecrübesiz olduğunu ve sinema eğitimi almadığını söylediği görüşmeden umutsuz aynlır. Ama bir hafta sonra çağınlıp başrolü aldığını öğrendiğinde çok şaşırır. Deneme çekimleri ve oyunculuk çalışmalarının ardından Kaplanoğlu kendisine "Yapabilecek misin?" diye sorduğunda "Evet ama sizin için bir saatli bombayım!" diye cevap verecektir. Henüz "Yumurta" filmi vizyona girmemiştir ve daha sonra da yönetmen Semih Kaplanoğlu'nun önerisiyle, "Süt"ün çekimleri bitene dek "etkilenmemek" için "Yumurta"yı izlememe karar alır. "'Yumurta'yı seyretmeden oynadım" diyor Selçuk. "Fiziksel benzerlik olmasa da, karakterin aynı karakter olduğunu hissettirdiğimi söylüyor herkes. 'Süt'ü ilk kez Venedik'te izlediğimde şok oldum ben de. Yürüyüş, mimikler aynı 'Yumurta'daki Yusuf'a dönüşmüş, ama ben fizik olarak hiç benzemiyorum. Oyle bir oyuncu yönetimi olmuş ki ona dönüşmüşüm!"

İlk kez kameranın karşısına geçip de heyecanlanmamak ya da korku duymamak mümkün mü peki? Melih'e sorduğumuzda, bunun mümkün olduğunu anlıyoruz! "Motor denince herkes, her şey duruyor ve hareket edip nefes alan bir tek siz kalıyorsunuz. Hayatım boyunca konsantrasyon sorunu yaşamış biriyim ama sadece sette yaşamadım. Motor dendiğinde inanılmaz rahat hissediyordum kendimi. Bazen şaşırıyorlardı settekiler bu duruma."

Kendini evcil biri olarak tanımlayan Selçuk, klasik edebiyat ve felsefe kitapları okumayı, playstation oynamayı seviyor. Nuri Bilge Ceylan, Zeki Demirkubuz, Reha Erdem ve Semih Kaplanoğlu en sevdiği yönetmenlerin başında geliyor, Yılmaz Güney'i ise aynı bir yere koyuyor. Fikret Kuşkan, Ruhi Sarı ve Şevket Çoruh'un oyunculuklarını çok beğeniyor ve onlara hak ettikleri değerin verilmediğini düşünüyor.

Peki bundan sonra ne olacak? Bu soruyu sorduğumuzda, oyunculuk konusunda büyük bir hırsı olmadığını, ama yönetmenlik konusunda ciddi anlamda kafa yorduğunu anlıyoruz: "Sırf oyunculuğa devam etmek için çok gereksiz bir projede yer almak istemiyorum. Seçici olmak zorundayım. Büyük ihtimalle işletme üzerine bir şeyler yapmayacağım. Ben film yapmak istiyorum."

Atilla Dorsay
al.dorsay@superonline.com

Cem Yılmaz olayı ve yaygınlaşan linç kültürü

Uygarlığın ölçülerinden biri de mutlaka toplumunun sanatçıya gösterdiği ilgi ve koruma tavrı olmalı. Oysa bizler, tüm üreten ve üretmek yoluyla üne kavuşmuş insanlarımızı, ilkel kabileler gibi adeta tamtamlarla kurban etme eğilimindeyiz.

Ne garip bir toplumuz biz... Aslında daha sert olup 'ne hasta bir toplumuz biz' demek geliyor insanın içinden... Ama gelin, yeni bir yıla girdiğimiz şu günlerde kaderin bize coğrafya ve tarih olarak seçtiği ve aslında birçok yanını da sevdiğimiz bu toplum için o denli acımasız olmayalım...

Tabii böyle konuşmanın birçok nedeni olabilir: Son günler-aylardaki dur durak bilmeyen aktüel olayların baş döndüren ivmesi içinde... Ama ben mesleğimin ve de bu sayfanın sınırları içinde konuşuyorum. Yani, kızgınlığımın temel nedeni sinema alanındaki gelişmeler. Ne yazık ki okuyunca, bunun yalnızca sinemayla sınırlı kalmayıp sanatın birçok alanına özgü bir genel tutum olduğunu göreceksiniz.

Böylesine kızdığım ve kendimce eleştirmek istediğim şey, bir adet haline getirdiğimiz linç kültürü. Yazan, çizen, okuyan, iş yapan, topluma bir şeyler verme çabasında olan, tek sözcükle üreten herkesin başında toplanıp çalmaya başladığımız yamyam tamtamları. Bu benzetme boşuna değil. Gerçekten, uygarlığın ölçülerinden biri de mutlaka toplumunun sanatçıya gösterdiği ilgi ve koruma tavrı olmalı. Oysa bizler, tüm üreten ve üretmek yoluyla üne kavuşmuş insanlarımızı, ilkel kabileler gibi adeta tamtamlarla kurban etme eğilimindeyiz. Bilinmeyen tanrılara kurban verme olayı değil bu... Sadece bireysel komplekslerimizden toplumsal yok etme mekanizmalarına dek karmaşık bir ortak davranış ritüeli.

Bu ritüel geçmişte de çok kişiye uygulandı. Türkiye kadar en seçkin aydınlarını bozuk para gibi harcamış başka bir toplum yoktur desek, yanılmayız. Nazım Hikmet'ten Sabahattin Ali'ye, sol görüşleri yüzünden hapislerde çürüttüğümüz, hatta canlarına kastettiğimiz aydınların listesi sayfalar doldurur. Benzer şeyler bu kez kendilerine sol diyenler tarafından sağ aydınlarımıza uygulanmış, Mehmet Akif'ten Necip Fazıl'a birçok önemli kalem tu-kaka edilmiştir. Türk sanat ve toplum tarihi, kalın ideolojik camların ardından bakılan ve bu nedenle yetenekleri hiç kale alınmaksızın mahkum edilen yazar-çizerlerle doludur: Yılmaz Güney'den Yaşar Kemal'e, Aziz Nesin'den Rifat Ilgaz'a, Musa Anter'den Şivan Perver'e dek... Bunların dünya çapında tanınmış ya da Aziz Nesin veya Rıfat Ilgaz kadar topluma mal olmuş popüler sanatçılar olması bile bu durumu değiştirmemiştir.

"Ideolojilerin ölümü", komünizmin çöküşü ve küreselleşme, siyasal ve ideolojik nedenlerle aydın kıyımına son verdi. Ama çok sevinmeyin! Türk toplumunun içindeki o linç kültürü kolay kolay ölmez. Nitekim son dönemde farklı biçimler ve değişik mazeretler ardında, yine çok üreten ve iyi üreten herkese saldırdılar. Kısaca hatırlarsak, bize ilk kez Nobel getiren büyük yazar Orhan Pamuk kimilerine (veya diyelim ki çoğumuza: ama ne fark eder?) ters gelen birkaç sözü yüzünden ülkesinde yaşayamaz hale geldi, yabancı ellere sığındı. Müzik alanındaki medar-ı iftiharımız Fazıl Say yine sevgili vatanına yönelttiği ve kimilerinin hakaret yazdığı bir sözü yüzünden ağır biçimde eleştirildi, o da ülkeyi terk etmenin eşiğine getirildi. Bu ülkede müzik gibi nispeten ideolojinin dışında kaldığı düşünülen bir alanın neferleri bile toplumsal linçe karşı bağışık değillerdi çünkü... Unutmayın ki bir dönemde Leyla Gencer bile saldırıya uğramış, niye Devlet Operası yerine La Scala'da sahne aldığı ciddi ciddi sorulmuştu.

Sinemadaki yüz akımız Fatih Akın, bir aralar askerliğe inanmadığını, "barışçı" olduğu için askerlik görevini yapmayı düşünmediğini söylemiş ve de bir vatan hainliği eksik kalmıştı. Oysa Akın'ın bu

Hep gerçek bir mizahın ve hınzır bir mizahın hizmetinde kalmış parlak bir beyin... Onun da böyle bir linç kampanyasına uğraması düşünülür şey miydi?

Fatih Akın

"A.R.O.G."

seçimi olsa olsa Almanya'yı ilgilendirirdi, çünkü Hamburg doğumlu Akın zaten Alman pasaportu taşıyordu. Ama onun (tıpkı Ferzan Özpetek gibi) kendisini daha çok Türk hissetmesi, sık sık buraya gelip gitmesi ve her filminde Türkler'in hikayesini anlatması yeterli sayılmıyordu. İlla da gelip Türkiye'de askerlik yapması şarttı. Soruyorum size, böyle bir bakış olabilir mi? Akın'ın çifte kültürlülüğünde hep Türkiye'nin ağır basmasından ve filmleriyle ödül üstüne ödül alarak sürekli bizi, kimliğimizi, kültürümüzü gündeme taşımasından gurur duymayan bir milliyetçilik anlayışı olabilir mi? Allahtan Ferzan Özpetek böylesi saldırılara -şimdilik- uğramıyor, çünkü magazinden de beslenen bir çağdaş popüler kültür, en azından bu alanda olumlu bir şey yaptı, eşcinselliği hoşgörülebilir bir kişisel seçim haline getirdi. Gerçi çok eskiden, Osmanlı'da da böyle değil miydi?

Arada bu olaydan Can Dündar da nasibini aldı. Atatürk'e onun insan yanlarını öne çıkarmak gibi çok masum ve de anlaşılır bir çerçeveden yaklaşan ve bence son derece başarılı olan "Mustafa" filmi nedeniyle sayısız saldırıya uğraması yetmedi; en son savcılığa ifade vermesi gerekti. Gülünç bir farsın son perdesi olarak... Bu linçin son kurbanı, yine şaşırtıcı bir isim oldu: Cem Yılmaz. Şaşırtıcı, çünkü Yılmaz toplumca çok sevilen bir sanatçıydı. O artık bizim milli komiğimizdi, komik-i şehr (yani büyük komedyen) sayılabilirdi. Ve bu alanda son derece üretken olmuş, tarih boyunca Nasrettin Hoca'dan Karagöz ve Hacivat'a, Hazım'dan İsmail Dümbüllü'ye, Şair Eşref'ten Aziz Nesin'e, Halide Pişkin'den Adile Naşit'e, Münir Özkul'dan Vahi Öz'e, Öztürk Serengil'den Sadri Alışık'a, Cemal Nadir'den Semih Balcıoğlu'na, Bedri Koraman'dan Turhan Selçuk'a, Yusuf Ziya Ortaç'dan Muzaffer İzgü'ye, Şener Şen'den Zeki-Metin'e, Levent Kırca'dan Yılmaz Erdoğan'a, Müjdat Gezen'den Halit Akçatepe'ye, Ayşen Gruda'dan Yasemin Yalçın'a sayısız yazar, komedyen, mizah ve hiciv ustası yetiştirmiş olan bir toplumun şu 2000'li yıllardaki baş gözdesiydi. Her yapıp ettiği olay olan, her sözüyle kahkahalar kopartan, ekranların ve reklamların gözdesi, ama bu her tuttuğunu paraya çevirme özelliğini katiyen kötüye kullanmayan, hiçbir şeyi ucuzlatmayan, hep gerçek bir zekanın ve hınzır bir mizahın hizmetinde kalmış bir parlak beyin, bir doğal güldürme makinası. Onun da böylesine bir linç kampanyasına uğraması düşünülür şey miydi?

Ama işte öyle oldu. "G.O.R.A.", "Hokkabaz" gibi filmleri büyük bir sevgiyle karşılanan, eleştiri kurumuyla seyirci onayını birleştiren bir başarıya ulaşan Cem Yılmaz, en iddialı, pahalı ve büyük projesi olan "A.R.O.G."la aynı popüler çizgiyi yakalayamadı. Gerçi seyircisi yine ona sadık kalmış gözüküyor. Aslında eleştiri kurumu da öyle. Eleştirmenler, ben dahil, onun pırıl pırıl zekasını yine olumlu karşıladık, filmine güldük, birçok şeyi sevdik ve onu alkışladık.

Ama arada başka bir şey olmuştu. Türkiye'de magazinin gücü artmış, magazin sayfaları ve programları mantar gibi çoğalmış, her köşe yazarının sinema da yazmayı görev bilmesinin yanı sıra, ortaya fıkır-fıkır, şıkır-şıkır yeni yazarlar çıkmıştı. Filmleri galalar sayesinde önceden gören, hafta sonu eleştirilerini beklemeden köşelerinde yüzeysel ve basmakalıp bir şeyler yazan ve sırtlarında yumurta kûfesi olmadığı için de son derece sorumsuz olabilen zamane yazarları... Yargıları "vallahi pek güldük"le "aman çok sıkıldık" arası gidip gelen ve de köşe sahibi olmanın o değiştirici, dönüştürücü, yapay bir iktidar illüzyonu sunan havası içinde, Türkiye'nin belki en zeki adamını birkaç cümleyle harcamanın dayanılmaz cazibesine kapılanlar... Ostelik filmi üstünkörü biçimde eleştirmekle kalmayıp uyduruk suçlamalarla, çeşitli filmlerden çalınmış olduğunu ileri süren bir garip kampanya...

Biz eleştirmenler bu tuzağa düşmedik. Hepimiz filme bayılmadıysak da, eleştirilerimiz ölçülü oldu. Ciddi kuruluşlar - örneğin TÜRSAK- Cem Yılmaz'ı savunan ve öneminin altını çizen bildiriler yayınladılar. Daha da önemlisi, halk ona onayını verdi: filmi sanıyorum rekorlara gidiyor. Ama ben, ülkemizdeki bu çirkin, giderek vahim linç kültürünü en parlak biçimde göz önüne getirdiği için, bu olaya tarih düşürmek istedim. Mesele bu...

"Mustafa"

Gerçek olamayacak

EBRU ÇELİKTUĞ

Clint Eastwood, 1920'lerin Los Angeles'ında geçmiş gerçek bir olayı anlatan, başrolleri Angelina Jolie ve John Malkovich'in paylaştığı "SAHTEKÂR" (Changeling) ile bir kez daha yönetmen koltuğuna oturdu. Film, özellikle Angelina Jolie'nin kayıp oğlunun peşine düşen mücadeleci anne rolündeki performansıyla, Oscar ve Altın Küre yarışında sıkı bir mücadele içine gireceğe benziyor.

"**Changeling**" başta Doğu Avrupa olmak üzere, Avrupa'nın pek çok ülkesinin folklorunda yer alan bir kavram. Periler, troller ya da elfler, insanların çocuklarını kaçırıp yerine kendi çocuklarını bırakıyorlar. Bu davranışlarının ardında, değişik nedenler bulunabiliyor: Bazen hizmetçi olarak kullanmak, bazen sadece çok sevimli ve güzel buldukları için bazense sırf kötülük amacıyla kaçırıyorlar çocukları. Hatta bazı kültürlerde, çocuğun sadece sarı saçlı olması bile bu dünya dışı yaratıklar için karşı konulmaz bir cazibe konusu olabiliyor.

Her ne kadar "Sahtekar" adıyla seyredecek olsak da, Clint Eastwood'un yönettiği "Changeling", adını bu folklorik kavramdan alıyor. 1928 yılının Los Angeles'ında vuku bulan ve filme kaynak olan gerçek olay, Orta Dünya'da geçmiş olabilecek bir fanteziyi aratmıyor doğrusu. Bu konuda ilk şaşkınlığı, filmin senaryosunu yazan J.Michael Straczynski yaşamış. Çizgi roman ve çizgi film yazarlığından önce uzun yıllar gazetecilik yapan Straczynski, Los Angeles'tan eski bir haber kaynağının kendisini arayıp, Wineville Tavuk Çiftliği ile ilgili dava dosyalarından bazılarının ilgisini çekebileceğini söylemesiyle, kendisini bunların arasında bulmuş. Bir anne-oğulun sözkonusu tavuk çiftliğinde kaçırdıkları erkek çocuklarını taciz edip öldürmeleriyle ilgili davada, Straczynski, özellikle kayıp oğlunun kurbanlar arasında olup olmadığı bir türlü netlik kazanamayan Christine Collins adlı bir kadının başına gelenlere odaklanmış. Bir yıl boyunca davanın her ayrıntısıyla ilgilenenen Straczynski, mahkeme kayıtlarından, kütüphanelerden, Los Angeles Times arşivlerinden hatta morg kayıtlarından faydalandığı yoğun bir araştırma sürecinin içine girmiş: "Belgeleri okuduğumda ve neler olup bittiğini anladığımda, tüm bunların gerçek olamayacağını düşündüm" diyor, "bu bir yanlışlık olmalı, dedim! Hikaye o

Clint Eastwood, Christine Collins'i canlandıran Angelina Jolie'nin yüzünün döneme çok uygun olduğunu düşünmüş.

kadar tuhaf

kadar tuhaftı ki, tüm bunları benim uydurmadığımı kendime hatırlatmak zorunda hissediyordum. Bu yüzden de senaryoya gazete kupürlerini koymak benim için önemliydi, çünkü böylelikle seyirci hikayenin 'Hadi ama, bu kadar da olmaz!' noktasına geldiğinde, olup bitenlerin gerçek olduğunu hatırlayacaktı. Hikaye zaten yeterince olağanüstüydü, benim ekleyeceğim fazla bir şey yoktu!"

Bu uzun süren araştırmanın meyvesi ise sadece 11 günde yazıp bitirdiği senaryonun ilk taslağı olmuş. Collins'in akıl hastanesindeki günleri çok az bilindiğinden sadece bu sahneleri, herhangi bir belgeye dayanmadan kendi kurgusuyla kaleme almış Straczynski. Clint Eastwood'un bu taslağı değiştirmeden filme çekmesi, tabii Straczynski'nin hanesine yazılan en büyük puan ve şu sıralar pek çok yapımcının peşinde koşmasının da en büyük sebebi! Senaryoyu büyük ölçüde Christine Collins'in özellikle Los Angeles Polis Teşkilatı'na karşı olan mücadelesi üzerine kuran senarist Straczynski, basit bir niyetle yola çıktığını, amacının sadece Collins'i onurlandırmak olduğunu söylüyor.

"Oğlum nerede?"

Christine Collins (Angelina Jolie) sadece bu soruyu sormaktadır aslında. 1928 yılının Los Angeles'ında bekar bir anne ve telefon idaresi çalışanı olan Christine, bir gün eve döndüğünde dokuz yaşındaki oğlu Walter'ın (Gattlin Griffith) evde olmadığını fark eder ve polise koşar. Aramalar başlar, olay Los Angeles Times'a taşınır ve ama bir türlü sonuç alınamaz. Beş ay sonra polisten Walter'ın bulunduğu haberini alan Christine, çocuğu almaya gittiğinde, onun kendi oğlu olmadığını görür. Bunu söylediğinde, önce polisin vurdumduymazlığıyla karşılaşır ve hatta çocuğu eve götürüp ona alışması istenir. Israrına devam ettiği zaman da deli muamelesi görerek bir kliniğe kapatılır. Rüşvet, yargısız infaz ve kanundışı kişilerle olan yakın bağlarıyla ünlü Los Angeles Polis Teşkilatı, kendini aklamak ve söylentileri biraz da olsa örtmek için yanlış bir çocuğu Christine'e teslim etmiştir aslında. Christine, oğlunu bulmak için giriştiği zorlu mücadelesini polis teşkilatının çürümüşlüğünü iyi bilen vaiz Gustav Briglieb'in (John Malkovich) desteğiyle sürdürmeye ve "Oğlum nerede?" sorusunu sormaya devam eder.

Bu arada, oğlu sanılan küçük çocuk, en sevdiği kahraman olan Tom Miks'i canlandıran oyuncuyla tanışmak için Hollywood'a gelmeye çalışan başka bir çocuktur. Boyu kaybolan çocuktan daha kısadır ve iki çocuğun diş kalıpları da uyum göstermemektedir. Ama tıp otoriteleri bile polis baskısıyla çocuğun boyunun yaşadığı travma yüzünden kısaldığı konusunda akla uygun olmayan raporlar hazırlar. Bu sırada, yakınlarda bir tavuk çiftliğinde, polisin tahminlerine göre 20 kadar erkek çocuğun katili olduğundan şüphe edilen bir seri katil, Gordon Northcott (Jason Hutler Barner) yakalanır. Acaba Walter da Northcott'ın

İlk kez birlikte çalışan Angelina Jolie ve Clint Eastwood sette.

John Malkovich, Christine'e destek olan vaiz Gustav Briglieb rolünde.

Bir telefon santralinde çalışan Christine, mesai esnasında patenleriyle.

kurbanlarından biri midir?

Film, bu sorunun peşine düşerken, Los Angeles'ın en kirli dönemlerinden birini de perdeye taşımış oluyor. James Ellroy'un 1940 ve 50'lerde geçen romanlarından uyarlanan "Los Angeles Sırları" ve "Black Dahlia" gibi Los Angeles Polis Teşkilatı'nın karanlık yüzüne odaklanan kara film örneklerinin yanında, "Sahtekar", biraz daha farklı bir yerde duruyor aslında, çünkü film aynı öykünün etrafında üç farklı temayı işliyor, sadece kirli polis-mafya ilişkilerini değil.

Öncelikle, kadınların özgürlüklerinin çok daha kısıtlı olduğu, erkek otoritesine karşı koyan kadınların akıl sağlığının yerinde olmadığı görüşünün hakim olduğu erkek egemen bir dönemde geçiyor olaylar. Üstelik, dönemin akıl hastaneleri ve kliniklerinde, akıl hastalarına suçlu muamelesi yapılıyor. Sözkonusu dönemi bu özelliğiyle de öne çıkaran film, Christine'in otoriter polis teşkilatına karşı mücadelesine sahip çıkan bakış açısıyla Hollywood'un en feminist filmlerinden biri olarak görülüyor şimdi. Kariyer sahibi özgür kadınların sivrilmelerine fırsat tanımayan ve bu kazanımlarının bedeli ağır şekilde ödetilen kadınların mücadelesine iyi bir örnek Christine. Bu kadınların kargaşa yarattığı ve erkek egemen düzen için tehlike teşkil ettiklerine dair görüş, filmde Collins'i tedavi eden psikiyatristin sözleriyle vurucu biçimde dile getiriliyor: "Sende yanlış olan bir şey var. Sen, özgür bir kadınsın." Gerçekten de, o yıllarda akıl hastaneleri, özgür olmak isteyen kadınların histerik teşhisiyle kapatıldığı, cezalandırıcı, son derece "erkek" kurumlar. Christine'in klinikte tanıştığı, Amy Ryan'ın canlandırdığı Carol Dexter karakteri ise, dönemin haksız yere suçlanarak akıl hastanelerine kapatılan özgür ruhlu kadın kurbanlarına çarpıcı bir örnek teşkil ediyor yine.

Los Angeles'ın altın çağı

Clint Eastwood'a göre, Los Angeles'ta hiçbir zaman "altın çağ" olmadı. 1920'lerin Los Angeles'ı ile 2008'in Los Angeles'ı arasında sistemin çürümesi konusunda büyük benzerlikler yaşanıyor. Christine'in en büyük mücadeleyi Los Angeles Polis Teşkilatı'na karşı verdiği de bir gerçek.

Zaten Christine'in oğlunun kayboluşu vakasını yalan yanlış çözmelerinin arkasında da, polislerin şaibeli ilişkileri, yargısız infazları ve kanunsuz davranışlarının yarattığı olumsuz imajı biraz da olsa temizleme çabası yatıyor. Jeffrey Donovan'ın J.J.Jones adıyla canlandırdığı dönemin polis şefi James E. Davis, "Los Angeles sokaklarında silahlı adamların davasını sonuçlandırdık: onları canlı değil, ölü istiyorum ve bir suçluya en ufak merhameti gösteren her polis

memurunu azarlayacağım" demekte en ufak bir beis görmeyen despot biriydi. Filmde, Los Angeles polisinin bu aşırılığı, taşrada Ku Klux Klan'ın silahlı mangalarla uyguladığı yargısız infazların, Vahşi Batı dönemi sonrası bir metropoldeki izdüşümleri şeklinde tasvir edilmiş.

Filme temel oluşturan üçüncü konu ise, bir seri katilin varlığı ve kurbanlarının çocuklardan oluşması. Clint Eastwood'un daha önceki filmi "Gizemli Nehir"de de karşımıza çıkan "tehlike altındaki çocuk" teması yönetmene göre, "başınıza gelebilecek en ağır olay" anlamına geliyor. Böyle bir olayla karşılaştığı zamanlarda insanlığı sorguladığını söyleyen Eastwood, "İnsanlığın ne kadar kötü olabileceğine olan şaşkınlığım azalmıyor" diyor.

Filmde Nortcott'ın idam edildiği sahnenin perdeye çok detaylı ve gerçekçi yansıdığı için "dayanılmaz" ve ölüm cezasına karşı olanları haklı çıkartacak denli şiddetli bir sahne olduğu söyleniyor. Eastwood, Nortcott'ın, bir ölüm cezası taraftarının kendi düşüncesini savunmak için kullanabileceği ideal bir örnek teşkil ettiğini düşünüyor. Yönetmene göre, mükemmel bir dünyada, böyle bir suç için ölüm cezası uygun bir ceza olabilir ve çocuklara karşı işlenen suçlar, ölüm cezasının sebebi olarak liste başında yer alabilirdi. Buna karşılık ister ölüm cezasına karşı olun ister olmayın, halka açık infazlar birer barbarlık gösterisinden başka bir şey değil ona göre de.

Seyircinin, Northcott'ın kırılan boyun kemiğinin sesi, sallanan vücudu ve ayaklarının titremesi ile tanık olduğu sahnenin taşıdığı şiddetin, insanları infaz etmenin nasıl bir barbarlık olduğunu gösterdiğini, kurbanların ailelerine ilk başta adaletin yerini bulduğu duygusunu yaşatsa da daha sonra asla huzur vermeyeceğini söylüyor deneyimli yönetmen.

Eastwood'un olgunlaşan yönetmenliği

Clint Eastwood, dile kolay 78 yaşında. Oyunculuğu ve yönetmenliği aksatmadan sürdüren Eastwood, kendine özgü pratik ve hızlı çalışma tarzıyla dikkat çeken, setinde gürültü ve kargaşanın yer almadığı, hatta "motor" ve "stop" bile demeden çalışan, özel bir sinemacı. Oyuncu seçimi kadar teknik ekibin seçimine de büyük özen gösterdiğini, ekibinin temel taşlarının kendisiyle 25 yıldır çalışıyor olması da ispatlıyor. Mesela yapılan kayıtları sahneden sonra seyretmiyor. Görüntü yönetmeni çekim yaparken, kablosuz küçük el kameralarıyla anında olaya dahil

Los Angeles Polis Teşkilatı'nın kanun tanımayan polis şefi, acımasızlığıyla ünlü James E.Davis'i Jeffrey Donovan canlandırıyor.

Christine'e oğlu Walter yerine başka bir çocuk teslim ediliyor.

Michael Kelly, seri katil Northcott'ın peşine düşen dedektif Lester Ybarra'yı oynuyor.

Walter Collins'e ne oldu?

Christine'in başına gelenler git gide içinden çıkılmaz bir hal alıyor.

oluyor ve dikkatini de büyük ölçüde oyuncuların yaptıklarına yoğunlaştırıyor. Oyuncuların özellikle ilk, en fazla ikinci tekrarlarına güveniyor ve hatta bazen oyuncular kendilerini prova yapar zannederken aslında kayıtta olduklarını anlıyorlar. Duygusal sahneleri devamlılık gözetmeden çeken, mesela ilk önce yakın planlardan başlayan ve en geniş planları sona bırakan Eastwood, henüz oyuncular rollerini düşünürken çekmeyi de seviyor: "Her şeyden önce, oyunculuk nedir? Düşünce ve duygularını diyaloğa çevirmekle uğraşırsın, ama bunu 20 kez yapmak zorunda kaldığında bu güçleşir. Bir aktör bunun üstesinden gelebilir, yeterli teknik bilgiye sahiptir; ama bazen bu tekrarlar sırasında küçük bir kıvılcım kaybolur gider. Ben işte bunun için uğraşmak isterim. Bunu her zaman ilk çekimde elde edemem, her şeyi bir kerede çektiğime dair bir üne sahibim ama bu doğru değil. Teknik bir problem ortaya çıktığındaysa ekibim her zaman hazırlıklıdır; ben 'motor' demek zorunda bile kalmam. Sadece kameramana bakarım ve o da çekmeye başlar."

Eastwood'un çalışma hızıyla biyolojik yaşı arasında inanılmaz bir ters orantı olduğu kesin. Bu konuda herkes mutlu, çünkü diğer pek çok sette ortalama 16 saat çalışıldığı halde, Eastwood'un hızıyla sadece 8 saat mesai yapılıyor.

Bu arada, "Gizemli Nehir"den beri kendi filmlerinin müziklerine de imzasını atan yönetmenin "Sahtekar"ın soundtrack'ini de beste lediğini ve Bebop tarzını benimsediğini hatırlatalım.

Eastwood, hikaye odaklı filmler yapmayı seviyor. İlk gençlik yıllarında,

yani 1940'larda, sinemada izlediği güçlü kadın karakterlerin hikayelerine benzettiği Christine Collins'in hikayesini de anlatılmaya değer bulduğu için girişmiş bu projeye. Bette Davis ve Ingrid Bergman gibi yıldızların rol aldığı bu filmleri çok sevdiğini ama yıllardır böyle filmler çekilmediğini söyleyen yönetmen, "Sahtekar"ın bu anlamda bir boşluğu dolduracağına inanıyor: "Gerçek bazen kurgudan daha tuhaf olabiliyor. O dönemde, kadınların genellikle çok savunmasız olduğu bir gerçek. Christine de gerçekten şanssız biriydi. Sahte çocukla birlikte, gülümseyerek otururkenki sahnelerini izlerken, 'Bunu ona nasıl yaparlar!' diye düşünmeden edemiyorsunuz". Eastwood, Walter Collins'in, her ne kadar cesedi bulunmasa ve diğer kurbanlar gibi izleri ortaya çıkmasa da Northcott tarafından katledildiğine inanıyor. Üstelik, Northcott'ın yattığı hapishaneden emekli bir gardiyanın anılarından öğrendiği kadarıyla, katilin Christine'i ve bir diğer kurbanının annesini idam edileceği günden kısa süre önce çağırdığını, masum olduğunu iddia ederek, onların kafalarını iyice karıştırdığını öğrenmiş: "Bu onun yaptığı son sadistlikti" diyor.

Jason Butler Harner, seri katil Gordon Northcott rolünde olumlu eleştiriler almış.

1930 doğumlu olan Eastwood, filmin geçtiği yıllara dair bulanık anılara da sahip. "1935'te oralardaydık; bazı anılarım var tabii. 1950'lerde üniversiteye de Los Angeles'ta gittim; o sırada sokaklarda kırmızı renkli tramvaylar vardı. Filmdeki her şey için döneme ait çok fazla araştırma yapıldı, kitaplar ve fotoğraflardan faydalanıldı. Sert bir film oldu ama dönemle ilgili fikir verecek."

Christine Collins rolü için aday gösterilen oyuncular arasından Angelina Jolie'yi seçen Clint Eastwood, onun, 1920'lerin havasını taşıyan bir yüzü olduğunu düşünüyor. İlk kez birlikte çalıştığı Jolie'yi "Sadece güzel ve seksi bir oyuncu değil aynı zamanda sevecen bir anne" olarak da tanımlayan Eastwood, onu çalışma disiplini açısından Meryl Streep'e benzetiyor: "Rolünü kavrama konusunda çok iyi, role ne katacağı ve rolden ne alacağı konusunda da. Bu da bir yönetmenin düşlediği türde bir şeydir,

Kayıp oğlunu arayan Christine Collins'in öyküsü, o yıllarda kamuoyunu uzun süre meşgul etmişti.

Christine, oğlu Walter'ın seri katil kurbanı olma olasılığıyla sarsılıyor.

çünkü sadece oturup olup bitenleri yapmacık bir şekilde düşünselleştirmekle yetinmemeliyiz. Benim işim, çekimlerde oyuncunun rolüne ne taşıdığını ve bunun sonucunda ne olduğunu anlamak."

Kadınların hikayeleri

Öte yandan "Milyonluk Bebek"ten sonra bir kez daha erkeklerin dünyasında dik durmaya çalışan güçlü kadın hikayesi çekmesi, Eastwood'un kadınlarla ilgili öykülere olan ilgisini gösteriyor. Daha önceleri pek çok aksiyon filmi çeken ama aklının bir köşesinde her zaman güçlü kadın öyküleri çekmek yatan yönetmen, kadınların erkeklere nazaran daha zorlu bir savaş verdiğine, bu yüzden de onların yaşamlarında çok daha dramatik durumların ortaya çıktığını düşünüyor.

Daha önce "Gizemli Nehir" ile Sean Penn, "Milyonluk Bebek" ile Hilary Swank En İyi Oyuncu dalında Oscar ödülü kazanmışlardı. Geçen sene "Güçlü Bir Yürek" ile aday olamayan Angelina Jolie ise bu yıl Christine Collins rolündeki performansıyla iddialı durumda. Eğer Oscar alırsa kuşkusuz bu başarıda Eastwood'un da payı büyük olacak. Angelina Jolie öz ve üvey, toplam altı çocuk annesi bir kadın olarak, Collins'in yaşadıklarını derinden hissetmiş. Ama aslında, filme başlamadan kısa bir süre önce kaybettiği annesiyle Christine'in çok daha fazla benzerlik taşıdığını belirtiyor: "Pek çok açıdan annem çok pasif ve çok, çok tatlıydı. Ama sözkonusu çocukları olduğu anda bir aslan kesilirdi. Bu yüzden film, annemi adeta yeniden ziyaret etmeme ve onunla vakit geçirmeme yol açtı. Bunun da bir şekilde beni iyileştiren bir etkisi oldu üzerimde."

Bu yıl Cannes Film Festivali'nde, Altın Palmiye'yi iki puan farkla kaçıran "Sahtekar", bazı eleştirmenlerce, içerisindeki konu üçgeni nedeniyle yoğun ve kalabalık bir olay örgüsüne sahip olmakla eleştiriliyor. Fazlasıyla, belgeler ve mahkeme dosyalarındaki dile dayanması ve hikayenin düz anlatımı da filmi monotonlaştıran etkenler olarak görülüyor. Angelina Jolie'nin geçen yıl "Cesur Bir Yürek"teki performansından daha iyi bir performans sergilediği ve bu nedenle Altın Küre adaylığının kendisine Oscar yolunu açabileceği genel kabul görüyor. Sadece Jolie değil, başta seri katil Northcott'ı canlandıran Jason Butler Hutler ve Carol Dexter'ı canlandıran Amy Ryan olmak üzere yardımcı oyuncuların da filme büyük renk ve derinlik kattığı söylenmekte. Filmin Amerika'daki eleştirilerinde "Sahtekar", Clint Eastwood'un yönettiği filmler içinde en iyiler arasında yer buluyor. Hafızalardan uzun süre silinmeyeceği konusunda pek çok eleştirmenin hemfikir olduğu film, çarpıcılığını biraz da gerçek bir olaya dayanmasına borçlu. Sezonun en dikkat çekici yapımlarından biri olan filmi kaçırmamak gerek.

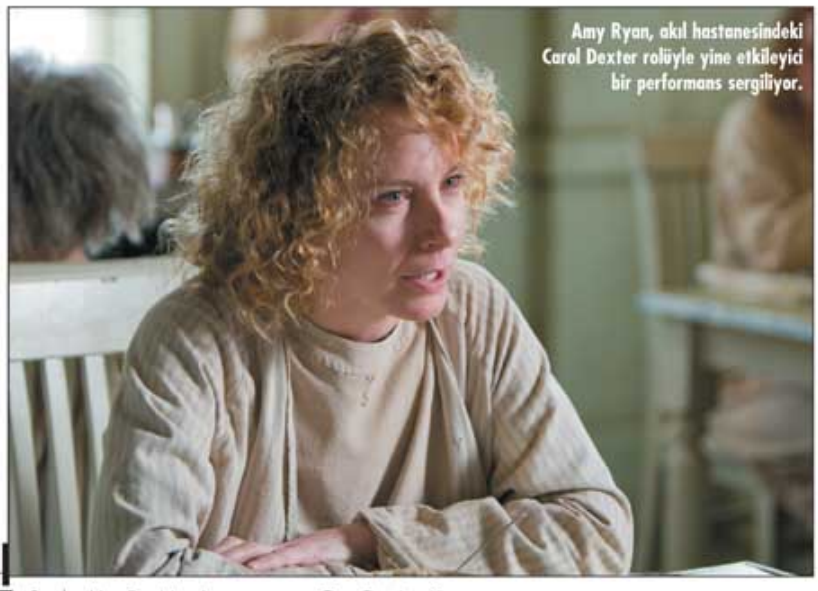

Amy Ryan, akıl hastanesindeki Carol Dexter rolüyle yine etkileyici bir performans sergiliyor.

Kayıp çocukların peşinde

Çocuklarını arayan ebeveynlerin acılı hikayeleri sinema için her zaman cazip bir konu oldu.

Yaratık/Host, 2006

Yön: Joon-Hu Bong
Oyn: Kang-Ho Song, Ah-Sung Ko
"Yaratık", bir ABD firmasının nehre döktüğü kimyasal atıklardan ortaya çıkan bir yaratığın saçtığı dehşetle başlar. Parkta bir büfe işleten Pang ailesinin fertlerinden birini, Gang-Du'nun kızını kaçırır ve tüm aile, kızı bulmaya çalışır. Bol bol CGI efektlerini kullanmasına rağmen, bir canavar filmi fantezisinden öte, taşıdığı satir ile akıllara kazanan bu Güney Kore yapımı film, gösterdiğinden çok daha fazlasını anlatmayı başarmıştı.

Sessiz Tepe/Silent Hill, 2006

Yön: Christophe Gans
Oyn: Radha Jones, Jodelle Ferland, Sean Bean
Uyurgezerlik problemi yaşayan ve sık sık Silent Hill'den bahseden küçük kızı Sharon'ı alıp adı geçen kasabaya götüren Rosa, geçirdikleri kazanın ardından uyandığında onu yanında bulamaz. Sislerle örtülü, terk edilmişe benzeyen (ama yalnız olmadıklarını yavaş yavaş anlayacağı) bu gerçeküstü kasabada umarsızca kızını aramaya başlar. Fazla beğenilmeyen ama senaryosunda Roger Avary'nin imzası bulunduğu için ilgiyi hak eden film, popüler bir bilgisayar oyunu uyarlamasıydı.

Kızımı Kurtarın/Gone Baby Gone, 2007

Yön: Ben Affleck
Oyn: Casey Affleck, Michelle Monaghan
"Gizemli Nehir"in de yazarı olan Dennis Lehane'in romanından uyarlanan "Kızımı Kurtarın", Ben Affleck'in oldukça başarılı ilk yönetmenlik denemesiydi. Bu kez, alt sınıftan alkolik ve uyuşturucu bağımlısı bir annenin küçük kızı kaçırılıyor, Casey Affleck ve Michelle Monaghan'ın canlandırdıkları dedektif çift ise olayın peşine düştüklerinde, çok farklı bir gerçekle karşılaşıyorlardı. "Sahtekar"da izleyeceğimiz Broadway kökenli Amy Ryan'ın en iyi yardımcı kadın oyuncu dalında Oscar adayı olduğu performansını es geçmemeli deriz.

El Orfanato/Yetimhane, 2007

Yön: Juan Antonio Bayona
Oyn: Belen Rueda, Fernando Cayo, Roger Princep

Atağa kalkan İspanyol sinemasının bu iç burkucu draması, Bayona'nın Guillermo de Toro'nun kanatları altında çektiği bir ilk film olmasına rağmen, kendi ülkesindeki çok sayıda film ödülünü toplamıştı. Çocukluğunu geçirdiği yetimhaneye taşınan ve evlatlık aldığı oğlunu kaybeden Laura'nın, geçmişin hayaletleriyle olan hesaplaşmasının ardından gelen final unutulur gibi değildi.

Bunny Lake is Missing, 1965

Yön: Otto Preminger
Oyn: Laurence Olivier, Carol Lynley
Londra'da yaşayan ABD'li nevrotik bir kadının kaybolan kızı, aslında hiç varolmuş muydu? Eski ustalardan Preminger'ın bu şüphe dolu psikolojik gerilimi, tıpkı Antonioni'nin 1966 yılında Londra'da çektiği "Cinayeti Gördüm/Blow Up" gibi neyin gerçek neyi hayal olduğuyla ilgili sorular soruyordu. Carol Lynley'nin fazla Amerikan ve hiperaktif oyunculuğuyla İngiliz soğukkanlılığını temsil eden Laurence Olivier'nin sakin ve ölçülü oyunculuğunun kontrastı ilgi çekiciydi.

Uçuş Planı/Flight Plan, 2005

Yön: Robert Schwentke
Oyn: Jodie Foster, Peter Sarsgaard
Berlin'den ABD'ye kızıyla yolculuk yapan Kyle'ın kızı, metrelerce yüksekte nereye kaybolmuş olabilir? Yoksa hiç mi binmedi, hatta doğmamış bile olabilir mi? Modern bir "Lady Vanishes" olarak Hitchcock'a selam çakan "Uçuş Planı", "Panik Odası"ndan sonra bir kez daha Jodie Foster'ı klostrofobik bir mekanda, çocuğu için mücadeleye zorlamıştı.

Keane, 2004

Yön: Lodge Kerrigan
Oyn: Damian Lewis, Amy Ryan
ABD'de "Uçuş Planı" ile bir hafta arayla vizyona giren bu bağımsız yapım, aslında hiç olmayan kızını New York gibi bir metropolde arayıp duran şizofren bir adamın öyküsüydü. Film, Kerrigan'ın önceki filmleri "Clean, Shaven" ve "Claire Dolan" ile, marjinal karakterlerinin bir çocuğa olan takıntılı sevgileri açısından bağ kuruyordu.

Hiçbiryerde

Yön: Tayfun Pirselimoğlu
Oyn: Zuhal Olcay, Ruhi Sarı
Pirselimoğlu'nun yurtdışında ilgi gören ödüllü filmi, kayıp oğlunun izini sürmeye çalışan Şükran'ın öyküsünü anlatıyordu. Birden bire ortadan kaybolan oğlunun, yıllar önce politik eylemlere karıştığı için hayatını kaybeden babasının yolunda olduğunu bir türlü kabul etmeyen ve İstanbul'dan Mardin'e, aslında bir yüzleşme ve hesaplaşma yolculuğuna çıkan Şükran rolünde Zuhal Olcay'ın filme olan katkısı tartışılmaz.

Kayıp/Missing, 1982

Yön: Costa-Gavras
Oyn: Jack Lemmon, Sissy Spacek
Adı belirtilmeyen bir ülkede -aslında Şili'de- sol eğilimli gazeteci oğlunu geliniyle aramaya giden muhafazakar kökenli bir babanın öyküsüyle, Costa Gavras "Z"den sonra bir kez daha politik sularda gezinmişti. Komedyenliğinin yanında güçlü bir dram oyuncusu olduğunu ispatlayan Jack Lemmon'ın performansını hatırlatmaya gerek var mı?

Kayıp Balık Nemo/Finding Nemo, 2003

Yön: Andrew Stanton
Ses: Albert Brooks, Ellen Degeneres, Alexander Gould
Bu acıklı kayıp çocuk öykülerinin arasında, renkli, düşsel bir denizaltı öyküsü, tüm sevimliliğiyle çocuklar kadar yetişkinleri de bambaşka bir dünyaya götürmeyi başardı. Hafızası hemen siliniveren Dorrie'nin eşliğinde, müthiş bir maceraya atılarak oğlu Nemo'yu arayan Marlin'in öyküsü, animasyonların arasında şüphesiz çok özel bir yere sahip.

Angelina Jolie

Dudak payı...

Şu sıralar Clint Eastwood'un yeni filmi "Changeling"de gösterdiği performans nedeniyle ismi Oscar için yüksek sesle telaffuz edilen ANGELINA JOLIE, genç yaşına sığdırdığı nice krize rağmen kariyerinde 15 yılı geride bırakırken dünyanın en prestijli oyuncularından biri olarak anılmayı başarmış durumda.

MURAT EMİR EREN

Yıllardır yaşam tarzıyla ilgili dedikodular, skandallar ve tartışmalardan oluşan bir okyanusun ortasında yaşıyor adeta, ama yaşadığı her zorluktan daha da güçlenerek sıyrılan yıldız oyuncu için bu ağır yükle ilerlemek çok büyük bir problem değil gibi görünüyor. Çocukluğundan beri pek sıradan bir hayat sürmediğinden krizlere karşı aşılı belki de. Henüz yedi yaşındayken şöhret olmuş birinden söz ediyoruz ne de olsa. Babası Oscar ödüllü ünlü bir Hollywood yıldızı, annesiyse nispeten daha az tanınmış bir oyuncu olan Jolie, boşanmış bir ailenin ilk çocuğu.

Jolie'nin, içine balıklama daldığı bu sert dünyada ayakta kalabilmek için çok büyük bir mücadele verdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz; onca aile dostuna ve güçlü bir oyuncu olan babasına rağmen... Önceleri hayatı gençlik skandallarıyla çalkalanmıştı örneğin. Çocukluğunda Jon Voight'un tatlı kızı olarak anılan Jolie, aniden modelliğe soyunup 16 yaşında verdiği pozlarla adeta büyüdüğünü ve bağımsızlığını ilan ettiğini duyuruyordu. Bu sırada özel hayatı nedeniyle babasıyla arası açılacak, zaten boşanma nedeniyle sorunlar yaşayan baba-kızın ilişkisi iyiden iyiye zedelenecekti. Ardından her daim basının ilgisini çeken fırtınalı gönül ilişkileri kuşağı başladı. Babasının şöhretinden gelen avantajı hiçbir şekilde kullanmaması, işine en dipten, küçük çaplı B filmlerle başlaması dikkate alınmadı ama 1996 yapımı "Foxfire" adlı filmdeki rol arkadaşı Jenny Shimizu'yla lezbiyen bir ilişki yaşadığı iddiası çok ilgi çekti. Ağabeyiyle ilgili açıklamaları nedeniyle onunla olan ilişkisinde hep bir ensest eğilimi arandı. Bir sarhoşluk anında kendisini bıçakla hafif biçimde yaralaması gibi gençlik vukuatları medyanın da desteğiyle her daim abartılı krizlere sebep oldu. Ancak Jolie, bu kriz dönemlerinden kıra döke de olsa geçmeyi başardı. Bunlar olup biterken, Lee Strasberg'in oyunculuk derslerine katılmayı, New York Film Okulu'nu tamamlamayı da ihmal etmedi. Vücudundaki dövmeler, Johnny Lee Miller ve Billy Bob Thornton'la yaptığı sonu mutsuz biten evlilikler basına bolca malzeme olan, annelik isteğiyle evlat edinmesi dahi birçok sefer alaya alınan Jolie, daha önce de söylediğimiz gibi bu durumların kendisini uçuruma sürüklemesine hiçbir zaman izin vermedi. Hayat onu ne kadar uca sürüklese de, o uçurumdan bir dudak payıyla da olsa uzak durmasını bildi. Nihayet aklı başında bir yapımcı çıkıp da kendisine ciddi bir rol emanet etmeseydi, belki de daha fazla dayanamayacak, içine kapanıp mesleğinden uzaklaşacak ve böylesine hatırı sayılır bir kariyere sahip olmayacaktı. O zaman biz de bu kariyerin aşağıda bahsi geçen köşe taşlarına şahit olmayacaktık...

10 PERFORMANS

Hackers (1995)

Karakter: Kate Libby (Acid Burn)

Jolie, ünlü bir ailenin kızı olarak başladığı oyunculuk kariyerinde, aileden gelen şöhretinin hiçbir faydasını görmedi desek yeridir. Bunun en önemli kanıtıysa 90'lı yılların başında rol aldığı B sınıfı filmler olsa gerek. Bu filmlerin içinde hali hazırda izlenebilirliği olan ve kült statüsüne erişen yegane film "Hackers"tı. "Hackers" isminden de anlaşılabileceği gibi, bir grup genç bilgisayar korsanının hikayesini anlatıyordu. Jolie'nin canlandırdığı Kate Libby'se, neredeyse rol aldığı her filmde olduğu gibi Jolie'nin kişiliğinden derin izler taşıyan, erkeksi, sert mizaçlı bir bilgisayar korsanıydı. Film, Jolie'nin daha fazla kişi tarafından tanınmasını sağladı ve ona bir evlilik hediye etti. Ünlü yıldız, bu filmdeki rol arkadaşı Johnny Lee Miller'la sette bir gönül ilişkisine başlamış ve bu ilişki evlilikle sonuçlanmıştı.

Favori replik

Bir kızın yapması gereken bir işe asla bir oğlanı göndermemeli.

Gia (1998)

Karakter: Gia Carangi

Televizyon filmi olarak çekilen "Gia"da hayatı skandallarla dolu ünlü model Gia Carangi'yi canlandıran yıldız oyuncu, bir anda prestijli oyuncular liginde kendisine yer bulmuştu. Şüphesiz "Hackers" gibi ucuz filmlerin hemen ardından yılda iki-üç filmde birden rol alıp, Altın Küre ve Oscar adaylıkları kazanan bir oyuncu haline gelmek kolay iş değildi ancak Jolie bunu başarmıştı. Hem de kendi hayatıyla paralellikler taşıyan bir karakteri canlandırarak. Gia Carangi, özellikle cinsel tercihi ve uyuşturucu bağımlılığı nedeniyle çalkantılı bir yaşam sürmüştü. Üstelik gerçek bir moda efsanesiydi. Pek de başarılı görünmeyen filmi ayakta tutan en önemli şeyse Jolie'nin harika performansıydı. Zira bu performans kendisine Bir Televizyon Filmindeki En iyi kadın Oyuncu Performansı dalında Altın Küre kazandırdı.

Favori replik

Billy: Herhalde bir süper modelsiniz?
Gia: Neden böyle düşündün? Salak gibi mi görünüyorum?

Playing By Heart (1998)

Karakter: Joan

Lezbiyenlik maceraları, bıçak merakı ve agresif tavırları nedeniyle medya Jolie'nin üzerine "asi", "erkeksi", "marjinal" gibi birçok etiket yapıştırmıştı. Aslında bu klişe değerlendirmelerde kişiliğindeki nüanslar gözden kaçıyor, aktrise haksızlık ediliyordu. Bu noktada Jolie'nin oyunculukla ilgili en önemli motivasyonu rol yapmak suretiyle vaziyete isyan etmek, karakterindeki renkleri sergilemekti. Bunun en çok ön plana çıktığı filmlerden biriyse yine "Gia"nın çekildiği 1998 yılında gösterime giren "Playing By Heart" olsa gerek. Jolie sonunda gerçek yeteneğini ve karakterindeki renkleri sergileyebileceği bir rol bulmuştu. "Playing by Heart"ın Joan'ı, ne "Gia" kadar uçlarda gezinen bir roldü, ne de "Hackers" kadar asiliğini karikatürize eden bir yapıya sahipti. Los Angeles'ta yaşayan 11 insanın birbirine teğet geçen yaşam öykülerine odaklanan hikayedeki en renkli sima olarak anabileceğimiz Joan, Jolie'nin karakter oyuncusu olarak harikalar yaratabileceğinin bir simgesiydi adeta. Özellikle rol arkadaşı Ryan Philippe'le yakaladıkları uyum bir harikaydı.

Favori replik

Aşk hakkında konuşmak, mimarlık hakkında dans etmeye benzer...

Kemik Koleksiyoncusu The Bone Collector (1999)

1998 yılını, "Hell's Kitchen" ve "Pushing Tin" gibi kazalar hariçinde oldukça verimli geçiren Jolie, '99 yılında kariyerindeki en enteresan rollerden birine soyunmuştu. "Kemik Koleksiyoncusu", yatağa bağlı olarak yaşamak zorunda kalan bir seri cinayet uzmanıyla, içgüdüleri nedeniyle olaylara farklı yorumlar getirerek sonuca gidebilen sıradan bir polis memurunun öyküsünü anlatıyordu. Bu kez farklı olan, bu polis memurunun bir kadın olmasıydı. Başlarda, Jolie'nin üniforma giyip erkeksi görünüme bürünmesiyle, bir fetiş objesi olarak ortalıkta dolanacağı sıradan bir gerilim gibi görünen yapım, yine Jolie'nin rolüne getirdiği detaylarla farklı bir yapıya bürünmüştü. Rol arkadaşı Denzel Washington'ı gölgede bırakan Jolie, elinde ondan çok daha zengin bir malzeme olmasını da fırsat bilerek başrolü ele geçirmiş, Washington'ın oynadığı yatalak suç uzmanı Lincoln Rhyme'yi ikinci plana itmeyi becermişti.

Karakter: Amelia Donaghy

Favori replik

Rhyme: Kim olduğumu biliyor musun?
Amelia: Evet Akademi'deyken günlüğünüzü okumuştum.
Ryhme: Peki günlüğüm hakkında ne düşünüyorsun?
Amelia: Ben kitap eleştirmeni değilim ki bayım?

Bunalımdaki Kız/Girl, Interrupted (1999)

Angelina Jolie'nin oyunculuğuyla ilgili bir değerlendirme yaparken, onun 90'lı yıllara denk düşen gençlik dönemini iyi değerlendirmek gerekiyor. Daha önce de söylediğimiz gibi Jolie, izleyicisinden yaşamın ona miras bıraktıklarını gizlemiyor, bir karakterin arkasına sığınıp, başka biriymiş gibi davranmıyor, aksine karakteri eğip bükerek onu kendisinin bir parçası haline getiriyor ve bizlere kıyıda köşede gizlediği sırlarını sergiliyor. Bu da ona perdede ender rastlanacak bir samimiyet kazandırıyor. Kendisine En Iyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında Oscar ödülü kazandıran "Girl, Interrupted"taki Lisa Bowe rolüyse, Jolie'nin bu samimiyetinde zirve noktasına eriştiği karakterlerden biri. Özel bir klinikte yaşayan akıl hastası Lisa üzerinden, kendi karakterindeki binlerce rengi aynı anda sergileyen Jolie, adeta bu rol sayesinde bir devri de kapatıyor; kendisiyle ve kendisi hakkındaki tartışmalarla mücadele dönemi sona eriyor artık. Aktris, 2000'li yıllara, sektöre kendisini gerçek bir oyuncu olarak kabul ettirebilmiş olmanın rahatlığıyla giriyor. On çileli yılın ardından!

Karakter: Lisa

Favori replik

Eğer bu dünyada hiçbir işe sahip olamazsam, ben de profesyonel bir Cinderella olurum.

Karakter Sara Sway

60 Saniye/Gone In Sixty Seconds (2000)

Jolie'yi geniş kitlelere tanıtan filmin "Gone In Sixty Seconds" olduğunu söylemek mümkün. 1974 yapımı H.B. Halicki filminin yeniden çevrimi olan yapımda Nicolas Cage'le birlikte başrolü paylaşan Jolie, bir gecede yüz araba çalmak gibi imkansız görünen bir göreve hazırlanan ekibin arzu nenesi hüviyetindeki elemanı Sara'yı canlandırıyordu. Bu filmde Jolie'nin yapması gereken, göründüğü her sahnede izleyicinin kalp atışlarını hızlandırmaktı ve o da bunu beceriyordu. Hatta bazı anlarda, rol aldığı bu 118 dakikalık aksiyon filminden çok daha heyecan vericiydi. Aktris, kariyeri için geri adım da sayılabilecek bu kısa ama etkili rol sonrasında kadınsı yönüyle daha çok anılmaya başladı ve film başına aldığı ücrette epey bir artış oldu. Zira bu filmin hemen ardından gelen bir diğer başarısız aksiyon "Tomb Raider"dan yedi milyon dolar alacaktı...

Favori replik

Sence hangisi daha heyecan verici? Sevişmek mi yoksa araba çalmak mı?

Bay ve Bayan Smith/Mr. & Mrs. Smith (2005)

Karakter: Jane Smith

2000'li yılların ilk yarısını süper yıldız olma yolunda emin adımlarla ilerleyerek geçiren Jolie, bunun için kendisini pek de zorlamayan pahalı filmlerde rol almayı seçmiş, en çok kazanan kadın oyuncuların başında gelmeye başlamıştı. Yıllık gelirinin 20 milyon doların üzerine çıkmasıyla birlikte, medyanın gözü önüne daha çok çıkar olmuştu, ancak bu kez de başına başka bir iş açmıştı. "Bay ve Bayan Smith/Mr and Mrs Smith", aktrisin müstakbel üçüncü eşiyle tanışmasına vesile olacaktı. Bu filmde Brad Pitt'le birlikte, birbirlerini öldürmek için tutulan kan-koca iki suikastçıyı canlandırıyorlardı. Lakin Jolie ve Pitt'in sette başlayan ilişkileri, Pitt'in o dönemki eşi Jennifer Aniston'dan boşanması derken Jolie, kendisini 90'lı yılları aratmayan olayların ve medyatik tartışmaların ortasında buldu. Filmdeki hayli eğlenceli performansıysa, bu olayların yanında güme gitti.

Favori replik

Mutlu sonlar sadece bitmemiş hikayelerde olur.

Kirli Sırlar/The Good Shepherd (2006)

Bilgisayar oyunu uyarlamaları, aksiyon filmleri, kostüme filmler ve komedilerle geçirdiği 2000'li yılların ilk yarısında, oyunculuk namına yeter düzeyde tembellik eden Jolie, nihayet 2006 yılında yeteneğini yeniden sergileyebileceği nispeten daha derinlikli bir role kavuşmuştu. Usta aktör Robert De Niro, hem yönetip hem de oynadığı "Kirli Sırlar/The Good Shepherd"da bizlere Angelina Jolie'nin bir kara film figürü olarak nasıl görüneceğine dair ipuçları vermişti. Yardımcı bir rolde olsa da, Jolie'yi bu ağır tempolu casus filminde izlemek, ondaki eski dönem yıldızlarına has ışıltıya şahit olmak gerçekten keyif vericiydi. Jolie filmde Matt Damon'ın canlandırdığı ana karakter Edward Wilson'ın kız arkadaşı ve senatör John Russell'ın kızı Margaret'i canlandırıyordu.

Karakter: Margaret Russell

Favori replik

Edward Wilson: Ne yaptığımı kimseye söylememelisin!
Clover Wilson: Ne yaptığını mı? Ne yaptığını bilmiyorum ki? Bir hayaletle yaşıyorum.

A Mighty Heart (2007)

Karakter: Mariane Pearl

Mariane Pearl, Amerikalı gazeteci kocası Daniel Pearl'le birlikte Afganistan'da görev yapan binlerce gazeteciden biridir. Mariane'in hamileliği ilerlediği sırada Pakistan'a taşınan çift, burada yaşamını sürdürürken Daniel önemli bağlantıları olan İslami liderlerden Şeyh Gilani'yle bir görüşme ayarladığını söyleyerek bir gece ortadan kaybolur. Bir daha geri dönmeyen Daniel, ardında hamileliğine aldırmadan onu arayacak olan Mariane'ı bırakmıştır... Gerçek bir olayı konu eden bu filmde Michael Winterbottom'la çalışma şansı bulan ve kariyerinde ikinci kez gerçek hayattan bir karakteri canlandıran Jolie, Küba asıllı bir Amerikalı olan Mariane Pearl rolünde hayli farklı, minimalist bir performans sergilemeyi başarmıştı. Bu rolüyle uzun süre sonra ilk kez bir Altın Küre adaylığı kazanan aktrisin eşi Brad Pitt'se filmin yapımcılarından biriydi ve Daniel Pearl'ün hikayesini CNN'de izledikten sonra filmi yapmaya karar vermişti.

Favori replik

***(Etrafındakilere)* Fidyeciler insanları korkutmaya çalışır. Beni korkutamadılar, sizi de korkutmasınlar!**

Wanted (2008)

Timur Bekmambetov'un yönettiği ve görsel zenginliğiyle dikkat çeken bu aksiyon filminde Jolie, 2000 yapımı "60 Saniye/Gon In Sixty Seconds"dekine benzer bir rolde karşımıza çıkıyor. Bir suikast timinin içinde yer alan gözü pek tetikçi Fox'u canlandıran Jolie, sonradan ekibe katılacak olan çömez Wesley'nin (James McAvoy) mentorluğunu üstleniyor ve yıldız oyuncu adeta "60 Saniye/Gone In Sixty Seconds" filminde zaman zaman ikinci plana düşmüş olmasının öcünü çıkarırcasına sürekli olarak başroldeki Jamex McAvoy'dan rol çalıyor. Kimi zaman beyaz bir gece elbisesi içindeki endamı, kimi zaman da çırılçıplak sırtıyla...

Karakter: Fox

Favori replik

Birini öldür, binlercesini kurtar.

Acılara dair bellek tazelemesi

MÜJDE IŞIL

Tomris Giritlioğlu yaklaşık 10 sene ara verdiği sinemaya "GÜZ SANCISI" ile geri döndü. 1955 yılında geçen ve bir Türk genci ile Rum kızı arasındaki aşkı konu olan filmin arka fonunda ise 6-7 Eylül olayları var.

Yılmaz Karakoyunlu'nun aynı adlı romanından uyarlanan "Salkım Hanım'ın Taneleri", azınlıklara ekonomik alandan el çektiren Varlık Vergisi'ni gündeme getirmiş; tarihimizde kara bir leke olarak yer eden bu olayın siyasi ve iktisadi açıdan sonuçlarını tartışmaya açmıştı. Bu filmden sonra sinemaya uzunca bir ara verdi Tomris Giritlioğlu. Birçok popüler TV dizisinin yapımcılığını ve proje tasarımcılığını üstlendi. Yaklaşık 10 sene sonra ise yine Yılmaz Karakoyunlu'nun bir romanından yola çıkarak, yine Etyen Mahçupyan tarafından senaryolaştırılan ve yine azınlıklar açısından karanlık bir süreci anlattığı "Güz Sancısı" ile sinemaya geri döndü.

"Güz Sancısı"nın evveliyatı 2002 yılına kadar uzanıyor. O sıralarda bu film için ön hazırlık yapılmış; oyuncu kadrosu için de Emre Kınay, Erdal Özyağcılar, Güven Hokna ve Uğur Polat'ın adı geçmişti. Bütçe yetersizliği nedeniyle ertelenen proje nihayet 2008 yılında hayata geçti. Konusu 1955 yılında geçen "Güz Sancısı"nın merkezinde milliyetçi, zengin bir toprak ağasının idealist oğlu olan Behçet (Murat Yıldırım) ile karşı komşusu Rum Elena'nın (Beren Saat) aşkı yer almakta. Babasının etkili kimliğinin gölgesinde kalmış bir genç olan Behçet'in en büyük hedefi onun telkinlerine uyarak siyaset dünyasında

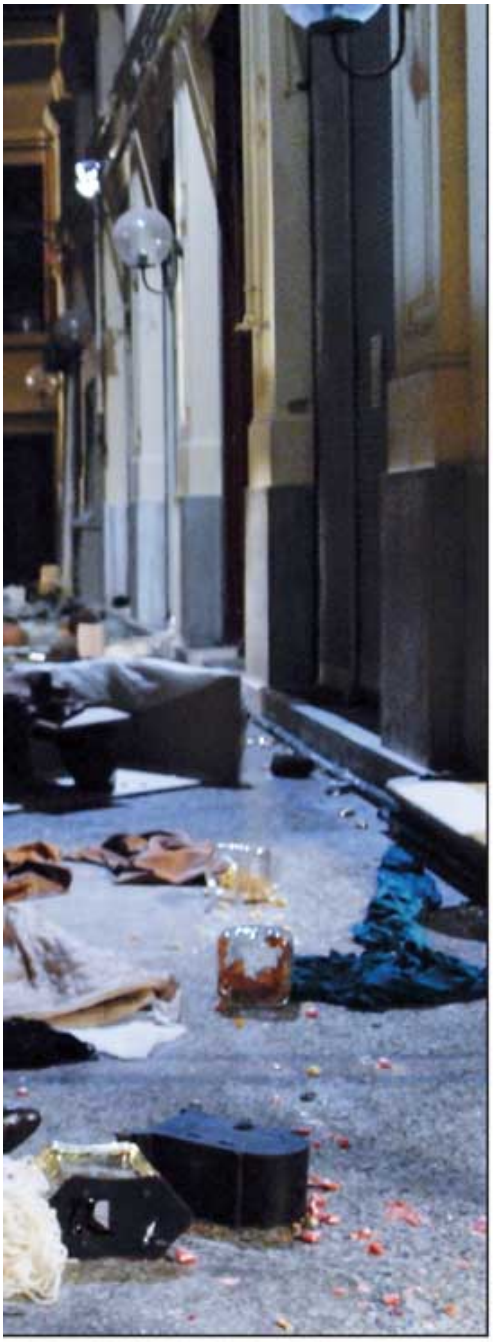

Tomris Giritlioğlu

yer almak ve yükselmek. Behçet, Türk milletinin Batılılar tarafından abluka altına alınmış olduğunu, bu durumun da Kıbrıs'ta açıkça ortaya çıktığını düşünmektedir. Bu sırada, babaannesi tarafından üst düzey bürokratlara sunulan fahişe Elena'ya aşık olan genç adamın sevgilisine kavuşması, gergin siyasi ortamda çok zordur. Zira bu iki sevgili, aşkın topraklarında aynı yerde dursalar da yaşadıkları ülkenin topraklarında farklı taraftadır.

Tomris Giritlioğlu'nun tanımlamasıyla 'yaşadıkları aşkla değişen ve başkaldırmayı öğrenen' iki sevgilinin öyküsünü anlatan "Güz Sancısı"nın arka fonunda 6-7 Eylül olayları var. Söz konusu olaylar, Varlık Vergisi gibi azınlıkların ekonomik alandan çekilmesine neden olmuş bir hareket, daha doğrusu provokasyon olarak tarihimize geçti. Demokrat Parti iktidarı sırasında, Kıbrıs'ta Türkler'e yönelik saldırılar artıp kan dökülmeye başlayınca İngiltere, Türkiye ve Yunanistan'ı karşılıklı görüşmeye davet etmiş; bunun neticesinde iki ülkenin katılımıyla 29 Ağustos 1955'te Londra Konferansı başlamıştı. Görüşmeler devam ederken Atatürk'ün Selanik'teki evine bomba atıldığı haberi yayıldı ve İstanbul Ekspres gazetesi bu haberi manşetten duyurdu. Amaç, Yunanlılar'ı Ata'nın evine saldırmış gibi gösterip, dünya kamuoyunda ve devam eden konferansta Türkiye'nin elini güçlendirmekti. Galeyana gelen halkın ve bazı provokatörlerin oluşturduğu kalabalık, çoğunluğu Rum vatandaşlara ait olan Beyoğlu'ndaki mağazalara saldırdı. 6 Eylül'de başlayan olaylar neticesinde, sadece birkaç saat içinde savaş alanına dönen Beyoğlu sokakları, Rumlar'a ait talan edilmiş kumaş ve benzeri mallardan görünmez hale geldi. 7 Eylül'de ilan edilen sıkıyönetimle son bulan olaylar sonucunda 3 kişi öldü, 5000 civarında dükkân ve gayrimüslimlere ait 70'ten fazla ibadethane tahrip edildi. Bu tarihten sonra Rum nüfus ülkeyi yavaş yavaş terk etmeye başladı; çoğunluğunu Rumlar'ın işlettiği Beyoğlu'ndaki dükkânlar, tıpkı Varlık Vergisi neticesine benzer şekilde, el değiştirerek Türkler'in oldu.

Tomris Giritlioğlu "Suyun Öte Yanı" ve "Salkım Hanım'ın Taneleri"nden sonra bir kez daha azınlık sorunlarına yer verdiği "Güz Sancısı"yla, kendi deyimiyle 'birarada yaşama duygusunu güçlendirmeyi' amaçlayan üçlemesini de tamamlamış oldu. Yönetmen, bugünün Beyoğlu'nda 1955 yılını canlandırmakta zorlandığını özellikle belirtiyor. Film için yapılan hazırlıklar da bunu belgeliyor. Çekimlerin yapıldığı sokaklar 1 ay süren yoğun bir çalışmayla o yılı birebir yansıtan, yaklaşık 10.500 metrekare Arnavut kaldırımıyla döşendi. Yağma sahnelerinde ise yaklaşık 6.000 metre kumaş ve 1.135 metrekare cam kullanıldı. Tünel Meydanı 5 gün boyunca, aralıklarla, insan trafiğine kapatıldı.

Kendi tercihi doğrultusunda, yüz yüze görüşmek yerine e-posta yoluyla yaptığımız röportajda filmiyle ilgili sorularımızı yanıtlayan Tomris Giritlioğlu, sinemaya neden bu kadar uzun süre ara verdiğini, "Güz Sancısı"nın ortaya çıkış ve uzun bir süreci kapsayan tamamlanış öyküsünü detaylarıyla anlattı.

"Salkım Hanım'ın Taneleri"nden sonra sinemaya uzun bir ara verdiniz. Bu süre zarfında çekmeyi düşündüğünüz başka sinema filmi

"Güz Sancısı" Beren Saat'in ilk sinema filmi. Rol arkadaşı Murat Yıldırım'ı ise daha önce "Araf"ta izlemiştik.

Talan edilmiş sokak görüntüleri için filmde 6000 metre kumaş kullanılmış.

projeleri oldu mu yoksa sonraki film hep "Güz Sancısı" mıydı?

İlk kez sinemaya bu kadar uzun bir ara verdim. Çünkü bütün ruhumla "Güz Sancısı"nı çekmek istiyordum. Hatta beş yıl önce iki ay ön hazırlık yapıldı. Ancak yapımcılığı vaat eden şirketin filme gereken bütçeyi karşılayamayacağını anlayınca prodüktör Bahadır Atay ile filmi durdurduk ve benim özel kanallardaki dizi serüvenim başladı. Dizilerden kazandığım parayla "Güz Sancısı" için bir fon oluşturmaya başladım. Ancak parayla ilişkisi çok zayıf bir insan olduğum için birikimim bu filmin bütçesini karşılamaya yetmiyordu. Ben böyle zorlu bir çabalama içindeyken imdadıma Kenan Tekdağ yetişti. Kenan Bey, Hatırla Sevgili projesinin de 'babası' diye tanımladığımız çok cesur, zeki ve duyarlı bir yönetici... Kurmuş olduğu C Film, "Güz Sancısı"nın yapımcılığını üstlendi. Ve bana son derece konforlu çekim imkânları sundu.

2002'den beri gündemde olan "Güz Sancısı"nın ertelenmesinin tek nedeni maddi sorunlar mıydı?

Tamamen maddi sorunlar nedeni ile ertelendi "Güz Sancısı". Hatta ben yıllarca hiç çekme umudum olmadığı için Etyen Mahçupyan ile iki yıl süresince yazmış olduğum senaryoya dokunmadım bile. Sonra çekme umudu belirince Etyen Mahçupyan ve Hatırla Sevgili'nin senaristi Nilgün Öneş bir yıl boyunca senaryo üzerinde yeniden çalıştılar.

Sinemaya uyarlamak için Güz Sancısı'nı seçmenizin nedeni neydi? Hikâyede sizi etkileyen ne oldu?

"Salkım Hanım'ın Taneleri"nin çekimine başlamadan önce Güz Sancısı romanını bir sonraki film olarak seçmiştim zaten. Romanda beni en çok etkileyen, genel atmosferi, güçlü karakterleri ve bu karakterlerin yaşadığı acıydı. Güz Sancısı aslında etkileyici bir aşk hikâyesi... Beni bu aşk hikâyesini sinemaya aktarmaya en çok iten neden, biri babasının diğeri babaannesinin boyunduruğunda yaşamaya alışmış iki insanın yaşadıkları aşkla değişmeleri ve başkaldırmayı öğrenmeleriydi.

Son yılların popüler TV dizilerinin özellikle de dönem dizilerinin yapımcılığını ve proje tasarımcılığını yapmanız, içerik açısından "Güz Sancısı" için bir ön hazırlık oldu mu?

İçeriksel açıdan dizilerde proje tasarımcılığı yapmam "Güz Sancısı" için bir ön hazırlık oluşturmadı. Çünkü ben altı yıl önce de bu filmi çekmeye hazır bir yönetmendim ancak beni sinemadan mahrum kılan, bu altı yıl ve bu kadar

televizyon dünyasının içinde olmak beni pek çok açıdan geliştirdi. Bunun en önemlisi galiba seyirciyi ve seyircinin taleplerini daha yakından tanımak oldu.

Beren Saat, Murat Yıldırım gibi sizin yapımcılığını ya da proje tasarımcılığını yaptığınız dizilerde oynayan, çoğunlukla da sizin meşhur ettiğiniz oyuncular başrolde yer alıyor filminizde. Özellikle başrol oyuncularını TV'den seçmenizin özel bir nedeni var mıydı?

"Güz Sancısı"nın bütün karakterlerini büyük bir titizlikle, oyunculuklarına çok güvendiğim sanatçılardan seçtim. Sinema ve TV oyunculuğunu hiçbir zaman ayırt etmedim. Filmde yer alan oyuncu kadrosu inançla ve güvenle oynadılar. Zaten pek çoğu yıllardır bu filmi bekliyorlardı.

"Suyun Öte Yanı" ve "Salkım Hanım'ın Taneleri"nden sonra "Güz Sancısı", azınlıklar temalı bir üçlemenin son halkasını mı oluşturuyor?

Yaptığım bu üçlemede anlattığım her hikâye sadece azınlıkları ilgilendirmiyor; bu topraklarda yaşayan insanlara ve acılara dair bir bellek tazelemesi denilebilir. Bir anlamda bu üç film birarada yaşama duygusunu güçlendirmeyi ve bir temel cümleyi hedefler: "Farklılıklarımız zenginliğimizdir, insanidir ve bize dairdir."

Söz konusu üç filminizde de azınlıkların sorunlarıyla ilgili hikâyeler anlatıyorsunuz. Azınlık hikâyeleri neden ilginizi çekiyor?

Sinemada beni en çok bu ülkede yaşanan insan hikâyeleri ve siyasetin onlar üzerindeki izleri ilgilendiriyor. Zaten ben kendimi bir anlamda "azınlık" diye nitelendirilen vatandaşlardan farklı görmüyorum. Müslüman olmama karşın duruşum ve siyasi inançlarımla zaman zaman azınlıkta olmak duygusunu yaşıyorum ve biliyorum ki ülkemizde azınlıklara karşı yapılanlar aslında çoğunluğun farkında olmadan kendi kendilerine yaptığı şeyler…

"Güz Sancısı" da "Salkım Hanım'ın Taneleri" gibi Yılmaz Karakoyunlu'nun romanından Etyen Mahçupyan tarafından senaryolaştırıldı. Filmde romana sadık kalındı mı, neler değiştirildi?

Edebiyat cümlelerin gücüne, sinema ise görselliğe dayalı sanat… Bir romanı sinemaya uyarladığınız zaman roman yazarının yönetmenle ilişkisi çok önemlidir. Yılmaz Karakoyunlu benim için çok önemli bir kültür insanı… Onun yazdığı her eseri sinemaya uyarlayabilirim çünkü romanlarında yarattığı kahramanların hikâyelerini çok güçlü atmosferlere dayandırarak yansıtıyor. Bir de ortak bir yanımız var. Yaratı sürecini ülkenin sancılı dönemleriyle buluşturmayı o da seviyor benim gibi. Güz Sancısı'nı senaryolaştırırken romanın ruhunu ve özünü zedelemeden değişiklikler yapıldı. Senaryo bu altı yıllık süreç içinde tam 12 kez revize edildi. Her yeni yazım, Yılmaz Bey'e sunuldu ve onun onayı alındı.

"Güz Sancısı"nın büyük bölümü Beyoğlu'nda çekildi. 1955'in atmosferini ve 6-7 Eylül gününün yağmalanmış Beyoğlu görüntüsünü nasıl yarattınız?

Aslında bugünün Beyoğlu'nda 1955'i canlandırmak bir çılgınlıkmış. Bunu filme başladıktan sonra daha da iyi kavradım. Ancak her biri bir filmin tek başına sanat yönetmenliğini yapabilecek yetenekte üç yaratıcı insan (Nilüfer Giritlioğlu, Naz Erayda, Erol Taştan) kariyerlerini ve egolarını bir kenara iterek bu film için biraraya geldiler. C Film ve yapımcılarımız Bahadır Atay ve Fatih Enes Ömeroğlu büyük bir özveri ile çalıştılar. En büyük şansım, filme çok inanan ve yıllardır bu filmi çekme çabamı bilen büyük bir ekibin kocaman yürekleriydi. Ayrıca Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan ve bütün ekibi, Beyoğlu atmosferinin oluşturulmasında yapım ve sanat ekibine ve dolayısıyla bana çok destek oldular.

"Salkım Hanım'ın Taneleri"nden sonra Varlık Vergisi ve Hamidiye Alayları çokça tartışılmıştı. Size göre "Güz Sancısı" da 6-7 Eylül üzerine geniş bir tartışma platformu yaratacak mı?

Filmde babaanne Behçet'e 'Seni tanıdım ben… Sen sadece seyircisin bu hayatta' der… Filmin temel cümlelerinden biridir bu… Hayata sadece seyirci kalmak ya da kalmamak… Bu nedenle filmin çıkaracağı muhtemel tartışmalardan ziyade beni, filmi seyreden seyircinin üzerinde bırakacağı duygu ve biraz da kendisiyle hesaplaşması ilgilendiriyor.

"Güz Sancısı"ndan sonra hayata geçirmeyi planladığınız yeni film projeleri var mı?

Yeni bir projeye hazırlanıyorum… Adı henüz belli değil… Bir otobüs dolusu insan ve onların Orta Anadolu'nun bir şehrinde yaşadıkları 'yangını' anlatmaya çabalayacağım.

Elena'nın babaannesini canlandıran Zeliha Berksoy, 20 yıl aradan sonra ilk defa bir sinema filminde rol aldı.

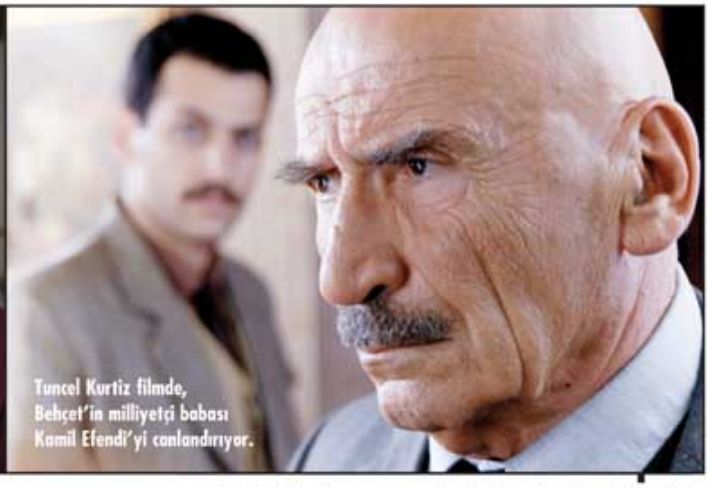

Tuncel Kurtiz filmde, Behçet'in milliyetçi babası Kamil Efendi'yi canlandırıyor.

Tarih farklı gelişebilir miydi?

II. Dünya Savaşı tüm hızıyla sürerken, Almanya'nın Adolf Hitler'den kurtulması gerektiğine inanan bir avuç askerin, başarısızlıkla son bulan suikast girişimini anlatan "OPERASYON: VALKYRIE" (Valkyrie) Bryan Singer'ın imzasını taşıyor. Başrollerinde Tom Cruise, Kenneth Branagh ve Bill Nighy'nin rol aldıkları yapım, tarihi gerçeklerden bağını koparmayan yüksek tempolu bir gerilim.

EBRU ÇELİKTUĞ

"**Operasyon:** Valkyrie", üzerinde epeydir kara bulutların gezdiği zorlu bir projeydi ve sonunda gerçekleşti. Yönetmen Bryan Singer, "X-Men" serisi ve "Süpermen Dönüyor" gibi büyük ve yorucu projelerin ardından, epeyce ileri bir tarihe ertelenen Süpermen'in devam filmine kadar, daha küçük çapta bir projenin arayışı içerisindeydi. Bu sırada, çocukluk arkadaşı ve "Olağan Şüpheliler"ın senaristi Christopher McQuarrie ile Nathan Alexander'ın yazmakta oldukları bir II. Dünya Savaşı senaryosunu okuduğunda adeta büyülendi ve hemen projeye dahil

Valkyrie Operasyonu'nun başarıya ulaşmasına ramak kalmıştı.

oldu. (McQuarrie, başka bir proje için 2002 yılında gittiği Berlin'de, Stauffenberg ve olayın geçtiği Bendlerblock binasından çok etkilenmiş ve "Operasyon: Valkyrie"nin temeli böylece atılmıştı). Zaten çok sevdiği II. Dünya Savaşı dönemine büyük merak duyan Singer, Willliam L.Shirer'ın, Nazi Almanyası hakkında bugüne dek yazılmış en başarılı tarih kitaplarından biri olarak nitelendirilen üç ciltlik "Nazi İmparatorluğu: Doğuşu, Yükselişi ve Çöküşü"nü başucu kitabı haline getirdi. Hitler'in korumalarından biriyle tanışmasıysa, birinci elden detaylı ve önemli bilgilere ulaşmasını sağladı. Singer'ın varlığı, senarist ikilinin de işine yaradı çünkü Singer'ın projeye dahil olduğu ana kadar, hiçbir yapımcı projeye prim vermezken, başarılı yönetmenin adını duyduklarında neredeyse senaryoyu okumadan kapılarını açtılar. Başrolünde Tom Cruise'in yer almasıysa filmin Almanya'da çekilmesini tehlikeye atan en önemli unsurdu ilk başta. Alman hükümeti ve Claus Von Stauffenberg'in ailesi, Scientology tarikatından olan Cruise'e karşı çıkıyor ve bu tarikatın inançlarına sahip birinin, Claus Von Stauffenberg gibi, Nazi karşıtı, Hitler'e suikast düzenleme cesaretini göstermiş bir direnişçi askerin hayatını oynamasından rahatsızlık duyuyordu. Stauffenberg'e özellikle profilden fazlasıyla benzerlik gösteren Cruise'un ise, tek gözü bantlı fotoğrafları internet sitelerinde dolaşmaya başlamıştı bile. Bu durum ve yarattığı aksaklıklar vizyon tarihinin dört-beş kez değişmesine ve sürekli ileri bir tarihe ertelenmesine neden oldu tabii. Yönetmen Bryan Singer ve stüdyonun, özellikle hassasiyet gösteren Savunma Bakanlığı başta olmak üzere Alman hükümetini projeye ikna etme çabaları başarıyla sonuçlandı ve Berlin'in olayların geçtiği tarihi mekanlarında çekimlere başlandı. Kendisine dünya çapında başarı kazandıran modern kara film örneği "Olağan Şüpheliler"den sonra ilk kez senarist Christopher McQuarrie ile bir araya gelen Bryan Singer'ın filmdeki en büyük amacı hikayenin gerilim yönüyle tarihi dram yönü arasındaki dengeyi bozmamak olmuş. Hikayenin tarihi önemi bir yana, taşıdığı gerilimi filme aktarmak ve bunun hızını düşürmemek Singer'ı fazlasıyla meşgul etmiş. Film, kabaca iki bölüme ayrılmış denebilir. İlk bölüm, tarihi suikaste giden yolu adım adım anlatıyor. İkinci bölümse suikast günü olup bitenlere yoğunlaşıyor. İlk kez böyle bir dönem filmine imza atan Singer: "Her zaman Nazi Almanyası'nı merak etmişimdir. Daha önce Stephen King'in romanından esinlenerek çektiğim 'Apt Pupil' ve ilk 'X Men'deki toplama kampı sahnelerinde döneme dair bir şeyler söylemek istemiştim; ama 'Operasyon: Valkyrie', bir ülkeyi ve hatta dünyanın bir bölümünü mahveden bir adam ve onu durdurmaya kararlı bir başkasıyla ilgili son derece gerçekçi tasvirlere dayanan, ileri seviyede bir film ve bir şans oldu. Daha gençken, Hitler'i öldürmeye çalışan Almanlar'la ilgili bir şeyler öğrenmiştim. Stauffenberg ve Olbricht'i özellikle bilmiyordum ama bombalı bir valizden bahsedildiğini duymuştum. Bu benim için çok önemliydi; Nazi olmayan Almanlar'ın da varolduğunu, birilerinin Hitler'e karşı olduğunu öğrenmek yani." Aslında daha önce de 20 Temmuz Suikasti ile ilgili filmler çekilmişti. Mesela "Desert Fox", "Night of the Generals", "Winds of War" ve televizyon filmleri "Plot to Kill Hitler" ve "Stauffenberg" gibi. Senarist Christopher McQuarrie, bu filmlerin asıl öykünün değişik yönlerine odaklandığını ve bazılarında 20 Temmuz Suikasti'nin sadece bir yan öykü olarak ele alındığını söylüyor: "Biz tamamen 20 Temmuz'a odaklanmayı başardık. Diğer yapımlara göre olayla ilgili çok daha fazla ayrıntıyı işledik. Tüm bu

Bryan Singer ve Tom Cruise sette.

Albay Claus von Stauffenberg (Tom Cruise) ve General Friedrich Olbricht operasyonu büyük bir gizlilikle yürütmüştü.

filmlere baktığınızda, ayrı ayrı seyrettiğinizde bir bütüne ulaşabiliyorsunuz ancak. Bazılarında, göz bantının farklı göze takıldığını görüyorsunuz. Bir filmde Albay'ın, parmakları yerine tek kolunu yitirdiğini görüyorsunuz mesela. Oysa bizim filmimizde, her ayrıntı, doğru bir şekilde bir araya geliyor. Stauffenberg'in bombasının fitilinden odasındaki lambalara kadar her şey doğru ve yerinde."

Almanya'nın gururu

"Operasyon: Valkyrie"de Tom Cruise'un canlandırdığı Albay Claus Von Stauffenberg kimdi peki? Her şeyden önce, Almanya'nın en bilinen aristokrat ailelerinden birinin üyesiydi. Paranın ve ailenin saygınlığının yarattığı bağlantıların sonucunda iyi bir eğitim görmüştü. 1930'da bir aile geleneği olarak o da orduya katıldı. Bu yıllar Hitler'in Nazi rejiminin de güç kazandığı yıllardı. Her ne kadar rejimin din ve azınlık konusundaki ayrımcılıklarına katılmıyorsa da ateşli bir milliyetçi olarak Polonya'nın işgaline itirazı olmadı. Ama savaş ilerledikçe, giderek daha fazla şiddete tanık oldu ve Hitler'e olan inancı sarsıldı. Kendi ahlaki ve dini inançları sayesinde bu şiddetin içinde bulunmaktan kurtuldu. Ve bir süre sonra da Hitler'in faşist rejimine karşı kurulan bir yeraltı örgütünün, Alman Direnişçileri'nin arasında yerini aldı. Ama 1943'te Afrika cephesinde başına son derece trajik bir şey geldi: Müttefiklerin bombalaması esnasında bir gözünü ve ellerinin yedi parmağını kaybetti. Kendisiyle ilgili kaynaklarda, bu durumun hiçbir şekilde Albay'ı olumsuz yönde etkilemediğine ve başına gelenleri mizah duygusuyla karşıladığına değiniliyor. Almanya'ya döndüğünde de ordunun kendisi gibi düşünen diğer askerleriyle birlikte Valkyrie Operasyonu'nu planlamaya başladı. Plan iki safhadan oluşuyordu: Önce Hitler'e bir bombalı valizle suikastte bulunulacaktı. Sonra da hükümetin kontrolü ele geçirilecek; Gestapo ve SS'ler saf dışı bırakılacaktı. Her şey Hitler'in katline bağlıydı; zira Alman ordusundaki her asker diktatörlerine yeminle bağlanmışlardı ve bu bağı yok etmenin tek yolu Hitler'in ölümü olacaktı. Tabii bu hiç de kolay değildi. Hitler çok iyi korunuyordu çünkü dünyanın en nefret edilen diktatörü olduğundan iç ve dış güçlerce kendisine karşı çok sayıda komplo düzenleniyordu. Bu nedenle, Hitler'in ne yapacağını, nereye gideceğini tahmin etmek son derece güçtü. Üstelik Gestapo gibi dünyanın en ileri ve acımasız gizli güvenlik kurumuna sahipti. Komplocular çok gizli ve sabırlı davranmak zorundaydılar. Sonunda 20 Temmuz'da, Stauffenberg ona yaklaşma ve bombalı bir valizi yakınına bırakabilme fırsatını yakaladı. Patlama gerçekleşti ama Hitler, masanın kendisine siper olması nedeniyle ufak yaralanmalarla suikastı atlattı. Stauffenberg ise, suikastın başarısından emin, Berlin'e, planın ikinci bölümünü uygulamak üzere uçtu. Sonrası malum; tüm komplocular tutuklanıp infaz edildi. Tabii Hitler'e bu derece yaklaşmak ve neredeyse planın başarıya ulaşması bugün bakıldığında gerçekten de mucizevi bir olay. Gerek Stauffenberg'ün insanları ikna edip komploya katılmalarını sağlaması ve bu süreçte yakalanmaması; gerekse geriye kalan üç parmağıyla bombayı hazırlaması şüphesiz başlı başına hayranlık uyandırıcı. Bu nedenle Almanlar için de gerçek bir halk kahramanı ve son derece saygın bir asker.

Tom Cruise'e tepki

Projenin şüphesiz en tartışmalı ve olaylı ismi durumundaki Tom Cruise, senaryoyu okumayı bitirdiğinde ellerini terletecek kadar heyecan yaşadığını söylüyor röportajlarda. Singer ve McQuarrie'nin işbirliğine övgüler yağdıran ve tabii Scientology tarikatı üyesi oluşunun getireceği rahatsızlıkları öngörmeden projeye evet diyen Cruise'un bu konuda başı oldukça ağrıdı. Almanya'daki pek çok kişi için bu tarikata üye birinin kendi ulusal kahramanlarını canlandıracak olması son derece yanlıştı ve bu durum pek çok protestoya yol açtı. Hatta bu konuda Alman Protestan Kilisesi'nin başındaki Thomas Gandow, işi, tarikatı faşizmle karşılaştırıp Cruise'u da tarikatın Joseph Goebbels'i olarak tanımlamaya kadar vardırdı! Claus Von Stauffenberg'in oğlu Berthold Von Stauffenberg de Tom Cruise'a en fazla karşı çıkanlardan biri olarak, "Ellerini babamın üzerinden çekmeli!" şeklinde ifadelerde bulundu. Tabii bu katı tutumlara karşı Tom Cruise'u savunan ve sadece inançları

yüzünden bu sertlikte yargılanmasına karşı çıkanlar da olmadı değil. Hollywood'un A sınıfı oyuncularından olmasının yanında, tartışmalı Scientology tarikatına üye oluşunun da etkisiyle kariyerinde durgunluk dönemine giren Tom Cruise'un Albay Von Staeffenberg'e olan fiziksel benzerliği gerçekten de çarpıcı. Öte yandan, tek gözü bantlı ve sadece üç parmağını kullanan bir karakteri doğallıkla perdeye yansıtma konusunda bir oyuncu olarak riskli bir adım attığında herkes birleşiyor. Göz, bir oyuncunun da en önemli enstrümanı ne de olsa ve tek gözü kapalı oynamak da kişinin algı ve sezgi derinliğini olumsuz anlamda etkiliyor. Filmin ilk deneme gösterimlerinden sonra Cruise'un özellikle bu fiziksel handikapları tıpkı Von Stauffenberg'in doğal kabullenişine benzer şekilde perdeye aktardığı söylendi. Kenneth Branagh, Tom Wilkinson, Terence Stamp ve Bill Nighy gibi oyuncuların varlığı da şüphesiz filme güç katan unsurlardan biri durumunda.

Alman hükümeti, 20 Temmuz Suikasti'ne ev sahipliği yapan Bendlerblock binası başta olmak üzere, olayların geçtiği özgün mekanlarda çekim yapılmasına önce izin vermedi. Her ne kadar bu kararın altında Tom Cruise'u başrolde görmek istememeleri yatsa da, bu tarihi binanın bir matem ve hatırlanma yeri olarak kalması gerektiği ve eğer bir film setine dönüşürse, saygınlığının azalacağı yönündeki görüşler de etkiliydi. Bu yasaklama kararı Bryan Singer'ı gerçekten de şoke etti, çünkü gerçek mekanlarda çekim yapmanın filme katacağı nitelikten vazgeçmek istemiyordu. Ama United Artists yetkililerinin Alman hükümetiyle yaptığı sayısız görüşmenin ardından filme ilişkin pek çok yanlış kanı ortadan kaldırıldı ve sonunda, Alman hükümeti, istenen mekanlarda çekim iznini verdi. Aslında, başından beri projeye fazlasıyla hoşgörüsüz baktıklarının farkına varmışlardı. Ne yazık ki, Bendlerblock içerisindeki son derece zorlu çekilen dövüş sahnelerinin bir kısmı kurgu esnasında, yanlış bir kimyasal kullanılması sonucunda tahrip oldu ve sahneler yeniden çekilmek zorunda kaldı. Bryan Singer, "X-Men" ve "Süpermen Dönüyor"u çekerken de bazı spekülasyonlarla mücadele etmiş olduğundan Tom Cruise'la ilgili tepkilere biraz antrenmanlı olduğunu belirtiyor röportajlarında: "Bunlar benim için sürpriz olmadı ama üzerinizde bir ağırlığa neden olduğu kesin. Fazladan bir stres ve sorunla karşılaştık, çünkü sonuçta tüm Almanlar'ın beklentisi bu hikayenin en iyi şekilde anlatılmasıydı. 'X-Men'i çekerken spekülasyonları okuduğumda, kendime, bu insanlar için yapacağım en iyi şeyin harika bir film ortaya çıkarmak olduğunu hatırlattım hep. Onların akıllarından geçenler konusunda yapabileceğim hiçbir şey olamazdı. Bu projede de öyle. Ben Hitler değilim. Bu dedikoduları yok edemem. Ben insanların filmi görmesini istiyorum. İnsanların yargılamadan önce görmeleri gereken bir film bu. Biraz patlamayla açılıyor ve sonra küçük bir saat tıklamaya başlıyor; film gitgide daha da hızlanıyor ve bu son kareye kadar devam ediyor. Ve Tom Cruise ile Adolf Hitler'i yüz yüze görüyorsunuz!"

II. Dünya Savaşı'nın az bilinen ama en ilginç olaylarından birini konu alan "Operasyon: Valkyrie", gerek kadrosu gerekse seyirciyi sürekli istim üstünde tutan gerilimiyle -her ne kadar trajik sonu bilinse de- ilgiyle izlenecek bir film ve ayrıca sezonun en iddialı yapımlarından biri.

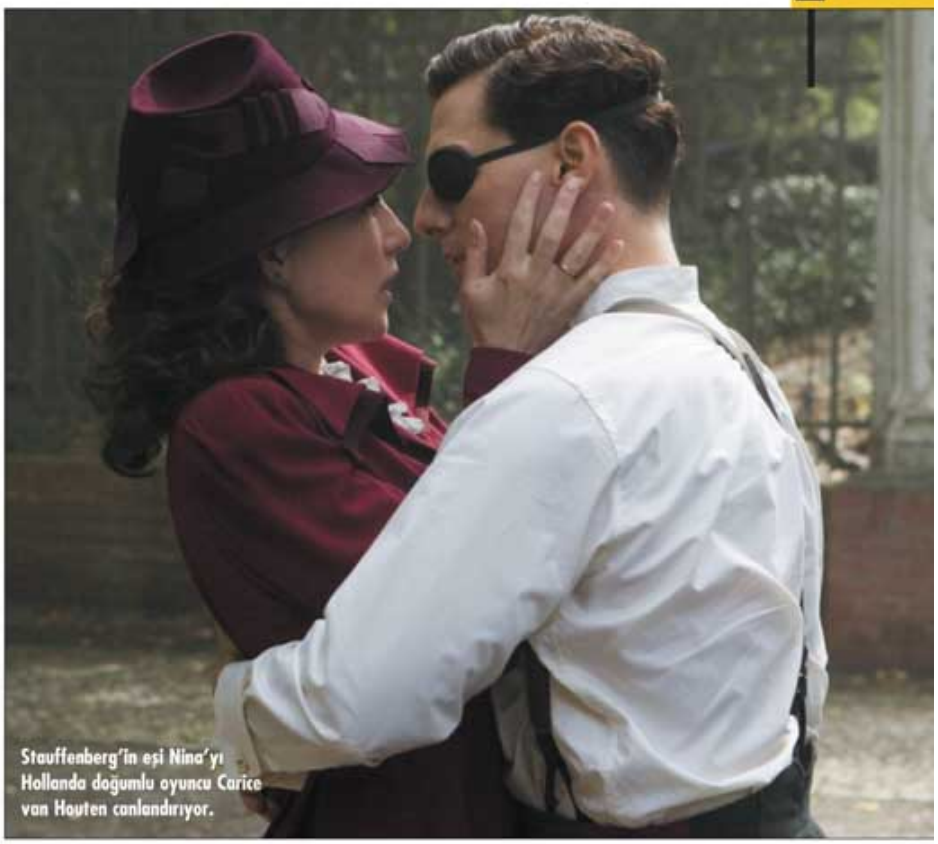
Stauffenberg'in eşi Nina'yı Hollanda doğumlu oyuncu Carice van Houten canlandırıyor.

Unutmanın hatırlattıkları

EBRU ÇELİKTUĞ

Alzheimer hastası bir anne ve üç çocuğunun ilişkileri ekseninde, modern hayatın dayattığı yalnızlığı, iletişim sancılarını, orta sınıfın yaşadığı bunalımları ve toplumsal bellek kaybını mercek altına alan "PANDORA'NIN KUTUSU", Yeşim Ustaoğlu'nun son uzun metrajı. Derya Alabora, Tsilla Chelton, Onur Ünsal ve Övül Avkıran'ın başrolleri paylaştığı film, uluslararası film festivallerinde dikkatleri üzerine çekmeye devam ediyor.

İstanbul'un farklı semtlerinde kendi hayatlarını sürdürmeye çalışan üç kardeş, Güzin (Övül Avkıran), Nesrin (Derya Alabora) ve Mehmet (Osman Sonant), anneleri Nusret Hanım'ın (Tsilla Chelton) Batı Karadeniz'de yaşadığı köyde kaybolduğu haberini alınca birlikte doğdukları köye doğru yolculuğa çıkarlar. Nusret Hanım'ı İstanbul'a getirdiklerinde Alzheimer hastası olduğunu öğrenmeleri her birinin yaşamını farklı şekillerde etkiler. Nesrin'in oğlu Murat ise (Onur Ünsal), tüm bu olan bitenler arasında, sokaklarda aradığı hayatın anlamını, karşısına birden bire çıkan anneannesinde bulmuş gibidir.

İlk gösterimini Toronto Film Festivali'nde yapan, Antalya Film Festivali'nde, (En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü-Övül Avkıran); San Sebastian Film Festivali'nde (En İyi Kadın Oyuncu Ödülü-Tsilla Chelton, En İyi Film Ödülü) ve Amiens Film Festivali'nde (En İyi Kadın Oyuncu Ödülü-Tsilla Chelton) ödüller kazanan film, Ustaoğlu'nun önceki filmlerindeki politik ve sosyal tavrı ıskalamadan, bu kez orta sınıfa, modernizme ve karakterlerin psikolojik yolculuğuna odaklanıyor.

"Güneşe Yolculuk" ve "Bulutları Beklerken" gibi daha sosyal ve politik içerikli filmlerinizin ardından "Pandora'nın Kutusu" daha kişisel bir film olarak değerlendirilebilir mi?

Kişisel sinema dediğimiz zaman, sinemayla ilgili yazıp çizenlerin bakış açısında, ciddi bir yanılgıya sahip olduğumuzu düşünüyorum ben. Sanki kendi hikayelerimizden yola çıktığımız zaman kişisel bir sinema yaparmışız gibi. Oysa kişisel olabilmek, kendi kişisel bakışını, görüşünü, vizyonunu herhangi bir hikaye-cümle üzerine kurabilmek demektir. Kişisel sinema, kişisel sanat yapıtının kişisel bakış açısına sahip olması anlamına gelir. Böyle baktığımız andan itibaren zaten benim bütün filmlerimin son derece kişisel, sadece bana ait bir vizyona sahip olduğunu rahatlıkla görürsünüz. Hepsinde bugüne dair ciddi bir eleştiri vardır; bize kendi toplumumuzu yansıtan, bireyin ve toplumun yapısına dair ciddi bir eleştirel bakış vardır. Böyle baktığınız zaman "Pandora'nın Kutusu" çok da politik bir film benim açımdan. Sadece bireysel hikayelerimizi anlatmakla kişisel film yapamayız, benim üslubumu, biçimimi ayırt ederek, "Bu bir Yeşim Ustaoğlu filmidir" diyebiliyorsanız, bu artık kişisel bir sinemadır. Düşünceme katılırsınız katılmazsınız o ayrı konu; onu bana ait olan bir dille anlatabilmişsem, o zaman bu son derece bireysel bir sinemadır zaten.

Tiyatro oyuncusu Övül Avkıran, ilk sinema deneyimiyle Antalya Film Festivali'nde En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü'nü kazandı.

Bu filmle önceki filmleriniz arasında hemen göze çarpan ortak noktalardan birisi yolculuk teması. Siz filmografinizde nasıl bir yere oturtuyorsunuz "Pandora'nın Kutusu"nu?

Bütün filmlerimde çok ortak yanlar görürüm kendi kendimi değerlendirdiğim zaman. Bunları aslında yazanın, çizenin, izleyenin bulup çıkarması gerekir ama öyle ya da böyle, aslında "Güneşe Yolculuk"la bu film arasında çok ciddi paralellikler var. Bir transformasyon hikayesi anlatır benim bütün karakterlerim; bir değişim sürecinden geçer, bir olgunlaşma süreci yaşarlar. Ciddi bir toplumsal bakış açısı vardır; bu karakterlerin nerede yaşadıklarına ve kim olduklarına dair. "Pandora'nın Kutusu"nun da, yol, yolculuk, iç yolculuk gibi ortak temaları olan, bu anlamda öncekilerden hiç de farklı olmayan, benim yıllardır edindiğim bir sinema dili olarak baktığınızda o sosyolojik bütünlüğü taşıyan bir film olduğunu düşünüyorum. Bugün bizim kendimizi eleştirme kabiliyetimizin son derece zayıf olduğunu, ciddi bir görmezlikten gelme halinde olduğumuzu görüyorum. Bu çok ciddi bir problem. Bu temalar "Güneşe Yolculuk"ta da vardır. "Pandora'nın Kutusu" da, toplumla entegre olamamak, esasla, bütünle, ötekiyle iletişim kuramamak temaları etrafında, kendini dışarlıklı bir koruma alanında yaşatan tüketim toplumunu, kapitalist sistemi, modernizmi, burjuvaziyi, orta sınıfı eleştiren, ayna tutan bir film - bireysel bir açıdan bakarak, karakter tahlilini asla unutmadan. Böyle baktığınız zaman, bir Alzheimer hikayesi değil tek başına.

Alzheimer hastalığını bir metafor olarak kullanıyorsunuz filmde, değil mi?

Unutma, aidiyet, ait olduğun yere dönme, yaşama, ölme, en azından kendini unutmama, nereye ait olduğunu unutmama gibi bir kaygı taşıma, bu dirayeti gösterebilme, bellek ve kaybı gibi birçok temayı Alzheimer'lı hastayla vermeye çalıştım. Toplumumuza bugün baktığımızda, uzun bir süredir bellek kaybıyla ilgili çok ciddi sıkıntıları olan bir toplum olduğumuzu düşünebiliriz. Bu anlamda acayip göndermeleri olan bir karakter Nusret Hanım.

Bu kez bir aileden yola çıkıyorsunuz, hepimize fazlasıyla tanıdık gelen karakterlerden oluşan bir aileden.

Evet, çok sıradan insanlarla uğraştım aslında ben bugüne kadar, dağın başında yaşayan balıkçı çocuk, buraya göçüp gelmiş çamaşırcı kız, hayatını buralarda arayan göçmen çocuklar, benim ilgilendiğim karakterler, insanlar bunlardı. Belki ilk defa aslında -sınıfsal olarak baktığınızda- orta sınıfa baktım, onun diğer sınıflarla olan, kırsal kesimle olan ilişkisine baktım. Aynı zamanda bugün kendimize önerdiğimiz, yarattığımız hayatları sorguladım: Sitelerde yaşamak, yaşadığımız standartlara sahip olabilmek ve onları koruyabilmek için işimizde, yaşadığımız alanlarda verdiğimiz tavizler, ödediğimiz bedeller gibi konulara - çocuğumuzla olan ilişkimiz de dahil olmak üzere- baktım. Hepimizin, bu sınıfa dahil birçok insanın da buram buram yaşadığı konular bunlar üstelik.

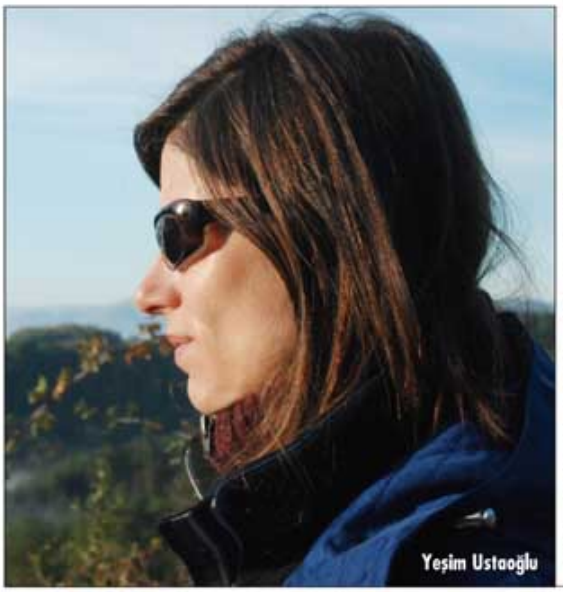
Yeşim Ustaoğlu

Filmde torun ve anneanne arasındaki ilişki - birlikte bir yolculuğa çıkıyorlar ve anneanneyi gerçekten anlamaya çalışan tek karakterin torun olduğunu görüyoruz- gençliğe duyduğunuz umudun bir göstergesi mi?

Evet, torun karakteri; yolun başında olan, yani daha az kirlenmiş, henüz kirlenememiş olan… Belirli bir standarda, hayata, yaşa, ödediğimiz bir çok bedellerle kavuşan hepimiz kirlenmiş insanlarız; böyleyiz, ben de dahil edebilirim kendimi... Eğer böyle tavizler vererek yaşamayı seçiyorsak ve bunun farkında bile değilsek, biz bir anlamda kirliyiz benim gözümde, hissederim o kirliliği. Ne kadar korumaya çalışsak da, başka duvarlarla etrafımızı örsek de, o duvarlar yükselir sadece, daralır. Murat daha yolun başında, henüz o kirlenmeyi yaşamamış biri. Baktığı kişi dayısı Mehmet, tüm bunların farkına varıp bedeli tamamen "durarak" ödeyen biri. Ben o adamın hayatına, parazit olmaktan çok"durma"yı seçmiş biri olarak bakıyorum. Sistemin kirliliğinin farkında, o bedeli ödemek istemiyor, sisteme entegre olmak istemiyor, ama hiçbir şey yapmıyor, üretmiyor. Hayatını, zamanını durdurmuş, bunu tercih etmiş, bedeli böyle ödüyor. Yarını olmayan bir hayat bu. Yine de, etrafındaki diğer örgüye göre, Murat'a biraz daha anlamlı geliyor. Ama (Murat'ın) seçtiği yol o da değil. Hepsini, her şeyi sorguluyor ve karşılığının ne olacağını da bilmiyor, bulamıyor, bilmesine imkan da yok zaten yaşı itibariyle. Bir şey arıyor, zaten ne aradığını da

bilmiyor büyük bir ihtimalle. Sokakta arıyor üstelik; ta ki kaç yıldır görmediği anneannesi karşısına çıkana dek.

İkisinin bağ kurmasının sebebi ne? Murat ilk bakışta evin ergenlik sancısı çeken asi çocuğu, Nusret Hanım ise Alzheimer hastası anneanne.

Anneannesinde onu cezbeden şey, bir hedefi olması. Hayatında ilk defa, gerçekten, çok net, onu çok şaşırtan bir hedefi olan bir insana rastlıyor: Ölmek isteyen bir insan. "Ben gidip dağımda ölmek istiyorum" diyen, dağını arayan, dağıyla bütünleşmiş bir insana rastlıyor ve çok çocuksu, insani, saf sezgilerle onun peşine takılıp gidiyor. Bir kahramanlık gösterisi yapmıyor, onun zaten gittiği yola ortak oluyor, onu izliyor ve ilk defa hayatında bir sorumluluk taşıyor. Ben bu filmi yazarken gençlerle çok haşır neşir oldum. Yıllardır, işim gereği de çok oluyorum; buraya çok genç gelip gidiyor, her kesimden insan üstelik. Şu yargıdan çok korkarım: "Şimdiki kuşaklar pek bir tuhaf, internetin başından ayrılmıyorlar, iletişimsizler vb"; bu çok kolaycı bir yargı. Onları ne kadar anladığımızı, ne kadar hissettiğimizi, iletişimi nasıl kurduğumuzu kendime çok sormak isterim. "Biz ne yapıyoruz"u birinci elden çok sormak isterim. Üstelik o dünyayı onlara biz yarattık, kendi kendilerine yaratmadılar, kendi kendilerini yaratarak gelmiyorlar dünyaya, o dünyayı başlarına biz tebelleş ettik. Onu da bir düşünmemiz lazım. Bunu sorgulayan bir çocuk bana çok ciddi bir umut veriyor.

Derya Alabora'nın canlandırdığı Nesrin, takıntılı ve kontrol meraklısı bir karakter, oğlu evden kaçtığı için de çok endişeli. Bazen kızdırıyor bazen de güldürüyor. Filmdeki diğer karakterler gibi o da çok tanıdık, çok gerçek. Karakterlerinizi yaratırken nelere dikkat edersiniz?

Karakterlerimin klişe olmasından çekinir; antipatik, kontrol manyağı, obsesif, kötü anne gibi etiketlerle tanımlanmaları yerine hakiki insanlar olmasını isterim. Onun anne olması yeterli zaten böyle bir endişeyi taşıması için. Kötü bir insan değil ki, oğlu da bu kötü sistemin kurbanı. O endişesini o kadar içimden hissedebiliyorum ki… Bir yandan çok gerçek, çocuğunu aramak hakkı tabii, onun için endişe duyması, peşine düşmesi, onun için iyi bir hayat kurmaya çalışması… Aslında çok muzip de bir kadın, kardeşinin telefonunu çalıyor filan. Hepsinin anası olmuş, çocukluğundan beri. Alıyor, bakıyor, çalıyor, onun hakkı değil ama o kadar muzip yapıyor ki bunları kızamıyoruz; kızsak çok klişe bir karakter, kötü bir karakter çizmiş olurduk. Sıkışmışlığın içinde yenik düşmüş, teslim olmuş, önünü göremeyen biri Nesrin. Her şeyi kuşatarak kurmaya çalıştığı hayatın çaresizliğini anlatmaya çalışıyoruz. Sitelerde büyütmeye çalıştığı oğlunun hayatına internetteki yazışmalarına gizlice bakarak girmesinin onu aslında iğdiş etmek olduğunun farkına varamamasıyla ilgileniyoruz. Bir gün nihayet fark ediyor ki, bu çocuk aslında sıradan bir sevgi istiyor. Bir bırak bakalım, iğdiş etme, şöyle bir bak. O da baksın bir kendi hayatına, o karar versin ne olmak istediğine, ne yapmak istediğine… Bu fırsatı ona ver, sev sadece, sev… Nasıl sevileceğini, nasıl yaşanacağını öğretmek zorunda değilsin.

Annelerini bulmaya gittikleri yolculuk ve sonra ona bakmak zorunda oldukları gerçeğiyle yüzleşmeleri Pandora'nın Kutusu'nu açıyor değil mi?

Küçücük şeylerin farkına varıyorlar onlar aslında. Bütün karakterler, minicik gibi görünen ama hayatlarını son derece etkileyen sorunların içindeler. Mesela Güzin, sevgisiz kalmayı tercih eden, kendisi esasında bağlanamayacağı adamlarla düşüp kalkan, bağlanamayacağı ilişkiler kuran, içini açmayan, soğumuş, bağ kuramayan, belki işinde oturduğu yerde oturabilmek için tavizler veren, düşündüğü gibi yazmayan, düşündüğü gibi hareket etmeyen, soğuk bir hayat sürdüren, çabucak domine edilebilen, çok sıradan bir karakter. Böyle bir ilişki sürdürmek kendi çaresizliği yüzünden belki; kendisi başka türlü, doğru düzgün bir ilişki kurabilme sorumluluğunu taşıyabilme gücüne sahip olmadığı için büyük bir ihtimalle. Öyle bir herif için annesini sepet gibi taşıyıp kardeşinin evine atabilen, üstüne bir de ablasına yalan söyleyebilen biri. O zaman yaptığının farkına varabilen, yavaş yavaş yaptığından artık nihayet rahatsız olan, annesiyle biriktirdiği bir 40 yılın hesabını nihayet görebilen, bu hesabın sonunda aslında biraz da aynayı kendine tutması gerektiğini anlayan, en azından karşısına geçip o hesabı yapabilme cesaretine nihayet sahip olabilen, oradan başka çıkarımlar yapabilen çok sıradan bir karakter. Eminim birçoğumuzun hayatından buna benzer birçok durum geçmiştir.

Senaryoyu bu kez Sema Kaygusuz ile yazdınız. Senaryo yazımı sürecinde nasıl bir çalışma yaptınız birlikte?

Ben her seferinde kendim yazıyorum, bitiriyorum, belli bir olgunluğa geliyor senaryo. Ondan sonra paslaşmayı, paylaşmayı seviyorum. Sema o aşamada, benim senaryom ortaya çıktıktan sonra devreye girdi ve bundan sonraki dönem de çok zevkliydi. Benim çok yakın dostumdur Sema. Bütün kitaplarını çok severek okudum. Çok yakın dostum olmadan önce de kitaplarını, hikayelerini severek okuyordum. Biz senaryoya başladığımız zaman, "Yere Düşen Dualar"ı yeni bitirmişti ve bana bir demo baskı vermişti. Çok sevdiğim bir romandır, Türk edebiyatının yetiştirdiği, önü çok açık bir yazar, bu kuşak için düşündüğümüzde. Biz çok paylaşarak, daha doğrusu paslaşarak, çok zevk alarak bu hikayeyi tartıştık. Bazen psiko- dramacıların kullandığı yöntemleri kullandık; ben Güzin oluyordum, o Nesrin vb. Karakterleri oynayıp yaşayarak çalıştık. Çok da zevkli oldu, çok güldük, çok bağrışıp çağrıştık.

"Tatie Danielle"den hatırladığımız Tsilla

Murat (Onur Ünsal) ve dayısı rolündeki Osman Sonant, İstanbul'daki sıkışmış hayatlarına anlam katabilecekler mi?

Dağında ölmek isteyen Alzheimer hastası Nusret Hanım (Tsilla Chelton) ve torunu Murat (Onur Ünsal).

Chelton nasıl dahil oldu kadroya?

Tsilla Chelton, müthiş bir entelektüel, tam bir sinema ve tiyatro emekçisi. O kadının arkasında bizim bütün hayatlarımızdan daha uzun yıllar süren bir sinema ve tiyatro geçmişi, kariyeri var. Burada Nusret rolü için açıkçası umudumu kesmiştim. Bu umutsuzluğu Faruk rolünde de yaşadım. Kimse o rolü sahiplenmek istemedi, küçük buldular, halbuki önemli bir baba rolüydü. Nusret hanım rolüyse çok çok zor bir roldü. Ona bir tane talibimiz vardı ama yaş olarak gençti benim için, 50 yaşlarındaydı. O yapaylığı da ben istemedim, 50 yaşındaki bir kadını 70 yaşına getiremezsiniz. Sinema çok affetmiyor, aynı oyuncuyla 50 yaşlarındayken 60'lı yaşlarını absorbe ettirebilmiştim ama 70 civarlarına getiremezsiniz, vücut dilini de öyle.

Kimi televizyonda, kimi tipini değiştirmek istemiyor, kimi o kadar ihtiyar görünmek istemiyor, üstüne üstlük de çok zor bir rol. Buradan umudumuzu kesince Almanya üzerinden de araştırmalara giriştik. Orada da Türk oyuncularımız vardı ama uygun biri çıkmadı. Fransız ortağımız bize Tsilla'yı önerdi. Duyar duymaz yaşına da baktım, önce bir ürkütmedi değil; aktif olup olmadığını bilmiyordum. Fakat Tsilla senaryoyu okur okumaz beni hemen çağırdı "Mutlaka görüşelim" diye, Brüksel'de buluştuk, orada yaşıyor çünkü. Ve hayran oldum görür görmez enerjisine, hayata bağlılığına, çalışma arzusuna, rolü kavrama biçimine, Türkçe'yi öğrenme çabasına. Daha ilk sohbetimizde hayran olmuştum, büyük bir arzu duydum sonra ve bütün enerjimizi –zaten filmin diğer alt yapısı çoktan toparlanmıştı- Tsilla'ya yönelttik. Bizden bir tek şey rica etti. Tek korkusu bizim çok yükseğe çıkmamızdı köydeki sahnelerde. Biz de ortifayı bayağı bir aşağı indirdik, başına bir iş gelmesin diye. Tsilla inanılmaz bir hızla Türkçe öğrendi, bütün dili öğrenmedi ama öğrenmesi gerekeni öğrendi. Onun için çok özel bir çalışma yaptık, rolünü inanılmaz kavradı. Buraya gelerek büyük bir risk aldı aslında ama acayip eğlendi ve çalıştı. Herkesi çok sevdi, herkes de ona hayran oldu. Arkada müthiş bir iz bırakarak gitti. İnşallah galaya gelecek.

İlk defa bu kadar profesyonel bir oyuncu kadrosuyla çalışıyorsunuz bu filmde.

Evet, ben amatörlerle de çalışıyorum. Burada da karıştırdım amatörleri ve profesyonelleri. Bence fark etmiyor, iyi ve doğru insanı seçtiyseniz aynı sonucu alabilirsiniz. Kamyoncuların hepsi amatör, bizim oyuncularımız profesyonel, bazılarının ilk sinema deneyimleri, Övül'ün (Avkıran) ve Osman'ın (Sonant) mesela. Yönetmenlik böyle bir şey. Ben oyuncumdan -kim olursa olsun, dağın başındaki çocuk, köylü teyze, Tsilla hanım veya kamyon şoförü fark etmez- dört dörtlük oyunculuk almadan bırakmam işi zaten. Çıkarmam lazım o karakterleri, mutlaka oynatabilmem lazım. Bunun birinci sırrı, karakterlerimi oluştururken etten kemikten, yaşayan insanlar yazmaya çok özen göstermem. O zaman oynatmam o kadar kolay olur ki, fazla sır vermeyeyim ama (gülüyor)... Her sırrı da veremem tabii! Filmlerimde kardeşlerim oynadı, ekip oynadı. Ajanslardan figüran bulmakla çok uğraşamam. Sokaktaki insan, ekip, aile, dışarıdaki herkes, hayatın kendisi oynayabilir, oynatırım da. Bu, hikayeyi çok gerçek, sahici hale getiriyor. Kamyon şoförü lazımsa, kamyon şoförü bulup çıkarırım, onlarla çalışırım, kamyon barınağı gibi bir yerde çalışan bir kadın yazdımsa, onu bulurum. Filmdeki Nezahat, ismiyle cismiyle gerçek. Yoksa o adamlara öyle davranamaz. Sulukule'den birini götürmeye çalıştık, geri gönderdik. Nezahat'i o sırada tanımıyordum. Nezahat'i görür görmez zaten, Sulukuleli'yi geri gönderdim ve aslı da yapamazdı, çok kötü bir sahne olurdu. Hakikat çok önemli. Gerçek bizim imajinasyonlarımızdan çok daha zengin aslında.

Ödüllerle arası iyi bir yönetmensiniz, özellikle yurt dışında. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Ne o kadar önemli ne o kadar önemsiz. Filminizi iyi tanıtmak, dağıtmak istersiniz, ödül kazandığınız zaman da sevinirsiniz, dağıtım imkanını artırırsınız, dağıtım imkanı artırılması ne demek, daha çok seyirciye ulaşmak demek, size daha iyi getiri demek, daha iyi film yapabilme şansının devam etmesi demek. Bütün jüriler son derece sübjektiftir. Ben şu aralar inanılmaz bir dönem içindeyim, sürekli jürilerdeyim. Selanik jürisi yeni bitti, Sundance jürisi şu anda devam ediyor, ocakta Rotterdam'da olacağım. Jüri içinde olmak, sinemayla kurduğunuz samimiyete de bağlı. İyi bir jüriye denk düştüğünüzde, sizi hakikaten değerlendirmişse bundan onur duyarsınız ve filminize katkı sağlar. Sonuçta herkesin görüşü sübjektif, jürilerin içine girdiğinizde de tartışmalar esnasında bunu görüyorsunuz. Eğer sinemaya, iyi filmcilere ve yeni gelenlere destek olabilme konusunda mümkün mertebe dürüst bir karar verebilmişseniz oradan büyük bir keyifle çıkıyorsunuz.

Yeni projeleriniz var mı?

Önümde şu anda çok büyük bir heyecanla yazdığım, tretmanını yeni bitirdiğim, lafını etmeyi henüz çok erken bulduğum bir projem var. Hep şöyle bir şey hissederim: Bir projem bir sonrakini doğurur hikaye olarak, temellerini atmaya başlar. Bir süreç yaşarsınız, o süreci bitirdiğinizi düşündüğünüzde, aslında oradan eksilen, oradan sizi çoktan sarmalamaya başlayan başka bir laf üremiştir ve onunla ilgili söyleyeceğiniz sözler devam eder.

Barselona, Barselona

Hüzünlü bir

KUTLUKHAN KUTLU

Woody Allen İngiltere'de çektiği son üç filminin ardından İspanya'da soluğu alıyor. Yönetmeni tarafından "Kozmetik özellikleri aksini düşündürse de aslında hüzünlü bir film" olarak tanımlanan "BARSELONA, BARSELONA" (Vicky Cristina Barcelona), seyirciden en çok ilgi gören Woody Allen filmlerden biri oldu.

Birkaç yıl öncesine kadar Woody Allen deyince belki de ilk aklımıza gelen şey Manhattan'dı: Hem bir yazar ve yönetmen olarak, hem de filmlerde canlandırdığı "tip"lerle "New York'lu nevrotik Yahudi entelektüel" olarak zihnimize kazımıştı ne de olsa kendini. Ama sonra ansızın kalkıp Atlas Okyanusu'nun karşı kıyısına gitti ve sanki İngiltere'nin atmosferini özümseyerek, kendisinden görmeye pek alışmadığımız tarzda, buram buram soğukkanlılık kokan bir film yaptı: "Maç Sayısı/Match Point". Bu aynı zamanda Allen'ın Scarlet Johansson ile ilk filmiydi -Kate Winslett'in son anda projede yer alamayacağını söylemesiyle imdadına yıldızı hızla yükselen bu sarışın genç aktris yetişmişti. "Maç Sayısı" birçok sinema yazarı tarafından yönetmenin sinemasında yeni bir kıvılcım gibi görüldü. Bunun üstüne Allen bir de sonraki filmi "Scoop" için yine İngiltere'yi mekan tutup yeniden Scarlett Johansson'a başrolü verince, ufak ufak "Woody Allen'ın yeni dönemi" diye bir şeyden söz edilmeye başladı.

Sonunda Avrupalı

"Cassandra'nın Rüyası/Cassandra's Dream" ile İngiltere filmlerini üçleyen Allen, bir süreliğine Amerika defterini kapatıp Avrupa defterini açmışa benziyordu. Bunun sebebinin önemli

aşk komedisi

Vicky rolünde Rebecca Hall.

ölçüde Avrupa'da daha iyi finansman bulabilmesi olduğunu itiraf ediyor. Ama işlerin bu noktaya gelişinde tam da Woody Allen mizahına uyan bir yan da var: "Kendimi her zaman dışarıdan biri gibi hissettim, çünkü filmlerimi ana akım olan Hollywood'da değil, New York'ta yapıyordum," diyor Allen. "Her zaman çok çok düşük bütçeyle ve büyük yaratıcılık serbestisiyle çalıştım. Bu tipik çalışma şekli değil. İnsanlar daha büyük bütçelerle ve daha az yaratıcılık serbestisiyle çalışıyorlar, yaygın olanı bu. Ben ise asla bunu yapamazdım. İlk film yapmaya başladığımda kendime hep Bergman, Fellini, Buñuel ve De Sica gibi insanları idol olarak gördüm. Hep yabancı bir yönetmen olmak istedim. Ve şimdi..." diye devam ediyor durumun garipliğine şaşarak, "birtakım tuhaf gelişmeler sonucu, yabancı bir yönetmen oldum."

"Maç Sayısı", "Scoop", ardından da Ewan McGregor ve Colin Farrell'lı "Cassandra'nın Rüyası" ile İngiltere'de peşpeşe üç film yapan yazar-yönetmen son filminde Britanya'nın bulutlu semalarından daha güneşli bir yere, Barcelona'ya gidiyor. Ve mizahi bir ışıltıya sahip ama son tahlilde insanın zihninde giderek ciddileşen gönül ilişkileri analizlerine bir yenisini ekliyor: "Vicky Cristina Barcelona".

Woody Allen yeni filmini İspanya'da çekmeye bir ilham anı sonucunda karar vermemiş... Düpedüz bir teklif almış, "Gelip Barcelona'da bir film yapar mısınız?" diye. "Filmi biz finanse edeceğiz," demiş teklifi yapanlar. Film finansmanı bulmanın yazmaktan ve yönetmekten, hatta bir filmin yapımıyla ilgili başka her şeyden daha zor olduğunu düşünen Allen da bu teklifi kabul etmiş.

Barcelona ışıltısı

Öykünün başında iki Amerikalı öğrenci, Vicky ve Cristina, ancak Woody Allen filmlerinde görebileceğiniz o ne derece şaka, ne derece ciddi olduğunu anlayamadığınız dış seslerden biri eşliğinde Barcelona'ya gelirken, filmin bu şehre bir güzelleme niyetine yapıldığını düşünebilir insan. Güneşin, tarihin ve genel olarak romantik bir atmosferin hüküm sürdüğü bu şehrin dokusu, Allen'ın eskiden üstüne titrediği o "nevrotik entelektüel New York hayatı"na alabildiğine uzak. "Görsel güzellikle dolu bir şehir" diyor Woody Allen Barcelona için, "ve duygusu epey romantik."

Woody Allen'ın kafasında birkaç kez geldiği bu Katalan şehri konusunda belli bir imge varmış elbette ama aslında projeye başlarken Barcelona üzerine öyle çok da engin bilgisinin olmadığını söylüyor. Sanat yönetmeni onu şehrin çeşitli yerlerine götürmüş ve özellikle İspanyol ekipten epey yardım almış.

Woody Allen'ın filminde Barcelona'nın (ve üç karakterin bir haftasonu geçirdiği Oviedo'nun) inkar edilmez bir görsel cazibesi var ama çoğu Woody Allen filmi gibi "Vicky Cristina Barcelona"da da asıl odağın karakterler ve aralarındaki ilişkiler olduğu kısa sürede anlaşılıyor. Engin anlayışı ve görmüş geçirmişliği ile dış ses (Christopher Evan Welch) , bize iki arkadaş Vicky (Rebecca Hall) ile Cristina'nın (Scarlett Johansson) hayatta her konuda çok iyi anlaştığını ama aşk konusunda anlaşamadığını söylediğinde, ikisinin de gönül işlerine bakışını gözler önüne serecek ve muhtemelen biraz da sarsacak bir şeylerin köşe başında beklediğini tahmin edebiliyoruz.

Don Juan girişi

Nitekim çok geçmeden Allen, tanıdık bir Don Juan girişiyle sadede geliyor: Güvenli ve kararlı değil, fırtınalı aşklara ilgi duyan Cristina'nın önceden gözüne kestirdiği kırmızı gömlekli ressam Juan Antonio restoranda iki kızın masasına doğru geliyor ve hemen o akşam özel uçağına binip Oviedo'ya gitmeyi, gezme, yeme, içme ve sevişme dolu bir haftasonu geçirmeyi teklif ediyor (Javier Bardem "sevişme" kelimesini aynı bu cümledeki gibi fazla patırtı çıkarmayan bir kelime haline getiriyor). Besbelli böyle sıradışı anlarla

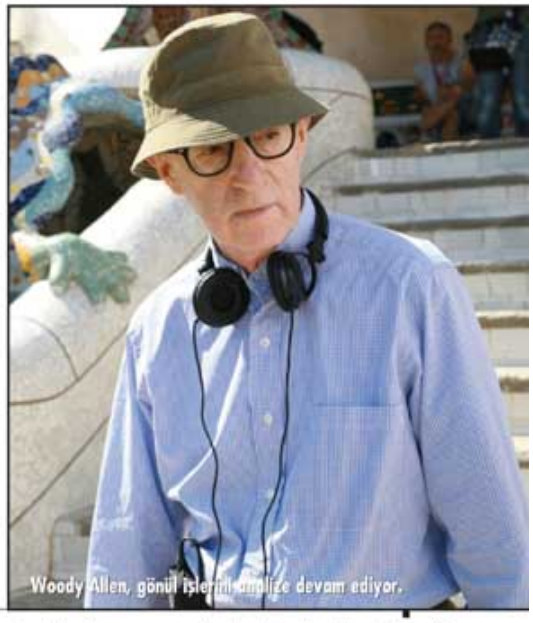
Woody Allen, gönül işlerini analize devam ediyor.

Barselona, Barselona

Cristina rolünde, son zamanlarda Woody Allen'ın en güvendiği oyuncusu olan Scarlett Johansson.

arası iyi olan Cristina duruma geniş bir Scarlett Johansson gülümsemesiyle bakarken, ilişkilerinde saygı, sadakat ve uyum arayan Vicky tabiri caizse "kopuyor"... Ve arkadaşınınkinden epey farklı, duyduklarına inanmayı reddeden sinirli bir gülümsemeyle, bu Avrupalı kendini beğenmiş sanatçı bozuntusunu azarlayıp arkadaşını vahim bir hatadan kurtarmaya koyuluyor. Ne var ki Cristina çoktan kararını vermiş durumda: O akşam Juan Antonio'nun uçağına biniliyor, üstelik

Juan Antonio rolünde filme bir çeşit Don Juan girişi yapan Javier Bardem ve eski karısı Maria Elena'yı oynayan Penelope Cruz.

en iyi arkadaşına göz kulak olma ve delice bir şey yapmasına müsaade etmeme içgüdüsüyle Vicky de biniyor.

Juan Antonio, Oviedo'da hakikaten de vaatlerini bir bir yerine getiriyor, ancak iş "o son kelime"ye gelirken olaylar hayli beklenmedik şekilde gelişiyor: Juan Antonio ile birlikte olma fikrine itirazı olmayan Cristina midesini bozup yataklara düşünce, Oviedo tatili Vicky ile Ispanyol ressam arasında iki kişilik bir tatile dönüşüyor... Ve tabii ki Vicky başta bu fikri ne kadar inanılmaz bulsa da, biraz yörenin romantik atmosferine de kendini kaptırıp, Juan Antonio ile birlikte oluyor.

Bir gönül karmaşası

Tatil sona erip üçü Barcelona'ya döndüklerinde ise Juan Antonio ile Cristina giderek daha çok birlikte olmaya başlıyor ve Vicky kafası karışmış bir hâlde kendini geri plana çekiyor. Buraya kadar her şey o alıştığımız aşk üçgenlerinden biri gibi görünebilir, ama sonra Woody Allen köşe sayısını artırıp işi daha da karışık, olaylı ve eğlenceli hale getiriyor: Cristina Juan Antonio'nun evine yerleşmiş, onunla yaşamaya başlamışken, denkleme birden bire ressamın eski karısı dahil oluyor. Maria Elena'nın intihar teşebbüsünde bulunduğunu öğrenen Juan Antonio gidip onu alıyor ve göz altında tutmak için evine getirip yerleştiriyor. Penelope Cruz'un oynadığı bu güzel, yetenekli ama son derece çalkantılı karakter, adeta etten kemikten bir fırtına etkisi yapıyor öyküde. Ve Juan Antonio'nun evindeki ikili ilişki hızla bir üçlü ilişkiye, Vicky'nin ressamı aklından çıkaramamış olduğunu da hesaba katarsanız gönül üçgeni de bir dörtgene dönüşüyor.

"Vicky Cristina Barcelona"nın aydınlık ve zaman zaman komik bir yüzü var, ama yönetmenine göre hüzünlü bir film bu. "Filmin temel kozmetik özellikleri hüzünlü değil, izlerken güzel bir şehir görüyor, harika müzikler dinliyor ve bu güzel kadınlarla bu çekici erkeği görüyorsunuz. O yüzden de umuyorum ki iyi vakit geçiriyorsunuz, şurada burada komik yerler ve ilginizi çeken anlar var," diyor. Ama nihayetinde karakterlerin ya eziyet verici ilişkiler yaşadıklarını (Juan Antonio ve Maria Elena), ya ne istemediklerini bildiklerini ama ne istediklerini bilmediklerini (Cristina), ya da egzotik bir ilişki hoşuna gidecek olsa bile bundan korktuklarını (Vicky) hatırlatıyor. "O yüzden bütününe bakınca, bence kötümser ve hüzünlü bir öykü bu."

"İlişkiler konusunda kötümser bir bakış açısına sahibim," diyor Allen. "Benim bakış açım eskiden beri aynı: Arkadaşlarınla konuşursun, plan yaparsın, kumpas kurarsın, psikanaliste gidersin, evlilik danışmanına gidersin, ilaç tedavisi görürsün, elinden gelen her şeyi yaparsın ama nihayetinde şansının yaver gitmesi

gerekir. Bu iş tamamen şans meselesi."

Buradaki karakterlerin yüzüne şansın gülüp gülmediğini görmeniz için filmi izlemeniz gerekiyor, ama "Vicky Cristina Barcelona"da Woody Allen'ın şansı yaver gitmişe benziyor. En başta, oyuncu seçiminde ve çekimlerde bir talihsizliğe çatmamış. Zaten kafasında Scarlett Johansson'a uygun bir rol bulduğu zaman, o karakter konusunda içinin artık rahat olduğunu söylüyor -genç aktrisin oyunculuğuna çok güveniyor. Ama daha önce hiç çalışmadığı oyunculara karşı da güvensiz sayılmaz…

İspanyol sürprizi

"Sürekli Penelope ile Javier'i doğaçlama yapmaya teşvik ediyordum," diyor. "Ikisi de harika aktörler ve her fırsatta doğaçlama yaptılar. Ne dedikleri konusunda en ufak fikrim yoktu. En ufak. Beden dillerinden bir şekilde benim yazdığım sahne olduğunu anlıyordum. Yazdığım kelimelerle değildi ama işte ayrılıyorlardı ya da duygusal hayat üzerine tartışıyorlardı, bir şey yapıyorlardı. Oralarda ne dediklerini New York'a dönüp de filme yazıları koyana kadar anlamadım. Yazıları yapan kişi iki dili de biliyordu ve bana ne dediklerini anlattı." Allen böylece iki oyuncunun hep kendi yazdığı şeyleri kullanmadığını gördüğünü ama nihayetinde sonucun iyi olduğunu söylüyor.

Bu iki karakterin tartıştığı sahnelerde Scarlett Johansson da genellikle neler söylendiğini bilmediğini itiraf ediyor. "Bir iki kelime anlıyordum ve off, kötü bir şey dedi galiba falan oluyordum ama aslında önemli de değildi," diyor. "Ne de olsa karakterimin durumu da benim gibiydi, aradan sadece bir iki kelime anlıyordu."

Dilin filmde önemli bir yere sahip olduğu kesin. Javier Bardem ile Penelope Cruz'un karakterleri çoğunlukla İspanyolca tartışıyorlar ve Bardem'in karakteri sık sık sevgilisini göstererek, eski karısını "İngilizce konuş!" diye uyarıyor. Ama işler kızışınca İngilizce konuşmalar yine hızla İspanyolca'ya dönüşüyor. İspanyolca bilmeyen Cristina bir sahnede eskiden Çince çalıştığını söyleyecek oluyor ama Maria Elena Çince'nin çok çirkin bir dil olduğunu söyleyerek onunla alay ediyor. Juan Antonio'nun yaşlı babası ise, yabancı dil öğrenmeyi reddetmiş bir şair. Yani bir bakıma filmde dil engelleri ve karışıklıkları da karakterlerin gönül ve kafa karışıklıklarından geri kalmıyor.

Tabii ki benzer bir çokdillilik durumu filmin çekimlerinde de yaşanmış. Woody Allen, ekibin çoğunun İngilizce bilmediğini söylüyor. "Ben de İspanyolca bilmiyorum. Ama nasıl ışıklandıracaklarını biliyorlardı, set işlerini nasıl yapacaklarını çok güzel biliyorlardı. Filmin güzel göründüğünü görebiliyorsunuz zaten. Kameraman İspanyol bir kameramandı ve harika bir iş çıkardı."

Woody'nin şansı açık görünüyor

"Vicky Cristina Barcelona"nın yapımında yaver giden şans, film gösterime girdikten sonra da yön değiştirmedi. Cannes'da prömiyeri yapıldıktan bu yana festivalleri de dolaşan film, sinema yazarları tarafından beğeniyle karşılanmışa benziyor. Üstüne üstlük pek az Woody Allen filminin yaptığı bir şeyi yapıp hatırı sayılır bir gişeye ulaştı (Dünya çapında 70 milyon dolara dayanan hasılatıyla "Maç Sayısı"ndan sonra Allen'ın gişede en çok kazanan filmi).

Bazıları hâlâ Woody Allen klasiklerinin geride kaldığını ve "Manhattan"ların, "Annie Hall"ların ve "Suçlar ve Kabahatlar/Crimes and Misdemeanors"ların yenisinin gelmeyeceğini düşünüyor belki ama bu yıl Woody Allen için iyi bir yıl oldu. Şimdi de "Vicky Cristina Barcelona" 4 adaylıkla Altın Küre'nin önemli filmleri arasında yer alıyor (Film, Müzikal veya Komedi Dalında En İyi Film'e, Juan Antonio rolündeki Javier Bardem Müzikal veya Komedi Dalında En İyi Erkek Oyuncu'ya, Vicky rolündeki İngiliz aktris Rebecca Hall Müzikal veya Komedi Dalında En İyi Kadın Oyuncuya, Penepole Cruz ise En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu'ya aday).

Woody'nin Kadınları

Woody Allen hakkında en çok söylenenlerden biri, karmaşık ve zengin kadın karakterler yazdığıdır. Ancak bu şöhretine rağmen yazar-yönetmen, aslında uzun süre kadın karakter yazma konusunda epey zorlanmış: "Hep erkeğin bakış açısını yazardım."

Diane Keaton'la yaşamaya başladıktan sonraysa bu durumun değiştiğini söylüyor. "Birlikte yaşamaya başladık ve çok yakınlaştık. Bir tür Sokratik ozmos gibi bir şey sonucu kadınlar için yazmaya başladım. Diane için yazmaya başladım ve kadınlar için yazabildiğimi gördüm. Sonra da giderek sadece kadınlar için yazmaya başladım."

Bu geçişe uygun bir şekilde, Woody Allen'ın sinemasında o dönem Diane Keaton'ın önemli yeri vardı. Ondan sonra da yönetmenin filmlerinde diğerlerinden daha çok gördüğümüz kimi aktrisler oldu. İşte bunlardan bazıları, yani Woody Allen sinemasının tanıdık simaları haline gelmiş aktrisler:

Diane Keaton
Sleeper (1972), Love and Death (1975), Annie Hall (1977), Interiors (1978), Manhattan (1979), Radio Days (1987), Manhattan Murder Mystery (1993)

Mia Farrow
A Midsummer Night's Sex Comedy (1982), Zelig (1983), Broadway Danny Rose (1984), The Purple Rose of Cairo (1985), Hannah and Her Sisters (1986), Radio Days (1987), September (1987), Another Woman (1988), Crimes and Misdemeanors (1989), Alice (1990), Shados and Fog (1992), Husbands and Wives (1992)

Dianne Wiest
The Purple Rose of Cairo (1985), Hannah and Her Sisters (1986), Radio Days (1987), September (1987), Bullets Over Broadway (1994)

Judy Davis
Alice (1990), Husbands and Wives (1992), Deconstructing Harry (1997), Celebrity (1998)

Scarlett Johansson
Match Point (2005), Scoop (2006), Vicky Cristina Barcelona (2008)

Yusuf'un zihninde yolculuk

ENGİN ERTAN

Geçtiğimiz Venedik Film Festivali'nde Altın Aslan için yarışan, ülkemizdeki ilk gösterimiyse Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde gerçekleşen "SÜT" bu ay vizyonda seyirciyle buluşacak. Semih Kaplanoğlu'nun geçtiğimiz yıl çok ses getiren "Yumurta" ile başladığı Yusuf Üçlemesi'nin ikinci halkası hem yönetmenin sinemasından alışık olduğumuz bir tarza sahip, hem de izleyici için kimi şaşırtıcı unsurlar barındırıyor.

Gerek kazandığı ödüller, gerekse topladığı övgülerle epey tartışılan "Yumurta"dan sonra, Semih Kaplanoğlu bu sefer "Süt" ile karşımızda. Yönetmenin "Yumurta" ile başlayan ve "Bal" ile tamamlanacak Yusuf Üçlemesi'nin ikinci halkası olan film epey tartışılacağa benziyor. Aslında Kaplanoğlu'nun sinemasında "Meleğin Düşüşü"nden bu yana devam eden sürecin bir uzantısı olsa bile, "Süt"ün seyirciyi şaşırtabilecek pek çok yönü var. "Yumurta" ile kesiştiği ve ayrıldığı yönler kadar, filmin görece daha soyut yapısı da öngördüğümüz tartışmanın zeminini oluşturacak gibi. Bu ve benzeri konuları yönetmen Semih Kaplanoğlu ile konuştuk.

"Meleğin Düşüşü" döneminde verdiğiniz röportajlarda altını çizdiğiniz bir ideal vardı; "Her filmimde daha da sadeleşmek istiyorum" demiştiniz. "Süt"e geldiğimizde bu sizin için hâlâ geçerliliğini koruyan bir ideal mi? Aynı sadeleşme projesi devam ediyor mu?

Gerçekten hâlâ devam eden bir durum. Hem senaryo, hem de çekim aşamasında hep eksiltmekle uğraşıyorum. Aslında senaryolarım çok uzun olmuyorlar, çoğunlukla 55-60 sayfa civarındalar. Çekim süreci sonrasında da neredeyse 4 saatlik bir kaba montaj çıkıyor ortaya. Çekim esnasında hem yeni eklediğim, hem de çıkarttığım sahneler oluyor. Senaryoda başlayıp, çekimle devam eden ve montajla sonuçlanan organik bir çalışma sözkonusu.

Fakat bu çalışma süresince benim için geçerli olan esas şey, hikâyeyi nasıl daha yalın veya dünyevi gözden farklı şekilde algılayıp, algılatabileceğim. Benim için bütün mizansenlerin bir düzlüğü var, daha sonra da bu düzlük içerisinde bir eksiltmeye yöneliyorum. O mizansendeki duyguyu nasıl daha az plana bölerek, gerçek zaman algısına nasıl oturtabileceğimi çözmeye çalışıyorum. Dolayısıyla benim için ne anlatacağımdan çok, nasıl anlatacağım daha önemli bir mesele. Bunu da belirli prensipler çerçevesinde gerçekleştirmeye çalışıyorum. Sadeleşmek de bu prensipler arasında en önemlilerinden birisi. Bu nedenle filme çok fazla müdahalede bulunmamaya özen gösteriyorum. Örneğin müzik kullanmıyorum veya oyuncu aksiyonunu aza indirmeye çalışıyorum. Işık ve renk anlamında da, özellikle sonradan eklenecek şeylere mümkün olduğunca az yer veriyorum. Bunların hepsi birbiriyle ilişkili. Eğer filme sonradan müdahalede bulunacaksam müzik kullanmamanın veya oyuncuları yüksek oynatmamanın benim için bir anlamı kalmıyor.

Semih Kaplanoğlu, Yusuf Üçlemesi'ni bir hatırlama hali olarak tasarladığını söylüyor.

Bu sadeleşme ideali çerçevesinde, sadece kronolojik olarak birbirlerini takip ettikleri değil, aynı zamanda birbirlerini tamamladıkları için "Yumurta" ve "Süt"ü karşılaştırmak mümkün. "Yumurta" her ne kadar konvansiyonel sinemayla uzaktan yakından ilişkisi olmasa bile, evrenine giren seyircinin duygusal anlamda da iletişim kurabileceği bir filmdi. "Süt" ise bu anlamda daha mesafeli, kendisini seyirciye daha zor açıyor.

Filmin seyirciyle ilişki kurmasındaki kolaylık veya zorluğu önceden hesaplamıyorum açıkçası. Bence "Süt" ile ilgili bahsettiğiniz hissiyattaki tayin edici nokta, büyük ölçüde filmin anlattığı durum veya hikâyeyle ilgili. Ben kendi 17-18 yaşımı düşündüğümde çok sıkıntılı bir dönem hatırlıyorum. İnsanın kendini bir türlü tam olarak ifade edemediği bir dönemdir bu. Dolayısıyla "Süt"te o kenarda kalmışlık, hayata bir türlü tam olarak katılamama duygusu benim için önemliydi. O dönemdeki yalnızlık duygusunu yakalamaya çalıştım, ki bu verimli bir yalnızlık da değildir. Daha ziyade bunaltıcıdır.

Diğer yandan ben Yusuf Üçlemesi'ni bir hatırlamalar hâli olarak tasarlamaya çalıştım. Dolayısıyla "Süt", "Yumurta"daki karakterin kendi gençliğini hatırlaması üzerine kurulu bir film. Başka bir deyişle bir başlangıç, gelişme, sonuç çerçevesinde, kronolojik olarak birbirini takip eden hikâyeler anlatmıyor bu üçleme. Bu yapının algısında, seyirciyle iletişim kurmasında bazı zorluklar elbette olabilir ama benim üretim aşamasında üzerine düşündüğüm bir unsur değildi bu.

Bu yapının yarattığı en büyük şaşkınlık, "Yumurta" ve "Süt"ün birbirlerini lineer bir zaman düzleminde takip etmemeleri. Başka bir deyişle, Yusuf karakterinin geçmişine de gitsek, "Süt"ün yine bugünde geçiyor olması. Hatta kimi sahnelerde "Yumurta"daki bazı oyuncuların başka karakterler olarak tekrar karşımıza çıkmaları. Bu durum ister istemez Yusuf Üçlemesi'nin çizgiselden çok, çembersel bir zaman ve mekân algısı üzerine kurulu olduğunu düşündürüyor, ki bu da sizin sinemanıza uzak bir tema değil.

Evet, burada zamansal ve mekânsal bir geriye dönüş sözkonusu değil. Benim aklımdaki de bu üçlemenin evreninde her şeyin bitmez tükenmez bir şimdiki zamanda geçmesi gerektiğiydi. Bu nedenle geriye doğru gitsem bile, kronolojik bir yapı kurmak istemedim. Diğer yandan filmlerin geçtiği zamanın ve tarihin altını da çok fazla çizmedim. Daha ziyade mekânlar, nesneler, kıyafetler veya renklerle bir zamansızlık hissi yakalamaya çalıştım. Aslında daha önce bahsettiğim hatırlama çabası çerçevesinde bir zaman boyutu yaratmaktı amacım. Fakat bu zaman boyutunu şimdiki zaman olarak belirledim.

Yetişkin bir insanın kendi gençliğini anımsaması çoğunlukla nostalji duygusuyla özdeşleştirilir. Kurduğunuz yapıyla özellikle bu nostalji duygusunu dışarıda mı tutmaya çalıştınız?

Nostalji dışsal olarak çok yıpranmış bir kavram. Geçmişi özlemle anımsamak diye tarif ediliyor ama bence bu yanlış bir algı veya biz içini öyle doldurmayı tercih ediyoruz. Ben geçmişini özlemle hatırlayan bir karakterden çok, bir şairin kendi hayatıyla ilgili noktaları anımsamasını anlatmayı seçtim. Bunun bir şairin zihninde gerçekleştiğini, karşımızdaki karakterin bir şair olduğunu bence unutmamamız lazım.

Buradan Yusuf karakterine geçersek, biraz "Yumurta"dan da bahsetmek istiyorum. "Yumurta"nın anlatısında Yusuf'un inançla ilgili bir meselesi olduğu son derece açık. Filmin finaliniyse farklı şekillerde isimlendirmek mümkün. Yusuf taşrayla mı, zamanla mı, kendi geçmişiyle mi yoksa inançla mı hesaplaşıyor? Son noktada barışıyor mu, yoksa teslim mi oluyor? Bunlardan sizin tercih ettiğiniz biri var mı? Yoksa hepsi bir bütüne mi işaret ediyor?

"Yumurta"da Yusuf'un köpekle yaşadığı karşılaşma anı, onun aslında kendi nefsiyle, kendi dünyeviliğiyle karşılaşmasına işaret ediyor benim için. Bu karşılaşma ertesinde annesinin evine dönüyor ama buradaki niyet orada kalmak değil, sadece gitmek ve orada bulunmak. Bunu bir kabulleniş veya yeniklik olarak algılamak elbette mümkün. Fakat ben bu geri dönüşle ilgili olarak bir öneride bulunmadım. Belki de Yusuf

Yusuf'un (Melih Selçuk) gözünde ev, annesiyle (Başak Köklükaya) özdeşleşmiş durumda.

sadece bir yanlışı düzeltmek için eve dönüyor. Ancak uzun boylu orada kalacağı, oraya yerleşeceğiyle ilgili kesin bir önerme yok.

Çocukluğun geçtiği ev bizim kültürümüzde hep "baba ocağı" olarak isimlendirilir. Fakat "Süt"te iyice belirginleştiği üzere Yusuf'un döndüğü ev aslında onun için annesiyle özdeşleşmiş durumda. Bu bağlamda Yusuf'un kararını anneye dönüş olarak algılamak da mümkün mü?

Evet, bence mümkün.

Söz anneye gelmişken, sizin de az önce bahsettiğiniz "yanlışı düzeltmek" konusuna geçmek istiyorum. "Süt"te anne/oğul ilişkisi devreye girince, Yusuf'un her şeyin ötesinde kendi annesi ve onun üzerinden kadınlarla bir meselesi olduğu da iyice belirginleşiyor. Sözkonusu olan yanlış bu bağlamda anneye karşı yapılmış bir hata olabilir mi? Yusuf'un yaşadığı yüzleşmeyi annesinin de bir cinsel hayatı olduğunu kabul etmesi olarak algılayabilir miyiz?

Elbette. Yusuf'un etrafında onu çevreleyen bir toplum var. Burada, taşradaki ahlak kuralları ve kadına biçilen görevlerse belli. Diğer yandan Yusuf bir şair ve buradan gelen bir duyarlılığı var. Dolayısıyla sürekli bir çatışma yaşıyor. Belki de duyarlılığı sözkonusu çatışmadan aldığı yarayı, çektiği acıyı daha da yoğun kılıyor. Yusuf bir tarafıyla annesinin yeni bir hayata başlamasını olumlasa bile, diğer yandan etrafındaki erkek egemen dünyanın kurallarıyla bunu kabul edemiyor.

Aslında bu arada kalmışlık bizim de Tanzimat'tan veya biraz daha öncesinden beri yaşadığımız, Türk aydınının hep konu ettiği "Nereliyiz?" sorusuna denk düşüyor. Doğulu muyuz yoksa Batılı mı, modern miyiz, yoksa gelenekselci mi? Filmde aslında tüm bu çalkantının, taşradaki küçük bir şaire çarptığı noktayı görüyoruz. Elbette Yusuf'un, eğer "Yumurta"yı da hatırlarsanız, hayatının sonraki evrelerinde kadınlara bakış şeklinde annesiyle yaşadığı bu meselenin, bu çatışmanın etkileri var. Sonuçta bu çatışma hepimizin, tüm Türk erkeklerinin yaşadığı bir sorun. Ne bütünüyle modern olabiliyoruz, ne de tam anlamıyla muhafazakâr bir hayat sürdürebiliyoruz. "Yumurta"da Yusuf'un köpekle karşılaşması da yıllardır süregelen bu çatışma ve onun sebep olduğu acıların ortaya çıkışı. Sonrasında eve dönüşüyse bir nefes alma anı. Elbette Yusuf o evden çıkacak ve tekrar hayata dönecek, bunun ne zaman ve ne şekilde olacağınıysa bilmiyoruz.

"Süt"te anne/oğul ilişkisi öne çıkınca filmdeki bazı sahneleri veya sembolleri anlamlandırmak için psikanalitik bir okuma da işlevsel bir hâl alıyor sanki.

Açıkçası böyle bir yapı tasarlamadım. Elbette böyle bir okuma, örneğin sembolle kastettiğiniz yılan ise mümkün olabilir. Fakat benim hedeflediğim sembolikten çok çağrışımsal bir yapıydı. Örneğin cinsellik konusuyla ilgili olarak, belki filmde çok açık şekilde belli olmayabilir ama aslında 17-18 yaşındaki Yusuf'un kendi cinselliğiyle ilgili olarak da oturtamadığı noktalar var. Bu hepimizin içinden geçtiği bir süreçtir. Açıkçası ben insanların filmi izlerken bu döneme dönüp, o kendini tanımlama çabasını da hatırlamasını istedim. Yusuf çok fazla konuşmayan bir karakter olduğu ve ne etrafını, ne de kendisini tam olarak anlayamadığı için bu kendini tanımlama çabası aslında cinsellikten pek çok başka alana da uzanıyor. Yusuf'un diğer erkek ve kadınlarla olan ilişkileri, mesela öğretmeniyle olan ilişkisi bu anlamda çağrışıma açık olmasını istediğim şeylerdi.

Yılan meselesine gelince, aslında tıpkı "Meleğin Düşüşü"nde yaptığım gibi filme çok güçlü bir imgeyle başlamak istedim. Filmi okurken hep o imgeye, o ana geri dönülmesini hedefledim. Dolayısıyla yılan bir nevi leitmotifti, onun hem varlığını, hem de yokluğunu filmin çeşitli anlarına yerleştirdim. Elbette hem mitolojide, hem de dini metinlerde yılana dair bir kavramlaştırma var. Bu kavramlaştırmayı bütünüyle filmin dışında tutmak elbette mümkün değil, bunun ben de

farkındaydım. Fakat yılanı özellikle bir şeyi anlatmak, seyirciyi belirli bir anlama yönlendirmek amacıyla kullanmadım.

Açılışta yılanı son derece geleneksel bir ritüel içerisinde görüyoruz. Fakat annenin bir erkekle yakınlaşması ertesinde tekrar karşımıza çıkıyor ve gelenekselden daha evrensel bir anlama doğru kayıyor sanki.

Olabilir. Filmin gösterimleri ertesinde yapılan söyleşilerde en sık karşılaştığım soru da yılanın ne anlama geldiğine dair oluyor zaten. Elbette öncelikle cinsellikle ilgili bir çağrışıma yol açıyor. Fakat başka açılımları da var. Örneğin anne yılandan çok korkuyor ama Yusuf bu durumla ilgili neredeyse hiçbir şey yapmıyor. Dolayısıyla aslında yılan Yusuf'un annesine duyduğu öfkeyi ve içindeki kötülüğü de temsil ediyor.

Yılanın film içerisinde taşıdığı anlamın gelenekselden evrensele doğru kaymasından bahsederken gelmek istediğim başka bir nokta daha vardı. Biraz önce siz de Türkiye'nin Doğu ve Batı arasında kalmış hâline değindiniz. Biraz da bu durumu hatırlatır şekilde bu iki tarafı çağrıştıran imgeleri bir arada kullanmışsınız sanki. Örneğin Yusuf'un yakaladığı yayın balığıyla eve geldiği ve annesini ördek yolarken bulduğu sahne. Bir yandan 17. yüzyıl Batı resmini, özellikle Vermeer veya Maes gibi Hollandalı ressamların tablolarını hatırlatıyor bu sahne. Diğer yandan sanıyorum Kuran'da yayın balığının yer aldığı bir hikâye mevcut.

Balıkla ilgili var, Yunus Peygamber'in hikâyesi... Aslında "Süt"te balığın benim için temsil ettiği şey, "Yumurta"daki köpek ile bir bakıma aynı. Yusuf yine belirli bir yöne giderken, kozmik bir şey devreye girerek onun yönünü değiştiriyor. Fakat sözkonusu sahnede Doğu ve Batı'yı karşılaştırmak gibi bir kavramsallaştırma düşünmedim. Esas olarak annenin ördeğin tüylerini yolarkenki huzurunda, yeni bir hayata başlayışının altını çizmek istedim.

Sembol tanımını pek tercih etmediğiniz için imge diyerek devam edeyim. Filmde özellikle dikkat çeken bir diğer imge de nar. Aslında sadece nar da değil. Cevizlerin masanın üzerine yayılmasını gösterdiğiniz bir sahne var örneğin. Hatta bir noktadan sonra çatıdaki kiremitler, raftaki kitaplar da benzer bir hissiyata yol açıyorlar. Nesnelerin hem farklı, hem de aynı oldukları, birbirlerine sürekli temas ettikleri bir dünya resmini çağrıştırıyorlar. Filmdeki tercih ettiğiniz lineer olmayan akışı da düşünürsek, böylesi metafizik bir zaman ve mekân algısı sizin sinemanız için belirleyici bir unsurdur diyebilir miyiz?

Kuşkusuz. Film çekerken çerçeveye giren her objenin hem karakterlerle ilişkileri, hem de kendi varoluşları açısından bir anlamları olmasını, kendilerini göstermelerini talep ediyorum. Batı resminde Rönesans sonrasında hep insan gözünden bir bakış vardır. Bu Batı sinemasında da belirleyici olan bir unsur. Doğu sanatındaysa tanrısal bakış açısına ulaşabilmeye dair bir arzu vardır. Bu da beraberinde soyutlaşmayı getirmekte. Soyutlaşma benim için de önemli bir mesele. Dolayısıyla objelerin bu şekilde karakterlere ve birbirlerine temas edişini, anlatı içerisindeki varoluşlarını önemsiyorum. Örneğin "Bal"da şehirden ve kasabadan iyice kopacağız ve doğa daha yoğun bir şekilde devreye girecek. Bu her şeyin özüne, başlangıç noktasına doğru bir yolculuk da olacak.

Şunu da belirtmem lazım, az önce bahsettiğim o dünyevi bakışın her şeyi fakirleştirdiğini düşünüyorum. Hem etrafımızı, hem de kendimizi insan bakış açısından anlamlandırmaya çalışıyoruz ama bu bence yeterli değil. Sanatın da metafizik bir boyutu olduğunu, olması gerektiğini düşünüyorum. Bu nedenle filmlerimde de bu yaklaşım öne çıkıyor.

Türk sinemasıyla ilgili zaman zaman dile getirilen bir tartışma vardır, Türk filmlerinin entelektüel düzlemde inanç konusunu hep dışarıda tutmaya çalıştığı, seküler kalmaya çalıştığına dair. Bu tartışmaya siz ne açıdan bakıyorsunuz?

İslam ve tasavvuf anlamında Türk sineması hep çok şematik şeyler yapmış. Ya çok düz dini filmler çekilmiş ya da dine bir ney sesi veya bir mezarlık görüntüsü kadar yer açılmış. Halbuki Türk toplumu dinle çok içli dışlı şekilde yaşıyor, bu göz ardı edilemeyecek bir mesele. Fakat aldığımız eğitim ve yetiştirilme tarzımız bizi bu şekilde şartlandırmış. Bir tarafta hayatını dini gereklere göre yaşayan, kurban kesen veya namaz kılan insanlar vardır. Biz de aydınlar olarak romanımızı yazar, filmimizi çeker, müziğimizi yapar, okur, dinler, seyreder veya tartışırız. Böyle çok garip bir yarılma var Türk toplumunda. Ben "Meleğin Düşüşü"nü çektiğim dönemde okuyarak başladığım ve giderek derinleşmeye çalıştığım varlıkla ilgili meselede, bu araştırmamda beni çok etkileyen şeyler öğrendim ve öğrenmeye de devam ediyorum. Bunları da ürettiğim şeylere katmaya çalışıyorum.

Mesela suretin yasak olması nedeniyle resim sanatımızın gelişemediği söylenir hep. İran'daysa halk resimlerinde böyle bir yasak yok ve bunun etkisi sinemalarında da görülüyor. Fakat bizde de resim alanındaki bu sınırlama, inanılmaz bir mimari tarz oluşturmamıza neden olmuş. Hem dini yapılarda, hem de günümüze kalmış sivil mimari örneklerinde müthiş bir sadelik var. Taşla kurulan ilişki, burada süslemeye kaçmadan ulaşılan estetik bence çok önemli. Diğer yandan İbn Arabi'den İbn Rüşd'e kadar dünyayı algılamak üzerine yazılmış çok değerli bir düşünce üretimi var. Tüm bunlarda biz sinemacıların "Biz kimiz?" sorusunun cevabını ararken faydalanabilecekleri önemli ipuçları olduğunu düşünüyorum. En azından ben kendi bireysel yolculuğumda bu ipuçlarından yararlanmayı tercih ediyorum.

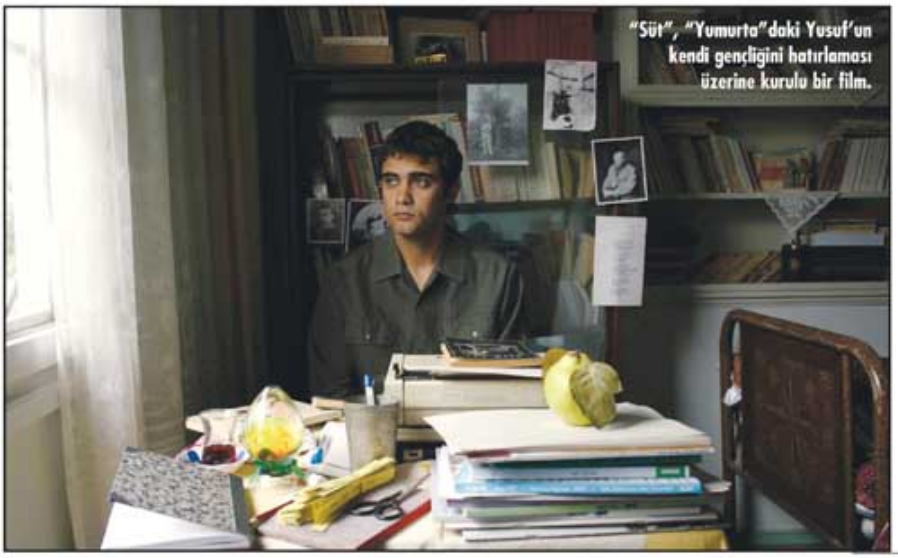

"Süt", "Yumurta"daki Yusuf'un kendi gençliğini hatırlaması üzerine kurulu bir film.

"Aleni gerçekleri anlattık"

Köprü dizisiyle hatırı sayılır bir başarıya imza atan Çağatay Tosun, 'sert ve cesur' olarak tanımladığı ilk sinema filmi "VALİ"de Recep Yazıcıoğlu'nun son günlerini ve Türkiye üzerine oynanan oyunları anlatıyor.

MÜJDE IŞIL

Recep Yazıcıoğlu'nu resmi kayıtlara göre olağan, kamuoyuna göre şüpheli bir trafik kazasında kaybettiğimizde sene 2003'tü. Onu 'süper vali' yapan süreç, Köprü adlı TV dizisine konu olmuştu; son günleri ise ölümünden yaklaşık 6 sene sonra "Vali" ile beyazperdeye geliyor.

Çağatay Tosun'un ilk sinema filmi "Vali". Kendisi 1978 İzmir doğumlu. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Sinema-TV bölümünden mezun. Nihat Durak'ın asistanı olarak sektöre girdi. Çeşitli dizilerde reji asistanlığı yaptı. 4 sene önce Seher Vakti adlı TV dizisi ile yönetmenliğe başladı. Sonra Kırık Kanatlar dizisini yönetti. 7. bölümden itibaren de Köprü'yü devraldı. Dizi geçtiğimiz Haziran ayında 65. bölümüyle veda etti seyircisine.

İlk filmini çeken yönetmenler vizyon tarihi için gün sayarken Çağatay Tosun; basın toplantısı, röportaj, gala ve benzeri tanıtım koşturmacasının dışında olacak. Zira kendisi, filmi vizyona girmeden bir ay önce, Aralık'ta askere gitti. Biz de gitmeden evvel kendisine ulaştık ve yapımcı firma Koliba Film'in Arnavutköy'deki ofisinde "Vali"yi konuştuk.

"Vali"yi Köprü gibi TV dizisi olarak değil de sinema filmi formatında çekmenizin nedeni neydi?

Köprü'de Vali'nin Doğu'da, Erzincan'da görev yaptığı zamanı işledik. Dizide anlatmamız gereken şey bitti. Bu filmin diziyle bir ilgisi yok. Vali bu filmde Denizli'de. Oysa rahmetli Recep Yazıcıoğlu normal görev sırasına göre Doğu'da görev yapıyor, açığa alınıyor, açığa alındıktan birkaç sene sonra Denizli'ye geliyordu. Bizim filmi yapmamızın, dizinin çok izlenmesiyle ya da uzun sürmesiyle herhangi bir ilgisi yok. Böyle olsaydı Köprü Filmi ya da Köprü'nün Finali diye girerdik. Biz bu dizi olmasaydı da bu filmi yapacaktık. Başka bir bakış açısı, başka bir durum, başka bir duygu, başka bir dünyayı anlatmak istedik. Filmi dizinin finali gibi düşünmüş olsaydık çoktan gösterime sokmuştuk. Özellikle dizi bitsin, sonra üzerinden zaman geçsin dedik. Dizinin yayını Haziran'da bitti. Filmi ta Ocak'ta vizyona sokuyoruz.

Filmde hikâye hangi noktada başlıyor?

Vali'nin ölüme giden son 12-13 günü işleniyor filmde. Dizide işlediğimiz şey terördü. Filmde ise uluslararası terör, Türkiye'deki enerji politikaları, devlet içindeki ihanetler, yakın tarihimizde işlenmiş olan, adı konulmamış, aslında herkesin bildiği ama yanıtlamadığı ya da yanıtlarından korktuğu suikastlerin faillerinin deşifresi, öldürüldüğü şüphesi olan ama asla üzerine gidilmeyen devlet görevlilerinin ölümleri var. Asıl önemlisi, uluslararası güçlerin, emperyalizmin Türkiye'deki enerji kaynakları ve sosyal yaşam üzerine etkilerini ve buna karşı durmaya çalışan bir vali görüyoruz. Vali öldürüldü mü sorusunun yanıtını arayan bir film bu. Bu sorunun yanıtıyla da filmi bitiriyoruz.

O halde Vali'nin ölümü hakkında bir komplo teorisi var filmde?

Şu açıdan komplo teorisi diyemem. Aslında herkesin bildiği aleni birtakım gerçekler ve bilgiler var. Bu bilgiler sorgulandıkça altından mutlaka bir şeyler çıkıyor. Maalesef biz bunu toplum olarak sorgulamıyoruz. Devlet politikası olarak da sorgulanmıyor. Biz üstü örtülü

Faruk Yazıcı'yı dizide olduğu gibi yine Erdal Beşikçioğlu'nun canlandırdığı "Vali"de Şemsi İnkaya ve İsmail Hacıoğlu da rol alıyor.

gerçekleri anlatmadık, aleni gerçekleri anlattık. Ama aleni gerçekler bazen acı verir ve sıkıntı yaratır. O sıkıntıyı yaratacak bir film bu. Herkesin bildiği ama ifade etmediği ya da etmekten birtakım sebeplerle çekindiği şeyleri biz bu filmde anlatmaya çalıştık. Kaba tabirle sert bir film diyebiliriz buna.

"Vali"nin Köprü'den daha cesur bir tavır sergilediğini söyleyebilir misiniz?

Mutlaka. Filmi yapma sebebimiz biraz da oydu. Köprü'de sınırları zorladık aslında. Söylem olarak ileri gittiğimizin düşünüldüğü noktalar oldu ama biz yaptığımızın hep arkasında durduk. Bu filmi yaparken ise TV formatının dışında da anlatmamız gereken birtakım şeyler olduğu düşüncesiyle yola çıktık. Dizideki Faruk Yazıcı karakteri ile Recep Yazıcıoğlu'nun hayatını aştık. Onunla çok bir ilgisi kalmadı bizim valimizin. Dizi yer yer dik söylemleri olan bir yapıdaydı ama film sert ve fazlasıyla cesur bir film oldu.

Köprü, Ayşe Kulin'in romanından uyarlanmıştı. "Vali"de hangi kaynaklardan faydalandınız?

Yakın tarihli bir suikast ile başlıyor film; o suikastin altında bize lanse edilen bilgilerin yanlışlığını ortaya koyup sonra da enerji politikası üzerine devam ediyor. Kaynak yok. Bizim bildiğimiz, her gün gazetelerde okuduğumuz, her gün haberlerde izlediğimiz, yıllardır yaşadığımız birtakım olayların derlenip toparlanmasıyla ortaya çıkan bir hikâye oldu bu. Bir kitap ya da belge üzerinden hareket etmedik yani.

Peki o zaman hikâye için ne kadarı gerçek ne kadarı kurgusal diyebiliriz?

Bu oranlamayı tanımlamak zor. Biz gerçek olduğuna inandığımız şeyleri anlattık. Biz gerçekliği ortaya koyduğumuzu iddia ediyoruz. Biz polis değiliz, devlet görevlisi de değiliz. Biz sadece bu ülkede yaşayan ve sosyal sorumluluk taşıdığımızı düşünen insanlarız. 'Siz bize böyle lanse ettiniz ama burada böyle de bir şey var; bununla bu birleştiği zaman sizin söylediğiniz sonuç çıkmıyor ortaya. Bizim bakış açımıza göre bu durum böyle oldu' dedik. Biraz hafızalarımızı tazeleyecek olursak herkesin de bizim inandığımız şeylerin doğru olduğunu düşüneceğine inanıyorum.

Recep Yazıcıoğlu'nun ailesinden destek aldınız mı?

Dizi süresince görüşmüştük. Onlarla hâlâ görüşüyoruz. Filmden önce senaryonun konseptini kendilerine izah ettik. Senaryo yazıldıktan sonra senaryoyu verdik. Kendileri okudular. Onlar dizide anlattığımız valiyi çok benimseyip beğendikleri için filmde de herhangi bir problem çıkmadı. Bilakis çok memnun olduklarını ifade ettiler bize.

Yazıcıoğlu'nun ölümüne net bir açıklama getiriyor musunuz filmde?

Evet, biz bir tavır koyduk. Bizim belli bir yaklaşımımız var. 'Bu böyledir' diyoruz. Ailesi ile yaptığımız görüşmelerden, dönemin gazete ve dergilerindeki haberler ve makalelerden gerçeğin yansıtılmadığı sonucuna vardık.

Filmi izleyenler Ergenekon ile bir bağlantı kurabilir mi?

Ergenekon ile hiç ilgisi yok, çünkü Ergenekon bizim filmimizin ne içeriğiyle ne yapısı ne duygusu ne durumuyla hiç ilgisi olmayan bir yapı. Bana sorarsanız Ergenekon diye bir şey de yok. Bu da yapay gündemlerle halkı oyalama ve yapmak istenilen başka şeyleri hayata geçirmek için fırsat yaratmakta kullanılan bir şey.

Vali (Erdal Beşikçioğlu), karısı (Ayşegül Ünsal) ve yardımcısı (Gökhan Soylu) dışında yeni bir kadro kurdunuz filmde. Nasıl oluşturdunuz "Vali"nin oyuncu kadrosunu?

Hikâyeyi yazarken, karakter yaratırken bir oyuncuya gidiveriyor aklım. Filmde çalıştığım oyuncular tanıdığım, bildiğim oyunculardı. Daha önce belli bir geçmişimiz olan insanlardı. Uğur Polat, Hakan Boyav, Türkü Hazel, Şemsi İnkaya ile değişik zamanlarda değişik projelerde çalıştım. Galiba senaryoyu yazarken onların potansiyelini düşünerek yarattım karakterleri. Nisan'da başlayan senaryo yazım süreci 5.5-6 ay sürdü. 7.5 hafta süren çekimler Aydın, Uşak, Denizli, Ankara ve İstanbul'da yapıldı.

Bundan sonra sinemaya mı televizyona mı devam?

Askerden döndükten sonra sinemaya devam. İkinci filmim Sevdalinka olacak. Ayşe Kulin'in romanı yine. Bosna Savaşı sırasında yaşanan bir aşk hikâyesi. Bu savaşta yeterince hassas davranamadık. Avrupa'nın ortasındaki soykırımı biz devlet olarak yok saydık. Biraz da canım acıyarak ve çok isteyerek yaptığım, vicdani hesaplaşmanın neticesinde ortaya çıkan çok özel ve önemli bir film olacak bu. Ayşe Kulin'le birlikte romanda kullanacağımız kısmı tespit ettik. Senaryonun ön hazırlığını bir süredir yapıyoruz. Temmuz ayında Bosna'da çekimlere başlamayı düşünüyoruz. Bir sonraki bahar da vizyona hazır hale gelecek.

Çağatay Tosun

Silahla halledileme

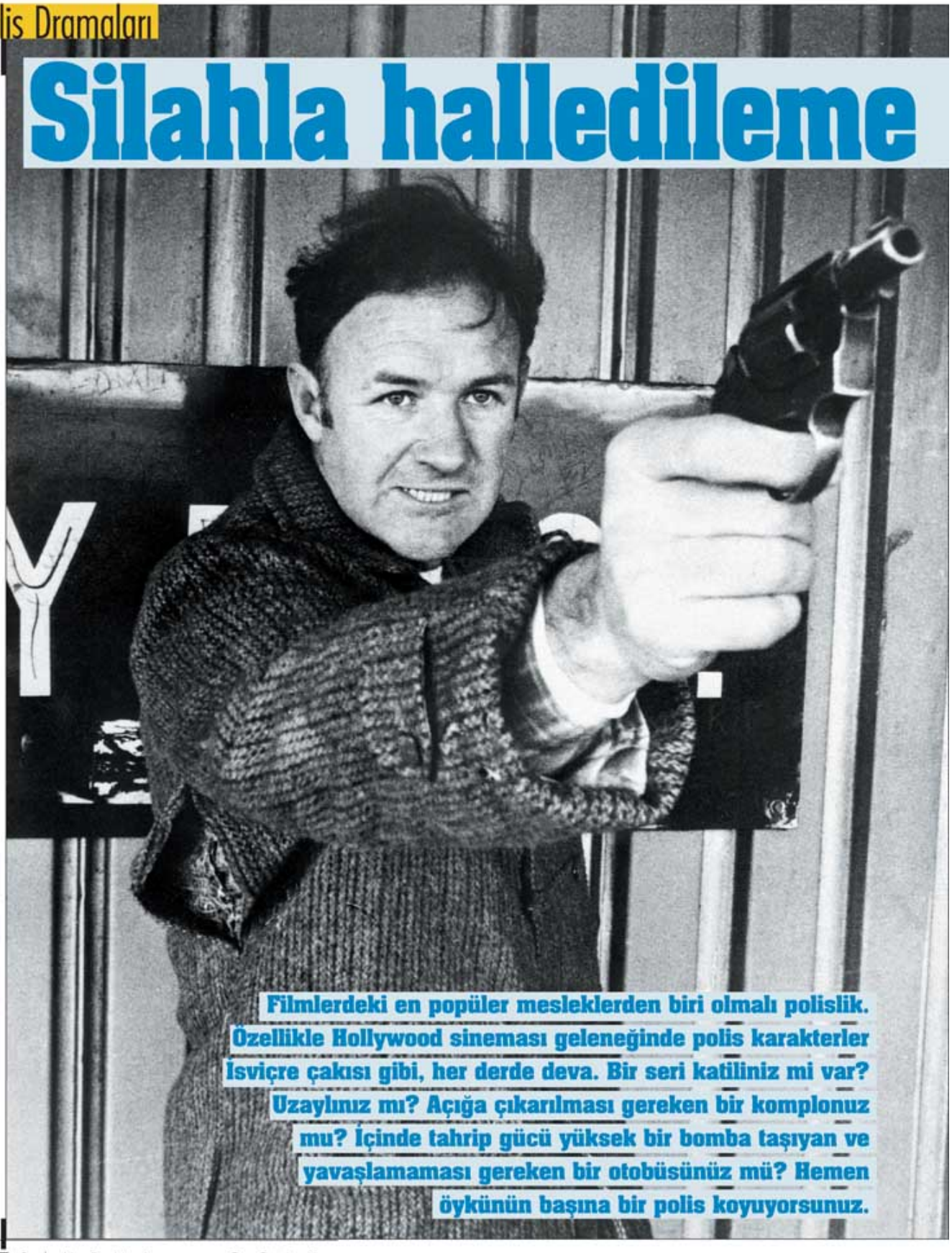

Filmlerdeki en popüler mesleklerden biri olmalı polislik. Özellikle Hollywood sineması geleneğinde polis karakterler İsviçre çakısı gibi, her derde deva. Bir seri katiliniz mi var? Uzaylınız mı? Açığa çıkarılması gereken bir komplonuz mu? İçinde tahrip gücü yüksek bir bomba taşıyan ve yavaşlamaması gereken bir otobüsünüz mü? Hemen öykünün başına bir polis koyuyorsunuz.

yen işler diyarı

KUTLUKHAN KUTLU

Popüler sinemanın geleneksel olarak sıcak baktığı dramatik "çatışma"ları bildiğiniz fiziksel çatışmaya çevirmekte polislerin üstlerine yok. Meslekleri ve yetkileri her tür fiziksel çatışmaya balıklama dalmalarına, dahası bunun için gereken her tür donanımı taşımalarına müsait. Ayrıca hem ellerinin altında geniş veri tabanları bulunduğundan, hem de genellikle sokakta iyi bir "haber alma ağları" bulunduğundan kahramanımızın öykü açısından hayati birtakım bilgilere inandırıcı bir şekilde nasıl ulaşacağı konusunu da büyük ölçüde çözmüş oluyorsunuz.

Bu "elverişlilik" durumu sebebiyle aksiyon filmlerinden bilimkurgulara, korku filmlerine, felaket filmlerine ve dedektiflik öykülerine birçok farklı türde sık sık kahramanlığı üstleniyor polisler. Biraz da bununla ilgili olarak, aslında şöyle bir düşünürseniz polislerin polis olması çoğu filmde senarist için pratik bir çözümün ötesinde bir zorunluluk değildir... Benzer imkânlar elinin altında bulunan başka herhangi bir meslek grubundan biri de bu filmlerin işini görebilir – yazar, bilim adamı, itfaiyeci, eski komando, sigortacı... Biri saatin sıfırlanmasına bir saniye kala o yeşil (yoksa kırmızı mı?) kabloyu kessin, biri şehre avlanmaya gelen uzaylının karşısına dikilsin, biri doğal afette paniğe doğru sürüklenen bir grup insana liderlik etsin de...

Belki biraz da bu yüzden aksiyon filmlerinde ve "vakanın çözülmesi"ne odaklanan filmlerde polis karakterler böylesine stereotip oluyor: Öykünün asıl meselesi onlar ve dünyaları olmadığından, karakterler hazır kalıplarla çabucak seyirciye tanıdık kılınabilecek şekilde inşa ediliyor.

Öte yandan bu tür klişelerin hakkıyla ele alındığı, derinlemesine araştırıldığı ve en başta neden varolduklarını sorgulayan ya da bu klişelerin ötesine bakan filmler de yok değil – ki zaten bu dosyanın konusu da daha çok öyle filmler... Ama onca klişenin hatırı için bu beylik kalıplardan bazılarını "Vazgeçilmez Polisiye Klişeleri" başlığı altında topladık.

Vakalardan, esrarlardan ve aksiyondan ziyade polislerin hayatını, gezindikleri çevreleri, yaşam şartlarını, kendilerini gün be gün içinde buldukları gerginlikleri, ahlaki çelişkileri ve çatışmaları ele alan filmler de var. Bu tür filmlere ve dizilere bazen "polis dramaları" deniyor. Ve bu filmlerde polislerin polis olması hayati önem taşıyor.

Edward Norton'ın bir polis detektifini oynadığı, bu ay gösterime girecek "Pride and Glory" sadakat ve yozlaşma temalarına odaklanan bir polis hikayesi.

VAZGEÇİLMEZ POLİSİYE KLİŞELERİ

1- TERS ORTAKLAR

Arabada yan yana otururlar; günün büyük bölümünü beraber geçirir, hatta bazen gece "gözetleme" görevlerinde kahvelerini içip donut'larını yerken uzun sohbetlere dalarlar ("Evde Vaziyet Limoni" başlığında anlatılan durumlar hem bu uzun iş saatlerinin bir sonucu, hem de sohbet konusudur)... Gelgelelim bu iki tip pek çok konuda anlaşamazlar, sadece kişilikleri ve zevkleri değil, yaşları, cinsiyetleri ve yöntemleri de zıttır genelde. Yaygın eşleşmeler: Kitaba uygun iş yapan polis ve kuralların etrafından dolanan polis; sakin ve kontrollü polis ile delifişek polis; genç polis ile yaşlı (tercihen de emekliliğine birkaç gün kalmış) polis; ciddi polisle şakacı polis; ve tabii kirli polisle temiz polis.

2- İYİ POLİS / KÖTÜ POLİS

Yukarıdakinin aksine hakiki kişiliklerdeki bir zıtlık değil, sadece roldür bu. Sorgulanacak kişiye iki polis birbirine taban tabana zıt bir biçimde yaklaşır: Biri saldırganca, suçlayarak, tehdit ederek; öbürüyse anlayışla, nazikçe ve onu gerektiğinde saldırgan sorgucudan koruyarak. Bunun sonucunda sorgulanan kişi "İyi Polis"e yaklaşma, ona sığınma meyli gösterir ve o karaktere bilgi verir. Filmlerin bize gösterdiği polis hayatında çeşitli sebeplerle (bir yere sızmak, bir bilgi almak için mesela) rol yapmanın, oynamanın önemli bir yeri var; "İyi Polis / Kötü Polis" de polisiyenin en temel oyunlarından biri.

3- EVDE VAZİYET LİMONİ

Kendini işine vermiş polisin ilişkileri ve evlilikleri genellikle kötü gider. "Her gün eve sağ salim dönecek misin diye endişelenmekten usandım artık," der eşleri... "Bu evlilik yürümez, çünkü sen içinde yoksun," diye tespitte bulunur. "İşinle evlisin sen," diye de noktayı koyar. Toplumun sağlığı adına kendi küçük toplum birimini ihmal eden polisin durumu aslında biraz

"Hot Fuzz"da, yazıda bahsi geçen klişelerden bol bol vardı.

Rozetsiz ve silahsız da olsa, açıklanamaz bir şekilde polis polistir, vakayı araştırmayı sürdürür.

western'lerdeki suça karşı savaşan ama bir türlü yerleşik düzene geçemeyen silahşörün durumunu andırır.

4- "HAKLARIMI KAFAMA ATMASAYDIN!"
Filmlerde şüphelilerin birtakım haklara sahip olması polislerin zoruna gider – hele ki o kişiler gözlerine bayağı suçlu görünüyorlarsa... O hakları okumak yerine şüphelileri bir temiz kötekleyerek arabaya tıkmak isterler belli ki ama heyhat, ABD'de bu tür tutuklama "usule aykırı tutuklama" kabul edilir ve şüphelilerin salıverilmesiyle sonuçlanır. O yüzden polisler suçlulara haklarını okurken zaman zaman ses tonlarında ve ifadelerinde bir küçümseme ya da alaycılık seçebilirsiniz.

5- İŞİN SIRRI ROZETTE DEĞİLMİŞ MEĞER
Birçok filmde polis bir noktada rozetini çıkarıp patronuna teslim eder. Bazen istemediği bir şeye zorlandığı ya da üzerindeki bulutlar etrafını da karartmaya başladığı için kendi rızasıyla, bazen de şefi tarafından uzaklaştırılarak... Ama artık yetkisiz olması demek, "polislik yapmaya" devam etmeyecek demek değildir: Rozetsiz ve silahsız da olsa, açıklanamaz bir şekilde polis polistir, vakayı araştırmayı sürdürür.

6- OTORİTELERİN İPİYLE KUYUYA İNİLMEZ
Bir polis filminin başlarında gördüğümüz önemli devlet adamı, hükümet adamı ya da üst düzey bir yetkilinin yozlaşmış çıkma oranı tedirgin edici derecede yüksektir. Bir bakıma polis filmleri bu motifle alttan alta "Tepedekiler yerken, zar zor geçinen polisin yememesi kolay mı!" mesajı da vermekte, bir taraftan sanki mazur gösterirken bir taraftan da bu şartlarda yozlaşmayan bireyleri onurlandırmaktadır.

7- "DEME, SAKIN EMEKLİLİK DEME!"
Bir polisin emekliliği ufuktaysa... Bir de emekliliğinden sonra yapmayı planladığı şeylerden söz ediyorsa... Hele ki o kişi ana karakter değil de onun ortağıysa... Öyküden sağ çıkma şansı düşüktür. Ateş hattından çıkış bu kadar yakınken canın kaybolmasının ve suça karşı mücadeleyle geçen bir hayatın yine bir suçla noktalanmasının yarattığı beyhudelik duygusu, sağ kalan ortağı genellikle pervasız bir intikam silahına dönüştürür.

8- ARABADA BEKLEMEYENLER İTTİFAKI
Polis filmlerinde en sık duyulan laflardan biri "Arabada bekle" olmalı. İronik bir şekilde "Sana arabada beklemeni söylemiştim!" de aynı derecede yaygın bir cümle. Özellikle de polisin yanındaki kadın karakterlerin erkek konumdaşlarına kıyasla çok daha fazla işittiği sözler bunlar. Kimi filmlerde arabada beklemeyi reddeden karakterler kötü adamın eline geçip kahramanın işini iyice zorlaştırırlar, kimi filmlerde ise tam vaktinde yetişip kahramanın hayatını kurtarırlar.

ŞEHRİN KALBİNE YOLCULUK

Filmlerde genellikle polis demek, şehrin bağrı demek. Beyazperde polisleri işleri gereği her gün şehrin en izbe, en girilemez sokaklara girip çıkıyorlar. O yüzden de şehrin karanlık kalbine yapılacak gezilerde senaristler/yönetmenler için elverişli birer rehber oluşturuyorlar – ancak nihayetinde şehri kendi gözlüklerinden görüyor olma ihtimallerini bizim seyirci olarak unutmamamız gerekiyor.

Sinemacılar bu geleneği ve mantığı işleterek, polisler üzerine öyküleri belli şehirlerin karanlık yüzünün hikâyeleri olarak da ele alabiliyorlar. Tam olarak böyle bir amaçları olmadığı zaman bile genellikle polisiyelerde şehrin gerçekliğine, özellikle de yoksul, bakımsız ve suç oranı yüksek kısımlarına epey önem veren bir estetik anlayış bekliyor bizi. Özellikle 70'ler sineması ve TV dizileri "çürümüş metropol estetiği"nde önemli bir ilham kaynağı teşkil ediyorlar.

5 KARANLIK ŞEHİR GEZİNTİSİ

The French Connection/Kanunun Kuvveti (1971)
Belki bu filmde ilk etapta akla Gene Hackman'ın unutulmaz "Popeye" Doyle tiplemesiyle ve meşhur arabalı kovalamaca sahnesiyle geliyor... Ama bu ikisine bile New York'un o soğuk ve kasvetli çehresinin ürünleri gibi bakmak mümkün – bu filmde adeta bir "karakter" gibi çünkü şehir.

Training Day/İlk Gün (2001)
Çaylak polis idealisttir, ona bir günlüğüne etrafı gösterecek tecrübeli polis ise yozlaşmaya işin mantıki seyri olarak bakar. Film Los Angeles'ın en tehlikeli görünen mahallelerini mekan tutuyor.

Se7en/Yedi (1995)
İsimsiz bir şehir, durmak bilmeden bardaktan boşanırcasına yağan yağmur ve son derece tuhaf seri cinayetler.
Cruising/Devriye (1980)
Al Pacino'nun polis dedektifi bir dizi cinayetin izini sürerken New York'da ağırlıklı olarak eşcinsel çevrenin takıldığı yerlerde dolaşıyor ve kendini Friedkin'in besbelli "karanlık bir yolculuk" olarak tasarladığı bir maceranın içinde buluyor.

Tropa de Elite/Özel Tim (2007)
Uyuşturucu çetelerinin ellerinde ağır makinalı silahlarla nöbet tuttukları Rio de Janeiro varoşları, buralara adım atmayan yozlaşmış bir polis teşkilatı ve bu iş için kullanılan acımasız bir özel tim.

KÖSTEBEKLER: KİMLİĞİNİ ASKIYA ALAN POLİSLER

Polislerin şehrin karanlık kalbine yaptığı yolculuklardan söz etmişken... Bazen geri dönmekte güçlük çektiklerini de söylemeli. Friedkin "Cruising"de, kimliğini gizleyip sadomazoşizm ve fetiş mekanlarında dolaşan polisin gördüklerinden ne şekilde etkilendiğini öykünün önemli bir meselesi haline getiriyordu örneğin.

Filmlerde polisler kimliklerini gizleyip yeraltına sızma işini pek sevmezler genellikle... Niye sevsinler ki, nihayetinde günün önemli bir bölümü boyunca kendi kimliklerini bir kenara bırakıp başka bir kimlikle yaşamak zorunda kalıyorlar. Tıpkı şehirle istismara dayalı ilişkileri gibi, bu sahte kimlikleriyle ilişkileri de epey çalkantılı oluyor genelde. Bir taraftan bu "yapma" kimlik sonuca götürüyor, dolayısıyla tıpkı şehirdeki bağlantıları gibi onları güçlü kılıyor, bir taraftansa onları aşındırıyor.

Polis filmlerinin çoğunda suçla yatıp suçla kalktığı için polisin, mücadele ettiği suçluya, suç alemiyle hiç ilgisi olmayan sokaktaki sıradan insandan çok daha yakın olduğu, onlarla daha çok şey paylaştığı ima edilir – işin ilginci polisler de bunun farkındadır genelde. İşte "köstebek" öyküleri sinemanın nice polis karakterine bitimsiz rahatsızlık veren bu meseleye odaklanıyorlar.

3 KÖSTEBEK ÖYKÜSÜ

Donnie Brasco (1997)
Johnny Depp'in oynadığı FBI ajanı Joe Pistone, New York'lu bir mafya ailesinin içine sızıyor. Operasyon yıllarca sürerken, her geçen gün sahte kimliğine, yani Donnie Brasco'ya daha da benzemeye başlıyor.

Rush (1991)
Jason Patric ile Jennifer Jason Leigh'in oynadığı iki narkotik polisi, uyuşturucuyu "vaka çözmek için kullanmak"la sadece "kullanmak" arasındaki çizgiyi yitiriyorlar.

The Departed/Köstebek (2006)
Scorsese'nin Hong Kong yapımı orijinalinden yeniden yaptığı filmde mafya polise bir adamını sızdırıyor (Matt Damon), polis mafyaya bir adamını (Leonardo DiCaprio).

Özellikle 70'ler sineması ve TV dizileri "çürümüş metropol estetiği"nde önemli bir ilham kaynağı teşkil ediyorlar.

GEÇMİŞ KORKUSU

Polis dramalarında sık sık karşımıza çıkan bir şey geçmişin yükü. Sürekli şehrin karanlığına sürtünen, sık sık zor kararlar vermesi gereken polislerin bir noktada verdiği bir yanlış karar, yaptığı bir hata feci bir sonuca yol açmıştır. Ve bu hatanın anısı bir türlü polisin yakasını bırakmaz. Ya silahsız birini silahlı sanıp öldürmüştür, ya birini kurtaramamıştır, ya suçsuz birinin hapse girmesine sebep olmuştur... İşin ilginci genellikle bu "geçmişteki trajedi" pek de polisi suçlamak için kullanılmaz, daha ziyade onun karakter gelişiminde üstesinden gelmesi gereken bir "engel" olarak görülür. "Böyle zor kararları vermek ve onların sonuçlarına katlanmaktır bu iş" denir ve yük karakterin omuzlarından alınır.

Gelgelelim bu "geçmişteki leke" duruma göre polisi "suçlu" konumuna da düşürebildiğinden, aslında bu

öykü kalıbı yine film polislerinin hayatında suçla kanun arasındaki çizginin pek ince olduğunu söylemiş oluyor. İşte "kötü geçmiş"lere birkaç örnek.

3 "GEÇMİŞİ LEKELİ" POLİS ÖYKÜSÜ

Insomnia/Uykusuz (2002)
Al Pacino burada efsanevi bir polisi oynuyor. Ne var ki aslında geçmişinde efsanevi şöhretini yerle bir edebilecek bir suç var: Birini mahkum ettirmek için sahte delil yaratmış. Bunun keşfedileceği korkusu onda şiddetli bir uykusuzluk sorununa sebep oluyor.

Narc/Ölümcül Oyun (2002)
Tıpkı "Rush"taki gibi narkotik masasından bir polisi oynayan Jason Patric'in karakteri, fena halde sarpa sarmış bir operasyonun ardından polislikten uzaklaştırılmış... Ama yeni bir vaka için ona ihtiyaç doğunca, hatalarını telafi etme şansı yakalıyor.

Bir polisin emekliliği ufuktaysa; hele ki o kişi ana karakter değil de onun ortağıysa, öyküden sağ çıkma şansı düşüktür.

WaZ (2006)
Stellan Skarsgard işi devralacak genç kadın polise şehrin böğrünü tanıtırken, tam bu devir teslime bir seri cinayet vakası denk geliyor. Ve Skarsgard'ın intikam amaçlı görünen bu cinayetlerin hedeflediği grupla geçmişteki bir olaydan dolayı ilişkisi olduğu çok geçmeden ortaya çıkıyor.

YALNIZ KURT NAĞMELERİ

Polislerin "geçmişteki leke" ile mücadelelerinin öyküsünün ilginç bir yanı daha var. Bazılarının söz konusu olay kanun dışı olmasa bile derin bir vicdan azabı duyması, aslında beyazperde polislerinin kafasında genellikle kanun ile adaletin aynı şey olmadığı meselesine de uzanıyor. Ve bu mesele, belki de polis filmlerindeki karakterlerin en önemli meselelerinden biri.

Tabii yukarıdaki pişmanlık madalyonunun bir de öbür yüzü var: Kanunların adaleti yerine getirmede kifayetsiz kaldığını düşünüp bu işi kendi eline alanların öyküleri. Başına buyruk, sert polisler. Adaleti sağlayayım derken yasaları bahçe çimi gibi çiğnediklerinden sürekli kendi başlarını da, şeflerinin başlarını da bir üst makamla derde sokarlar... Ama "o kadar iyi polis"tirler ki, şef onca haşlamasına/bağırmasına rağmen onunla yollarını ayıramaz bir türlü.

5 BAŞINA BUYRUK POLİS

Dirty Harry/Kirli Harry (1971)
"Kendine şu soruyu sormalısın: Kendimi şanslı hissediyor muyum? E, hissediyor musun, serseri?" Elde 44 kalibre Magnum'uyla ve kısık gözleriyle "Kirli" Harry, polisiyede "bireysel adalet" furyasının başını çekenlerden oldu.

Dark Blue/Hesaplaşma (2002)
Bu defa "Bırak idealizmi, sokakların gerçeği budur" tavrını takınan sert polis, Kurt Russell.

Violent Cop (1989)
Japon yönetmen/oyuncu Takeshi Kitano'nun polisinin yanında Clint Eastwood'un "Kirli Harry"si bile mülayim kalıyor.

L.627 (1992)
Bertrand Tavernier'nin filminde Paris'te narkotik polisi olan Lulu da kurallara göre oynamayı sevmeyen bir polis.

Bad Lieutenant/Kötü Polis (1992)
Bu cehennem New York'unun kahramanı için "başınabuyruk" tanımı hafif kalır. Kimseyi dinlemediği gibi, sözde mücadele ettiği şeylerin dev aynasındaki yansıması haline gelmiş durumda: Kumar, uyuşturucu, cinsel istismar, ne ararsanız var Harvey Keitel'ın polisinde.

"Dokunulmazlar"

YOZLAŞMA, OYUNUN ADI

Brian De Palma'nın "The Untouchables/Dokunulmazlar"ında Sean Connery ve Kevin Costner İçki Yasağı Dönemi'nin (yani 1930'ların) Chicago'sunda Al Capone'un üstüne gitmekten çekinmeyecek bir ekip kurmaya çalışırlar... Ancak yasak içki ticaretinde dönen muazzam para şehrin polislerinin öyle aklını çelmiş, onları öylesine yozlaştırmıştır ki kirlenmemiş adam bulmak için karakollara hiç bakmayıp, Connery'nin tabiriyle "meyvayı çürümeden dalından almak" için gözlerini yeni polis adaylarına çevirirler.

Polis dramalarında "teşkilat" ve onun bağlantılı olduğu diğer devlet birimleri yozlaşmaya çok açık oluyorlar... Kurumların her yanına işleyen bu yozlaşma nın ortasında hem kendi ahlakına ve adalet duygusuna, hem de kanunlara bağlı kalmayı sürdüren karakterlerin zorlu hikâyelerini anlatan epey film var. İşi ne kadar kolaylaştırırsa kolaylaştırsın kanun dışına çıkmayı, rüşveti, şantajı, delil örtbas etmeyi, sahte delil yaratmayı peşinen reddeden polisler bunlar. Bu tavırlarıyla genellikle meslektaşlarında ciddi bir öfke, hatta tiksinti yaratıyorlar. Bunun bir sebebi "elini kirletmeyen" bir polisin işin işleyişini aksatacak olması; bir sebebi diğerlerini, yani kirli polisleri ispiyonlayabilecek olması; bir sebebiyse kanunlara ve ahlaki değerlerine inatçı bağlılığıyla kendi değerlerinde çoktan kendi çıkarlarına göre "ayar" yapmış diğer polislere kendilerini kötü hissettirmesi.

Aynı şekilde, bu kirliliğe karşı hiç mücadele etmeyen, hatta sistemin ancak yozlaşmayla işleyebileceği konusunda kendini ikna etmiş polislerin hikâyeleri de var.

4 YOZLAŞMA ÖYKÜSÜ

Serpico (1973)
Al Pacino'nun başrolünde oynadığı bu gerçek hikâyede Serpico adlı genç polis suçluların verdiği paradan payına düşeni almayı reddedince kıyamet kopuyor. Diğer polisler bu tavrı sonucu onu dışlarlarken, Serpico da meslekle ilgili ciddi bir hayalkırıklığına uğruyor. Ve olayı kamuoyuna taşımaya karar veriyor.

Prince of the City (1981)
Daniel Ciello ortaklarıyla birlikte muhbirlerine uyuşturucu sağlama ve suçlulardan çalma gibi yasadışı işler de çeviriyor, ama yine de temelde "doğru olanı yapmayı" ve adaletin yerine geldiğini görmeyi isteyen bir polis olduğunu düşünüyor. Bu yüzden de vicdan azabına dayanamayıp iç soruşturma görevlisiyle işbirliği yapıyor.

Cop Land/Güçlüler Bölgesi (1997)
New Jersey'de yaşayan bir grup yozlaşmış New York polisi, aralarından birinin işlediği suçu örtbas etmek için adamı öldü gösteriyorlar. Ve bu durum kasabanın saf, çocuksu ama idealist şerifi Sylvester Stalonne ile onları karşı karşıya getiriyor.

American Gangster/Amerikan Gangsteri (2007)
Burada Russell Crowe'un karakteri kirli bir polis değil – ancak yozlaşma, öykünün polislerle ilgili kısmında önemli bir konu. Çürüme o kadar yaygın ki Crowe ekibini kurarken yozlaşmadan uzak insanları seçmeye çalışıyor. Ayrıca Josh Brolin'in polisi herkesin bu konudaki açığını kapamaya yetecek kadar "kirli".

TV DİZİLERİ

Polis dramaları söz konusu olunca TV'nin neredeyse televizyondan daha köklü bir geleneğe sahip olduğunu söyleyebiliriz. Nihayetinde bu türde asıl önemli olan karakterleri zenginleştirmek, derinleştirmek, onların çelişkilerini, ekonomik, ahlaki ve duygusal dünyalarını anlatmak olduğu için, dizi gibi uzun soluklu bir ortamda bu daha kolay ve etkili yapılabiliyor... Ve daha akılda kalıcı "polis karakterler" ortaya çıkarılabiliyor.

12 TV DİZİSİ

San Francisco Sokakları
Baretta
Starsky & Hutch
Cagney and Lacey
Columbo
Dragnet
NYPD Blue
Law & Order serisi
CSI serisi
The Closer
Cold Case
The Wire

2009 Oscarları'nın tuhaf hikâyesi

Hazırlayan: Murat Emir Eren

Oscar yarışının en önemli filmleri henüz ülkemize uğramamakla birlikte, filmler ABD'deki tanıtım kampanyalarını ve özel gösterimlerini büyük ölçüde tamamladı. David Fincher, Ron Howard, Stephen Daldry, Sam Mendes gibi yönetmenleri, Brad Pitt, Sean Penn, Philip Seymour Hoffman, Angelina Jolie, Kate Winslet gibi yıldızları karşı karşıya getirmesi kuvvetle muhtemel tören birçok sürprize gebe. Çünkü bu yıl hiçbir dalın kesin bir favorisi yok ve bu Oscar'lar için çok tuhaf bir durum...

Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi

The Curious Case of Benjamin Button

Yönetmen: David Fincher
Oyuncular: Brad Pitt, Cate Blanchett, Julia Ormond, Elias Kosteas

David Fincher çekmiş olduğu az sayıda filme rağmen inanılmaz bir kariyere sahip. Yine de yeter düzeyde takdir gördüğünü söylemek mümkün değil. Son 20 yılın en iyi filmlerinden biri olmasına rağmen, "Yedi/Se7en"nin gösterime girdiği dönem ödül törenlerinde görmezden gelinmesi bugün bakıldığında gerçek bir skandal örneğin. Yine basyapıt sularında dolanan "Dövüş Kulübü/Fight Club"ın da prestijli ödül törenlerinde görmezden gelindiği aşikar. 2006 yılında bu listeye eklenen "Zodiac"ın da benzer bir kaderi paylaşması bardağı taşıran son damlaydı. Bu durumu değiştirecek olan filmse "Benjamin Button..." olacak gibi görünüyor. Hem de Fincher'ın şahsına münhasır filmlerle örülü kariyerine zeval vermeden.

"Benjamin Button...", 1920'li yıllarda başlayıp uzun yıllara yayılmak suretiyle devam eden gösterişli bir aşk/sevgi hikayesi anlatıyor özetle. Başrol oyuncuları Cate Blanchett ve Brad Pitt'in varlığıyla iyiden iyiye görkemli bir hava kazanan film, Akademi'nin sevdiği bir damarı yakalamış gibi görünüyor. İlk bakışta durum bu, ancak "Benjamin Button..." özellikle özgün senaryosu sayesinde "bir sevgi filmi" yaftasından kurtulmayı garantiliyor. Filmde, Benjamin Button adlı, hayatı geriye doğru yaşayan bir adamın hikayesi anlatılıyor. 80'li yaşlarında bir bebek olarak dünyaya gelen Button, seneler geçtikçe yaşlanmak yerine gençleşiyor. Yedi yaşındayken 70'lerinde gibi gösteriyor örneğin ve bu dönemde tanışıp aşık olduğu Daisy'yle yıllara yayılan bir aşk öyküsüne yelken açıyor. Fincher bu kez, yaşlanmak, zamanın hayat üzerindeki etkileri gibi temalar üzerine son derece sıra dışı bir öykü anlatıyor ve bu öyküyü maksimum kişiye ulaştırabilmek adına, meselesini karanlık bir atmosferde değil, "görkemli bir sevgi filmi" paketinin içerisinde sunuyor. Filmin senaryosundaysa artık usta bir isim olarak anabileceğimiz Eric Roth'un imzası var. Roth, senaryoyu F. Scott Fitzgerald'ın kısa öyküsünden sinemaya uyarladı.

Karar: David Fincher imzalı filmlerin Akademi tarafından bugüne dek görmezden gelinmiş olması (Gerçi teknik dallarda kimi adaylıklar almışlardı), onun sektörde önemsenmediği anlamına gelmiyor. Aksine Fincher son derece saygı duyulan bir sima. Bu nedenle "Benjamin Button..." Oscar töreninden büyük bir başarıyla da, bir hezimetle de ayrılabilirmiş gibi bir hava mevcut şu an. Altın Küreler'de 5 adaylık birden alan film, sinemaseverler tarafından verilen National Board Of Review ödüllerinde de En İyi Yönetmen ve En İyi Senaryo dallarında ödül kazandı. En İyi Film dalında özellikle sosyal, politik metinleri hasebiyle kendisini ekarte edebilecek birkaç film mevcut (zaten çoğu eyaletin eleştirmen ödüllerinde de bu dalda ödül kazanamadı), ancak sinema yazarlarının da öngördüğü gibi "Benjamin Button..."ın Fincher'a bir adet En İyi Yönetmen Oscar'ı getirmesi hiç sürpriz olmayacak gibi. Ayrıca Brad Pitt ve Cate Blanchett'in de en azından birer adaylık alacağına dair emareler Altın Küreler'in açıklanmasıyla birlikte kendisini gösterdi. Filmin iddialı olacağı bir diğer alansa elbette teknik dallardaki ödüller. Görüntü yönetimi, sanat yönetimi ve makyaj dallarında da "Benjamin Button..." şimdiden favori.

Frost/Nixon

Oscar iddiası
En İyi Film
En İyi Yönetmen
En İyi Uyarlama Senaryo
En İyi Erkek Oyuncu

Yönetmen: Ron Howard
Oyuncular: Frank Langella, Michael Sheen, Sam Rockwell, Kevin Bacon

Her yıl Oscar yarışında en az bir filmleri olmazsa rahat edemeyen yönetmen Ron Howard ve yapımcı Brian Grazer ikilisi, bu yıl da yine iddialı filmleri "Forst/Nixon"la yarışa dahil olacakmış gibi görünüyor. Filmde, Watergate skandalıyla koltuğundan olan ABD eski Başkanı Richard Nixon'ın, göreve veda ettikten üç yıl sonra yaşadıklarını anlatmak üzere katıldığı bir televizyon programının gerçek hikayesi konu ediliyor. Böylelikle Ron Howard, "Akıl Oyunları/A Beautiful Mind" ve "Cinderella Man"in ardından bir kez daha gerçek hayattan bir hikayeyle karşımıza geliyor ve Akademi'nin gerçek olaylara dayanan senaryolara olan zaafını kullanmaya devam ediyor. Filmin senaryosunu Peter Morgan aynı adlı kendi tiyatro oyunundan perdeye uyarladı.

Karar: Filmde eski Başkan Nixon'ı canlandıran Frank Langella'nın sergilediği performans birçok eleştirmen tarafından yere göğe konulamıyor. Kimi internet sitelerindeki izleyici yorumlarındaysa Langella'nın performansı, Oliver Stone imzalı "Nixon"daki Anthony Hopkins'le kıyaslanıyor. Genel kanıysa Hopkins'in bu filmi izlediğinde çok utanacağı yönünde! Frank Langella haricinde, Nixon'ın özel röportaj verdiği televizyoncu David Frost'u canlandıran Michael Sheen de övgü alan isimler arasında. Dolayısıyla film, özellikle oyuncu dallarında iddialı durumda. Altın Küreler'deki En İyi Film adaylığını destekleyebilecek herhangi bir yan ödülü bulunmayan filmden, Ron Howard'a da adaylık ya da ödül çıkması bu yıl için çok zor görünüyor. Eleştirmen ödüllerinden de filmin eli boş döndüğünü düşünürsek, bu ihtimal güçleniyor.

The Reader

Oscar iddiası
En İyi Film
En İyi Yönetmen
En İyi Uyarlama Senaryo
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu

Yönetmen: Stephen Daldry
Oyuncular: Kate Winslet, Ralph Fiennes, David Kross

"Billy Elliot" ve "Saatler/The Hours" gibi filmlerden tanıdığımız İngiliz yönetmen Stephen Daldry, Bernard Schilink'in romanından uyarladığı yeni filmi "The Reader"la Oscar'ın güçlü adayları arasında yer alıyor. İkinci Dünya Savaşı sonrası Almanyası'nda geçen filmde, kendisinden yaşça büyük Hanna Schmitz adlı bir kadınla ilişki yaşayan ve bu ilişki sonrasında izini kaybettiği Schmitz'i yıllar sonra savaş suçları mahkemesine yargılanırken bulan Michael Berg'in öyküsü anlatılıyor. Filmde Michael Berg'in ileri yaşlardaki halini usta aktör Ralph Fiennes canlandırırken, karakterin gençliğine David Kross hayat veriyor. Hanna Schimitz rolüyse Kate Winslet'a emanet. Filmin çekimleri başlamadan önce yönetmen Daldry, "Saatler"deki yıldızı Nicole Kidman'la anlamış, ancak sonradan bu rolü Kate Winslet'a emanet etmişti. Daldry'nin bir önceki filmi "Saatler"in de yine bir edebiyat uyarlaması olduğunu hatırlatalım.

Karar: İkinci Dünya savaşı, savaş suçları ve Naziler gibi Akademi'yi fazlasıyla ilgilendiren meselelere değinen yapım, özellikle En İyi Film, En İyi Uyarlama Senaryo ve En İyi Yönetmen dallarında iddialı. Bazı çevrelerse, dört dalda adaylık kazandığı Altın Küreler'deki performansına bağlı olarak, Oscar ödüllerindeki durumunun da değişebileceğini düşünmekte. Uluslararası Televizyon ve Film Medyası'nın verdiği Satellite Ödülleri'nde En İyi Yönetmen, Senaryo ve Kadın Oyuncu dallarında adaylıkla yetinen filmin, Oscar ödüllerinde de bu adaylıklara ismini yazdıracağı kuvvetli bir ihtimal. En İyi Kadın Oyuncu dalında Kate Winslet'la büyük bir iddiaya sahip olan yapım, aktrisin "Revolutionary Road"daki başarılı performansıyla da ödül iddiası taşıması nedeniyle bu dalda sıkıntı yaşayabilir. Zira Akademi, Winslet'ın iki filmdeki performansından birini tercih edebilir. Film, sanat yönetimi dalında da iddialı adaylar arasında.

Happy Go Lucky

Oscar iddiası
En İyi Kadın Oyuncu
En İyi Özgün Senaryo

Yönetmen: Mike Leigh
Oyuncular: Sally Hawkins, Alexis Zegerman, Eddie Marsan

Filmleri ne denli karamsar görünürse görünsün, anlattığı öykülerdeki mizahi yönleri incelikli biçimde işlemesini bilen yönetmen Mike Leigh, bu kez neşeli bir ana karakterin etrafında ördüğü trajikomik bir filmle izleyicisini selamlıyor. Bir anlamda, filmlerinde bugüne kadar yer bulan atmosferi tersyüz ediyor. Leigh filmde, fazlasıyla optimist bir öğretmen olan Poppy adlı ana karakterin hayatının beş evresini konu ediyor. Poppy kendisindeki iyimserliğin etrafına da yayılmasını umuyor ancak bunun çok zor olduğunu anlaması biraz zaman alıyor.

Karar: Filmde Poppy'yi canlandıran başrol oyuncusu Sally Hawkins'in performansı gerçekten de son derece etkileyici. Yabancı basında da yere göğe koyulamayan, New York ve Los Angeles Film Eleştirmenleri'nden En İyi Kadın Oyuncu ödülüyle dönen Hawkins'in ödül için değilse de Oscar adaylığı için sansı hayli yüksek görülüyor. Filmin iddialı olduğu bir diğer dalsa, En İyi Özgün Senaryo ödülü.

Defiance

Oscar iddiası
En İyi Görüntü Yönetmeni
En İyi Özgün Müzik

Yönetmen: Edward Zwick
Oyuncular: Daniel Craig, Liev Schreiber, Jamie Bell

Yılın iddialı filmlerinden biri olmaya aday "Defiance", Akademi'nin sevdiği yönetmenlerden Edward Zwick'in imzasını taşıyor. Nazi kampından kaçıp, Belarus dağlarında karşılaştıkları Rus isyancıların arasına karışan ve Naziler'e karşı savaşan Bielski kardeşlerin öyküsünü anlatıyor film. 50 milyon dolarlık bütçesi ve kalabalık oyuncu kadrosuyla dikkat çeken yapım, yılın, gösterimi geciken büyük filmlerinden biri. Filmin ABD'deki gösterim tarihi 16 Ocak olarak görünüyor.

Karar: Altın Küreler'de yalnızca James Newton Howard imzalı müzikleriyle yer alan "Defiance", teknik dallarda Oscar yarışına dahil olabilir. Özellikle "Tango", "Jude" gibi filmlerin görüntü yönetmeni olarak tanıdığımız duayen Eduardo Serra'nın imzasını taşıyan görüntüleriyle iddia taşıyan yapımın büyük ödüller arasında ismini anmak zor.

Görsel Efektler

Sinema Sanatı ve Bilimleri Akademisi En İyi Görsel Efekt dalında finale kalan 15 filmi açıkladı.

- Narnia Günlükleri: Prens Kaspiyan/The Chronicles of Narnia: Prince Caspian
- Canavar/Cloverfield
- Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi/The Curious Case of Benjamin Button
- Kara Şövalye/The Dark Knight
- Dünyanın Durduğu Gün/The Day the Earth Stood Still
- Hancock
- Hellboy II: Altın Ordu/Hellboy II: The Golden Army
- The Incredible Hulk
- Indiana Jones ve Kristal Kafatası Krallığı/Indiana Jones and the Kingdom of the Crystal Skull
- Iron Man

- Avustralya/Australia
- Dünyanın Merkezine Yolculuk/Journey to the Center of the Earth
- Mumya 3: Ejder İmparatoru'nun Mezarı/The Mummy: Tomb of the Dragon Emperor
- Quantum of Solace
- Spiderwick Günceleri/The Spiderwick Chronicles

Ve diğerleri...

Ballast

Sundance Film Festivali'nden En İyi Yönetmen Ödülü'yle dönen "Ballast", En İyi Özgün Senaryo veya En İyi Yönetmen dallarında alabileceği bir adaylıkla törende kendisine yer bulabilir. Film Bağımsız Ruh Ödülleri'nde de beş dalda adaylık kazandı.

Wendy And Lucy

Kelly Reichardt imzalı bağımsız filmde Michelle Williams'ın performansı onu sürpriz biçimde kadın oyuncu adayları arasına sokabilir.

The Hurt Locker

Kathryn Bigelow'un imzasını taşıyan film Irak'taki savaşın kaotik atmosferinde geçiyor. Filmin teknik dallarda Oscar adayı olması ihtimal dahilinde.

Revolutionary Road

Oscar iddiası
En İyi Film
En İyi Yönetmen
En İyi Uyarlama Senaryo
En İyi Erkek Oyuncu
En İyi Kadın Oyuncu
En İyi Görüntü Yönetmeni

Yönetmen: Sam Mendes
Oyuncular: Leonardo DiCaprio, Kate Winslet, Kathy Bates

Son olarak hayalkırıklığı olarak anabileceğimiz "Jarhead"i çeken Sam Mendes, bu kez 1950'lerde geçen ve nispeten daha ağır bir hikayeyle karşımızda. 50'li yılların ABD'sinde banliyö hayatı süren April ve Frank adlı bir çiftin, çocuklarını yetiştirip iyi bir aile olmakla kariyerleri arasındaki seçimlerini, ailenin geçirdiği türlü değişimi konu ediyor "Revolutionary Road". Richard Yates'in aynı adlı romanından sinemaya uyarlanan filmin başrollerinde, her yıl Oscar ödülüne daha da yaklaşan Leonardo DiCaprio ve iki yıldır törenden uzak kalmasına rağmen bu yıl iki filmle birden iddialı konuma yükselen aktris Kate Winslet var. DiCaprio filmde, ailesini bir arada tutmaya çalışan ancak işinden çok sıkılan ve yükselmek için hırsla çabalayan Frank'i, Winslet'sa, kocası, çocuğu ve yarım bıraktığı oyunculuk kariyeri arasında sıkışıp kalan April'i canlandırıyor.

Karar: Chicago ve St. Louis'deki eleştirmen ödüllerinde iddialı konuma gelen (ancak ödül kazanamayan) "Revolutionary Road"un, Oscar ödüllerinde de En İyi Film için adaylık sansı yüksek ancak ödül sansı düşük görülüyor. Filmin en iddialı olduğu ödüllerse şüphesiz yönetmen ve oyuncu dallarındaki ödüller. Filmle ilgili eleştirilerde Leonardo DiCaprio ve Kate Winslet'ın karşılıklı olarak harika performanslar sergilediği altı çizilen noktaların başında geliyor. Altın Küreler'de dört, Satellite Ödülleri'nde beş dalda adaylık kazanan filmin, ABD'nin çeşitli eyaletlerindeki eleştirmen ödüllerindense eli boş döndüğünü hatırlatalım.

Slumdog Millionaire

Oscar iddiası
En İyi Film
En İyi Yönetmen
En İyi Uyarlama Senaryo
En İyi Kurgu
En İyi Özgün Müzik

Yönetmen: Danny Boyle, Loveleen Tandan (Yardımcı Yönetmen, Hindistan)
Oyuncular: Dev Potel, Anil Kapoor, Freida Pinto

Hak ettiğinden çok daha az ilgi gören "Millions"ın ardından, bir kez daha kader, kısmet ve tesadüflere dayanan bir gündelik yaşam masalına imza atıyor Danny Boyle. "Slumdog Millionaire", sevdiği kız Latika'nın aşkıyla yola çıkıp bin bir çilenin ardından "Kim Milyoner Olmak İster" adlı yarışmaya katılarak büyük ödülü kazanan, Hindistan'ın gecekondu mahallelerinden gelme Jamal'ın öyküsünü anlatıyor. Jamal'ın yarışmada sergilediği performansın ardından, bir gecekondu gencinin bu soruları nasıl bilebildiğinden şüphelenen yetkililer, genci sorgulamaya alıyor ve Jamal'ın yarışmaya katılmasındaki asıl amacın bambaşka olduğu ortaya çıkıyor.

Karar: Özellikle senaryosu ve kurgusuyla "Slumdog Millionaire" birçokları tarafından şimdiden yılın en iyi filmi ilan edilmiş vaziyette. Danny Boyle'un, "Trainspotting" yıllarındaki formuna geri döndüğünü söyleyen birçok eleştirmen ve izleyici de mevcut. Ayrıca film şu anda İngiliz Bağımsız Sinema Ödülleri, Chicago Film Eleştirmenleri, Los Angeles Film Eleştirmenleri ve National Board Of Review Ödülleri'nde En İyi Film ödülünü kazanmış durumda. Toronto Film Festivali'nden İzleyici Ödülü'yle dönen filmde genç oyuncu Dev Patel'in performansı da sürpriz biçimde Oscar adaylığıyla taçlanabilir. Altın Küreler'de de dört önemli dalda (Film, Yönetmen, Senaryo dahil) adaylık alan film, Danny Boyle'a yıllardır arzuladığımız yönetmen Oscar'ını getirebilir. Ayrıca filmin övgüye boğulan ritmi nedeniyle kurgu dalında da iddialı olduğu söyleniyor. Elbette bir Altın Küre adaylığıyla dikkat çekilen A. R. Rahman imzalı özgün müziği de yine filmin Oscar iddiası taşıyan başka bir unsuru.

Gomorra

Oscar iddiası
Yabancı Dilde En İyi Film

Yönetmen: Matteo Garrone
Oyuncular: Toni Servillo, Marco Macor, Ciro Petrone

Güney İtalya'yı ve Avrupa'nın birçok bölgesini kontrol eden büyük mafya örgütlenmesi Camorra'nın iç yüzünü ortaya seren Roberto Saviano'nun aynı adlı romanından uyarlanan film, bu örgütlenmenin içerisindeki birkaç küçük hikayeyi harmanlayan bir yapıya sahip. Örgütün küçük işlerini gören bir muhasebeci, örgüte yeni katılan iki yeni yetme fasist, örgüte girme çabasındaki küçük bir bakkal çırağı ve bir terzinin birbirine teğet geçen hikayelerini belgesele yakın çarpıcı bir dille anlatan film, özellikle kitabın yazarı Saviano'nun aldığı ölüm tehditleri nedeniyle sansasyonel bir nitelik kazanmıştı.

Karar: Son olarak Avrupa Film Ödülleri'nde En İyi Film, En İyi Yönetmen, En İyi Senaryo ve En İyi Erkek Oyuncu ödüllerini toplayan, Cannes Film Festivali'nde de yönetmeni Matteo Garrone'ye En İyi Yönetmen ödülü kazandıran yapım, elbette Yabancı Dilde En İyi Film dalında Oscar'ın en iddialı adaylarından biri.

Der Baader Meinhof Komplex

Yönetmen: Uli Edel
Oyuncular: Moritz Bleibtreu, Martine Gedeck, Alexandra Maria Lara

1960'lı yıllardan itibaren Almanya'yı kasıp kavuran Kızıl Ordu Oluşum ve ardından gelen Ulrike Meinhof, Andreas Baader ortak yapımı Baader Meinhof çetesinin çetrefilli öyküsünü anlatan yapım, 2004 yapımı "Çöküş/Der Untergang"ten sonra son yıllarda Almanya'nın ürettiği en büyük film projelerinden biri olarak dikkat çekiyor. Yönetmen Uli Edel, filmin senaryosunu dönemin yaşayan tanıklarından Stefan Aust'un kaleme aldığı aynı adlı kitaptan yola çıkarak yazdı.

Karar: Yakın tarihin önemli olaylarından birini konu eden yapım, özellikle görkemi ve anlattığı dönemin hakkını veren mekan tasarımlarıyla dikkat çekiyor. Neredeyse Almanya'nın tüm önemli oyuncularını kadrosunda bulunduran ve yıldızlar karmasını andıran yapımda, Baader'i canlandıran Moritz Bleibtreu ve Meinhof'a hayat veren Martina Gedeck'in performansı dikkat çekici. İyi performansları, hikayesi, kalabalık oyuncu kadrosu ve 20 milyon avroluk devasa bütçesiyle filmin Akademi'nin ilgisine mazhar olacağına şüphe yok.

Ve diğerleri...

The Brothers Bloom

2005 yapımı "Brick"le büyük umut vaat eden genç yönetmen Rian Johnson'ın filmi, enteresan senaryosuyla olduğu kadar, Adrien Brody, Mark Ruffalo ve Rachel Weisz'le de oyunculuk dallarında iddialı olabilir.

Operasyon: Valkyrie

Valkyrie

Bryan Singer'ın Nazi Almanya'sında gerçekleşen Hitler'e suikast girişimini konu eden filmi, sanat yönetimi, ses kurgusu ve görüntü yönetimi dallarında karşımıza gelebilir. Sinemaseverlerin internet üzerinden başlattığı boykot çabalarına rağmen Singer'ın ısrarla başrolü emanet ettiği Tom Cruise'un ödül ya da adaylık şansı hayli az.

The Tale of Despereaux

Universal Animasyon Stüdyoları'nın bu yıl için düşündüğü sürprizlerden biri olan yapım, iki fare ve bir hizmetçi kızın öyküsünü konu ediyor. Filmin animasyon adayları arasında yer alması muhtemel.

Che: Part Two

Steven Soderbergh'in yılan hikayesine dönen ve nihayet bu yıl tamamlanıp Cannes Film Festivali'nde görücüye çıkan filminde, Ernesto Che Guevara'yı canlandıran Benicio Del Toro'nun En İyi Erkek Oyuncu dalındaki adaylık şansı düşük bir ihtimal de olsa hala sürüyor. Kendisinin Cannes'da bu ödülü kucakladığını hatırlatalım.

Avustralya/Australia

Satellite Ödülleri'nde 10 dalda birden adaylık kazanırken, Altın Küreler'de kendisine yer bulamayan Baz Luhrmann filminin aldığı eleştiriler de çeşitlilik gösteriyor; yine de kurgu ve görüntü yönetimi gibi teknik dallarda adaylık şansı sürüyor. Töreni bu yıl Hugh Jackman'ın sunacak olmasıysa, filmin havlu attığına kanıt olarak görülüyor.

Milk

Oscar iddiası
En İyi Yönetmen
En İyi Erkek Oyuncu
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu

Yönetmen: Gus Van Sant
Oyuncular: Sean Penn, Emile Hirsch, Josh Brolin, James Franco

1978 yılında San Francisco Belediye Meclisi'ne seçilen Harvey Milk, bir seçimde, herhangi bir belediye meclisine girebilen ilk eşcinsel politikacı olmuştu. Tahmin edeceğiniz üzere Gus Van Sant "Milk"te bu ünlü politikacının biyografik öyküsünü konu ediyor. Önce eşcinsel hakları için hareket eden bir aktivist olarak tanınan sonraları politikaya da atılan Milk'in enteresan öyküsü, daha önce 1984 yılında da bir belgesele konu olmuş, "The Times Of Harvey Milk" adlı bu belgesel çekildiği yıl Akademi tarafından En İyi Belgesel dalında Oscar ödülüyle taçlandırılmıştı. Gus Van Sant, birkaç yıldır hepsi yapısal olarak birbirine benzeyen ancak her biri başyapıt sularında dolanan küçük bütçeli filmler çekiyordu. Bu filmle, yönetmenin "Gerry"yle başladığı bu küçülme dönemi şimdilik sona ermiş gibi görünüyor. Filmin başrolündeyse usta aktör Sean Penn var.

Karar: Gus Van Sant ismi şimdiden en iyi yönetmen adayları arasında geçse de, filmin Oscar yarışında en iddialı olduğu alan elbette En İyi Erkek Oyuncu ödülü. Bu iddianın başlıca sebebi de Sean Penn'in Harvey Milk rolündeki performansı. Penn, Los Angeles ve New York film Eleştirmenleri'nden En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü kapmış durumda. Ayrıca Altın Küreler ve Satellite Ödülleri'nde de bu dalda aday gösterildi. Bu durum Penn'i Oscar için iddialı adaylar arasına sokup, kendisine ikinci bir Oscar getirecek mi bilinmez. Ancak Penn'le birlikte ismi Oscar için anılan ve bu filmde rol alan bir diğer oyuncu da Josh Brolin. Geçtiğimiz yıl "No Country For Old Men"de iyi olmasına karşılık gözden kaçan bir performans sergileyen Brolin, bu yıl En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında iddialı görünüyor. Bu daldaki iddiasını destekleyen en önemli ödüllerse yine Los Angeles Film Eleştirmenleri ve National Board Of Review ödüllerinde kendisine teslim edildi bile.

Güreşçi
The Wrestler

Oscar iddiası
En İyi Film
En İyi Yönetmen
En İyi Özgün Senaryo
En İyi Erkek Oyuncu
En İyi Özgün Şarkı

Yönetmen: Darren Aronofsky
Oyuncular: Mickey Rourke, Marisa Tomei, Evan Rachel Wood

Kimilerince başarılı kimilerince bir fiasco olarak nitelenen (ki bu fikre yakın olanların sayısı sanıyoruz daha fazlaydı) "Kaynak/The Fountain"la kayda değer bir başarı elde edemeyen Darren Aronofsky, ana akım sinemaya daha yakın duran yeni filmi "Güreşçi/The Wrestler"la Oscar iddiasını sürdürüyor. Eski şöhretini kaybeden ve gösteri maçlarıyla geçinmeye çalışan kalp hastası güreşçi Randy "The Ram" Rrobinson'un dramatik öyküsünü anlatan film, düşmüş yıldız klişesinin tüm imkanlarını zorlayarak ortaya farklı bir melodram çıkarma çabasında. Filmde Randy'yi canlandıran isimse ironik biçimde Mickey Rourke. Yedi milyon dolara mal olan yapım, özellikle Venedik Film Festivali'nde büyük şükse yapmış, yönetmen Darren Arnofsky'ye bu festivalde En İyi Yönetmen ödülü getirmişti.

Karar: Şüphesiz Altın Aslan ödülü Darren Aronofsky'nin kariyerinde –belki de- Oscar kadar önemli bir noktada duruyor. Bu açıdan filmin görevini yerine getirdiğini söylemek mümkün. Elbette bu ödülün Akademi'nin kalabalık üye topluluğunu hiç bağlamadığını da belirtmek gerek. Yine de, Amerikan Bağımsız Ruh Ödülleri'nde En İyi Film, Görüntü Yönetmeni ve Erkek Oyuncu dallarında adaylık kazanan filmin, Oscar ödüllerinde de özellikle in iyi film, yönetmen ve oyuncu dallarında sürpriz yapması kuvvetle muhtemel. Üç dalda Altın Küre adaylığı bulunan yapım, En İyi Özgün şarkı dalında da Bruce Springsteen'in The Wrestler adlı eseriyle iddialı görünüyor. Bu yıl en büyük çekişmenin yaşanacağı dal olan En İyi Erkek Oyuncu dalındaysa film Mickey Rourke'la büyük bir avantaja sahip. Aktör hem çok iyi oynuyor hem de ekran personasıyla örtüşen rolüne bir derinlik kazandırıyor. Eğer aday olursa, ödülü kazanması için yığınla sebep mevcut. Ödülü kucakladığı an yaşanabilecek duygusal anlar için bile birçok üye kendisinin lehine oy kullanabilir...

Gran Torino

Oscar iddiası
En İyi Erkek Oyuncu
En İyi Özgün Senaryo

Yönetmen: Clint Eastwood
Oyuncular: Clint Eastwod, Christopher Carley, Geraldine Hughes

Clint Eastwood iki yıl önce olduğu gibi, bu yıl da iki filmle birden Oscar yarışında... 2008 içerisinde çektiği ilk film "Changeling"in ardından gösterime girecek olan "Gran Torino", Clint Eastwood'un ABD toplumuyla ilgili güncel endişelerini sürdürdüğü, trajikomik öğeler de barındıran enteresan bir yapım olarak değerlendiriliyor. Filmde, oturduğu mahalledeki Asyalı göçmen nüfusa kafayı takan ve onlarla kimi zaman sert kimi zaman da tatlı sert sürtüşmelere giren bir Kore gazisi olan ihtiyar Walt Kowalski'nin öyküsü anlatılıyor. Büyük ölçüde ırkçılık karşıtı olan yapımın özellikle finaliyle son derece etkileyici bir hale büründüğüyse, filmin ön gösteriminden sızan bilgiler arasında.

Karar: Film Altın Küreler'de yalnızca En İyi Özgün Şarkı dalında kendisine yer bulsa da, National Board Of Review ödüllerinde En İyi Erkek Oyuncu (Clint Eastwood) ve En İyi Senaryo (Nick Schenk) dallarında ödül kazandı. Akademi'nin Eastwood'a bayıldığını düşündüğümüzde eski tüfeğin bu yıl da sürpriz yapıp, önemli dallarda alacağı adaylıklarla töreni sessizce etkisi altına almasını bekleyebiliriz.

Synecdoche, New York

Yönetmen: Charlie Kaufman
Oyuncular: Philip Seymour Hoffman, Catherine Keener, Michelle Williams, Samantha Morton

"John malkovich Olmak/Being John Malkovich" ve "Sil Baştan/Eternal Sunshine Of The Spotless Mind" gibi sıra dışı filmlerin senaristi Charlie Kaufman ilk yönetmenlik denemesinde, yeni tiyatro oyunu için New York'un mini bir kopyasını inşa etmeye kalkan ve bu sırada hayatında önemli yer tutan Adele ile olan ilişkisini yürütmeye çalışan yönetmen Caden Cotard'ın hikayesini anlatıyor. 21 milyon dolar gibi Kaufman için hayli yüksek bir bütçeyle çekilen film, gişeden henüz iyi bir geri dönüş sağlamış değil. Bu nedenle de Oscar ödüllerinde yer alıp yer almayacağı ve burada sergileyeceği performans hayli önemli.

Oscar iddiası
En İyi Kadın Oyuncu
En İyi Özgün Senaryo

Karar: Film bu yıl Cannes Film Festivali'nde yarışma bölümündeydi. Ayrıca Bağımsız Ruh Ödülleri'nde filmin tüm kadrosu Robert Altman Özel Ödülüyle taçlandırıldı. Filmin kalabalık oyuncu kadrosu iştah kabartırken, kadronun Oscar için öne çıkabilecek isimleri arasında Catherine Keener yer alıyor.

Ve diğerleri...

Yalanlar Üstüne
Body Of Lies

Ridley Scott'ın Oscar'a yönelik umudu bu yıl da başka bahara kalacak gibi görünüyor. Zira pek de iyi eleştiriler almayan "Body Of Lies"ın teknik dallar dışında herhangi bir ödüle aday olması beklenmiyor.

Aramızda Casus Var
Burn After Reading

Geçtiğimiz yılın Oscar galibi Coen Kardeşler bu yıl hafif takılarak bir suç komedisiyle karşımıza gelmişlerdi. Filmin En İyi Özgün Senaryo ve oyuncu dallarında iddialı olabileceği konuşuluyor.

Waltz with Bashir

Ari Folman imzasını taşıyan bu belgesel ve otobiyografi tadındaki animasyon, yılın en çok konuşulan yapımlarındandı. Film, "bir animasyona en iyi film dalında adaylık verilir mi" gibi sorular aşabildiği takdirde En İyi Yabancı Film dalında yarışa girebilir.

I've Loved You So Long

Philippe Claudel'in, isminden de anlaşılacağı üzere dokunaklı bir aşk hikayesi anlatan filmi, hem Yabancı Dilde En İyi Film dalında hem de eleştirmenlerin ilgi odağı olan başrol oyuncusu Kristin Scott Thomas'ın performansıyla iddialı görünüyor.

Oscar iddiası
En İyi Uyarlama Senaryo
En İyi Kadın Oyuncu
En İyi Erkek Oyuncu
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu

Doubt

Yönetmen: John Patrick Shanley
Oyuncular: Philip Seymour Hoffman, Meryl Streep, Amy Adams, Viola Davis

John Patrick Shanley'in kendi tiyatro oyunundan sinemaya uyarladığı "Doubt", senaryosu ve diyaloglarıyla birçok kişinin dikkatini çeken, iddialı bir hukuk gerilimi. 1964 yılında geçen filmde, Bronx'taki Katolik bir okulda çalışan ve siyahi bir öğrencisini istismar ettiği iddia edilen Brendan Flynn'in öyküsü anlatılıyor. Bu vesileyle otorite, din ve ahlak kavramlarını tartışan yapımın uyarlandığı oyun, Broadway sahnelerinde tam 525 kez oynanmış ve 2005 yılında yazarı Shanley'e Pulitzer Ödülü getirmişti. 25 milyon dolarlık hafife alınmayacak bir bütçeye sahip olan ve ABD'de sınırlı dağıtımla gösterime giren film, kazandığı Altın Küre adaylıkları ve muhtemel Oscar adaylıkları sonrasında yeniden gösterime girecek gibi görünüyor.

Karar: Özellikle oyuncu dallarında son derece iddialı olan yapım, şimdiden Philip Seymour Hoffman, Meryl Streep, Amy Adams ve Viola Davis'e Altın Küre adaylığı getirmiş durumda. Bu isimlerden Viola Davis'in National Board Of Review ödüllerinde En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu ödülünü kucaklaması, yardımcı kadın oyuncular açısından pek parlak geçmeyen bu sezonda aktrisin Oscar adaylığı şansını yükselten bir durum. Elbette kadronun usta isimleri Meryl Streep ve Philip Seymour Hoffman'ın da adaylık şansı hayli yüksek. İkiliden Meryl Streep'in bu filmdeki rolüyle Washington Film Elestirmenleri Derneği'nden En İyi Kadın Oyuncu ödülü aldığını da belirtelim.

Barselona, Barselona

Vicky Cristina Barcelona

Oscar iddiası
En İyi Özgün Senaryo
En İyi yardımcı Kadın Oyuncu

Yönetmen: Woody Allen
Oyuncular: Scarlett Johansson, Javier Bardem, Penelope Cruz

Woody Allen New York'u terk edeli çok oldu. Bu terk edişin bizler için hayırlara vesile olduğunu idrak ettiğimiz ilk film "Maç Sayısı"ydı. İkincisiyse "Vicky Cristina Barcelona" olacak gibi görünüyor. Yönetmen bu kez yaz tatilinde İspanya'ya giden ve burada aynı adama (Javier Bardem'in canlandırdığı bir ressam) aşık olan iki genç arkadaşın hikayesini anlatıyor. Ressam Juan Antonio'nun henüz yeni boşandığı eşi de bu aşk çemberine dahil olunca işlerin sarpa sarması çabuklaşıyor elbet. Çoğu zaman ABD'deki film endüstrisinden bunaldığını ifade eden Allen, bu filmde Avrupalı stüdyolarla çalıştı. Ayrıca filmin Barcelona'da çekilmesi ve şehrin ismenen filmin isminde yer alması şartıyla Barcelona şehir yönetimi filme maddi destek sağlayacağına dair söz vermişti. Bunun karşılığında film çeşitli fonlardan iki milyon avro destek aldı. Filmin tamamen bir Avrupa prodüksiyonu olması, Hollywood endüstrisinin oy kullandığı Oscar ödüllerini nasıl etkiler bilinmez...

Karar: Woody Allen'ın En İyi Özgün Senaryo dalında kazandığı adaylıklarla yer bulduğu Oscar törenlerine "Vicky Cristina Barcelona" sonrasında bir yenisi daha eklenebilir. En iyi film ve yönetmen dallarında çok güçlü rakiplere sahip olan Allen'ın bu alanlarda iddialı olduğunu söylemek güç. Filmin Altın Küreler'de aldığı "Komedi veya Müzikal Dalında En İyi Film" adaylığı bu açıdan aldatıcı olmamalı. Bu arada filmdeki rolüyle birçok eyaletin elestirmen derneklerinden En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu ödülü kazanan Penelope Cruz'un, -verilere bakarak- alanında iddialı bir aday olabileceğini söylemek de yanlış olmaz.

Oscar iddiası
En İyi Animasyon Film
En İyi Özgün Şarkı

Bolt

Yönetmen: Byron Howard ve Chris Williams
Seslendirenler: John Travolta, Malcolm McDowell, Miley Cyrus

Clint Eastwood Bir Walt Disney animasyonu olan "Bolt", bu yıl Disney'in "Vol.İ/Wall-E" karşısına çıkarabildiği –ve etkili olabileceği- yegane film olarak dikkat çekiyor. Rol aldığı bilimkurgu-macera dizisindeki süperkahraman karakteriyle biraz fazla bütünlesen ve hayatı boyunca bu dizinin çekildiği stüdyoda yaşadığı için kendisini gerçekten bir süperkahraman zanneden Bolt'un maceralarını konu ediyor film. "Bolt"un, yönetmenleri Byron Howard ve Chris Williams'ın ilk uzun metraj animasyon çalışmaları olduğunu da belirtelim. İkili daha önce Disney animasyonlarında yazar ve animasyon sanatçısı olarak çalışıyordu.

Karar: Bu yıl animasyonların kalitesi açısından o denli zayıf geçti ki, "Bolt"u şimdiden Oscar adayları listesine yazmak mümkün. Ayrıca filmdeki "I Thought I Lost You" şarkısının Altın Küre adaylığı alması, Oscar ödüllerinde de bu dalda iddialı olabileceğinin sinyalini verdi. Parça Miley Cyrus ve Jeffrey Steele ikilisine ait.

Oscar iddiası
En İyi Animasyon Film
En İyi Özgün Şarkı

Vol.İ/Wall-E

Yönetmen: Andrew Stanton
Seslendirenler: Ben Burtt, Elissa Knight, Jeff Garlin

Pixar yılın bombasını "Vol.İ"yle patlatalı çok oluyor, ancak filmin yankıları hala sürüyor. Daha önce "Kayıp Balık Nemo"yla çıkış yapan yetenek abidesi Andrew Stanton, bu kez hüzünlü bir öyküyle karşımıza geldi. Çöplük çöllerinden ibaret bir yer haline gelen Dünya'yı temizlemek üzere üretilen ancak türünün son örneği olarak yeryüzünde yapayalnız kalan bir robotun öyküsünü anlatan "Vol.İ", gişede de, eleştirmenler nezdinde de büyük başarı elde etti. Çöpten dünyada bir başına kalan Vol.İ ve ona yarenlik etmek üzere dünyaya gelen Eve arasındaki ilişki, izleyenleri çok etkiledi. 180 milyon dolarlık bir bütçeyle yaratılan filmin, sadece Kuzey Amerika'da 223 milyon dolar gişe hasılatı elde ettiğini de belirtelim.

Karar: Bu listedeki tüm filmler içinden hakkında en net konuşabileceğimiz film "Vol.İ". Zira filmin yalnızca adaylık değil, ödül alma şansının da çok yüksek olduğu konusunda eleştirmenler hem fikir. Ayrıca filmdeki Peter Gabriel ve Thomas Newman ortak çalışmasının ürünü Down to Earth şarkısının da En İyi Özgün Şarkı dalındaki adaylardan biri olacağını tahmin etmek zor değil. Şarkı Altın Küreler'de de adaylar arasında yer alıyor.

Ve diğerleri...

Everlasting Moments

Yabancı Dilde En İyi Film ödülü için bir diğer güçlü aday İsviçre'den. Ülkenin 1900'lerin başındaki ahvalini sergileyen yapımın adaylık şansı mevcut.

Düşes
The Duchess

18'inci yüzyılın sansasyonel isimlerinden Devonshire Düşesi Georgiana'nın öyküsünü anlatan "Düşes" eleştirmenler tarafından orta karar bulunmuş ancak Ralph Fiennes'ın performansı kayda değer görülmüştü. Fiennes'ın bu yıl rol aldığı beş film içerisinde Oscar adaylığına en yakın durduğu rolü de "Düşes"teki Devonshire Dükü gibi görünüyor.

Rachel Getting Married

Jonathan Demme imzalı bağımsız film, özgün senaryo dalında iddialı olabileceği gibi, eleştirmenler tarafından övgüyle karşılanan Anne Hathaway'in En İyi Kadın Oyuncu dalındaki adaylık iddiası da sürüyor.

Changeling

Eastwood'un filminin ismi şimdilik En İyi Film adaylığı için kuvvetlice telaffuz edilmese de, filmin başrolündeki Angelina Jolie'nin adaylık şansı yüksek görünüyor.

Last Chance Harvey

Bir nevi "ikinci bahar yaşıyor ömrüm" öyküsü anlatan filmde Dustin Hoffman ve Emma Thompson'ın performansları beğeni topladı. İkiliden özellikle Dustin Hoffman'ın adaylık şansı bulunduğunu söylemek mümkün.

Tropik Fırtına
Tropic Thunder

Burada ne işi var demeyin, filmde Robert Downey Jr.'ın sergilediği performans hepimizin malumu. Bu açıdan Oscar Ödülleri'nde sürpriz kovalayan "bombacı"ların tahmini, Oscar için kampanyasına erken başlayan aktörün En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında adaylık kazanabileceği yönünde. Stüdyo rol aldığı "The Soloist" adlı filmin gösterimini erteleyince, aktör "Tropic Thunder"daki rolünün kampanyasını yapmaya karar vermiş.

Kara Şövalye

The Dark Knight

Oscar iddiası
En İyi Yönetmen
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu
En İyi Özgün Müzik

Yönetmen: Christopher Nolan
Oyuncular: Christian Bale, Heath Ledger, Michael Caine, Gary Oldman

Yılın efsane filmi "Karanlık Şövalye"de Batman serisi Christopher Nolan'ın elinde şekillenmeye devam ediyordu. Filmde bu kez Batman gerçek bir anti kahramana dönüşüyor, en büyük düşmanı Joker'le yüzleşmek zorunda kalıyor ve bir yerde kendisine tutulan aynayla karşılaşıp, adalet kavramının derinliklerinde kayboluyordu. Açılış sahnesinden itibaren yüksek bir sinema duygusuna sahip olan film, 185 milyon dolarlık yatırımı karşılığında 600 milyon doları aşan bir gişe gelirine ulaştı. İşlerin kesat gittiği bu yıl içerisinde Warner ve Legendary Pictures'ın epey yüzünü güldüren filmin, her anlamda yılın gerçek gişe canavarı olduğunu söyleyebiliriz.

Karar: Altın Küre adaylıkları açıklandığında yılın sürprizi "Kara Şövalye"nin En İyi Film, En İyi Yönetmen gibi büyük ödüllerde isminin geçmiyor olmasıydı –filmin tek Altın Küre adaylığı Heath Ledger'ın En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu adaylığı oldu. Yılın en iyi filmleri listelerinin birçoğunda ismi yukarılarda geçen ve binlerce sinemaseverin oyuyla belirlenen ünlü sinema sitesi imdb'nin Top 250 listesinde birinci sıraya yerleşerek, "Baba"nın yıllardır süren hükümdarlığını elinden kısa süreliğine de almayı başaran filmin, Oscar ödüllerinde bir sürprizle önemli dallarda karşımıza çıkması hala ihtimal dahilinde bulunuyor. Bu açıdan yabancı basın üyelerinin oylarıyla belirlenen Altın Küreler'i çok da dikkate almamak gerekiyor. Heath Ledger'in adaylığı konusundaysa çoğu kişinin şüphesi yok. Bunun yanı sıra filmin Hans Zimmer ve James Newton Howard ikilisinin imzasını taşıyan özgün müziği de Oscar adaylığı konusunda ciddi bir iddiaya sahip...

In Bruges

Yönetmen: Martin McDonagh
Oyuncular: Colin Farrell, Brendan Gleeson, Ralph Fiennes

Oscar iddiası
En İyi Erkek Oyuncu
En İyi Özgün Senaryo

Aldıkları tehlikeli bir işin ardından Belçika'nın Bruges şehrinde bir araya gelen iki tetikçinin, hayat ve ölüm hakkındaki karşılıklı sorgulamalarını konu eden "In Bruges" trajikomik bir suç filmi olarak dikkat çekiyor. Filmin yönetmeni Martin McDonagh ise henüz ilk uzun metraj filmini yöneten, kısa film yönetmenliğinden gelen bir İrlandalı. "In Bruges", anti-Amerikan esprileri ve daha nice hassas meselenin üzerine giden sert mizahıyla yakın dönemde külte dönüşmesi muhtemel iyi bir film izlenimi uyandırmakta.

Karar: İngiliz Bağımsız Film Ödülleri'ne En İyi Senaryo, En İyi Yönetmen ve En İyi Bağımsız Film dahil olmak üzere altı dalda birden aday olan filmde, başrol oyuncuları Colin Farrell ve Brendan Gleeson'ın performansı eleştirmenler tarafından övgüye boğulmuş vaziyette-özellikle Gleeson'ınki. Altın Küreler'de de adaylık kazanan bu ikili, Oscar ödülleri için de güçlü adaylar arasında yer almakta. Filmin sürpriz yapabileceği alansa, törenin bağımsız filmlere ayrılan kontenjanı olan En İyi Özgün Senaryo dalında bir adaylık olabilir. Bu arada yönetmen Martin McDonagh'ın kısa filmi "Six Shooters"la daha önce Oscar kazandığını da belirtelim.

SİNEMA'NIN TAHMİNLERİ

EN İYİ FİLM
1. The Curious Case of Benjamin Button
2. Revolutionary Road
3. The Reader
4. Milk
5. Slumdog Millionaire
6. Changeling
7. Doubt
8. Gran Torino
9. The Wrestler
10. Avustralya

Sürpriz: The Dark Knight

EN İYİ KADIN OYUNCU
1. Kristin Scott Thomas, I've Loved You So Long
2. Sally Hawkins, Happy Go Lucky
3. Angelina Jolie, Changeling
4. Cate Blanchett, Benjamin Button...
5. Kate Winslet, Revolutionary Road
6. Anne Hathaway, Rachel Getting Married
7. Catherine Keener, Synedoche New Yrok
8. Emma Thompson, Last Chance Harvey
9. Michelle Williams, Wendy And Lucy
10. Frances McDormand, Burn After Reading

Sürpriz: Melisa Leo, Frozen River

EN İYİ YÖNETMEN
1. David Fincher, The Curious Case of Benjamin Button
2. Sam Mendes, Revolutionary Road
3. Stephen Daldry, The Reader,
4. Christopher Nolan, The Dark Knight
5. Danny Boyle, Slumdog Millionaire
6. Darren Aronofsky, The Wrestler
7. Clint Eastwood, Gran Torino
8. Clint Eastwood, Changeling
9. Ron Howard, Frost/Nixon
10. Gus Van Sant, Milk

Sürpriz: Matteo Garone, Gomorra

EN İYİ YARDIMCI KADIN OYUNCU
1. Viola Davis, Doubt
2. Penelope Cruz, Vicky Cristina Barcelona
3. Marisa Tomei, The Wrestler
4. Kate Winslet, The Reader
5. Amy Adams, Doubt
6. Anjelica Huston, Choke
7. Emma Thompson, Brideshead Revisited
8. Kathy Bates, Revolutionary Road
9. Rosemarie DeWitt, Rachel Getting Married
10. Tilda Swinton, Burn After Reading

Sürpriz: Beyonce Knowles, Cadillac Records

EN İYİ ÖZGÜN SENARYO
1. Rachel Getting Married
2. Burn After Reading
3. Synecdoche, New York
4. Happy Go Lucky
5. Barselona, Barselona/Vicky Cristina Barcelona
6. The Brothers Bloom
7. The Wrestler
8. In Bruges
9. Wendy and Lucy
10. Milk

Sürpriz: Avustralya/Australia

EN İYİ YARDIMCI ERKEK OYUNCU
1. Heath Ledger, The Dark Knight
2. Philip Seymour Hoffman, Doubt
3. Ralph Fiennes, The Duchess
4. Mark Ruffalo, The Brothers Bloom
5. Robert Downey Jr., Tropic Thunder
6. James Franco, Milk
7. Michael Shannon, Revolutionary Road
8. Josh Brolin, Milk
9. James Franco, Pineapple Express
10. Rade Serbedzija, Fugitive Pieces

Sürpriz: Brad Pitt, Aramızda Casus Var/Burn After Reading

EN İYİ ERKEK OYUNCU
1. Frank Langella, Frost/Nixon
2. Sean Penn, Milk
3. Leonardo DiCaprio, Revolutionary Road
4. Brad Pitt, Benjamin Button...
5. Benicio Del Toro, Che: Part Two
6. Mickey Rourke, The Wrestler
7. Colin Farrell, In Bruges
8. Brendan Gleeson, In Bruges
9. David Kros, The Reader
10. Dustin Hoffman, Last Chance Harvey

Sürpriz: Dev Potel, Slumdog Millionaire

EN İYİ UYARLAMA SENARYO
1. Frost/Nixon
2. Revolutionary Road
3. Doubt
4. Slumdog Millionaire
5. The Reader
6. Elegy
7. The Curious Case of Benjamin Button
8. Defiance
9. The Dark Knight
10. The Duchess

Sürpriz: Gomorra

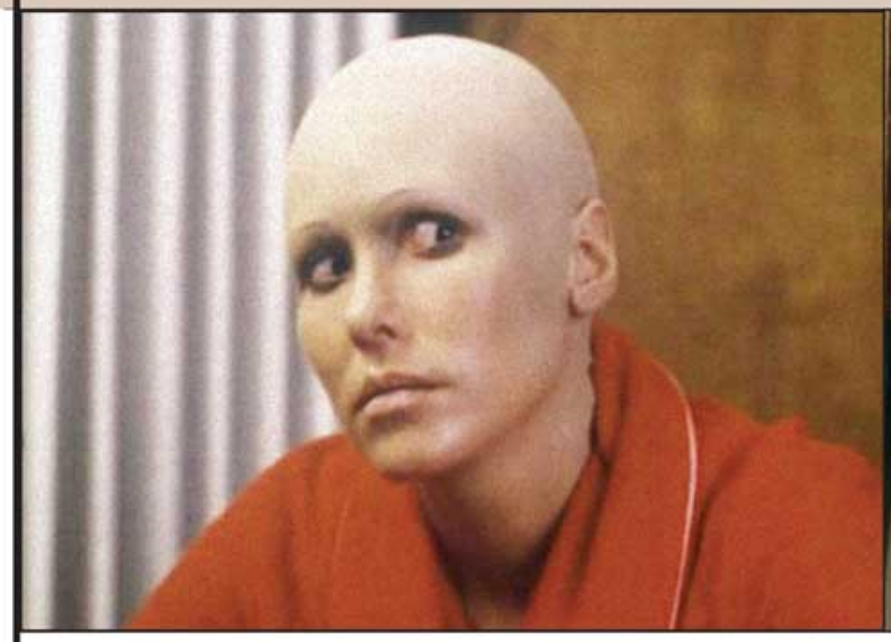

Hippilerin de saçları dökülür

Jeff Lieberman'ın yönettiği film inandırıcılıktan son derece uzak hikâyesi kadar, '68 kuşağının yaşadığı değişime dair söyledikleriyle de ilgi çekici bir korku filmi.

Zipkin roliindeki Zalman King filmde abartılı oyunculuğun sınırlarını zorluyor.

Altmışlı yılların politik atmosferinin dünyanın hemen her yerinde pek çok alanı etkilediği gibi, Amerikan sinemasına da nüfuz ettiğini biliyoruz. Vietnam Savaşı nedeniyle tüm dünyanın tepkisini çeken, diğer yandan hippi hareketinin de beşiği olan Amerika'daki bu sosyal çatışma elbette sinemada da yerini bulmuş, bağımsız filmler ve B tipi yapımlar kadar, 70'li yıllarda çıkış yapan Yeni Hollywood akımı da bahsettiğimiz değişimden nasibini almıştı. Jeff Lieberman'ın yönettiği "Blue Sunshine" belki bu toplamda önemli bir yere sahip değil, ancak Amerika'daki '68 kuşağına ilginç bir noktadan baktığı şüphesiz.

"Blue Sunshine"ın konusunu özetleyecek olursak, film 70'li yılların ikinci yarısında geçmekte. Giriş bölümünde tanıdığımız çeşitli karakterlerin hepsinin aniden gelen baş ağrılarından mustarip olduklarını öğreniyoruz öncelikle. Bir de yine hepsinin saçları dökülmeye başlamış durumda. Daha sonra başkarakter Jerry Zipkin'in (Zalman King) katıldığı partide, konuklardan birisinin beklenmedik bir sinir krizi geçirmesine tanık oluyoruz. Krizi tetikleyen unsursa konuğun kafasındaki peruğun düşmesi ve kel olduğunun ortaya çıkması. Fakat sözkonusu olan alelade bir sinir krizi değil, zira cinayetle sonuçlanıyor. Vahşetten kurtulmayı beceren ve şüpheli konumundaki Zipkin, şehirdeki benzer vakalardan haberdar olunca adını temize çıkartmak için dedektifliğe soyunuyor. Çok geçmeden bu sinir krizine yakalanan kişilerin ortak noktasını buluyor; hepsi de yaklaşık 10 yıl önce aynı üniversitede okumuşlar. Zipkin yaptığı araştırmalarda ulaştığı ipuçları sonucunda inanması güç bir teori geliştiriyor; sözkonusu kişilerin öğrenciyken aldıkları Blue Sunshine isimli bir uyuşturucunun 10 yıl sonra delirmelerine ve saçlarının dökülmesine yol açtığını iddia ediyor. Filmin final bölümündeyse bu iddiasını ispat etmek için işe koyuluyor.

Yönetmen Jeff Lieberman'ın bizzat kaleme aldığı senaryo o kadar absürt bir hikâye üzerine kurulu ki, bu projeye yapımcıları ikna etmeyi nasıl başardığı gerçek bir soru işareti. Belki filmin konusunu okuyunca "Blue Sunshine"ın bir komedi filmi olduğunu düşünmüş olabilirsiniz. Fakat söz konusu olan kendisini gayet ciddiye alan bir korku/gerilim sineması örneği. Elbette bu düşük bütçeli filmin ucuzluğu, abartılı oyuncu

Engin Ertan
engin_ertan@yahoo.com

DUST DEVIL

Yönetmen: Jeff Lieberman. **Yapımcı:** George Manasse. **Senaryo:** Jeff Lieberman. **Görüntü Yönetmeni:** Don Knight. **Sanat Yönetmeni:** Ray Storey. **Kurgu:** Brian Smedley-Aston. **Müzik:** Charles Gross. **Oyuncular:** Zalman King (Jerry Zipkin), Deborah Winters (Alicia Sweeney), Mark Goddard (Edward Flemming), Robert Walden (David Blume), Charles Siebert (Dedektif Clay), Ann Cooper (Wendy Flemming), Ray Young (Wayne Mulligan), Richard Crystal (Frannie Scott), Barbara Quinn (Stephanie). 1976 ABD yapımı, 95 dakika.

"Blue Sunshine"ın kahramanları, hippi kültüründe özgürlüğün sembolü olan saçlarını kaybederken aynı anda hızla deliriyorlar.

performansları ve hikâyesinin garipliği yer yer komik anlara yol açıyor ama "Blue Sunshine" ile dalga geçmek pek de mümkün değil.

Hazır abartılı oyuncu performansları demişken, "Blue Sunshine"ın en ilginç yönlerinden birisine değinelim. Başroldeki Zalman King, çoğumuzun erotik filmleriyle tanıdığı yönetmenden başkası değil. "9 1/2 Hafta"nın senaristi veya "Vahşi Orkide"nin yönetmeni desek mesela? Zalman King'in oyunculuk konusundaki yeteneği yönetmenliği kadar sınırlı ne yazık ki... Zipkin karakterinin yaşadığı şoku canlandırırken abartılı oyunculuğun sınırlarını zorlayan King, filmin en büyük handikabı. Başka bir deyişle, eğer "Blue Sunshine" yer yer istemeden komik duruma düşüyorsa, bunun öncelikli sebebi Zalman King'in performansı. Elbette yönetmen Jeff Lieberman'ın oyuncu kadrosunun performansları arasında bir denge tutturamadığını ve filmin inandırıcılık konusunda buradan da yara aldığını eklemek gerek.

Anlattığı hikâyeye seyirciyi ikna etmek konusunda pek başarılı olamasa, dolayısıyla gerilim veya korku hissiyatını izleyiciye bütünüyle geçiremese bile baştan sona ilgiyle izlenen bir film "Blue Sunshine". Daha önce de değindiğimiz gibi hikâye o kadar absürt ki, nereye varacağını ister istemez merak ediyorsunuz. Ayrıca bu hikâyenin farklı açılımları da zihninizi sürekli meşgul ediyor. Elbette akla ilk gelen, "Blue Sunshine"ın '68 kuşağı ve hippileri uyuşturucu bağımlısı birkaç kendini bilmez olarak tanımladığı ve toplum huzuru açısından bir tehdit olarak gördüğü. Fakat bu biraz kolaycı bir okuma şekli. Zira senaryoda göz ardı edilmemesi gereken başka detaylar da var.

Öncelikle filmin geçtiği dönemin üzerinde durmak gerek. Hikâyeyi inandırıcılıktan uzaklaştırmak pahasına, neden '68'in 10 yıl sonrasına gidildiğini, neden yan etkileri bu kadar geç ortaya çıkan bir uyuşturucu fikrinin ortaya atıldığını düşünmekte fayda var. Aradan geçen süreçte bu karakterlerin hepsinin birer yuppieye dönüştüğünü, topluma entegre olduklarını ve '68'in idealleriyle pek alakalarının kalmadığını görüyoruz. Açıkçası Lieberman karakterlerinin üniversite döneminde politik açıdan aktif olduklarına dair bir vurgu da yapmıyor. Fakat şimdiki zamandaki hayat tarzlarının bu derece üzerinde durulması, bizleri ister istemez idealleriyle ilgili geçirdikleri değişime dair çıkarıma yönlendiriyor. Hatta filmin esas kötüsü son derece içten pazarlıklı bir politikacı olarak karşımıza çıkıyor.

Wendy: (Arkadaşına baş ağrılarından ve dökülen saçından şikayet ederken) Bu hafta sonu Eddy ile ayrılışımızın yıl dönümü.
Stephanie: Demek sorun buymuş. Burada tecrübe konuşuyor hayatım, şu ana kadar hiçbir şey beni The Beatles'ın dağılması kadar etkilemedi. Boşanmam bunun yanında hiç kalır.

Elbette es geçilmemesi gerek bir unsur da "saç". Filmin konu özetinde delirerek insanlara saldıran karakterlerin saçlarının döküldüğünden bahsetmiştik. Hippi kültüründe özgürlüğün bir simgesi olarak uzun saçın anlamını hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla birdenbire saçlarını kaybederken hızla deliren bu karakterlerin yaşadığı travma, özgürlüklerini kaybetmiş olmalarının farkına varmalarının yol açtığı şokla özdeşleşiyor. Bu panik hâlinde saldırdıkları yer de şaşırtıcı olmayacak şekilde toplumsal düzen oluyor. Filmin en akılda kalıcı sahnelerinden birisinde mutfakta deliren bir karakter, eline aldığı bıçakla en yakın arkadaşının çocuklarına saldırıyor örneğin.

İçeriğiyle ilgili yapılabilecek bu ve benzeri analizlerin "Blue Sunshine"ı zaman içerisinde seyirci açısından bir kat daha ilginç kıldığı reddedilemeyecek bir gerçek. Fakat filmin bir kült favorisine dönüşmesi daha ziyade alışılmadık hikâyesiyle ilgili. Lieberman'ın yer yer zombileri anımsatan kel katil tasarımının da korku sineması içerisinde kendine özgü bir yere sahip olduğunu eklemek gerek. Son noktada bilinçli olarak tercih edilmiş garipliğiyle içeriğindeki ciddiyeti dengeleyemeyen, bu nedenle sınırlı kalan bir film "Blue Sunshine". Fakat alışılmadık hâliyle farklı filmler keşfetmeye meraklı sinemaseverlerin ilgisine layık olduğunu eklemeliyiz. Bu ziyadesiyle garip korku filminin 1. Bölge DVD baskısına www.amazon.com adresinden ulaşmanız mümkün.

SOUNDTRACK

Hazırlayan: Murat Emir Eren
murat.eren@turkuvazdergi.com.tr

Benim Aşk Pastam/My Blueberry Nights

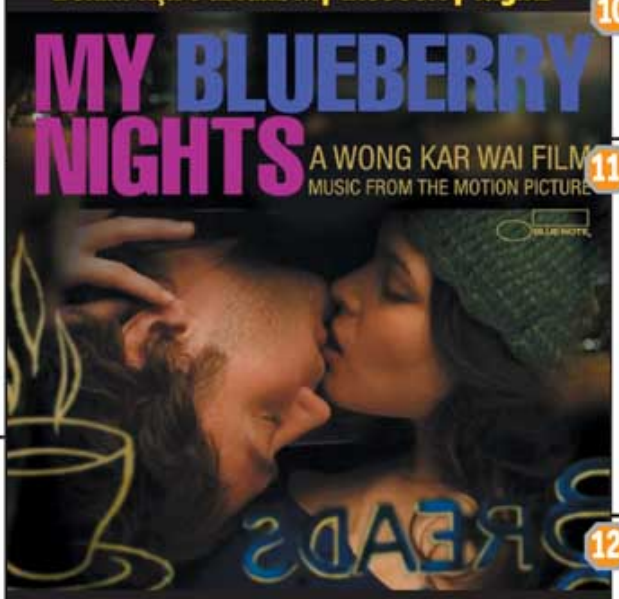

Yol şarkıları

Wong Kar Wai, ABD'de çektiği ilk filminde ses kuşağını büyük ölçüde başrol oyuncusu Norah Jones'un müzikal personasına ve onun filme katkılarına emanet etmişti. Bu da harika bir soundtrack demekti…

1 The Story
İcra/Beste: Norah Jones

Wong Kar Wai, filmlerinde atmosfer müziği kullanımına önem veren, ancak sözlü müzik kullanmaktan imtina eden bir yönetmen. Tabii "Benim Aşk Pastam"da durum farklı. Başrolde tıpkı favori oyuncusu Faye Wong gibi bir müzik yıldızı (Norah Jones) olunca ve hikayenin anlatıldığı coğrafya değişince, filmin müziklerinde de bir çeşitlilik olması gayet doğal. Filmin açılış sahnesindeyse bizleri Norah Jones'un film için özel olarak besteleyip yorumladığı The Story yer alıyor.

2 Living Proof
İcra/Beste: Cat Power

Minimalist ve içten müziğiyle dikkat çeken Charlyn "Chan" Marshall ya da namıdiğer Cat Power hanımefendinin 2007 yılında piyasaya sürdüğü, az sonra ismini bir kez daha anacağımız The Greatest adlı albümde yer alan Living Prof, filmin başlannda, Lizzie ve Jeremy'nin tanıştığı küçük kafeteryada kulağımıza çalınıyordu.

3 Ely Nevada
İcra/Beste: Ry Cooder

Yaşayan en önemli gitar ustalarından biri olan Ry Cooder, enstrümantal besteleriyle filmin çeşitli bölümlerinde karşımıza geliyor. Ely Nevada da bunlardan biri.

4 Try A Little Tenderness
İcra: Otis Redding
Beste: Irving King

Filmde ana karakterimiz Lizzie üzerinden üç ayrı hikaye anlatılıyor. Daha doğrusu Lizzie kişisel hikayesi de dahil olmak üzere üç hikayenin içerisinde buluyor kendisini. Bu hikayelerden biriyse, polis Arnie ve boşandığı karısı Sue Lynn'in hikayesi. Wong Kar Wai, filmdeki şarkıları, hikayeler için de birer ayraç olarak kullanıyor. Söz gelimi Arnie'yi efkarlı biçimde demlenirken gördüğümüz sahnelerde Otis Redding'in efsanevi yorumuyla altmış yaşını deviren klasik Try A Little Tenderness'ı duyuyoruz. Sue Lynn'in şarkısı ise hemen peşinden geliyor.

5 Looking Back
İcra:/Beste Ruth Brown

2006 yılında hayata gözlerini yuman dev yorumcu Ruth Brown, filmde Arnie'nin eski karısı Sue Lynn'in hissi dünyasını tarif eden Looking Back'le devreye giriyor. Şarkı, sanatçının Black Is Brown and Brown Is Beautiful albümünde yer alıyordu.

6 Long Ride
İcra/Beste: Ry Cooder

Gitan konuşturan sanatçı Ry Cooder, bu parçasında erkek arkadaşından ayrılan ve bir süre ortalıktan yok olmak suretiyle kendine gelmeye çabalayan Lizzie'nin yol macerasına atıfta bulunuyor özetle.

7 Eyes On The Prize
İcra: Mavis Staples
Beste: Anonim

Amerikan İç Savaşı sırasında siyahilerin arasında yayılan bir halk şarkısı olarak bildiğimiz Eyes On The Prize, Mavis Staples'ın harika yorumu ve bas gitar ağırlıklı yeni düzenlemesiyle karşımıza geliyor. Şarkı filmde, Arnie ve Sue Lynn arasındaki gergin anlardan birinde giriş kısmıyla bizleri selamlıyor.

8 Yumeji's Theme
İcra/Beste: Chikara Tzsuzuki, Shingeru Umebayashi

Seijun Suzuki'nin 1991 yapımı filmi "Yumeji"nin tema müziği olan parça, Wong Kar Wai klasiği "Aşk Zamanı/In The Mood For Love"daki kullanımıyla izleyenleri darmaduman etmiş, orijinal filmden ziyade bu filmle anılır olmuştu. Wong Kar Wai, parçaya "Benim Aşk Pastam"da da yer veriyor ve bu kez mızıkayla icra edilen bir versiyonunu kullanıyor. Parça, filmin çeşitli bölümlerinde, özellikle Jeemy-Lizzie aşkının kınlma noktalarında devreye giriyor.

9 Skipping Stone
İcra: Amos Lee
Beste: Elvis Costello ve Clive Linger

Norah Jones'un turne programında sıkıkla yer verdiği genç müzisyenlerden biri olan Amos Lee de, filme özel şarkısı Skipping Stone'la albüme dahil oluyor. Şarkı, Lizzie ve Leslie'nin (Natalie Portman) Vegas'taki bir sohbeti sırasında fonda işitiliyor.

10 Bus Ride
İcra/Beste: Ry Cooder

Üstat, filmin yol manzaralarına eşlik etmeye ve Lizzie'nin geçtiği asfaltlan gitarıyla ağlatmaya devam ediyor…

11 Harvest Moon
İcra: Cassandra Wilson
Beste: Neil Young

Albümdeki ünlü caz sanatçılarından biri de, modern efsane Cassandra Young. Sanatçı, 1997 yılında çıkardığı ve kendisine En İyi Caz Performansı dalında Grammy kazandıran albümü New Moon Daughter'da yer alan bu parçasıyla kulağımızın pasını alıyor. Jeremy'nin eski kız arkadaşıyla yaptığı hüzünlü sohbetin hemen ardından devreye girmesiyse, düpedüz zalimlik.

12 Devil's Highway
İcra/Beste: Hello Stranger

Lizzie filmde New York'tan Arizona'ya kadar hayli uzun bir yol kat ediyor. Taze grup Hello Stranger'a ait Devil's Highway'se, bu şahsına münhasır yol filmiyle yakaladığı tema bütünlüğü sağ olsun, albümde kendine yer buluyor. Filmde yer almayan parça, albümdeki şarkıların seçimlerinde büyük pay sahibi olan N. Jones'un bizlere yolculuk hediyesi bir bakıma.

13 Pajaros
İcra/Beste: Gustavo Santaolalla

Daha önce "Amorres Perros", "21 Grams", "The Insider" ve "Brokeback Mountain" gibi filmlere yaptığı müziklerle kalbimizi kazanan Gustavo Santaolalla, filmde kısa bir enstrümantal parçasıyla yer alıyor. Parça, Leslie ve Lizzie'nin çöldeki yol ayrımında devreye giriyor.

14 The Greatest
İcra/Beste: Cat Power

Filmin muhtelif sahnelerinde karşımıza çıkan ve Cat Power'ın 2007 yılında çıkan son albümüne de ismini veren parça, tek başına harika bir eser olmasının yanı sıra, filmle de müthiş bir uyum sergiliyor. Filmde ilk olarak Jeremy'nin, Lizzie'ye yabanmersinli kek ikram ettiği romantik sekansta işittiğimiz bu parçayı, Wong Kar Wai ve ekibinin sette de sürekli dinlediğini belirtelim. Zaten filmin müzikleri söz konusu olduğunda, "sette sürekli dinlediğimiz şu parça neydi" diyerek ses kuşağını bu şaheserle donatmaya karar vermiş sevgili rejisörümüz…

DVD Rehberi

Hazırlayanlar:
Kerem Sanatel, Murat Ersahin.

■ Ayın DVD'si: Vol.İ / Wall.E (2008)

İÇİNDEKİLER

Vol.İ	✪✪✪✪✪
Pineapple Express	✪✪✪
Öldüren Sis	✪✪✪✪
Hellboy II: Altın Ordu	✪✪✪
Babil M.S.	✪✪✪
Wilderness	✪✪
Resident Evil: Dejenerasyon	✪✪✪
Semi-Pro	✪✪
Akıllı Ol	✪✪
Dante 01	✪✪✪
Görünmez Hedef	✪✪
Canavar Savaşları	✪✪
Mumya: Ejder İmparatorunun Mezarı	✪✪
Zohan'a Bulaşma	✪✪✪
Sex & The City	✪✪✪
Kırmızı Kuşak	✪✪
X-Files: İnanmak İstiyorum	✪✪
Aşkzede	✪✪✪
Yargısız İnfaz	✪✪✪

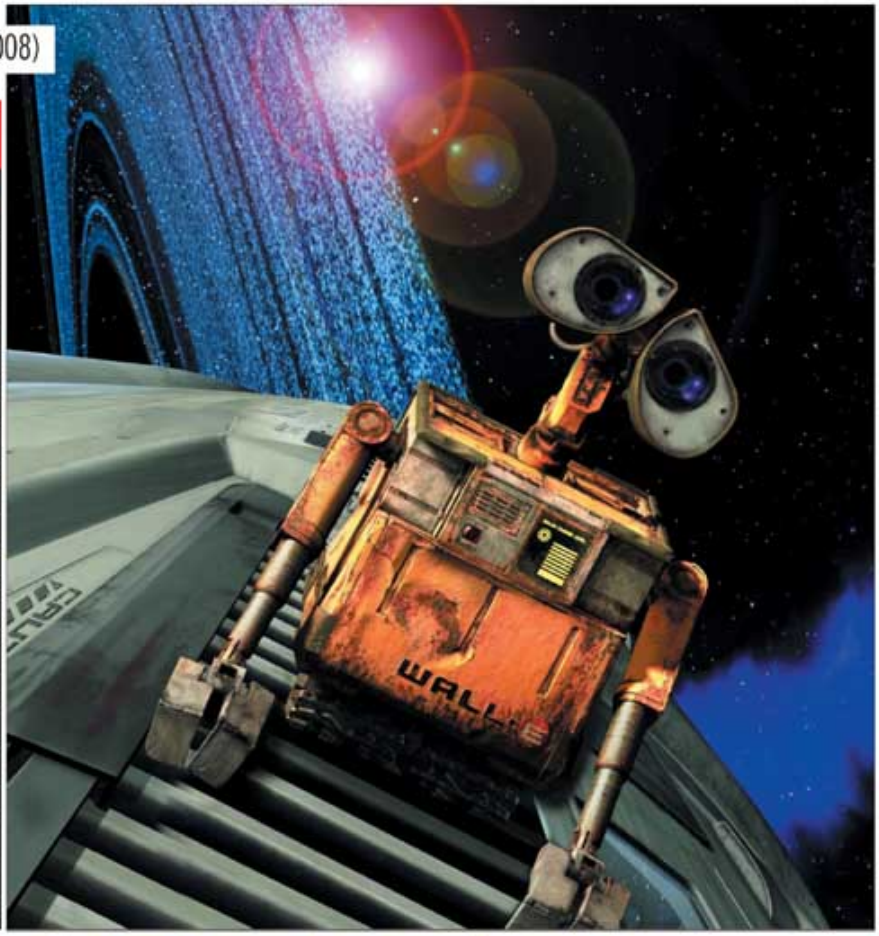

BLU-RAY REHBERİ

Blu-ray henüz yeni, ama çıkış hızına bakılırsa hep böyle kalmayacak. Formata kucak açan rehberimiz, en yeni Blu-ray diskler hakkında bilmeniz gereken her şeyi bir çırpıda sunuyor. Ayın yıldızı ise Kara Şövalye.

GÖMÜLÜ HAZİNELER

Genç yaşta hayatını kaybeden Larissa Shepitko'nun kısa filmografisinin nadide bir parçası olan "Tırmanış/Voskhozdeniye" döneminin en iyi Sovyet filmlerinden biri kabul ediyordu.

KLASİK SAHNE

Rob Reiner'ın 1986 yapımı klasiği "Benimle Kal"daki meşhur Gufi sahnesi, yönetmenin bu filmdeki başarılı anlatımına iyi bir örnek teşkil ediyor.

DVD KLASİK: Cinnet / Frenzy (1972)

AYIN EN İYİSİ

Vol.İ / Wall.E (2008)

Çöplerin arasındaki pırlanta...

İLK BAKIŞ

- Bilimkurgu klasiklerine göndermeler? ✔
- Devasa uzay gemileri? ✔
- C3PO'yu seslendiren adam? ✔
- Bayat espriler? ⊖

Yön: Andrew Stanton
Seslendirenler: Ben Burtt, Elissa Knight, Jeff Garlin
Süre: 94 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş Ekran 2.39:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪✪

Bazen sinemanın geleceğine dair isabetli kehanetlerde bulunurlar. Örneğin 2007'nin sonlarına doğru, animasyon filmlerindeki artış üzerine, seyircinin ilk beş yıl içinde doyma noktasına ulaşacağını ve geriye sadece nitelikli yapımların kalacağını öngören bazı sektörel açıklamalar yapılmıştı. Hollywood cephesinden gelen bu kehanetlerin bir kısmı karamsardı ve türdeki bu astronomik patlamanın animasyon türünün ipini çekeceğini düşünenler de vardı. Beş yıllık dilimi kapsayan ilk kehanet şaşılacak kadar hızlı bir şekilde gerçekleşti. Sinema salonlarına akın eden animasyonlar arasında sırf video piyasası için çekilmiş, feci amatör filmler de vardı. "Tüm çizgi filmler çok iş yapar," teorisi çok hızlı çöktü. Sıradan seyirci bir Pixar animasyonuyla diğer animasyonlar arasındaki farkı gözetmiyor olabilir, ama iyi filmi kötü filmi herkes anlayabilir. Nitekim geçen ay Disney'in Los Angeles'ta yaptığı bir basın toplantısında, gişe rakamlarıyla DVD satış rakamlarını kıyaslayan grafikler basın mensuplarının gözüne sokuldu ve adı lazım olmayan müdürlerden biri çıkıp açıkça "Artık falanca filme benzeyen animasyonlar değil, 'Wall.E' gibi filmler yapacağız," dedi. Bunun anlamı suydu, gişe rakamları ne kadar iyi olursa olsun, sadece gerçekten sevilen filmlerin DVD'leri çok satıyordu. Sinema eleştirmenleri "Çok fazla seyirci, iyi film demek değildir," diye boşuna haykırmıyordu yani.

Yer gezegeninde yapayalnız kalmış çöp toplayan bir robotun kendi dışındaki varlıkları, mekanizmaları ve duyguları keşfettiği, yaklaşık ilk 20 dakikasında hiçbir diyalog içermeyen böylesine riskli bir malzemenin bir başarı timsaline dönüşmesi, hatta gelecekteki başarıların hareket noktasını işaretlemesi Pixar'ın malum standartlarına göre bile çok şaşırtıcı aslında. Andrew Stanton'un Disney / Pixar'daki kurmayları nasıl ikna ettiğine şahit olmak için insan kuş olup toplantı odalarının birinde olmayı diliyor. Ne de olsa Hollywood'un robotlu aile filmleri konusunda pek parlak deneyimleri yok. Daha önce sevimli robotların başrolde olduğu filmler (mesela "Kısa Devre", mesela "Piller Dahil Değildir") kült seviyesinde değer görmüşse de hiçbiri seyircide "Wall.E" kadar güçlü duygulara yol açmamıştı. Hiçbiri

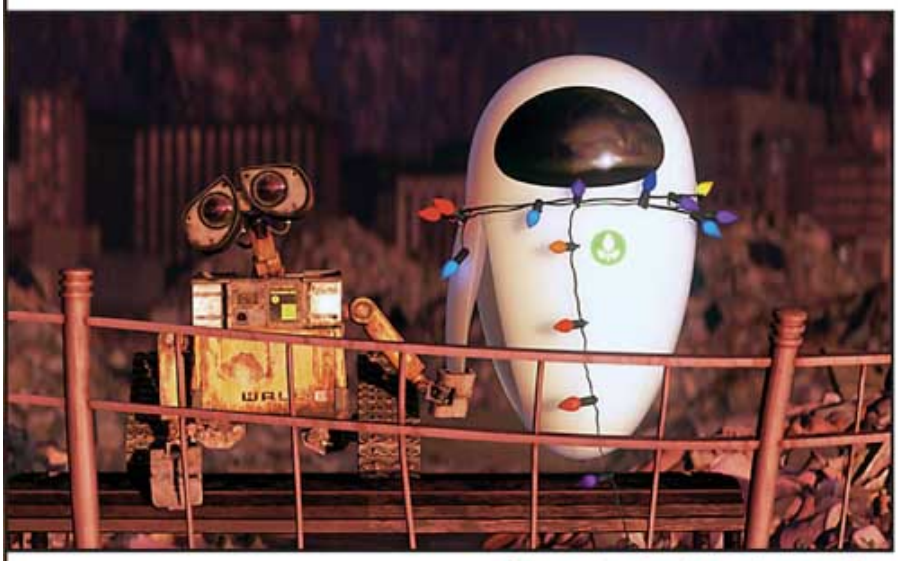

de bu kadar oyuncaklı değildi. Wall.E hiçbir animasyonda görmediğimiz kadar karmaşık, değişken ve ayrıntılı bir vücut diline sahip. Tüm sahnelerin önceden tahmin edilemez oluşunun verdiği hayret ve şaşkınlık duygusunu zenginleştiren bir ayrıcalık bu. Wall.E sadece tekerlekli bir kibrit kutusundan ibaret olabilirdi. Oysa burada adeta yaşayan bir makine var.

Pixar, tıpkı Tarantino sineması gibi, sinema tarihinden besleniyor ve filmlerini bir sentez cennetine dönüştürüyor. Wall.E'nin gaipten çıkagelen gizemli ilgilisi EVE karşısında yaptığı sakarlıklarında Woody Allen'ı ve Charlie Chaplin'i görebilenler var mesela. Film bir MGM müzikali gibi başlayıp ortamı Mad Max-vari bir kıyamet sonrası ıssızlığına terk ediyor. Karşılaştığı ilk uzay gemisinin ortaya çıkışı en az "2001"in gizemli dikilitaşı kadar görkemli. Filmdeki tek "2001" göndermesi bu değil tabii. Keşke fizik kurallarına "2001" kadar sadakat da gösterilseydi, o zaman sadece animasyon tarihinin en iyi filmlerinden birini değil bilimkurgu sinemasının en iyilerinden birini de keşfetmiş olacaktık. Yine de zıtlıklar, aşinalıklar ve taze fikirlerin biraraya getirilişi şeklinde gözden kaçmayacak kadar titizlikle uygulanmış bir denge duygusu da var. Tıpkı yapayalnız Wall.E'nin robotlarla dolu bir gemide yine yalnızlık hissetmesinin doğurduğu o dokunaklı tezat gibi. Filmde kendisini tekrar eden, aşınıya kaçan hiçbir öğe yok. "Wall.E"nin büyüsüne ve gizem anlayışına saygı duymayıp hoyratlık edenlerin yaptığı gibi tüm ayrıntılara girerek keyfinizi kaçıracak değiliz. Ama hâlâ görmemişseniz, bu satırlar yazıldığı esnada adı En İyi Film dalındaki Oscar aday adayları arasında anılan filmi keşfetme zevkinden mahrum kalmayın.

Sevimli robotların başrolde olduğu filmler daha önce de kült seviyesinde değer gördüyse bile hiçbiri seyircide "Vol.I" kadar güçlü duygulara yol açmamıştı.

EKSTRALAR: Eskiden animasyon DVD'lerinde yetişkinlere yönelik ekstralarla çocuklara hitap eden ekstraları ayırt edebilmek için menüde epey dolaşmamız gerekir, ayrımı kendiniz yapmanız gerekirdi. Bu iki diskli sette ayrım menülerde yapılmış bile. Yetişkinler için yapım belgeselleri, söyleşiler, animasyon tarihine de giren ayrıntılı bir Pixar tarihçesi ve çıkarılmış sahneler var. İki yeni Pixar kısası Burn-E ve Presto, ayrıca sesli yorumlar tek diskli baskıda da var. Bolca Satın Al reklam filmleri ise filmin kendisi kadar masum değil yalnız.

Kerem Sanatel

BUNU BEĞENDİYSENİZ

Kısa Devre / Short Circuit (1986)

Deney robotu Johnny 5'in fiziksel olarak Wall.E'den tek farkı sıfır beden olması. Bir de asabiyetten muzdarip. Onun dışındaki her şey neredeyse aynı. John Badham, aslında E.T.'nin mekanik versiyonunu çekmek amacıyla yola çıkmıştı.

Piller Dahil Değildir / Batteries not included (1987)

Steven Spielberg'in yapımcılığındaki filmde uzaydan gelen sirin robotlar (minik uçan daire şeklindeler!) Şarküteri'yi aratmayan köhne bir apartmana yerleşiyor. Doğum yapan robotlara burada tanık olduk. Üçüz doğumdan birinin ölü doğduğu sahnede yerlere kapanıp haykırarak ağlamayan var mıdır?

Transformers (2007)

Wall.E'nin ebeveynleri çöp toplamaktan sıkılıp savaşmaya girişince neler olduğunu anlatan bir epik. Oynar, kaynar, hoplar eklemli mekaniklere hayransanız "hop hop hop değiş tonton" tekerlemesi eşliğinde izleyebilirsiniz. Suçlu zevkler kategorisinin bir numarası.

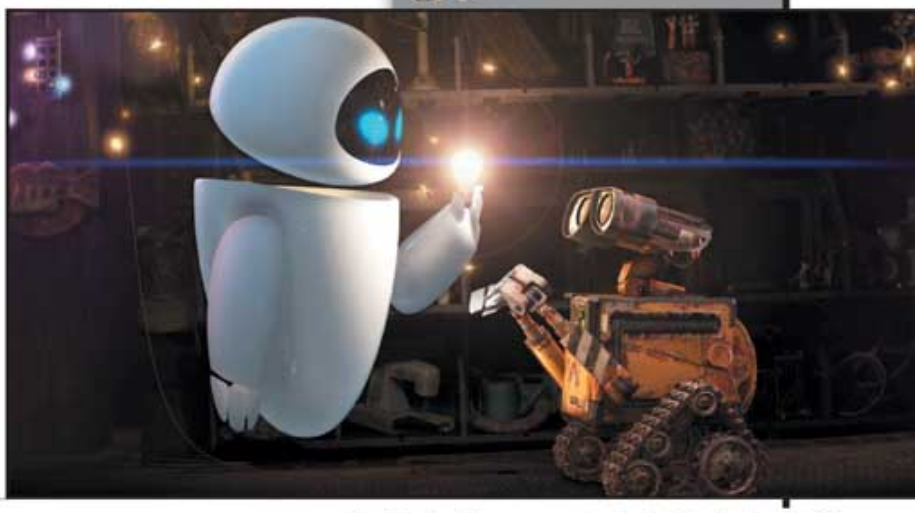

Pineapple Express (2008)

Kafası dumanlı dostluk destanı

Yön: David Gordon Green
Oyn: Seth Green, James Franco, Danny R. McBride
Süre: 111 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: HHH Ekstralar: HH
Film: ✪✪✪ DVD: ✪✪

Senarist Judd Apatow için "günümüzün John Hughes'u" deniyor. Aslında bu onur verici sıfatı tek başına hak ettiği söylenemez. Bir süredir ona kanka sadakati gösteren Seth Green ve Evan Goldberg bu ünvanda pay sahibiler. Bu ekip tıpkı Hughes gibi aslında hiçbir şey anlatmayan komediler yazıyor. Bir ortak noktaları daha var. Kendi yağında kavrulan ve sempati toplamakta hiç zorlanmayan karakterleri abuk subuk tesadüflerle sudan çıkmış balığa dönüyorlar. Gerçekten de bir Apatow/Green/Goldberg senaryosunu bir zaman makinesine koyup 80'lere ısınlasanız, hiç kimse garipsemez. Hele ki filmlerinde 80'lere bu kadar çok gönderme varken. Çok bekleyeni olmasına karşın Türkiye sinemalarını teğet geçerek doğrudan ev sinemasına yönlendirilen bu en yeni filmleri ise herhalde en az garipseneni olurdu, çünkü neredeyse baştan sona 80'lerdeki aksiyon komedilerine selam çakıp duruyor. İnsanların teslim almak istemedikleri sevimsiz hukuk evraklarını kılık değiştirerek onlara teslim etmek gibi tuhaf bir mesleğe sahip olan Dale (Rogen) teknoloji harikası uyuşturucu maddeler temin eden satıcısı Saul (Franco) ile kanka bile sayılmazlar.

Ama Dale'in tanık olduğu bir cinayet ikisini de öyle bir belaya sokuyor ki, gösterdikleri dayanışma göz yaşlarınızı sular seller gibi akıtacak bir dostluk şiiri yazıyor. Bu filmden sonra bir dostumuzu patlamak üzere olan bir binadan kurtarma imkanı bulamadığımız için gerçek dostluğu aslında hiç tatmadığımızı düşünebiliriz.

Bu salak ama tatlı ikili aslında pekala Coen filmlerine de ait olabilir. Kaçınılmaz bir araba kovalamacası sahnesinde paçayı kurtarmak için aksiyon filmlerinden öğrendikleri kliseleri uygulamaya kalkıyorlar ve tabii ki çok komik biçimde çuvallıyorlar. "Kill Bill"i bile imrendirecek mutfak-banyo-salon kavgası ise ancak gerçek hayatla özdeşleştirebileceğiniz bir absürdlüğe sahip. Yani öyle bir kavgaya kalkışsanız, hakikaten sonucu böyle olurdu. Kliselerle tatlı tatlı oynayıp gırgır geçilse de, finaldeki bol silah çatışmalı kurtarma operasyonunda ne yazık ki sadece kliseleri birebir uygulamakla yetiniliyor. "Rüzgar Gibi Geçti"nin, hatta "Yıldız Savaşları"nın epik finallerini aratmayan (of, tabii ki şaka!) bu finale bakıp üçlünün yönetmene pek fazla hareket alanı bırakmadığını düşünmek mümkün belki de. Merak etmeyin, pek çok komediden, hatta Coenler'in son komedisinden bile daha iyi.

EKSTRALAR: Senarist ve oyuncuların sesli yorumu dışında silinmiş sahneler ve çekim hataları var.

Kerem Sanatel

İLK BAKIŞ

Jackass zalimliği? ✔
Yeşilayı kızdıracak muhabbetler? ✔
Erotik şakalar var mı? ✔
Öyleyse seksi kızlar da vardır? ⊖

Öldüren Sis / The Mist (2007)

Korkudur ruhu kemiren...

Yön: Frank Darabont
Oyn: Thomas Jane, Marcia Gay Harden, Laurie Holden
Süre: 121 dk.
Ses: Türkçe 5.1, Türkçe DTS, İngilizce 5.1
Görüntü: Geniş ekran1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Sony BMG
Film: ✪✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪✪

Usta senarist ve yönetmen Frank Darabont'un ünlü yazar Stephen King'den uyarladığı yeni filmi, korku-gerilim-bilimkurgu ögelerini kullanan kapkara bir dram. İnsana ve dünyaya ağıt olarak da nitelenebilecek olan yapım, içi dolu alt metinleriyle karanlık bir son tasvir ediyor. Darabont, ünlü yazardan izin alarak, öykünün sonunu değiştirmiş ve yeniden kurgulamış. Güçlü bir fırtınanın ardından küçük bir Amerikan kasabasına yoğun bir sis çöküyor. Kasabanın marketinde alışveriş yapmakta olan bir grup insan, korkunç çığlıklar atarak markete giren bir kasabalının, 'sisin içinde birşeyler var' diye haykırmasıyla içerde mahsur kalıyorlar. Bir süre sonra, daha önce görmedikleri birçok tuhaf yaratığın saldırısına uğrayınca, saldırgan canavarlara karşı büyük bir mücadele başlıyor. Fakat en önemli mücadeleyi canavarlara karşı değil, birbirlerine karşı veriyorlar. İrkilerek fark ediyoruz ki, en büyük canavar, insanın içinde saklanmış olanı. Film, medeniyet dediğimiz içi boş yalanı, dinsel-batıl takıntıların bireyi ve kitleleri nasıl uyuşturup yok ettiğini, toplumsal çılgınlığın insanoğlunu getirdiği yeri gözler önüne seriyor. Korkunun tetikleyip tahrip ettiği bilinç sistemini, insanı yok eden, kemiren bu duygunun, güvenli ve normal görünen her şeyi nasıl değiştirdiğini korkunç canavarlar vasıtasıyla anlatan yönetmen, en büyük canavarın biz insanlar olduğunu, nefes alıp verdiğimiz gezegeni her geçen gün tüketip, yok etmeye çalıştığımızı son derece sarsıcı, hüzünlü, hatta rahatsız edici derecede tavizsiz filmiyle kazıyor zihnimize. Korku, ilk bakışta güvenli görünen yapay ilişkilerimizi değiştirip, yuvarlak köşelerimizi sivriltirken hoşgörüsüzlük ve sevgisizlik dolu bir dünya bırakıyor insana. Darabont, H.G.Wells'in romanlarından (özellikle "Dünyalar Savaşı"ndan) Ursula K. Le Quin'e; John Carpenter filmlerinden, Guillermo del Toro, Alfonso Cuarón ve büyük usta Hitchcock'a dek birçok ünlü isme saygılarını sunmayı ihmal etmemiş. Özenli senaryo, aritmetik yönetim, ölçülü oyunculuklar, Mark Isham'ın müziği ve Ron Schmidt'in titiz kamerası, Darabont'un mütevazı bir bütçeyle kotardığı filmini, perdenin önemli çalışmalarından biri haline getiriyor.

EKSTRALAR: İki diskli baskıda kamera arkası belgeselleri, silinmiş sahneler ve küçük bir sahnede afiş çalışmalarını gördüğümüz efsanevi çizer Drew Struzan üzerine özel bir bölüm bile var.

Murat Ersahin

DİJİTAL KULAK

Ev sinemanızı ilgilendiren dedikodular...

Bu yılın en epik komedisi "Tropik Fırtına"nın (üstteki resim) önümüzdeki ay ülkemizde de çıkacağı kesinleşti. Bu haber gelirken Ben Stiller'ın filmine 20 dakika daha ekleyerek yönetmen kurgusu hazırladığı da kesinleşmişti. Bu 20 dakika filmi daha mı komik yapar yoksa daha mı kanlı hale getirir bilemiyoruz. Tıpkı yönetmen kurgusunun Türkiye'ye uğrayıp uğramayacağını şimdilik bilemediğimiz gibi.

Dördüncü Şrek filmine henüz çok var, ama çocuklarınızı yine de şaşırtabilirsiniz. Yılbası alışverişi için hazırlanan "Shrek The Halls", Şrek ailesinin 23 dakikalık bir yılbası macerasını ekrana taşıyacak. Ama diskin içinde yaklaşık 40 dakikayı bulan ıvır zıvırlar var.

Yılbası hediyesi olarak DVD düşünenler için asıl önerimiz ise Kanal D Home Video'nun çıkaracağı Buster Keaton ve Charlie Chaplin setleri.

Siz bu satırları okurken şık metal kutularla raflara çıkmış olacak.

"Biri Bizi Gözetliyor" gerilimlerinin yeni halkası "Eagle Eye"ın Türkiye çıkış takvimi de Şubat ayını gösteriyor. Tek diskli baskıda alternatif son ve silinmiş sahneler falan var, ama asıl ekstra ganimetini Blu-ray baskısını alanlar toplayacak. Gelen ilk haberlere göre Blu-ray baskısı DVD baskısından daha dolu görünüyor.

Not: DVD ve Blu-ray çıkışlarıyla ilgili olarak merak ettiğiniz her şeyi bize sorabilirsiniz.
Mail adresimiz: sanatelk@gmail.com

Hellboy II: Altın Ordu / The Golden Army (2008)

Şeytan tohumundan aile filmine...

Yön: Guillermo Del Toro
Oyn: Ron Perlman, Selma Blair, Doug Jones
Süre: 120 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş Ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪✪

Filmin afişlerinde sanki utanç verici bir kusurmuş gibi Hellboy'un sağ elini saklamalarından bunun bir hayran filmi olmadığını anlamalıydık. Yine de Hellboy'un en ateşli hayranları arasında sayılan Del Toro'nun Mike Mignola'nın ruhuna ihanet edeceğine pek ihtimal vermemiştik. Hellboy II, teknik açıdan ilk filmden daha zayıf bir film değil; ama ondan daha az gotik! Üstelik daha çocuksu ve aile değerlerine daha yakın! İnsan ırkının yanında yer alsa bile var olduğu sürece dünya gezegeni için başı başına bir tehdit unsuru olmaya devam edecek Hellboy'un bir ikiz babası olacağını öğrenmemiz, filmin en vahim şakalarından sadece bir tanesi. Sırada ne var acaba? "Hellboy 3: Bak Şu Zibidiye" mi? Filmin baş tehlikesi, önümüzdeki birkaç yıl boyunca başka filmlerde görmeye devam edeceğimiz gözde kötülerden biri. Yani insan ırkını dünyadan yok etmenin çözüm olduğunu sanan kibirli bir insanüstü varlık. Uyandırılmaması için gayret sarfedilen yenilmez Altın Ordu ise fazla janjanlı haliyle Dark Horse sayfalarından değil de Marvel sayfalarından fırlamış gibi duruyor. Filmin en Mignola-vari anları ise orman tanrısının uyandığı o unutulmaz dakikalarla sınırlı. İlk film ev sinemasında değer kazanmıştı, belki buna da öyle olur.

EKSTRALAR: İki diskli sette yönetmenin yorumu da var. Set ziyaretleri ve tasarım sürecini konu alan belgeseller, bir Del Toro DVD'sinden beklenecegi üzere hayli kapsamlı. Silinmiş sahneler eksik değil. Animasyonlu çizgi-roman "Zinco Epilogue" ise ilk bakılacak yerlerden.

Kerem Sanatel

Babil M.S / Babylon A.D. (2008)

Yönetmenin kötülediği film...

Yön: Mathieu Kassovitz
Oyn: Vin Diesel, Michelle Yeoh, Mélanie Thierry
Süre: 90 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş Ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪ Ekstralar: -

Yaşadığı çağa tamamen karşı duran efsane düşünür Friedrich Nietzsche ve bilimkurgunun güçlü kalemi Philip K. Dick'ten etkilendiğini açıklayan 1959 doğumlu Fransız bilimkurgu yazarı Maurice Georges Dantec'in 'Babylon Babies' adlı romanından uyarlanan bir ABD-Fransız ortak yapımı. Bu tempolu filmde, usta oyuncular Charlotte Rampling ve Gérard Depardieu da küçük rollerde görünüyor. Paralı asker Toorop'un (Diesel) kapkara bir gelecek portresi çizen heyecan dolu öyküsü, insanların dünyada yapayalnız kaldığı günlerde geçiyor. Bir paralı asker olan Toorop, mafya tarafından yeni bir işle görevlendiriliyor. Aurora adlı gizemli kadını Kazakistan'daki bir manastırdan alıp New York'a sağ salim götürmesi gerekmektedir. Doğu Avrupa'dan Alaska'ya, Kanada'dan ABD'ye uzanan yolculuk sırasında kahramanımız türlü tehlikelerle karşılaşacaktır; çünkü kızın peşinde olan başkaları da vardır. Edebiyat uyarlamalarından hoşlananlar ve alt metinleri didiklemek isteyenler de dahil olmak üzere, türün ve karizmatik aktör Vin Diesel'in hayranları kaçırmasınlar.

EKSTRALAR: Dergimiz baskıya hazırlanırken filmin iki diskli ve tek diskli olarak çıkması gündemdeydi, ancak kesinleşmemişti. Yapım belgesellerinin yanı sıra filmin 160 dakikalık genişletilmiş kurgusuna ulaşmamız da ihtimal dahilinde. Hatırlanacağı gibi Kassovitz, bir basın toplantısında kendi filmini kötülemiş ve kurguyu beceremediğini söylemişti. Belki bu uzun kurguyla aslında o kadar da kötü olmayan filmini toparlayabilmiştir.

Murat Erşahin

Wilderness (2006)

Islah olmazların adası...

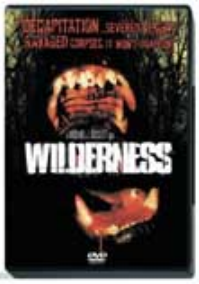

Yön: Michael J. Bassett
Oyn: Sean Pertwee, Toby Kebbell, Alex Reid
Süre: 93 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪ Ekstralar: -

İkibinli yılların başından itibaren bazı akıllıevveller çıkıp vargücleriyle "Ormana girmeyin, tehlikeli!" diye bağırmaya başladı nedense. Sanki yeni bir şeymiş gibi. Aynı çığlık sinema salonlarını 70'lerde de çınlatmıştı. Bu İngiliz yapımı korku filmi, malum yaygaracı bezirganların son ve geç kalmış temsilcilerinden biri. En çok "Sineklerin Tanrısı" ve "Battle Royale"ın bir karışımı olarak niteleniyor. Bu karışıma biz "Hindi Avı"nı (Turkey Shoot) ve "Zero Boys"u da ekleyebiliriz. Islah evindeki bir grup genç tutuklu, bir nevi ceza mahiyetinde ıssız bir adaya gönderiliyor. Başlarında bir gardiyanla tabii. Bu kamp havası, tek tek öldürülmeye başlamalarıyla bozuluyor ve malum sağ kalma mücadelesi başlıyor. Gizemli katil ya da katillere bir de vahşi köpek sürüsü ekleniyor. Asinalık duygusu iyi yorumlanırsa korku türünün lehine işler, ama bahsi geçen benzerliklerin toplamı burada pek iyi sonuç vermiyor. Kanın gövdeyi götürdüğü, organların vahşice koptuğu ya da lime lime edildiği sahneler korkunç veya iğrenç olmaktan öte, amatör kamerayla çekilmiş öğrenci filmlerinin gülünçlüğüne sahip. Finali ise seyirciyle adeta alay ediyor. Çok iyi bir oyuncu olmasına rağmen kariyerini nedense bu tür filmlere odaklayan Pertwee hatırına, bir de Toby Kebbell'i keşfetmek için göz atılabilir. İngiliz korku filmlerinin her zaman müthiş olmadığının iyi bir örneği. Bu türdeki ikinci vasat işini çıkaran Bassett'e ümit bağlamak artık gereksiz görünüyor. Ormanların tehlikeli olduğuna ise hâlâ inanmış değiliz.

Kerem Sanatel

Resident Evil: Dejenerasyon
Degeneration (2008)

Zombili terör saldırısı.

Yön: Makoto Kamiya
Seslendirenler: Alyson Court, Paul Mercier, Laura Bailey
Süre: 92 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.78:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Yeni bir akım, belki de yeni bir alt tür doğuyor. Video oyunlarından yapılan film uyarlamaları yeni bir şey değil. Şimdiyse, video oyunlarını tamamlayan animasyonlar yükselişte. Tohumları "Final Fantasy" filmleri ile atılan ancak sadece fanatiklerin nezdinde itibar görmekle kalan bu anlayışın asıl bu yıl serpilmeye başladığı söylenebilir. Bu esas dalgamın ilk örneği "Dead Space" idi. Çıkışı dört gözle beklenen beşinci "Resident Evil" oyununa bir ön hazırlık niteliğindeki bu film de başarılı olursa benzerlerine daha çok rastlayabiliriz. "Beowulf" gibi tamamı CGI ile ancak daha zayıf bir teknikle hazırlanan film aslında ikinci oyunun bir devamı niteliğinde. Milla Jovovich'li filmleri ise apayrı bir yere koyun. Bu hikaye beyazperde uyarlamalarına değil, video oyununa sadık kalmayı yeğliyor. Filmin baş kahramanları arasında oyunun hayranlarını çok sevindirecek iki isim var: T-virüsünü dünyadan silmeye ant içmiş olan Leon S. Kennedy ve Raccoon felaketinden sağ kurtulan az sayıdaki kişiden biri olan Claire. Hava limanına düzenlenen bir biyolojik saldırının sonuçları, hem T-virüsünü hem de daha korkunç sonuçları olan G-virüsünü saklayan WilPharma şirketindeki komploya kadar uzanıyor. Hemen belirtelim, filmde T-virüsünün yarattığı sümsük zombilerden çok G-virüsünün yarattığı ezeli bir düşmana odaklanılıyor. Zombi filmlerinden sıkılanlar için iyi haber sayılır.
EKSTRALAR: Yapım belgeseli, seslendirme hataları, karakter profilleri ve mo-cap aktörü Faux Leon ile söyleşi.

Kerem Sanatel

Semi-pro (2008)

ABA'den NBA'ye yükselememe komedisi...

Yön: Kent Alterman
Oyn: Will Ferrell, Woody Harrelson, Will Arnett
Süre: 91 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪ Ekstralar: -

Vizyona girmeyip doğrudan ev sinemasına çıkan yakın tarihli komedilerden biri, ama güldürme konusunda pek başarılı olmadığı için "Pick of Destiny"nin gösterime girmemesinden daha az şaşırtıyor. Vasat işlerde çok fazla oyalanan Will Ferrell'in 70'lere takıntısı artık gözden kaçacak gibi değil. Eğer 2000'lerde çekilip de 70'leri konu alan komedileri bir rafa dizecek olsaydık, rafın dörtte birini Ferrell'in filmleri kaplardı. İşin garibi, bu komedilerde Ferrell'le birlikte hep aynı komedyenlerin de rol alması. Buradaki kadro da "Anchorman" ve "Zafer Patenleri / Blades of Glory" ile neredeyse aynı. Ne var ki, potansiyeline karşın gerçek patlamayı bir türlü yapamayan Will Arnett'in varlığı bile burada çok zayıf kalıyor; çünkü öykü sadece belli bir kitlenin ilgisini çekebilecek, çok özel şakalarla dolu. Aslına bakarsanız NBA karşılaşmalarını sıkı takip edenlerin bile gülmekten yerlere yatacağı şüpheli. Ferrell'in abartılı ciyaklamalarını sevmek bile durumu kurtaramayabilir. Zaten tam da öyle bir karakteri canlandırıyor. Yarı profesyonel liginde bir yıldız olan Jackie Moon'un şöhreti ve karizması, ne yazık ki takımını NBA ligine taşımaya yetmiyor. Onlar da basketbolu gerçekten bilen birini (Harrelson) aralarına katıp vargüçleriyle çalışmaya başlıyorlar. Eski alışkanlıklarını terk edememeleri, Moon'un şöhret takıntısı nedeniyle saçma sapan şeylerle (mesela ayı güresi) oyalanması işleri zora sokuyor elbette.

Kerem Sanatel

Akıllı Ol / Get Smart (2008)

Hem komedi, hem de macera...

Yön: Peter Segal
Oyn: Steve Carell, Anne Hathaway, Alan Arkin
Süre: 105 dk
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

Gizli ajan komedisi denince akla gelen isimlerin başında, 60'lı yılların ünlü televizyon dizisi "Get Smart" var. Mel Brooks imzası taşıyan dizi, James Bond serisinin altın yıllarını yaşadığı bu dönemde, ajan öykülerine getirdiği mizahi bakış açısıyla izleyicinin ilgisini çekmişti. Aynı dönemde gösterime giren ve yine Bond esintili bir parodi olan "Modesty Blaise" de başarılı bir film olmamakla birlikte, mizahi açıdan lezzetli bir yapımdı. Lakin bu yapımların ortak özelliği, bir yerden sonra kullanılan malzemeyi tüketmeleri ve tekrara düşmek suretiyle demode bir mizah anlayışına teslim olmaları. "Akıllı Ol" , "ajan parodisi" başlığı altında toplayabileceğimiz bu yapımların popüler hale gelen ilk örneği, ancak filmde, başrol oyuncusu Steve Carell'in ekran personasının da desteğiyle, ajan parodisine yeni bir soluk getirildiğini söylemek mümkün. Zira "Akıllı Ol", aynı anda hem bir komedi filmi hem de bir macera filmi olabilmeyi, sululukla zekice espriler arasında denge kurabilmeyi ve meraklısına başarılı aksiyon sahneleri izletmeyi pekala başarıyor. Başrol oyuncuları Carell ve Hathaway'den de maksimum verim alan yönetmen Segal, bir şekilde sınıfını geçmeyi beceriyor.

EKSTRALAR: Filmi silinmiş sahneler eşliğinde izleme seçeneği, çekim hataları, Steve Carrell'in rol aldığı dil dersleri skeci.

Murat Emir Eren

Dante 01 (2008)

Métal Hurlant geleneğinden...

Yön: Marc Caro
Oyn: Lambert Wilson, Dominique Pinon
Süre: 88 dk.
Ses: Fransızca 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪ Ekstralar: -

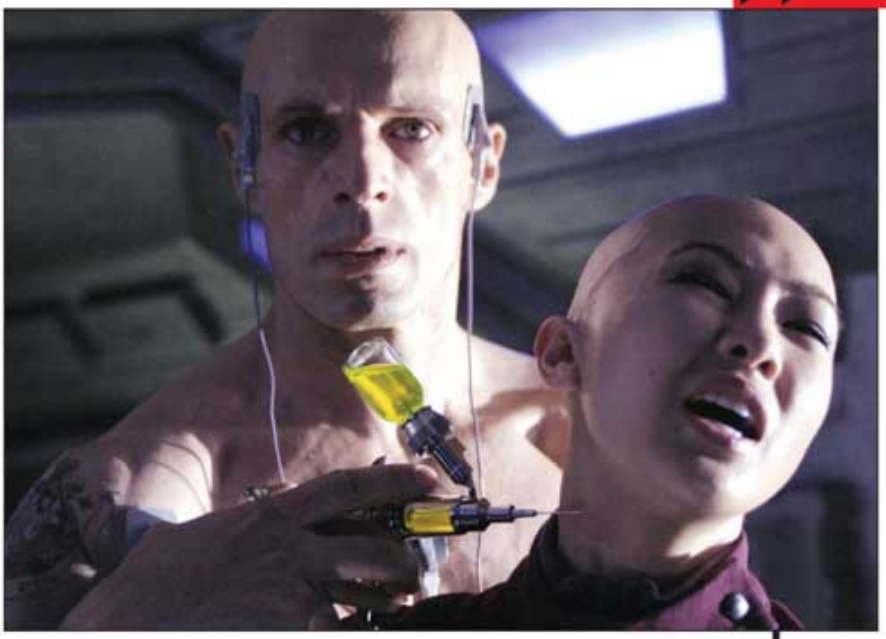

Yüksek güvenlikli uzay gemisi hapishanesi ve psikiyatrik araştırma merkezi olan 'Dante 01'de çok tehlikeli bir grup suçlu, yasal olmayan teknolojik deneyler için kobay olarak kullanılmaktadır. Uzayın derinliklerinde kontrolden çıkan bir 'şey', düzenin değişmesine neden olur. Dünya dışı varlıklarla yaşanan bir çatışmadan sağ kurtulan tek kişi olan Saint George, kendi içindeki canavarı kontrol altına almak için savaş vermektedir. Bu canavarın gücü, dehşet verici bir labirenti andıran uzay gemisinin tüm sakinlerini etkileyecek, personelin ve tutukluların şiddet dolu isyanlarına sebep olacaktır. Geminin tekinsiz karanlığında nefes alan herkes, kendi canavarıyla yüzleşmek zorundadır. Sinemacı kimliğinin yanında grafik tasarımcı, çizer ve gerçek bir hayalperest olan Fransız sinemacı Marc Caro'nun, kadim dostu ve ortağı Jean-Pierre Jeunet'ten ayrı, solo çektiği stilize bilimkurgusu "Dante 01", ışık oyunları içinde grafik estetiğe dayalı bir öykü sunuyor. "Solaris" ve "2001: A Space Odyssey"ye öykünen durumlar, gösterişten uzak ama çok iyi düzenlenmiş karelerle sunuluyor. Varolus sorunlarından hareketle birçok yerleşik yargıya ve değere başka bir yerden bakan film, beyazperdede deneysel bir tat bırakıyor.

Murat Erşahin

Görünmez Hedef
Invisible Target (2007)

Yön: Benny Chan
Oyn: Nicholas Tse, Jaycee Shan
Şirket: Sony BMG
Film: ✪✪ Ekstralar: ✪

Çin aksiyon sineması Steven Seagal'ın 80'lerde suyunu çıkardığı bir hikayeyi, ülke sinemasına özgü bir abartıyla yeniden ısıtıyor. Aslına bakarsanız ortada hikaye değil, sadece aroması var. Bu aromanın formülü de üç-dört kamera açısı eşliğinde patlayan arabalar, kazara ölü bir gelin, neredeyse insan üstü bir kötü adam, bir de onun peşine takılıp intikam ve adalet yemini etmiş üç polisten ibaret. Neyse ki hızlı dövüş sahnelerinde koreografi namına birşeyler yapılmış. Eğer eğlenceli Uzakdoğu aksiyonu denince daha fazla şey bekliyorsanız boşuna umutlanmayın, burada yeni ve çarpıcı hiçbir şey yok. Belki bu bile yeterince eğlenceli olabilir. Diskte sadece kamera arkası belgeseli ve silinmiş sahneler var.

K.S .

Canavar Savaşları
D-War (2007)

Yön: Hyung-rae Shim
Oyn: Jason Behr, Amanda Brooks
Şirket: Sony BMG
Film: ✪✪ Ekstralar: ✪

İki yıl önce "Host/Yaratık"ın kopardığı tantanadan cesaret alarak piyasaya sürülen bu Güney Kore filmi, 2007'nin en fos çıkan balonlarından biriydi. Fragmanlar iştah açıyordu, modern savaş uçaklarına karşı böğüren ya da gökdelenlere boa yılamının fareye yaptığını yapan ejderha görüntüleri müthişti, ana vatanındaki gişe rakamları da öyle... Ama savaşçı ejderha ırklarını günümüze taşıyan film, Batı'ya ulaştığında ne yazık ki Kore'nin "Godzilla"sı veya ikinci "Yaratık"ı olamadı. Ejderha aşıklarının bile sürekli kükreyip poz kesen bu dijital canavarlar karşısında sıkıntıyla esnememeleri imkansız. Aynı aşıklar her şeye rağmen filme göz atacaklardır, eminiz. Diskte kamera arkası da var.

K.S.

Mumya: Ejder İmparatoru'nun Mezarı
Tomb of the Dragon Emperor (2008)

Yön: Rob Cohen
Oyn: Brendan Fraser, Jet Li
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Büyük bütçeli, 'tanıdık' bir macera filmi var karşımızda. En son yedi yıl önce beyazperdeye yansıyan serinin üçüncü bölümü, kaldığı yerden devam ediyor. Serinin ilk iki bölümünü yöneten Stephen Sommers, yönetmen koltuğunu "The Fast and the Furious / Hızlı ve Öfkeli" ile "XXX" gibi hızlı aksiyonların yaratıcısı Rob Cohen'e terk edip yapımcı koltuğuna oturmuş. Bu kez O'Connell ailesi Çin'de. Binlerce yıllık zoraki uykusundan uyandıktan sonra Çin'i ve dünyayı yeniden ele geçirmeye kalkışan Ejder İmparatoru ve onun ünlü Terra Cotta ordusunu durdurmaya çalışıyorlar. Tek diskli baskıda sadece silinmiş sahneler var. Metal kutulu çift diskli baskı ise daha kalabalık bir ekstra içerik sunuyor.

M. E.

Zohan'a Bulaşma / You Don't Mess with the Zohan (2008)

On parmağında on marifet.

Yön: Dennis Dugan
Oyn: Adam Sandler, John Turturro, Rob Schneider
Süre: 113 dk.
Ses: Türkçe 2.0, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Zohan olarak anılan İsrailli komando Zohan Dvir (Sandler), ülkesinin en ünlü terörist düşmanıdır. Ünlü Zohan, düşmanlarıyla çatışmada olduğu kadar ki bunların arasında baş düşmanı Filistinli Fantom da bulunmaktadır, kadınlar konusunda da marifetlidir. Ama herkesten sakladığı önemli bir sırrı vardır: Ülkesini ne kadar sevse de, bütün bu savaşlardan yorulmuştur. Bu yüzden de, ordudan kurtulup kuaför olarak yaratıcılığını ortaya koyabilme fırsatı aramaktadır. Genç adam, geceleri, yatağının altında sakladığı ünlü kuaförlerin saç modelleri kitaplarındaki resimlere bakarak uyuyana kadar ağlamaktadır. Sonra uygun zamanı bulduğu bir an sonsuza dek kaybolmayı göze alır. En büyük düşmanı Fantom tarafından öldürüldüğüne herkesi inandırır ve soluğu New York'ta alır. Eski yaşamını geride bırakmak istese de, eski kimliğinden kurtulması o kadar kolay değildir. Onu yok etmeye çalışan eski ve yeni düşmanlarının bir türlü anlayamadığı şey; Zohan'a asla bulaşılmaması gerektiğidir. Aksiyonla harmanlanmış dip komedisinin iyi örneklerinden biri olan film, 'Orta Doğu' sorunu ve kalıcı barış üzerine umut dolu bir sonuca da varıyor. Yerel motiflerin özenle ve sıkıkla kullanıldığı mizah bombası, sürükleyici olmayı başarmış.

EKSTRALAR: Yapım belgeseli bölümü on başlığa bölünmüş. Filmi yönetmenin ve oyuncuların sesli yorumlarıyla izlemek mümkün. Blu-ray baskısında filmin dört dakika daha uzun kurgusu da var.

Murat Erşahin

Sex and the City (2008)

Yeni dünyada dostluk, aşk ve cinsellik...

Yön: Michael Patrick King
Oyn: Sarah Jessica Parker, Kim Cattrall, Kristin Davis
Süre: 150 dk.
Ses: Türkçe, İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 1.85:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪ Ekstralar: -

HBO yapımı popüler TV dizisinin beyazperde uyarlaması, dizinin ruhuna ihanet etmiyor. 1998-2004 yılları arasında toplam 94 bölüm olarak yayınlanan ve gösterildiği hemen her ülkede büyük beğeni toplayan dizi "Sex and the City", bakımlı, marka düşkünü, şehirli, aşkın peşinden koşan, çapkın ve otuzlu yaşlardaki dört çalışan kadının maceralarını anlatıyordu. Adeta eserinin kahramanlarından biri olan köşe yazarı Candace Bushnell'in kitabından uyarlanan dizide de aynı görevi üstlenen Michael Patrick King'in yönettiği filmde dizinin dört ünlü ismi firesiz yer alıyorlar. Romantik komediden drama uzanan, içinde cinselliğin de yer aldığı dizi sonrası ünlenen oyuncu kadrosu beyazperdede de çok iyi. Film, dizinin bitişinden dört yıl sonra başlıyor. New Yorklu dört arkadaş Carrie, Samantha, Charlotte ve Miranda her zamanki gibi aşk hayatlarını, fantezilerini ve sorunlarını paylaşmaktadırlar. Yaşları kırka dayanmıştır ve hayatlarında köklü değişimler yaşanmaktadır. Mevzuya yabancı kalan seyirciler, buradaki durumu 'bir elinde cımbız, bir elinde ayna, umurunda mı dünya' şeklinde yorumlayacak olsalar da, son derece şık, iyi oynanmış, dizinin meselesine ve yapısına uygun bir sinema filmi var karşımızda. Dostluk, hoşgörü, dayanışma ve hayata dair ufak ayrıntılarla süslenmiş yapım, öncelikle dizinin hayranları olmak üzere, romantik komedilerden ve mizah soslu dramlardan hoşlananlara sesleniyor. Özellikle, büyük şehirlerin yoğun temposunda çalışan kadın izleyicilere...

Murat Erşahin

Kırmızı Kuşak / Redbelt (2008)

Mamet siyah taşı çekiyor...

Yön: David Mamet
Oyn: Chiwetel Ejiofor, Emily Mortimer, Alice Braga
Süre: 99 dk.
Ses: İngilizce 5.1 DD
Görüntü: Geniş ekran 2.40:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪

David Mamet gibi bir adam kalkıp da niye 80'lerde "karate filmi" diyip gececeğimiz türden filmlere benzeyen bir film yazıp yönetir? Peki ya Ejiofor gibi izlemesi daima ilginç olan bir oyuncu niye böyle bir filmde oynar? Kuşkusuz bu iki tuhaf durum onların ne denli esnek sanatçılar olduklarına işaret ediyor. Ayrıca hemen altını çizmek gerekir ki, dış görünüş yanıltıcı. Film birçok açıdan o karate filmlerine benziyor ama birçok açıdan benzemiyor da. Birincisi Ejiofor'un canlandırdığı Mike karakteri karateci değil, jujitsu eğitmeni. Maddi sıkıntıları var ve bu sıkıntılar onu "öğretiye saygısızlık" olarak nitelediği dövüş müsabakalarına katılmaya kadar zorluyor. Bu hikaye çatısı, ezilenin zafer naralarıyla sonuçlanan o malum vurdulu kırdılı filmlerle aynı aslında. Ne var ki Mamet, bu benzerliği kırmak için kendisini çok zorluyor. Tesadüflere o kadar abanıyor ki benzerlerinden daha fantezi ürünü bir şey çıkıyor ortaya. Bir araba kazası oluyor, travmalı bir kadın kazara bir silah ateşliyor, vitrin camı kırılıyor, Mike'ın "siyah taşı çeken bir kolu bağlı dövüşür" şeklindeki müsabaka fikri kumarbazlarca çalınıyor, çok pahalı bir saat yüzünden bir polis itham altında kalıyor, vicdan azabı Mike'a yükleniyor vs. Mamet o kadar oyunbaz ki, nihai kapışmayı bile hiç görmediğimiz bir şeye benzetiyor; ama bu malzemeye kaldırabileceğinden çok fazla şey ekliyor. **EKSTRALAR:** Üç adet yapım belgeselinde ve Mamet'le yapılmış özel bir söyleşide onun bu filmi niye çektiğine dair bilgi kırıntılarını yakalamak mümkün.

Kerem Sanatel

X-Files: İnanmak İstiyorum
The X-Files: I Want to Believe (2008)

Yön: Chris Carter
Oyn: David Duchovny, Gillian Anderson, Amanda Peet
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪ Ekstralar: -

Ülkemizde de ilgiyle izlenen, gösterildiği hemen her yerde haklı bir fenomene dönüşmüş 90'lı yılların ünlü TV dizisi, beyazperdeye ilk kez 1998'de yansımıştı. Ajan Mulder ve Ajan Scully, yıllar sonra yeni bir macerayla tekrar karşımızda. Ortadan kaybolan kadınlar, Virginia'nın karla kaplı arazisinde bulunan ceset parçaları, medyum olduğu sanılan ve daha önce pedofili suçu işlemiş bir rahip... Geçmişin karanlık günlerine dönmek konusunda pek de istekli olmayan ajanlarımız, kendilerini bu gizem halkasının içinde buluyorlar. TV dizisinin dokusu ve genel yapısıyla pek de alışık olmadığımız bir hikâyeye sahip olan film, öncelikle dizinin ve bilimkurgu dramların hayranlarına önerilir.

M.E.

Aşkzede / Forgetting Sarah Marshall (2008)

Yön: Nicholas Stoller
Oyn: Jason Segel, Kristen Bell
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Judd Apatow ve ekibi "40 Yıllık Bekar"dan bu yana Amerikan sinemasında komedi türünün yeni yıldızı konumundalar. Hollywood filmlerinden pek alışık olmadığımız bir gerçekçilik duygusuyla bezeli bu filmlerin en büyük kozuysa senaryoları. Bu yılın en çok ilgi gören komedileri arasındaki "Aşkzede" ise bazı noktalarıyla diğer Apatow filmlerinden ayrılıyor. Bu sefer sıradan çocuğun "harika kız"la aşkının bittiği noktadan başlıyor film. Başroldeki Jason Segel'in elinden çıkma senaryo ise erkek egosunu yerle bir eden espirilerle dolu. Çokça bahsedilen, Segel'in cepheden çıplak gözüktüğü sahne bu anlamda filmin doruk noktası. Diskte sesli yorum seçenekleri, çıkartılmış sahneler, çekim hataları ve müzik videosu var.

E. Ertan

Yargısız İnfaz
Rendition (2007)

Yön: Gavin Hood
Oyn: Jake Gyllenhaal, Reese Witherspoon
Şirket: Sony BMG
Film: ✪✪✪ Ekstralar: -

11 Eylül sonrası ABD'nin uyguladığı ulusal güvenlik politikasının en korkunç uzantılarından birine tanık oluyoruz. Mısır kökenli Amerikan vatandaşı Anwar, bir terör saldırısının zanlısı olarak gözaltına alınıyor ve işkence eşliğinde sorgulama süreci başlıyor. Geride ise kocasının niye kaybolduğuna bir türlü yanıt bulamayan gözü yaşlı bir eş var. Bir anlamda Irak işgaline yol açan paranoyanın minyatür ifadesi de denilebilir. Meryl Streep, buz kalpli senatör rolünde neredeyse "Mançuryalı Aday"daki rolünü tekrarlıyor. Oyuncu kadrosundan güç alan makul ve cesur bir öykü, ama tabii ki bir belgesel değil. Ürkütücü bir karizmaya sahip Abasi rolündeki Yigal Naor'a özellikle dikkat.

K. S.

Cinnet / Frenzy (1972)

Hitchcock şehre dönüyor...

YYönetmen: Alfred Hitchcock
Senaryo: Anthony Shaffer (Arthur La Bern'in "Goodbye Piccadilly, Farewell Leicester Square" adlı romanından)
Oyuncular: Jon Finch, Barry Foster, Barbara Leigh-Hunt, Alec McCowen
Süre: 111 dk.
Ses: İngilizce - Mono
Görüntü: Geniş ekran 1.78:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video

Hitchcock ustanın yıllar sonra (yaklaşık otuz yıl) ülkesine döndüğü incelikli geriliminde başrol Britanya'nın kalbi Londra'ya verilmiş. Şehrin görüntüleriyle açılan film, ilk sahnesinden finale dek, adanın başkentini fon alan bir seri katil öyküsü anlatıyor. 'Kanın Desen Jack' tarzında bir seri katil Londra sokaklarında dehşet saçmakta, kurbanlarını kravatla boğarak öldürmektedir. Eski bir asker olan alkolik Richard Blaney, kravat katili olarak bütün şüpheleri üzerine çekmektedir. Blaney'in, meyve ticareti yapan tüccar arkadaşı Bob Rusk ise gerçek kravat katilidir ve arkadaşının hayatını bir karabasana çevirir; tabii kendisininkini de... Saf sinemanın gücüne her zaman inanmış Hitchcock ustanın, ironik değinmelerle yüklü dramatik gerilimi, bir psikolojik çözümleme ya da cinsellik ve dehşet dolu anlarla sarmalanmış saf bir gerilim veya romantik bir kara-film olarak da tanımlanabilir. Yönetmen açısından aslında sarsıtıcı bir geri dönüştür. Pınıltılı kariyerinin sondan bir önceki filminde, (son filmi 1976 tarihli "Family Plot") ilk dönem sinemasının film gramerini uygulamış, renk ve müziği baskın karakter olarak kullanmamıştır. İngiltere'ye mesafeli bir açıdan yaklaşan Hitchcock, özellikle Londra'ya sinmiş yozlaşma ve bozulmayı kurcalamıştır filminde. Politik ve toplumsal çürüme, öykünün tam orta yerindedir ve bütün kahramanlar –Londra dahil- bu hızlı çürümeden nasiplerini almışlardır. Yalan, fiziksel ve ruhsal kirlilik, kötücül değişimler, Londra'yı esir almış, sokaktaki herkes adeta 'Kanın Desen Jack'e dönüşmüştür. Sinema tarihinin en çarpıcı cinayet sahnelerinden birinin de yer aldığı filmde Hitchcock, 'locked-down shot' tekniğini kullanarak, özellikle izleyiciye göstermeden, sadece ima ederek sonuca gider. Ustanın altın dönemindeki başyapıtlarından oldukça farklı ama değişik ve özel bir tat içeren filmi, büyük yönetmene başka bir açıdan bakmayı ve çeşitli okumalara ulaşmayı da sağlar. Bazı eleştirmenlerden, 'zevksiz ve kaba' gibi haksız eleştiriler de alan film, birçok unutulmaz ana sahiptir. Örneğin psikopat katilimiz Bob Rusk, kurbanının üzerinde bıraktığı cinayet kanıtını ele geçireceğim derken, cesetle birlikte bir patates kamyonunun kasasında kapana kısılır. Katil ile kurduğumuz empati, kısa süreli bir anti-kahraman yaratmıştır gerçekte. İçinde tipik İngiliz mizahı barındıran akşam yemeği sahnesi ise, bütün zevksizlik yakıştırmalarına karşı duran rafine bir zevk ve kalite geçididir. Katilin peşindeki dedektif, eşinin pişirdiği, içinde kurbağa bacağı da olan karışık yahniyi ve bıldırcını büyük bir dehşetle izlerken, yemek tartışması ve mutfak kültürü üzerinden muhteşem bir mizaha tanıklık ederiz. Filme bir skeç gibi girmiş bu sahne, Hitchcock'un gurmeliği, salon adamlığı, mizahi yaklaşımı ve genel duyarlılığı üzerine kodlar ve ipuçları içerir. "Sleuth" ve "The Wicker Man" gibi ünlü senaryolarıyla tanınan usta kalem Anthony Shaffer'ın (1926-2001) beyazperde adaptasyonunda başrolleri büyük yıldızlar değil, birinci sınıf bir takım oyunculuğu sergileyen çok güçlü oyuncular üstlenirler, Ron Goodwin'in destekleyici tematik müziği, Gibert Taylor'un karanlık Londra görüntüleriyle birleşip, bizi unutulmaz bir ada filmi atmosferi ile baş başa bırakır. Alfred Hitchcock, filmin ilk anlarında kalabalığın arasında, Belediye Başkanı'nı dinlerken gözükür ve filmlerindeki 'anlık görünme' geleneğini sürdürür. Öte yandan, ilklerin filmidir bu. "The Man Who Knew Too Much"ın 1956 tarihli ikinci çevriminden sonra usta yönetmenin ülkesinde çektiği ilk film olmanın yanı sıra, Hitchcock'un çıplak sahnelere yer verdiği ilk film olma ünvanını da ele geçirir. 'Robert Rusk' rolü için, proje aşamasında usta aktör Michael Caine düşünülmüş ama sonra vazgeçilmiştir. Yönetmen, Caine'in yerine rolü, Hitchcock sinemasına çok benzetilen 1968 tarihli gerilim filmi "Twisted Nerve"de izleyip hayran kaldığı Barry Foster'a vermeyi uygun bulmuştur. İçerdiği cinsel sapkınlık, cüret ve değişim açısından Hitchcock sinemasında ayrı bir yerde duran ve her izleyiste farklı açılımlar sunan "Frenzy", ilgiyle izlenecek ustalıklı bir deneme olmasının dışında, bir koleksiyon filmi olma özelliğini de taşır.

Murat Erşahin

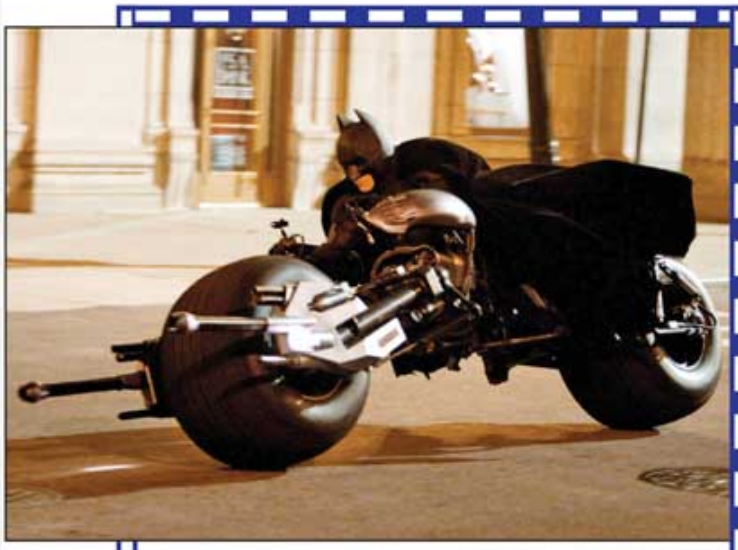

Kara Şövalye
The Dark Knight (2008)

Yılın en ürkütücü filmi...

Yön: Christopher Nolan
Oyn: Christian Bale, Heath Ledger, Maggie Gyllenhaal
Süre: 152 dk.
Ses: İngilizce 5.1 Dolby TrueHD
Görüntü: 1080p
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

Christopher Nolan'ın ikinci Batman filmine "Bu ne biçim süper kahraman filmi?" diyerek burun kıvıranlar da oldu, ama yaptığı seyin bir benzerine sinema tarihinde bir daha kaç yıl sonra rastlanız bilinmez. Kötü adamın esas adamdan daha çok sevildiği filmlere sık rastlıyoruz ama esas kahramanını bu denli bulanıklaştıran süperkahraman filmlerine o kadar sık değil. Yılın en çok satan Blu-ray disklerinden biri olarak bası çekmesi sasırtmıyor. Bu kadar karanlık bir film beş yıl önce çıksaydı, ev sinemasındaki performansı pek matah olmayabilirdi. Teknik açıdan kusursuz (özellikle de Dolby TrueHD 5.1 ses kuşağı IMAX'de duyduğumuz kadar nefis) ancak ekstralarda hayalkırıklığı yaşamak mümkün. Bugüne dek gördüğümüz en düşük bütçeli ekstralar, bazıları sadece fotoğraftan ibaret olan kamera arkası görüntülerinin üstüne ses kayıtlarının bindirilmesiyle oluşturulmuş. Yani ne Nolan'ı ne de oyuncuları konuşurken görmek imkansız. Bir nevi yas havası seziliyor sanki. Oysa gişede ve eleştirmenler nezdinde batmış değil, coşmuş bir film bu. Sonuçta iki diskli baskıda ekstraların aynısı burada da var. BD-Live seçeneği daha aktif hale gelirse, bu durum değişebilir. Şimdilik BD-Live bağlantısında zengin bir içerik yok. IMAX kamerasıyla çekilen görüntüleri gerçek ekran oranıyla (1.44:1) izlemek için DVD'de ayrı bir bölüm açılmıştı. Burada filmi izlerken otomatik geçiş yapılıyor. Ekran oranının ara sıra değişmesi dikkatinizi dağıtmazsa ilginç bir uygulama sayılabilir.

Kerem Sanatel

Constantine (2005)

Yön: Francis Lawrence
Oyn: Keanu Reeves, Rachel Weisz
Dolby TrueHD 5.1 / 1080p/ Türkçe altyazı
Film: ✪✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪✪

Video klip estetiğini sinemaya en iyi uygulayan örneklerden biri. Reeves'in sarışın olmaması dışında çizgi-romana sadakati de göz yaşartacak kadar iyi. Constantine, dünyada bir nevi şeytan-melek arabuluculuğu yapıyor.

EKSTRALAR: İki diskli DVD baskısındaki ekstraların aynıları eksiksiz ama SD olarak diskte yerini almış. Blu-ray baskısının avantajı, yönetmenin sesli yorumunu PIP (resim içinde resim) özelliğini aktif hale getirerek görüntülü yoruma dönüştürebilmeniz. Böylece filmi izlerken herhangi bir sahnenin kamera arkasını da aynı anda izlemek mümkün oluyor. Ses kuşağı ise DVD baskısından bariz daha iyi. **M.E.**

Harry Potter ve Ateş Kadehi
The Goblet Of Fire (2005)

Yön: Mike Newell
Oyn: Daniel Radcliffe, Emma Watson
PCM 5.1 / 1080p / Türkçe altyazı
Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

Harry Potter serisinin yetişkinler tarafından en çok sevilen şimdilik iki filminden biri. Potter'ın nihayet bir ejderhayla (üstelik sinemanın en iyilerinden biriyle) kapışmasının etkisi olabilir mi? Potter DVD'leri her zaman alanının en iyileridir. Herhangi bir Potter filmini Blu-ray'de izleyene dek tabii. Burada HD'nin yarattığı derinlik hissinin en iyi örneklerine tanık oluyoruz.

EKSTRALAR: İçerik iki diskli standart DVD'yle aynı, yalnız interaktif oyunlar burada yok; çünkü Blu-ray'in işletim sistemi ne yazık ki bazı alışık olduğumuz ekstraları desteklemiyor. Yine de Potter DVD'lerine alışık koleksiyoncuları cezbetmek için hiç değilse BD-Live desteği olmalıydı. Belki öbür filmlerde olur. **K.S.**

Full Metal Jacket (1987)

Yön: Stanley Kubrick
Oyn: Matthew Modine, Vincent D'Onofrio
PCM 5.1 / 1080p / Türkçe altyazı
Film: ✪✪✪✪ **Ekstralar:** -

Kubrick'in bir savaş simülasyonunu andıran irkiltici filmi bugün en çok savaş oyunları tarafından taklit ediliyor. Sinema tarihinin en radikal kamera işçiliklerinden birine ev sahipliği yaptığı için belki de. 2006'da yayımlanan ilk Blu-ray baskısı, bu formatın en kötülerinden biriydi. Warner artan şikayetler üzerine filmi elden geçirdi. Elimizdeki baskı bu yenilenmiş versiyonu içeriyor. Özellikle görüntü aktarımındaki kusurların giderilmesi sevindirici. 20 yıllık bir filmin ses kuşağına yapabilecekleri çok fazla şey yok haliyle.

EKSTRALAR: Modine hariç, diğer oyuncuların katıldığı sesli yorum seçeneği sadece belli sahneleri kapsıyor. Yarım saatlik bir retro belgesel de var. **K.S.**

Hazırlayan: Alkan Avcıoğlu
alkanavcioglu@yahoo.com

Tırmanış (1976)

Döneminin en iyi Sovyet filmlerinden biri olarak selamlanan bu çarpıcı savaş draması neden bu kadar unutuldu bilinmez.

***Hikaye:** 1942, askerler ve direnişci köylüler Belarus ormanlarında Alman işgalciler ve onların işbirlikçisi Ruslar'dan kaçmaktalar. Yiyecekleri biten direnişciler açlıktan ölme noktasına gelince, komutan yakındaki köye yiyecek bulmaları için iki askerini gönderir.*

Film, savaşın birey üzerindeki etkisine odaklanıyor.

"Tırmanış"ın (Voskhozhdeniye) keşfedilmeyi bekleyen tipik bir gömülü hazine olduğu söylenemez. Bilakis "Tırmanış" gösterildiği andan itibaren hakkı teslim edilmiş bir film. Zamanında film Altın Ayı ödülü ve eleştirmenlerin cömert övgüleriyle taçlandırılırken, yönetmeni Larissa Shepitko da dünyanın önde gelen kadın yönetmenleri arasında gösteriliyordu. Yabancı film eleştirmenleri, Elem Klimov'un karısı olan Shepitko'yu, Tarkovsky ile beraber kendi jenerasyonunun en önemli Rus yönetmenleri arasında gösteriyordu. Uzun lafın kısası Shepitko 60'lı yıllarda başladığı sinema kariyerinin altın çağındaydı: Göz alıcı güzelliği ve tescil edilen sıradışı yönetmenlik yetenekleri ile tüm fırsatlar önündeydi. Üstelik filmografisi bir başyapıt ile meyvesini henüz vermişti. Ancak Shepitko 1979 yılında bir trafik kazasında talihsiz bir şekilde hayatını kaybedince, Doğu Avrupa sinemasının en umut verici filmografilerinden birisi noktalandı.

1958'de Sovyet Film Okulu'nda yönetmenlik okuyarak (Tarkovsky'nin birkaç sene arkasından) sinema kariyerine başlayan Shepitko, hayatını kaybettiğinde geriye 5 usta işi film ve bir de tamamlanmamış proje bırakmıştı. 1981 yılında kocası Klimov, Shepitko'nun yazdığı senaryoyu kullanarak yarım kalan son projesini, "Farewell"i (Proshchaniye) çekti. Shepitko'nun kısa filmografisi büyük bir yönetmene dair ne varsa hepsinin sinyalini üzerinde taşısa da 1966 tarihli "Wings" (Krylya) ve tartışmasız olarak "Tırmanış" öne çıkan filmler olarak göze çarpar. En çok ses getiren, Altın Ayı ödüllü filmi "Tırmanış" sinema tarihinin en çarpıcı savaş dramalarından biri olarak gösteriliyordu. Ancak şaşırtıcıdır ki hem bu katıksız başyapıt hem de böylesine heybetli bir yönetmenlik portfolyosu tamamen unutuldu ve sinema tarihinin tozlu çekmecelerine atıldı. Yıllar içinde "Tırmanış" türdeşi filmlere göre ulaşılması zor olan, oldukça az bilinen bir film haline geldi. Zamanında adı Tarkovsky, Wajda gibi ustalarla anılan Larissa Shepitko ise, bugün birçok sinefil için bile tanınmayan bir isim. Kocası Klimov'un ismini bilme şansımız çok daha yüksek.

Dönemin Rus sinemasının en yetenekli yönetmenleri arasında gösterilen Shepitko'yu tekrar hatırlamaya, sinema yazınlarında adından bahsetmeye başlayacaksak bunun için en doğru başlangıç "Tırmanış" filmi olarak görünüyor. Yiyecek bulmak için yola çıkan iki askerin hikayesini karlarla kaplı Brueghel-esk peyzajlarla ve sade, dingin bir sinema diliyle anlatan "Tırmanış" oldukça etkili bir psikolojik drama. 3 temel karakter ekseninde Dostoyevski tarzı bir savaş anlatısı yaratan Shepitko, çağdaşı olan birçok Avrupalı yönetmen gibi savaşı makro boyutlarıyla ele almaktan ziyade, birey üzerindeki etkisine odaklanmayı tercih ediyor. Zira film ağırlıkla beyazın kadrajı yuttuğu parlak genel planları, yüzlere yapılan ayrıntılı yakın çekimler ile dengelerken karakterlerin yaşadığı dehşet ile ilgilenmeyi tercih ettiğini gösteriyor. Yüzlerdeki ve gözlerdeki ifadelerin titizce yerleştirildiği kompozisyonlar karakterlerin iç dünyalarını filmin odak noktasına yerleştiriyor. Başroldeki Plotnikov'un performansı da filmin finalinde doruğa çıkan gerilimin inşasında büyük pay sahibi. İki asker, Naziler'in eline düştüğünde işkence yapan sorgucu rolünde ise "Andrei Rublev"den hatırlayabileceğimiz Anatoli Solonitsyn bulunuyor.

Sotnikov adlı kitaptan uyarlanan "Tırmanış" Sovyetler Birliği üzerine bir alegoriye, ikinci yarısında da yoğun bir dini sembolizme yönelse de filme hayat katan, Shepitko'nun görsel açıdan çarpıcı bir yapı kurması. Zaten yönetmenin en dikkate değer özelliği karakterlerinin dünyasını ve hikayenin geçtiği atmosferi veciz bir anlatıma dökmekteki yeteneği. "Tırmanış"ın kamera hareketlerindeki hesaplılık ve sinemasal ritim üzerindeki muazzam kontrolü onun birçok Avrupa sineması başyapıtının yanında yer almasını sağlıyor. Shepitko arkasında daha fazla film bırakabilseydi belki de adı Tarkovsky, Bresson, Bergman gibi isimlerle anılan tek kadın yönetmen olma potansiyeline sahip olacaktı. 2009 senesi onun ölümünün 30. yıldönümü olacak. "Tırmanış" bu yetenekli yönetmeni hatırlamak veya keşfetmek için iyi bir bahane olabilir.

Düne kadar bir VHS kopyasına ulaşmanın bile son derece zor olduğu film, Criterion Collection sağ olsun, artık DVD formatında izlenebiliyor. Eclipse serisi altında 2008 Ağustos ayında basılan 2 DVD'lik Larissa Shepitko box seti "Tırmanış" ve "Wings" filmlerini içeriyor. Amazon.com'dan temin edilebilen DVD'lerde sadece İngilizce altyazı bulunuyor.

Benimle Kal/Stand By Me (1986)

Stephen King'in kısa romanı The Body'den (Ceset) uyarlanan 1986 tarihli "Benimle Kal" defalarca izlenebilecek nadir bir klasik. King'in korku türünde olmayan eserinden Bruce A. Evans ve Ray Gideon tarafından ustaca kotarılan senaryo bu alçakgönüllü filmi bir çıta yukarı çeken faktörlerden. Fakat "Benimle Kal"ı unutulmaz kılan asıl olarak oyuncu kadrosudur. Hatırlanacağı gibi yönetmenlik koltuğunda Rob Reiner'ın oturduğu film, ergenliklerine yaklaşan 4 erkek çocuğun bir cesedi bulmak için çıktığı yolculuğu anlatır. Başrolleri Will Wheaton, River Phoenix, Corey Feldman ve Jerry O'Connell'dan oluşan filmin genç oyuncu kadrosu, esine az rastlanır bir başarıyla oynamıştır. Kiefer Sutherland ve John Cusack de ufak rollerle karşımıza çıkar. Rob Reiner'ın nostaljiye ve çocukluğa dair bir methiye olan filmi, temelinde bir dostluk hikayesidir. Cesedi bulmak için 4 arkadaşın çıktığı uzun yolculuk, çocukluğa dair büyülü ne varsa içermektedir. Film, artık yetişkin olan Gordie karakterinin ağzından uzun bir flashback olarak anlatılmaktadır. Reiner'ın komik ve duygusal anları iyi dengeleyerek kurduğu dramatik yapı, bu genç oğlanların mükemmel tasvirlerine yer açar. Bu 4 arkadaşın korkuları, sıkıntıları, tutkuları ve hayata dair tüm merakları "Benimle Kal"ın incelikle oluşturulmuş karakterlerini ete kemiğe bürüyüp perdeye taşır. Zaten Reiner'ın filminin asıl mahareti çocuk karakterlerine duyduğu saygıda yatar. Bu sebeple film bir yandan çocukların dünyasına ait büyüyü perdeye yansıtırken; öte yandan da onları 2 boyutlu basmakalıp karakterler şeklinde değil de kompleks, gerçekçi karakterler olarak ekrana taşır. "Benimle Kal" şüphesiz ki çocukların olduğu bir filmdir, ama kesinlikle bir 'çocuk filmi' değildir.

Reiner'ın ucuz komediden uzak durup karakterlerini, hikayesini ciddiye alması ortaya iyi bir anlatı sineması çıkartır. Bu sebeptendir ki Reiner klasik anlatı sinemasını ve dostluk filmlerinin anlatı formunu başarıyla "Benimle Kal"a uygulayabilmiştir. Goofey/Gufi sahnesi olarak anılan aşağıda seçtiğimiz meşhur sahne, Reiner'ın o başarılı anlatımına da bir örnek teşkil eder. Yönetmen, 4 arkadaşın uyuyana kadar ormanda ateş başında yaptığı sohbetleri montaj sekansı olarak sunar. Kamera ateş başındaki karakterler etrafında dönerken Reiner, sekans içerisindeki lineer akışı bozar ve Gufi muhabbetini çapraz olarak kurgulayarak sahnenin merkezinde tutar. Çocukların bir yandan Gufi'ye kafa yordukları muhabbeti bir yandan da daha sonra konuştukları konulardan kesitler izleriz.

Dısses-Gordie[Yetiskin]: Gece geç vakte kadar konuştuk. Oğlanların, kızları keşfedene kadar pek önemli sandığı konularda.

Gordie: Pekala. Miki bir fare. Vakvak Amca ördek. Pluto köpek. Peki Gufi ne?

Vern: Sadece tek bir şeyle beslenecek olsaydım, neyi seçerdim? Çok basit. Pez şekerleri. Vişne aromalı Pez. Hiç şüpheniz olmasın.

Teddy: Gufi de köpek. Kesinlikle köpek.

Gordie: O yarışma programında şike yapıldığını biliyordum zaten. Kimse opera hakkında bu kadar çok şey bilemez.

Chris: O köpek olamaz. Şapka giyiyor ve araba kullanıyor.

Gordie: Vagonlu Tren çok iyi bir şov programı. Ama fark ettiniz mi, hiçbir yere gittikleri yok. O vagon bu vagon dolaşıp duruyorlar.

Vern: Tanrım, çok tuhaf. Hakikaten Gufi nedir yahu?

Dısses-Gordie[Yetiskin]: Hiçbirimiz Ray Brower'dan söz etmedi, ama hepimiz onu düşünüyorduk.

"Benimle Kal"ın ülkemizde basılan Türkçe altyazı seçenekli DVD'si tükenmiş durumda. Şanslıysanız bir yerlerde rastlayabilirsiniz. Ayrıca amazon.com adresinden İngilizce altyazılı bir DVD temin etmek de mümkün.

SİNEMA'YA ABONE OLMANIN TAM ZAMANI!

Tüm yeni abonelere hediyemiz

KORKU KLASİKLERİ KOLEKSİYONU

40 YTL
değerinde

3 DVD'lik koleksiyon seti

1• Yaşayan Ölülerin Gecesi / George Romero
2• Küçük Korku Dükkanı / Roger Corman
3• Dementia 13 / Francis Ford Coppola

SON TARİH 31 OCAK 2009

Yıllık hediyeli abonelik bedeli 60 YTL

Üstelik çeşitli kredi kartlarıyla 12 taksitle ödeme kolaylığı

Derginiz her ay yurtiçikargo güvencesi ile adresinize ulaşacaktır.

ABONE HATTI
216 651 5 651

www.turkuvazabone.com

Sinema Çıkışı

"En büyük hayalim başarılı olmak"

Dördüncü sinema filmi "Pandora'nın Kutusu"nda izleyeceğimiz genç oyuncu Onur Ünsal, tiyatroyu da ihmal etmeden sinema kariyerinde emin adımlarla ilerliyor.

Favori filmleriniz nelerdir?
Çok var. Haneke'nin "Saklı"sından çok etkilendiğimi ve üzerinde çok konuştuğumuzu hatırlıyorum. ""Kan Dökülecek"in son yılların en iyi filmi olduğunu da düşünüyorum.

Favori yönetmenleriniz kimlerdir?
Haneke. Çok fazla yönetmen sayabilirim. "Pandora'nın Kutusu" sayesinde pek çok yere gittik ve hiç tanımadığım yönetmenlerden inanılmaz filmler izledim. Cannes Film Festivali'nde En İyi Film Ödülü'nü alan "Sınıf/Entre les Murs"ün yönetmeni Laurent Cantet bu senenin en iyi yönetmenidir bence. Mükemmel bir anlatım ve mükemmel bir film olmuş. Bu soruları cevaplamak, benim için biraz erken. Daha 23 yaşındayım ve buzdağının sadece görünür kısımlarını gördüm.

Hangi oyuncuları beğeniyorsunuz?
Haluk Bilginer ve Daniel Day Lewis. Glenn Close'u da çok beğeniyorum.

Çalışmak istediğiniz yönetmenler kimlerdir?
Çalışmak istediğimden çok çalışmak istemediğim yönetmenler var!

Yarısında çıktığınız bir film var mı?
Var, "Süt". Aslında şöyle oldu; anlamadım, salon da çok sıcaktı, çıkmak zorunda kaldım. Ama sonra tamamını izledim.

İş gereği bulunduğunuz en acayip mekan neresiydi ve orada neler yaşadınız?
"Pandora'nın Kutusu"nda Yeşim Ustaoğlu'nun seçtiği mekanlar ve oralarda değişik saatlerde çalışmak diyebilirim. Sabaha karşı Haydarpaşa'da, Karaköy'de çalıştık, çok etkileyiciydi. Belki o saatlerde oralarda sadece eve gitme çabası içindeyken bulunmuşumdur, ama çekimlere ilk başladığımızda, bu yerlerin beni filme çok iyi ısındırdığını hatırlıyorum. İstanbul'un o gri havası...

Sizce son 10 yılın sinema olayı neydi?
Marlon Brando'nun ölmesi! Film ise "Son Umut" bence. Teknik olarak o mizanseni, kurgusu... Düşün düşün içinden çıkamıyorsunuz!

Mutlaka oynamak istediğiniz bir rol ya da içinde bulunmak istediğiniz bir proje var mı?
Büyük olsaydım ve İngiliz olsaydım "Dha Yaklaş" filminde Clive Owen'ın rolünü oynamak isterdim.

İdealinizdeki set ve yönetmen nasıl olmalı?
Bir yönetmenin yapmak istediği şeyin aracısı olduğumu hissettiğim zaman çok mutlu oluyorum ben bazı işlerde. Kemal Aydoğan ve yönetim tarzından bahsedebilirim mesela. Yapmak istediği, söylemek istediği net bir şey var, bu da çok kemikleşmiş bir durumda. Siz kendinizi öne çıkarmak yerine, yapılan o işi ve önermesini öne çıkaracak bir aracı konumunda durduğunuzda; her şeyin yerli yerinde olduğunu, ayaklarınızın yere bastığını ve mantıklı bir iş yaptığınızı hissediyorsunuz. Örneğin Yeşim Ustaoğlu'nun filminde bunu gördüm.

Çocukken ne olmak isterdiniz?
Hep oyuncu olmak isterdim. İlkokul birinci sınıfta sahneye çıkmak isterdim. Tabii oyunculuk değil o, en başta sunuculuk vb. olarak şekilleniyor ama ben hep insanlar bana baksın isterdim.

Hangi konuda güçlüsünüz?
Kendime güvenme konusunda, o da bazı yerlerde. Mesela sette.

Hangi konuda zayıfsınız?
Egolarım konusunda zayıfım. Egom yüksek ve öyle olmaması gerekiyor. "Eğreti Gelin"e başladığımda konservatuvarda okuyordum, 18 yaşındaydım ve öyle bir film oldu ve o kadar konuşuldu ki... Bir anda Onur, Onur Bey oldu. Biraz şımarmıştım galiba ama şimdi toparladığımı düşünüyorum.

Batıl inançlarınız var mı? Doğaüstü olaylara inanır mısınız?
Yok ve inanmam. Ama Kuantum Fiziği derseniz başka tartışınız!

Ölümden sonra ne var?
Yılanlar, kurtlar, kuzular... Fikirler var (gülüyor), "V for Vendetta"da diyor ya...

En büyük hayaliniz nedir?
Mutlu olmak! Yapmak istediğim şeyleri başarıyla yapabilerek. Başarı denen şey o kadar garip ki. Atıyorum, evlendiniz, çoluk çocuğunuz oldu, kocanız sizi aldattı, kaçtı; başarılı olun ve bu bilinsin bünye hemen diğer şeyleri siliyor. Başarılı olmak insanı en fazla tatmin eden şeylerden biri. Çok başarılı olduğunuz zaman öyle bir ritminiz ve egonuz oluyor ki sizi terk eden, aldatanlara karşı, bir yerden sonra "Hadi bakayım bir daha gelsinler" noktasına geliyorsunuz. En büyük hayalim başarılı olmak, mutluluk da gelecektir arkasından.

Favori kelimeniz nedir?
Şindırmzleyt!

Bundan 10 yıl öncesine dönseniz kendinize ne öğüt verirdiniz?
Dans öğren, enstrüman öğren, boş boş takılma derdim.

Sabırsızlıkla beklediğiniz bir film, konser, sanat olayı vb var mı?
Bencil bir cevap vereceğim ama kendi oynayacağım oyunu bekliyorum. Bir de Daniel Day Lewis'in yeni filmi "Nine"ı bekliyorum.

Hayatınız bir filme çekilse adı ne olurdu?
Gevşek!

Yeni bir sinema projeniz var mı?
Şu anda kesinleşmiş bir şey yok.

Zenginlerin dünyasında
modanın ağır bir bedeli var...

Kirli Zevkler

KİRLİ ZEVKLER
Tasmina Perry

LEYDİ MACBETH
Susan Fraser King

SEVGİ FIRTINASI
Nicholas Sparks

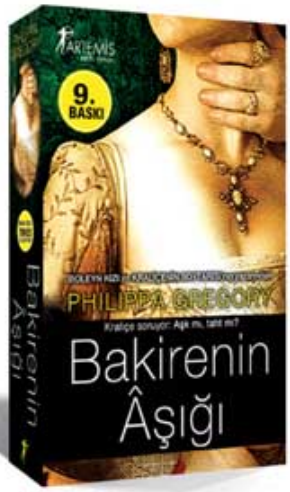

BAKİRENİN ÂŞIĞI
Philippa Gregory

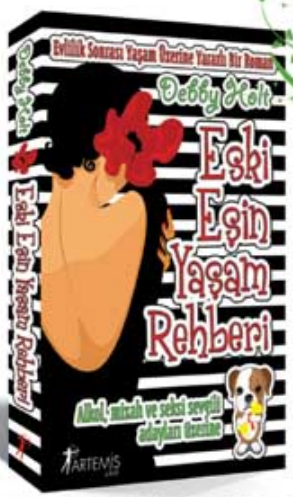

ESKİ EŞİN YAŞAM REHBERİ
Debby Holt

ARTEMİS

ARTEMİS YAYINLARI: Alfa Yayın Grubu: Ticarethane Sk.No:53
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 0212 513 34 20 - 21 Faks: 0212 512 33 76

www.artemisyayinlari.com
info@artemisyayinlari.com

Paranız uçmasın, siz uçun.

Sadece kriz zamanlarında ekonomik olmayı düşünenlerin aksine,
biz her zaman müşterilerimize en ekonomik fiyatları sunduk.
16 yılda 56 milyon kişiyi uçurmamızın bir sebebi de bu.
O yüzden her gün gibi bugün de Onur Air'le uçmak için çok iyi bir zaman.

0212 444 6687
0212 444 ONUR
www.onurair.com.tr

Onurair
Uç Türkiye, uç!